

**ДЕКЛАРАЦИЯ ОТНОСНО ПРАВНИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОТ РЕШЕНИЕТО НА СЪДА
ПО ДЕЛО *KOMSTROY* И ОБЩОТО РАЗБИРАНЕ ОТНОСНО НЕПРИЛОЖИМОСТТА
НА ЧЛЕН 26 ОТ ДОГОВОРА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ХАРТА КАТО ОСНОВАНИЕ ЗА
АРБИТРАЖНИ ПРОИЗВОДСТВА В РАМКИТЕ НА ЕС**

НАПРАВЕНА ОТ ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ НА ПРАВИТЕЛСТВАТА НА ДЪРЖАВИТЕ
ЧЛЕНКИ И НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ НА 26 ЮНИ 2024 г.

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД Договора за Енергийната харта, подписан в Лисабон на 17 декември 1994 г. (ОВ L 380, 1994 г., стр. 24), одобрен от името на Европейските общности с Решение 98/181/ЕО, ЕОВС, Евратом на Съвета и на Комисията от 23 септември 1997 г. (ОВ L 69, 1998 г., стр. 1), както може да бъде изменян периодично („Договор за Енергийната харта“),

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД правилата на обичайното международно право, кодифицирани във Виенската конвенция за правото на договорите (ВКПД),

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че с настоящата декларация членовете на организация за регионална икономическа интеграция по смисъла на член 1, параграф 3 от Договора за Енергийната харта изразяват общо разбиране относно тълкуването и прилагането на договор в отношенията помежду им,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че оттеглянето от Договора за Енергийната харта не засяга статута на член на организацията за регионална икономическа интеграция на подписалата настоящата декларация страна, която се е оттеглила, нито изключва интереса от изразяване на общо разбиране относно тълкуването и прилагането на този договор, докато може да се счита, че той поражда правни последици по отношение на този член, и по-специално по отношение на член 47, параграф 3 от Договора за Енергийната харта,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД Договора за Европейския съюз (ДЕС), Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия (ЕВРАТОМ) и общите принципи на правото на Съюза и на ЕВРАТОМ,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че позоваванията на Европейския съюз в настоящата декларация следва да се разбират и като позовавания на съществуващата преди него Европейска икономическа общност и впоследствие Европейската общност, до замената на последната от Европейския съюз,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че в съответствие с практиката на Постоянния съд за международно правосъдие (*Въпрос за Jaworzina (полско-чехословашка граница)*), консултативно становище, [1923 г.] Постоянен съд за международно правосъдие, серия В, № 8, 37) и на Международния съд (*Резерви по Конвенцията за предотвратяване и наказване на престъплението геноцид*, консултативно становище, [1951 г.] Доклади на Международния съд, 15, 20) правото на официално тълкуване на правна норма принадлежи на страните по международно споразумение във връзка с това споразумение,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че държавите — членки на Европейския съюз, са предоставили това право на официално тълкуване на правото на Съюза и на ЕВРАТОМ на Съда на Европейския съюз, както бе обяснено от Съда на ЕС в решението от 30 май 2006 г. по дело *Комисия/Ирландия (Mox Plant)*, C-459/03 (EU:C:2006:345, т. 129—137), в което той постанови, че изключителната компетентност за тълкуване и прилагане на правото на Съюза и на ЕВРАТОМ обхваща тълкуването и прилагането на международни споразумения, по които Европейският съюз, ЕВРАТОМ и държавите членки са страни, в отношенията между две държави членки или между Европейския съюз или ЕВРАТОМ и държава членка,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че съгласно член 344 от ДФЕС и член 193 от Договора за ЕВРАТОМ държавите — членки на Европейския съюз, нямат право да уреждат споровете, отнасящи се до тълкуването или прилагането на ДЕС, ДФЕС и Договора за ЕВРАТОМ, по начини, различни от тези, предвидени в тях,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че в решението си от 6 март 2018 г. по дело *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), Съдът постанови, че членове 267 и 344 от ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат разпоредба на сключено от държавите членки международно споразумение, съгласно която инвеститор от една от тези държави членки може, в случай на спор във връзка с инвестиции в другата държава членка, да заведе дело срещу последната пред арбитражен съд, чиято компетентност тази държава членка се е задължила да приеме,

КАТО ПРИПОМНЯТ последователно изразяваната позиция на Европейския съюз, че Договорът за Енергийната харта не е предназначен да се прилага в отношения в рамките на ЕС и че намерението на Европейския съюз, ЕВРАТОМ и техните държави членки не е било и не е могло да бъде Договорът за Енергийната харта да поражда задължения между тях, тъй като той е договорен като инструмент на външната енергийна политика на Европейския съюз с цел установяването на рамка за енергийно сътрудничество с трети държави, докато, за сравнение, вътрешната енергийна политика на Съюза се състои от развита система от правила,

предназначени да създадат вътрешен пазар в областта на енергетиката, които уреждат единствено отношенията между държавите членки,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че в решението си от 2 септември 2021 г. по дело *Komstroy*, C-741/19 (EU:C:2021:655, т. 66) („решението *Komstroy*“), потвърдено в становище 1/20 (EU:C:2022:485, т. 47), Съдът на ЕС постанови, че член 26, параграф 2, буква в) от Договора за Енергийната харта трябва да се тълкува в смисъл, че не е приложим към споровете между държава членка и инвеститор от друга държава членка във връзка с инвестиция, направена от последния в първата държава членка,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че тълкуването на Договора за Енергийната харта в решението *Komstroy* се прилага от момента на одобряването на Договора за Енергийната харта от Европейския съюз, ЕВРАТОМ и техните държави членки, тъй като представлява тълкуване от компетентния съд и отразява общ принцип на международното публично право,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че членове 267 и 344 от ДФЕС трябва да се тълкуват в смисъл, че не допускат тълкуване на член 26 от Договора за Енергийната харта, което позволява споровете между инвеститор от една държава — членка на Европейския съюз, от една страна, и друга държава — членка на Европейския съюз, Европейския съюз или ЕВРАТОМ, от друга страна, да бъдат разрешавани от арбитражен съд (арбитражни производства в рамките на ЕС), както и

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че при невъзможност споровете да бъдат уредени по взаимно съгласие дадена страна може, както винаги, да реши да отнесе — в съответствие с националното право — споровете между държава членка (или, според случая, Европейския съюз или ЕВРАТОМ) и инвеститор от друга държава членка за разрешаване от компетентните съдилища или административни съдилища, както е гарантирано от общите принципи на правото и зачитането на основните права, залегнали, *inter alia*, в Хартата на основните права на Европейския съюз,

КАТО СПОДЕЛЯТ общото разбиране, изразено в настоящата декларация, че в резултат на това клауза като член 26 от Договора за Енергийната харта не е могла да служи в миналото и не може да служи понастоящем или в бъдеще като правно основание за арбитражни производства, започнати от инвеститор от една държава членка във връзка с инвестиции в друга държава членка,

КАТО ИЗТЪКВАТ ОТНОВО Декларация № 17, приложена към заключителния акт на междуправителствената Конференция, която прие Договора от Лисабон, в която се припомня, че Договорите и правото, прието от Съюза въз основа на Договорите, имат предимство пред правото на държавите членки и че принципът на предимство на правото представлява стълкновително правило във взаимоотношенията помежду им,

КАТО ПРИПОМНЯТ следователно, че за да се разреши стълкновение на правни норми, международно споразумение, сключено от държавите — членки на Европейския съюз, съгласно международното право, може да се прилага в отношения в рамките на ЕС само доколкото неговите разпоредби са съвместими с Договорите на ЕС,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в резултат на неприложимостта на член 26 от Договора за Енергийната харта като правно основание за арбитражни производства в рамките на ЕС, член 47, параграф 3 от Договора за Енергийната харта също не може и не е имал за цел да разпростре действието си по отношение на такива производства,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в резултат на неприложимостта на член 26 от Договора за Енергийната харта като правно основание за арбитражни производства в рамките на ЕС, когато е налице висящо арбитражно производство в рамките на ЕС, подписалите настоящата декларация страни, които са засегнати от това производство — независимо дали като ответник или като държава по произход на инвеститор — следва да си сътрудничат, за да осигурят довеждането на съществуването на настоящата декларация до знанието на въпросния арбитражен съд, като по този начин се позволи да се направи съответното заключение относно липсата на компетентност на съда,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД освен това, че не следва да се регистрират нови арбитражни производства в рамките на ЕС, и

КАТО ИЗРАЗЯВАТ СЪГЛАСИЕ, че ако въпреки това бъде връчено известие за арбитраж, подписалите страни, които са засегнати от това производство — независимо дали като ответник или като държава по произход на инвеститор — следва да си сътрудничат, за да осигурят довеждането на съществуването на настоящата декларация до знанието на въпросния арбитражен съд, като по този начин се позволи да се направи съответното заключение, че член 26 от Договора за Енергийната харта не може да служи като правно основание за такова производство,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД обаче, че споразуменията и арбитражните решения по инвестиционни арбитражни дела в рамките на ЕС, които вече не могат да бъдат отменени и са били изпълнени доброволно или са били окончателно изпълнени чрез производство по принудително изпълнение, не следва да бъдат оспорвани,

КАТО ИЗРАЗЯВАТ СЪЖАЛЕНИЕ, че вече са били постановени, продължават да се постановяват и все още биха могли да бъдат постановени решения от арбитражни съдилища по арбитражни производства в рамките на ЕС, образувани във връзка с член 26 от Договора за Енергийната харта, по начин, който противоречи на правилата на Европейския съюз и ЕВРАТОМ, включително съгласно тълкуването на Съда на ЕС,

КАТО ИЗРАЗЯВАТ СЪЖАЛЕНИЕ също така, че такива арбитражни решения са предмет на изпълнителни производства, включително в трети държави, че арбитражните съдилища не се обявяват за некомпетентни по висящи арбитражни производства в рамките на ЕС, за които като правно основание е посочен член 26 от Договора за Енергийната харта, както и че арбитражните институции продължават да регистрират нови арбитражни производства и не ги отхвърлят като явно недопустими поради липса на съгласие за отнасяне до арбитраж,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД следователно, че е необходимо да се препотвърди — изрично и недвусмислено — последователната позиция на Европейския съюз и неговите държави членки посредством инструмент, потвърждаващ тяхното общо разбиране относно тълкуването и прилагането на Договора за Енергийната харта, съгласно тълкуването му от Съда на ЕС, в частта му относно арбитражните производства в рамките на ЕС,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в съответствие с решението на Международния съд от 5 февруари 1970 г. по дело *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Белгия/Испания)* (Доклади на Международния съд, 1970 г., стр. 3, точки 33 и 35) и както бе обяснено от Съда на ЕС в решението *Komstroy*, някои разпоредби на Договора за Енергийната харта имат за цел уреждането на двустранните отношения,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД следователно, че всеки такъв инструмент се отнася само до двустранните отношения съответно между Европейския съюз, ЕВРАТОМ и техните държави членки, а оттам и до инвеститорите от тези договарящи се страни по Договора за Енергийната харта, и че в резултат на това настоящата декларация засяга само страните, по отношение на които се прилагат правилата на Европейския съюз в качеството им на организация за регионална икономическа интеграция по смисъла на член 1, параграф 3 от Договора за

Енергийната харта, и не засяга упражняването от другите страни по Договора за Енергийната харта на техните права по този договор, нито изпълнението на техните задължения,

КАТО ПРИПОМНЯТ, че Европейският съюз и ЕВРАТОМ и техните държави членки информираха другите договарящи се страни по Договора за Енергийната харта за намерението си да сключат споразумение относно тълкуването и прилагането на Договора за Енергийната харта,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че по този начин и в съответствие с правните им задължения съгласно правото на ЕС и на ЕВРАТОМ, но без да се засяга правото им да предявяват всякакви иски, които считат за подходящи, във връзка с разходите, направени от тях като ответници във връзка с арбитражни производства в рамките на ЕС, Европейският съюз, ЕВРАТОМ и техните държави членки осигуряват пълното и ефективно изпълнение на решението *Komstroy*, неизпълняемостта на съществуващите арбитражни решения, задължението на арбитражните съдилища незабавно да прекратят всички висящи арбитражни производства в рамките на ЕС и задължението на арбитражните институции да не регистрират бъдещи арбитражни производства в рамките на ЕС в съответствие със съответните им правомощия съгласно член 36, параграф 3 от Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави и член 12 от арбитражните правила на Търговската камара в Стокхолм, както и задължението на арбитражните съдилища да обявят липсата на правно основание на арбитражните производства в рамките на ЕС,

КАТО ОСЪЗНАВАТ, че настоящата декларация обхваща арбитражни производства между инвеститор и държава, в които участват Европейският съюз или неговите държави членки като страни по спорове в рамките на ЕС, основани на член 26 от Договора за Енергийната харта, съгласно която и да е арбитражна конвенция или набор от правила, включително Конвенцията за уреждане на инвестиционни спорове между държави и граждани на други държави и арбитражните правила на Международния център за разрешаване на инвестиционни спорове, арбитражните правила на Арбитражния институт към Търговската камара в Стокхолм, арбитражните правила на Комисията на ООН по международно търговско право и *ad hoc* арбитража,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че в допълнение към настоящата декларация подписалите я страни възнамеряват да официализират общото си разбиране посредством многостранен договор помежду си, чийто текст е договорен и парафиран от подписалите настоящата декларация

страни като индикация, че текстът е стабилен, и да положат максимални усилия да депозират своевременно своите инструменти за ратификация, одобрение или приемане на този договор, КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че разпоредбите на настоящата декларация не засягат възможността Европейската комисия или държава членка да сезира Съда на Европейския съюз на основание членове 258, 259 и 260 от ДФЕС,

С ОГЛЕД НА ГОРЕИЗЛОЖЕНОТО ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ И НЕГОВИТЕ ДЪРЖАВИ ЧЛЕНКИ („ПОДПИСАЛИТЕ СТРАНИ“)

ДЕКЛАРИРАТ, ЧЕ СПОДЕЛЯТ СЛЕДНОТО ОБЩО РАЗБИРАНЕ ОТНОСНО НЕПРИЛОЖИМОСТТА НА ЧЛЕН 26 ОТ ДОГОВОРА ЗА ЕНЕРГИЙНАТА ХАРТА КАТО ОСНОВАНИЕ ЗА АРБИТРАЖНИ ПРОИЗВОДСТВА В РАМКИТЕ НА ЕС:

- 1. С настоящата декларация подписалите страни потвърждават, с цел по-голяма сигурност, че споделят общо разбиране относно тълкуването и прилагането на Договора за Енергийната харта, съгласно което член 26 от този договор не може и никога не е могъл да служи като правно основание за арбитражни производства в рамките на ЕС.**

Това общо разбиране се основава на следните елементи на правото на Съюза:

- i. тълкуването на Съда на Европейския съюз, съгласно което член 26 от Договора за Енергийната харта не се прилага и никога не е следвало да бъде прилаган като основание за арбитражни производства в рамките на ЕС; и**
- ii. предимството на правото на Европейския съюз, припомнено в Декларация № 17, приложена към заключителния акт на междуправителствената Конференция, която прие Договора от Лисабон, като правило на международното право, уреждащо стълкновението на правни норми във взаимоотношенията помежду им, в резултат на което във всеки случай член 26 от Договора за Енергийната харта не се прилага и не е могъл да се прилага като основание за арбитражни производства в рамките на ЕС.**

- 2. Подписалите страни потвърждават, с цел по-голяма сигурност, че споделят общото разбиране, че в резултат на липсата на правно основание за арбитражни производства в рамките на ЕС въз основа на член 26 от Договора за Енергийната харта, член 47, параграф 3 от Договора за Енергийната харта не може да разпростре действието си и не е могъл да разпростре действието си по отношение на такива производства. Следователно в това отношение член 47, параграф 3 от Договора за Енергийната харта не е могъл да породи каквито и да било правни последици в отношения в рамките на ЕС, когато подписала страна се е оттеглила от Договора за Енергийната харта преди подписването на настоящата декларация, нито ще породи каквито и да било правни последици в отношения в рамките на ЕС, ако подписала страна впоследствие се оттегли от Договора за Енергийната харта.**

- 3. С цел по-голяма сигурност подписалите страни декларират, че в съответствие с общото разбиране, изразено в параграфи 1 и 2, и без то да се засяга, член 26 от Договора за Енергийната харта не се прилага като основание за арбитражни производства в рамките на ЕС и че в тази връзка член 47, параграф 3 от Договора за Енергийната харта няма да поражда правни последици в отношения в рамките на ЕС.**

- 4. Параграфи 1—3 не засягат тълкуването и прилагането на други разпоредби на Договора за Енергийната харта, доколкото те се отнасят до отношения в рамките на ЕС.**

Съставено в Брюксел в единствен оригинален екземпляр на английски, български, гръцки, датски, естонски, ирландски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език

на 26 юни 2024 г.

DECLARACIÓN SOBRE LAS CONSECUENCIAS JURÍDICAS DE LA SENTENCIA DEL TRIBUNAL DE JUSTICIA EN EL ASUNTO KOMSTROY Y ENTENDIMIENTO COMÚN SOBRE LA INAPLICABILIDAD DEL ARTÍCULO 26 DEL TRATADO SOBRE LA CARTA DE LA ENERGÍA COMO BASE PARA LOS PROCEDIMIENTOS DE ARBITRAJE EN EL INTERIOR DE LA UNIÓN

HECHO POR LOS REPRESENTANTES DE LOS GOBIERNOS DE LOS ESTADOS MIEMBROS Y DE LA UNIÓN EUROPEA EL 26 DE JUNIO DE 2024

TENIENDO PRESENTE el Tratado sobre la Carta de la Energía, firmado en Lisboa el 17 de diciembre de 1994 (DO L 380 de 1994, p. 24) y aprobado en nombre de las Comunidades Europeas mediante la Decisión del Consejo y la Comisión 98/181/CE, CECA, Euratom, de 23 de septiembre de 1997 (DO L 69 de 1998, p. 1), con las modificaciones que en su caso se introduzcan;

TENIENDO PRESENTES las normas de Derecho internacional consuetudinario codificadas en la Convención de Viena sobre el Derecho de los Tratados (CVDT);

CONSIDERANDO que los miembros de una organización regional de integración económica, en el sentido del artículo 1, punto 3, del Tratado sobre la Carta de la Energía, expresan por el presente un entendimiento común sobre la interpretación y aplicación de un tratado en sus relaciones entre sí;

RECORDANDO que la denuncia del Tratado sobre la Carta de la Energía no afecta a la condición de miembro de la organización regional de integración económica de la Parte signataria de la presente declaración que lo denuncie, ni impide que se pueda expresar un entendimiento común sobre la interpretación y aplicación de dicho Tratado mientras pueda considerarse que surte efectos jurídicos en relación con dicho miembro y, en particular, con respecto al artículo 47, apartado 3, del Tratado sobre la Carta de la Energía;

TENIENDO PRESENTES el Tratado de la Unión Europea (TUE), el Tratado de Funcionamiento de la Unión Europea (TFUE), el Tratado constitutivo de la Comunidad Europea de la Energía Atómica (Euratom) y los principios generales del Derecho de la Unión y de Euratom;

CONSIDERANDO que las referencias a la Unión Europea en la presente declaración deben entenderse también como referencias a su antecesora, la Comunidad Económica Europea y, posteriormente, la Comunidad Europea, hasta que esta última fue sustituida por la Unión Europea;

RECORDANDO que, de conformidad con la jurisprudencia de la Corte Permanente de Justicia Internacional [asunto de Jaworzina (frontera polaco-checoslovaca), opinión consultiva, (1923) CPJI Serie B n.º 8, 37] y la Corte Internacional de Justicia [Reservas a la Convención para la Prevención y la sanción del Delito de Genocidio, opinión consultiva, (1951) Informes de la CIJ, 15 y 20], el derecho de interpretar auténticamente una regla jurídica corresponde solo a las Partes del convenio internacional en relación con dicho convenio;

RECORDANDO que los Estados miembros de la Unión Europea han cedido al Tribunal de Justicia de la Unión Europea (TJUE) el derecho de interpretar auténticamente el Derecho de la Unión y de Euratom, como explicó el TJUE en su sentencia de 30 de mayo de 2006, Comisión/Irlanda (Mox Plant), C-459/03 (EU:C:2006:345), apartados 129 a 137, en la que declaró que la competencia exclusiva para interpretar y aplicar el Derecho de la Unión y de Euratom se extiende a la interpretación y aplicación de los acuerdos internacionales en los que la Unión Europea, Euratom y los Estados miembros sean Parte, en las relaciones entre dos Estados miembros o entre la Unión Europea o Euratom y un Estado miembro;

RECORDANDO que, de conformidad con el artículo 344 del TFUE y el artículo 193 de Euratom, los Estados miembros de la Unión Europea no están facultados para someter las controversias relativas a la interpretación o aplicación del TUE, del TFUE ni de Euratom a un procedimiento de solución distinto de los previstos en los mismos;

RECORDANDO que, en su sentencia de 6 de marzo de 2018, Achmea, C-284/16 (EU:C:2018:158), el TJUE señaló que los artículos 267 y 344 del TFUE deben interpretarse en el sentido de que se oponen a una disposición de un acuerdo internacional celebrado entre Estados miembros conforme a la cual un inversor de uno de esos Estados miembros puede, en caso de controversia sobre inversiones realizadas en el otro Estado miembro, iniciar un procedimiento contra este último ante un tribunal arbitral cuya competencia se ha comprometido a aceptar dicho Estado miembro;

RECORDANDO la posición reiterada de la Unión Europea según la cual el Tratado sobre la Carta de la Energía no estaba destinado a aplicarse en las relaciones en el interior de la Unión y que no era ni podía haber sido la intención de la Unión Europea, Euratom y sus Estados miembros que el Tratado sobre la Carta de la Energía creara obligaciones entre ellos, ya que se negoció como instrumento de la política energética exterior de la Unión Europea para establecer un marco para la cooperación energética con terceros países, mientras que, por el contrario, la política energética interna de la Unión consiste en un sistema complejo de normas destinado a crear un mercado interior en el ámbito de la energía que regulan exclusivamente las relaciones entre los Estados miembros;

RECORDANDO que, en su sentencia de 2 de septiembre de 2021, Komstroy, C-741/19 (EU:C:2021:655), apartado 66, confirmada en su dictamen 1/20 (EU:C:2022:485), apartado 47, el Tribunal de Justicia declaró que el artículo 26, apartado 2, letra c), del Tratado sobre la Carta de la Energía debe interpretarse en el sentido de que no es aplicable a las controversias entre un Estado miembro y un inversor de otro Estado miembro en relación con una inversión realizada por este en el primer Estado miembro;

RECORDANDO que, como interpretación del órgano jurisdiccional competente y en virtud de un principio general del Derecho internacional público, la interpretación del Tratado sobre la Carta de la Energía en la sentencia Komstroy es de aplicación desde la aprobación del Tratado sobre la Carta de la Energía por la Unión Europea, Euratom y sus Estados miembros;

CONSIDERANDO que los artículos 267 TFUE y 344 TFUE deben interpretarse en el sentido de que se oponen a una interpretación del artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía que permita que las controversias entre, por una parte, un inversor de un Estado miembro de la Unión Europea y, por otra parte, otro Estado miembro de la Unión Europea, la Unión Europea o Euratom se resuelvan ante un tribunal de arbitraje (procedimiento de arbitraje en el interior de la Unión); y

CONSIDERANDO, en cualquier caso, que, cuando las controversias no puedan resolverse de forma amistosa, una de las Partes puede, como siempre, optar por someter, con arreglo al Derecho nacional, las controversias entre un Estado miembro (o, según proceda, la Unión Europea o Euratom) y un inversor de otro Estado miembro a los órganos jurisdiccionales o administrativos competentes, como garantizan los principios generales del Derecho y el respeto de los derechos fundamentales, consagrados, entre otros textos, en la Carta de los Derechos Fundamentales de la Unión Europea;

EN EL ENTENDIMIENTO COMÚN, expresado en la presente declaración, de que, como consecuencia de ello, las cláusulas como el artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía no podían en el pasado, y no pueden, ni ahora ni en el futuro, servir de base jurídica para que un inversor de un Estado miembro incoe un procedimiento de arbitraje en relación con inversiones en otro Estado miembro;

REITERANDO la Declaración (n.º 17) aneja al Acta Final de la Conferencia intergubernamental que adoptó el Tratado de Lisboa, en la que se recuerda que los Tratados y el Derecho adoptado por la Unión sobre la base de los Tratados tienen primacía sobre el Derecho de los Estados miembros, y que el principio de primacía constituye una norma de conflicto en sus relaciones mutuas;

RECORDANDO, por consiguiente, que, para resolver cualquier conflicto de normas, los acuerdos internacionales celebrados por los Estados miembros de la Unión con arreglo al Derecho internacional solo pueden aplicarse en las relaciones en el interior de la Unión en la medida en que sus disposiciones sean compatibles con los Tratados de la UE;

CONSIDERANDO que, como consecuencia de la inaplicabilidad del artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía como base jurídica para los procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión, el artículo 47, apartado 3, del Tratado sobre la Carta de la Energía no puede extenderse, ni se quiso que se extendiese, a tales procedimientos;

CONSIDERANDO que, como consecuencia de la inaplicabilidad del artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía como base jurídica para los procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión, cuando se sustancien procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión, los signatarios de la presente declaración afectadas por dichos procedimientos, ya sea como demandadas o como Estado de origen del inversor, deben cooperar entre sí para garantizar que se ponga en conocimiento del tribunal de arbitraje en cuestión la existencia de la presente declaración, para que pueda concluir que procede inhibirse;

CONSIDERANDO, además, que no deben incoarse nuevos procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión; y

CONVINIENDO en que, cuando, no obstante, se entregue la solicitud de arbitraje, los signatarios afectados por dicho procedimiento, ya sea como demandadas o como Estado de origen del inversor, deben cooperar entre sí para que se ponga en conocimiento del tribunal de arbitraje en cuestión la existencia de la presente declaración, para que pueda declarar que el artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía no puede servir de base jurídica para tal procedimiento;

CONSIDERANDO, no obstante, que no deben impugnarse las transacciones y los laudos arbitrales en los casos de arbitraje sobre inversiones en el interior de la Unión que ya no puedan declararse nulos o anularse y que se hayan cumplido voluntariamente o que se hayan ejecutado con carácter cosa juzgada;

LAMENTANDO que ya se han dictado laudos arbitrales, siguen dictándose y pueden aún dictarse de manera contraria a las normas de la Unión Europea y de Euratom, y específicamente en contra de las interpretaciones expresas del TJUE, por parte de tribunales de arbitraje en procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión incoados con arreglo al artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía;

LAMENTANDO asimismo que dichos laudos arbitrales sean objeto de procesos de ejecución, incluso en terceros países; que, en los procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión en curso supuestamente basados en el artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía, los tribunales de arbitraje no se inhiban de conocer; y que las instituciones de arbitraje sigan incoando nuevos procedimientos de arbitraje y no inadmitan a trámite las solicitudes de arbitraje por ser manifiestamente improcedentes debido a la falta de potestad para recurrir a la vía arbitral;

CONSIDERANDO, por tanto, que es necesario reiterar, expresa e inequívocamente, la posición congruente de la Unión Europea y sus Estados miembros mediante un instrumento que reafirme su entendimiento común sobre la interpretación y aplicación del Tratado sobre la Carta de la Energía, tal como lo interpreta el TJUE, en lo que se refiere a los procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión;

CONSIDERANDO que, según la sentencia de la Corte Internacional de Justicia de 5 de febrero de 1970, *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Bélgica contra España)* (Informes de la CIJ de 1970, p. 3, apartados 33 y 35), y como explicó el TJUE en la sentencia *Komstroy*, determinadas disposiciones del Tratado sobre la Carta de la Energía tienen por objeto regular las relaciones bilaterales;

CONSIDERANDO, por tanto, que tales instrumentos solo se refieren a las relaciones bilaterales entre la Unión Europea, Euratom y sus Estados miembros, respectivamente, y, por extensión, los inversores de dichas Partes Contratantes en el Tratado sobre la Carta de la Energía, y que, en consecuencia, la presente declaración solo afecta a las Partes que se rigen por las normas de la Unión Europea como organización regional de integración económica, en el sentido del artículo 1, punto 3, del Tratado sobre la Carta de la Energía, y no afecta al disfrute por las demás Partes del Tratado sobre la Carta de la Energía de los derechos que les otorga dicho Tratado ni al cumplimiento de sus obligaciones;

RECORDANDO que la Unión Europea y Euratom y sus Estados miembros han informado a las demás Partes Contratantes del Tratado sobre la Carta de la Energía de su intención de celebrar un acuerdo sobre la interpretación y aplicación del Tratado sobre la Carta de la Energía;

CONSIDERANDO que, de este modo y en consonancia con las obligaciones jurídicas que les impone el Derecho de la UE y de Euratom, pero sin perjuicio de su derecho a presentar las demandas que consideren oportunas en relación con los gastos que tengan como demandados en relación con procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión, la Unión Europea, Euratom y sus Estados miembros garantizan así el cumplimiento pleno y efectivo de la sentencia *Komstroy*, la inexigibilidad

de los laudos existentes, la obligación de los tribunales de arbitraje de poner fin inmediatamente a cualquier procedimiento de arbitraje en el interior de la Unión y la obligación de que las instituciones de arbitraje no incoen ningún procedimiento de arbitraje nuevo en el interior de la Unión, en consonancia con las competencias respectivas derivadas del artículo 36, apartado 3, del Convenio del CIADI y del artículo 12 de las reglas de arbitraje del Instituto de Arbitraje de la Cámara de Comercio de Estocolmo, y de que los tribunales de arbitraje declaren que todo procedimiento de arbitraje en el interior de la Unión carece de base jurídica;

EN EL ENTENDIMIENTO de que la presente declaración abarca todos los procedimientos de arbitraje entre inversores y Estados en los que estén implicados la Unión Europea y sus Estados Miembros como partes en controversias en el interior de la Unión basadas en el artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía bajo cualquier convenio o conjunto de reglas de arbitraje, incluidos el Convenio sobre Arreglo de Diferencias Relativas a Inversiones entre Estados y Nacionales de otros Estados (Convenio del CIADI), las reglas de arbitraje del CIADI, del Instituto de Arbitraje de la Cámara de Comercio de Estocolmo, y de la Comisión de las Naciones Unidas para el Derecho Mercantil Internacional (CNUDMI), y el arbitraje *ad hoc*;

CONSIDERANDO que, tras la adopción de la presente declaración, sus signatarios tienen la intención de formalizar su entendimiento común mediante un tratado plurilateral, cuyo texto ha sido negociado y rubricado por los signatarios de la presente declaración como señal de que consideran que el texto es definitivo, y de hacer todo lo posible por depositar a su debido tiempo sus instrumentos de ratificación, aprobación o aceptación de dicho tratado;

TENIENDO EN CUENTA que las disposiciones de la presente declaración se entienden sin perjuicio de la posibilidad de que la Comisión Europea o cualquiera de los Estados miembros interpongan recurso ante el TJUE al amparo de los artículos 258, 259 y 260 del TFUE;

TENIENDO EN CUENTA LO ANTERIOR, LA UNIÓN EUROPEA Y SUS ESTADOS MIEMBROS (EN LO SUCESIVO, «LOS SIGNATARIOS»)

DECLARAN QUE COMPARTEN EL SIGUIENTE ENTENDIMIENTO COMÚN SOBRE LA INAPLICABILIDAD DEL ARTÍCULO 26 DEL TRATADO SOBRE LA CARTA DE LA ENERGÍA COMO BASE PARA LOS PROCEDIMIENTOS DE ARBITRAJE EN EL INTERIOR DE LA UNIÓN:

- 1. Los signatarios reafirman, para mayor seguridad, que comparten un entendimiento común sobre la interpretación y aplicación del Tratado sobre la Carta de la Energía, según el cual el artículo 26 de dicho Tratado no puede ni podría servir nunca de base jurídica para los procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión.**

Dicho entendimiento común se basa en los siguientes elementos del Derecho de la Unión:

- i. la interpretación del Tribunal de Justicia de la Unión Europea en virtud de la cual el artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía no sirve, y nunca debería haberse invocado, como base para los procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión; y**
 - ii. la primacía del Derecho de la Unión Europea, recordada en la Declaración (n.º 17) aneja al Acta Final de la Conferencia intergubernamental que adoptó el Tratado de Lisboa, como norma de Derecho internacional que rige los conflictos de normas en sus relaciones mutuas, de modo que, en cualquier caso, el artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía no sirve ni puede servir como base para los procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión.**
- 2. Los signatarios reafirman, para mayor seguridad, que comparten el entendimiento común de que, como consecuencia de la falta de base jurídica para sustanciar procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión con arreglo al artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía, el artículo 47, apartado 3, del Tratado sobre la Carta de la Energía no puede extenderse ni podría haberse extendido a tales procedimientos. Por consiguiente, a este respecto, el artículo 47, apartado 3, del Tratado sobre la Carta de la Energía no puede haber producido ningún efecto jurídico en las relaciones en el interior de la Unión cuando un signatario se retiró del Tratado sobre la Carta de la Energía antes de la celebración de la presente declaración, ni producirá efectos jurídicos en las relaciones en el interior de la Unión si un signatario se retira posteriormente del Tratado sobre la Carta de la Energía.**
- 3. Para mayor seguridad, los signatarios declaran que, de conformidad con el entendimiento común expresado en los apartados 1 y 2 y sin perjuicio de lo anterior, el**

artículo 26 del Tratado sobre la Carta de la Energía no sirve de base para los procedimientos de arbitraje en el interior de la Unión y que, a este respecto, el artículo 47, apartado 3, del Tratado sobre la Carta de la Energía no producirá efectos jurídicos en las relaciones en el interior de la Unión.

- 4. Los apartados 1 a 3 se entenderán sin perjuicio de la interpretación y aplicación de otras disposiciones del Tratado sobre la Carta de la Energía en la medida en que se refieran a relaciones en el interior de la Unión.**

Hecho en Bruselas, en un único original, en lenguas alemana, búlgara, checa, croata, danesa, eslovaca, eslovena, española, estonia, finesa, francesa, griega, húngara, inglesa, irlandesa, italiana, letona, lituana, maltesa, neerlandesa, polaca, portuguesa, rumana y sueca,

el 26 de junio de 2024.

PROHLÁŠENÍ O PRÁVNÍCH DŮSLEDČÍCH ROZSUDKU SOUDNÍHO DVORA VE VĚCI KOMSTROY A OBECNÉ SHODĚ O NEPOUŽITELNOSTI ČLÁNKU 26 SMLOUVY O ENERGETICKÉ CHARTĚ JAKO ZÁKLADU PRO ROZHODČÍ ŘÍZENÍ UVNITŘ EU

PŘIJATÉ ZÁSTUPCI VLÁD ČLENSKÝCH STÁTŮ A EVROPSKÉ UNIE DNE 26. ČERVNA 2024

S OHLEDEM na Smlouvu o energetické chartě, podepsanou v Lisabonu dne 17. prosince 1994 (Úř. věst. 1994 L 380, s. 24) a schválenou jménem Evropských společenství rozhodnutím Rady a Komise 98/181/ES, ESUO, Euratom ze dne 23. září 1997 (Úř. věst. 1998 L 69, s. 1), ve znění případných pozdějších změn („Smlouva o energetické chartě“),

S OHLEDEM NA pravidla mezinárodního obyčejového práva kodifikovaná ve Vídeňské úmluvě o smluvním právu (dále jen „Vídeňská úmluva“),

MAJÍCE NA PAMĚTI, že členové organizace pro regionální hospodářskou integraci ve smyslu čl. 1 odst. 3 Smlouvy o energetické chartě tímto vyjadřují obecnou shodu o výkladu a použití smlouvy ve svých vzájemných vztazích,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že odstoupením od Smlouvy o energetické chartě není ovlivněno postavení člena organizace pro regionální hospodářskou integraci, který je signatářem tohoto prohlášení, ani se tímto nevylučuje zájem na vyjádření obecné shody o výkladu a provádění uvedené Smlouvy, dokud lze mít za to, že má ve vztahu k tomuto členovi právní účinky, a zejména s ohledem na čl. 47 odst. 3 Smlouvy o energetické chartě,

S OHLEDEM NA Smlouvu o Evropské unii, Smlouvu o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“), Smlouvu o založení Evropského společenství pro atomovou energii (dále jen „EURATOM“) a obecné zásady práva Evropské unie a EURATOMu,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že tam, kde je odkazováno na Evropskou unii v tomto prohlášení, se rozumí rovněž odkaz na jejího předchůdce, Evropské hospodářské společenství a následně Evropské společenství, do doby, než jej Evropská unie nahradila,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že v souladu s judikaturou Stálého dvora mezinárodní spravedlnosti (Otázka Javoriny (polsko-československé pohraničí), poradní stanovisko, [1923] Sbírnka SDMS, řada B, č. 8, bod 37) a Mezinárodního soudního dvora (Výhrady k Úmluvě o zabránění a trestání zločinu

genocidia, poradní stanovisko, [1951] Sbirka rozhodnutí MSD, 15, 20), právo podat autoritativní výklad právní normy náleží výhradně smluvním stranám mezinárodní dohody v souvislosti s uvedenou dohodou,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že členské státy Evropské unie svěřily právo poskytovat směřodatný výklad práva Unie a EURATOMu Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU), jak vysvětlil Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozsudku ze dne 30. května 2006, Komise v. Irsko (Mox Plant), C-459/03 (EU:C:2006:345, body 129 až 137), v němž rozhodl, že výlučná pravomoc vykládat a provádět právo Unie a EURATOMu se vztahuje na výklad a provádění mezinárodních dohod, jejichž stranami jsou Evropská unie, EURATOM a členské státy, ve vztahu mezi dvěma členskými státy nebo Evropskou unií nebo EURATOMem a členským státem,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že podle článku 344 SFEU a článku 193 EURATOMu nejsou členské státy Evropské unie oprávněny předložit spor týkající se výkladu nebo provádění Smlouvy o EU, SFEU a EURATOMu k jinému způsobu řešení, než který je v nich stanoven,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že ve svém rozsudku ze dne 6. března 2018 ve věci Achmea, C-284/16 (EU:C:2018:158) Soudní dvůr rozhodl, že články 267 a 344 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že brání ustanovení mezinárodní dohody uzavřené mezi členskými státy, podle něhož může investor z jednoho z těchto členských států v případě sporu týkajícího se investic v druhém členském státě zahájit řízení proti tomuto druhému členskému státu u rozhodčího soudu, jehož pravomoc se tento členský stát zavázal přijmout,

PŘIPOMÍNÁJÍCE důsledně opakovaný postoj Evropské unie, že Smlouva o energetické chartě nebyla zamýšlena k použití ve vztazích uvnitř EU a že záměrem Evropské unie, EURATOMu a jejich členských států nebylo a ani nemohlo být, aby Smlouva o energetické chartě mezi nimi vytvořila povinnosti, neboť byla sjednána jako nástroj vnější energetické politiky Evropské unie s cílem vytvořit rámec pro spolupráci v oblasti energetiky se třetími zeměmi, zatímco vnitřní energetická politika Unie je naopak tvořena propracovaným systémem pravidel určených k vytvoření vnitřního trhu v oblasti energetiky, který upravuje výlučně vztahy mezi členskými státy,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozsudku ze dne 2. září 2021, Komstroy, C-741/19 (EU:C:2021:655, bod 66) (rozsudek Komstroy), který potvrdil ve svém posudku 1/20 (EU:C:2022:485, bod 47), rozhodl, že čl. 26 odst. 2 písm. c) Smlouvy o energetické chartě musí být vykládán v tom smyslu, že se nepoužije na spory mezi členským státem a investorem z jiného členského státu ve věci investice uskutečněné tímto investorem v prvním členském státě,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že výklad Smlouvy o energetické chartě v rozsudku Komstroy ze strany příslušného soudu a odrážející obecnou zásadu mezinárodního práva veřejného se použije od schválení Smlouvy o energetické chartě Evropskou unií, EURATOMem a jejich členskými státy,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že články 267 a 344 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že brání výkladu článku 26 Smlouvy o energetické chartě, který umožňuje rozhodnout spory mezi investorem z jednoho členského státu Evropské unie na jedné straně a jiným členským státem Evropské unie, Evropskou unií nebo EURATOMem na straně druhé před rozhodčím soudem (rozhodčí řízení uvnitř EU), a

MAJÍCE NA PAMĚTI, že v každém případě, nelze-li spory vyřešit smírně, může se strana vždy rozhodnout předložit v souladu s vnitrostátním právem spory mezi členským státem (nebo případě Evropskou unií nebo EURATOMem) a investorem jiné členského státu k řešení příslušným soudům nebo správním tribunálům, jak je zaručeno obecnými právními zásadami a dodržováním základních práv zakotvených mimo jiné v Listině základních práv Evropské unie,

SDÍLEJÍCE obecnou shodu vyjádřenou v tomto prohlášení, že v důsledku toho doložka, jakou je článek 26 Smlouvy o energetické chartě, nemohla v minulosti sloužit a nemůže nyní nebo v budoucnosti sloužit jako právní základ pro rozhodčí řízení zahájená investorem z jednoho členského státu ohledně investic v jiném členském státě,

OPĚTOVNĚ ZDŮRAŽŇUJÍCE prohlášení č. 17 připojené k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu, v němž se připomíná, že Smlouvy a právní předpisy přijaté Unií na základě Smluv mají přednost před právem členských států a že zásada přednosti představuje kolizní normu v jejich vzájemných vztazích,

PŘIPOMÍNÁJÍCE proto, že mezinárodní dohoda uzavřená členskými státy Evropské unie podle mezinárodního práva se za účelem vyřešení jakékoliv kolize norem může použít ve vztazích uvnitř EU pouze v rozsahu, v jakém jsou její ustanovení slučitelná se Smlouvami EU,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že v důsledku nepoužitelnosti článku 26 Smlouvy o energetické chartě jako právního základu pro rozhodčí řízení uvnitř EU se rovněž čl. 47 odst. 3 Smlouvy o energetické chartě nemůže vztahovat na tato řízení a nebyl zamýšlen, aby se na ně vztahoval,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že v důsledku nepoužitelnosti článku 26 Smlouvy o energetické chartě jakožto právního základu pro rozhodčí řízení uvnitř EU, pokud probíhá rozhodčí řízení uvnitř EU, by signatáři tohoto prohlášení, jichž se toto řízení týká, ať už jako žalovaná strana nebo jako domovský

stát investora, měli vzájemně spolupracovat, aby zajistili, že na existenci tohoto prohlášení bude upozorněn dotčený rozhodčí soud, což umožní učinit odpovídající závěr, pokud jde o neexistenci pravomoci soudu,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že by dále již neměla být zaregistrována žádná nová rozhodčí řízení uvnitř EU, a

SOUHLASÍCE s tím, že je-li přesto doručeno oznámení o zahájení rozhodčího řízení, smluvní strany, jichž se toto řízení týká, ať už jako žalovaný, nebo jako domovský stát investora, by měly vzájemně spolupracovat, aby zajistily, že na existenci tohoto prohlášení bude upozorněn dotčený rozhodčí soud, což umožní vyvodit náležitý závěr, že článek 26 Smlouvy o energetické chartě nemůže sloužit jako právní základ pro takové řízení,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že urovnání a rozhodčí nálezy v rozhodčích řízeních týkajících se investic uvnitř EU, které již nelze zrušit nebo zneplatnit a které byly dobrovolně splněny nebo s konečnou platností vykonány, by neměly být napadeny,

VYJADŘUJÍCE POLITOVÁNÍ nad tím, že rozhodčí nálezy, které již byly vydány, jsou nyní vydávány a mohly by být vydávány způsobem, který je v rozporu s pravidly Evropské unie a EURATOMu, včetně výkladů Soudního dvora Evropské unie, rozhodčími soudy v rozhodčích řízeních uvnitř EU zahájených s odkazem na článek 26 Smlouvy o energetické chartě,

rovněž VYJADŘUJÍCE POLITOVÁNÍ nad tím, že tyto rozhodčí nálezy jsou předmětem vykonávacího řízení, a to i ve třetích zemích, že v probíhajících rozhodčích řízeních uvnitř EU domněle založených na článku 26 Smlouvy o energetické chartě rozhodčí soudy neodmítnou svou pravomoc a příslušnost a že rozhodčí instituce nadále registrují nová rozhodčí řízení a neodmítají je jako zjevně nepřipustná z důvodu neexistence souhlasu s předložením sporu k vyřešení v rozhodčím řízení,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že je proto nezbytné výslovně a jednoznačně zopakovat jednotný postoj Evropské unie a jejích členských států prostřednictvím nástroje, který znovu potvrdí jejich obecnou shodu o výkladu a provádění Smlouvy o energetické chartě, jak ji vykládá SDEU, v rozsahu, v jakém se týká rozhodčích řízení uvnitř EU,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že v souladu s rozsudkem Mezinárodního soudního dvora ze dne 5. února 1970, Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgie v. Španělsko) (Zprávy

Mezinárodního soudního dvora 1970, s. 3, body 33 a 35) a podle vysvětlení SDEU v rozsudku Komstroy, mají některá ustanovení Smlouvy o energetické chartě upravovat dvoustranné vztahy,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že se každý takový nástroj týká pouze dvoustranných vztahů mezi Evropskou unií, EURATOMem a jejich členskými státy navzájem a potažmo také investorů z těchto smluvních stran Smlouvy o energetické chartě, a že v důsledku toho se toto prohlášení dotýká pouze stran, které se řídí pravidly Evropské unie jako organizace pro regionální hospodářskou integraci ve smyslu čl. 1 odst. 3 Smlouvy o energetické chartě, a nemá vliv na požívání práv vyplývajících ze Smlouvy o energetické chartě ostatními stranami Smlouvy o energetické chartě ani na plnění jejich povinností,

PŘIPOMÍNÁJÍCE, že Evropská unie a EURATOM a jejich členské státy informovaly ostatní smluvní strany Smlouvy o energetické chartě o svém záměru uzavřít dohodu o výkladu a provádění Smlouvy o energetické chartě,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že Evropská unie, EURATOM a jejich členské státy tímto způsobem a v souladu se svými právními závazky podle práva EU a EURATOMu, aniž je dotčeno jejich právo uplatnit takové nároky, které považují za vhodné ve vztahu k nákladům, které jim vznikly jako žalovaným v souvislosti s rozhodčími řízeními uvnitř EU, zajišťují úplné a účinné dodržování rozsudku Komstroy, nevymahatelnost stávajících nálezů a povinnost rozhodčích soudů okamžitě ukončit probíhající rozhodčí řízení uvnitř EU, a povinnosti rozhodčích institucí neregistrovat žádná budoucí rozhodčí řízení uvnitř EU v souladu s jejich příslušnými pravomocemi podle čl. 36 odst. 3 úmluvy ICSID a článku 12 rozhodčích pravidel SCC a povinnost rozhodčích soudů prohlásit, že jakékoli rozhodčí řízení uvnitř EU postrádá právní základ,

CHÁPAJÍCE, že se toto prohlášení vztahuje na rozhodčí řízení mezi investorem a státem, jehož stranami jsou Evropská unie nebo její členské státy ve sporech uvnitř EU na základě článku 26 Smlouvy o energetické chartě podle jakékoli úmluvy o rozhodčím řízení nebo souboru pravidel, včetně Úmluvy o řešení sporů z investic mezi státy a občany jiných států (dále jen „úmluva ICSID“) a rozhodčích pravidel ICSID, rozhodčích pravidel Rozhodčího institutu Stockholmské obchodní komory (dále jen „SCC“), rozhodčích pravidel Komise OSN pro mezinárodní obchodní právo (dále jen „UNCITRAL“), i podle rozhodčího řízení *ad hoc*,

MAJÍCE NA PAMĚTI, že v návaznosti na toto prohlášení mají jeho signatáři v úmyslu formalizovat obecnou dohodu prostřednictvím vícestranné smlouvy, jejíž znění bylo sjednáno a parafováno signatáři tohoto prohlášení na znamení toho, že text je stabilní, a vynaložit veškeré úsilí, aby ve vhodné dobu uložily své listiny o ratifikaci, schválení nebo přijetí této smlouvy,

PŘIHLÍŽEJÍCE k tomu, že ustanoveními tohoto prohlášení není dotčena možnost Evropské komise nebo jakéhokoli členského státu předložit věc na základě článků 258, 259 a 260 SFEU Soudnímu dvoru Evropské unie,

S OHLEDEM NA VÝŠE UVEDENÉ EVROPSKÁ UNIE A JEJÍ ČLENSKÉ STÁTY (DÁLE JEN „SIGNATÁŘI“)

PROHLAŠUJÍ, ŽE SDÍLEJÍ TUTO OBECNOU SHODU O NEPOUŽITELNOSTI ČLÁNKU 26 SMLOUVY O ENERGETICKÉ CHARTĚ JAKOŽTO ZÁKLADU PRO ROZHODČÍ ŘÍZENÍ UVNITŘ EU:

- 1. Signatáři tímto v zájmu větší jistoty znovu potvrzují, že sdílejí obecnou shodu o výkladu a provádění Smlouvy o energetické chartě, podle níž článek 26 uvedené smlouvy nemůže a nikdy by nemohl sloužit jako právní základ pro rozhodčí řízení uvnitř EU.**

Tato obecná shoda je založena na těchto prvcích práva Unie:

- i. výkladu Soudního dvora Evropské unie, podle něhož se článek 26 Smlouvy o energetické chartě nepoužije ani neměl být nikdy použit jako základ pro rozhodčí řízení uvnitř EU, a**
 - ii. přednosti práva Evropské unie, na něž se odvolává prohlášení č. 17 připojené k závěrečnému aktu mezivládní konference, která přijala Lisabonskou smlouvu, jakožto pravidlo mezinárodního práva upravujícího kolizi norem v jejich vzájemných vztazích, takže článek 26 Smlouvy o energetické chartě se v žádném případě nepoužije a nemůže být použit jako základ pro rozhodčí řízení uvnitř EU.**
- 2. Signatáři v zájmu větší jistoty znovu potvrzují, že sdílejí obecnou shodu na tom, že vzhledem k neexistenci právního základu pro rozhodčí řízení uvnitř EU podle článku 26 Smlouvy o energetické chartě nelze čl. 47 odst. 3 Smlouvy o energetické chartě vztahovat, ani nemohl být vztahován na tato řízení. V tomto ohledu tedy čl. 47 odst. 3 Smlouvy o energetické chartě nemůže mít žádné právní účinky ve vztazích uvnitř EU, pokud odstoupil od Smlouvy o energetické chartě před tímto prohlášením, ani nemá**

žádné právní účinky ve vztazích uvnitř EU, pokud signatář následně odstoupí od Smlouvy o energetické chartě.

- 3. Pro upřesnění je třeba uvést, že signatáři prohlašují, že v souladu s obecnou shodou vyjádřenou v odstavcích 1 a 2, a aniž je dotčena tato shoda, se článek 26 Smlouvy o energetické chartě nepoužije jako základ pro rozhodčí řízení uvnitř EU a že v tomto ohledu nebude mít čl. 47 odst. 3 Smlouvy o energetické chartě právní účinky ve vztazích uvnitř EU.**

- 4. Odstavci 1 až 3 není dotčen výklad a provádění jiných ustanovení Smlouvy o energetické chartě v rozsahu, v jakém se týkají vztahů uvnitř EU.**

V Bruselu v jednom vyhotovení v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, chorvatském, italském, irském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském

dne 26. června 2024.

**ERKLÆRING OM DE RETLIGE KONSEKVENSER AF DOMSTOLENS DOM I
KOMSTROY-SAGEN OG DEN FÆLLES FORSTÅELSE AF, AT
ENERGICHARTERTRAKTATENS ARTIKEL 26 IKKE KAN ANVENDES SOM
GRUNDLAG FOR EU-INTERNE VOLDGIFTSSAGER**

FREMSAT AF REPRÆSENTANTERNE FOR MEDLEMSSTATERNES REGERINGER OG DEN
EUROPÆISKE UNION DEN 26. JUNI 2024

I BETRAGTNING AF energichartertraktaten, som blev undertegnet i Lissabon den 17. december 1994 (EFT L 380 af 31.12.1994, s. 24) og godkendt på De Europæiske Fællesskabers vegne ved Rådets og Kommissionens afgørelse 98/181/EF, EKSF, Euratom af 23. september 1997 (EFT L 69 af 9.3.1998, s. 1), som til enhver tid ændret ("energichartertraktaten"),

I BETRAGTNING AF reglerne i den folkeretlige sædvaneret som kodificeret i Wienerkonventionen om traktatretten,

I BETRAGTNING AF, at medlemmerne af en regional organisation for økonomisk integration som omhandlet i artikel 1, stk. 3, i energichartertraktaten hermed udtrykker en fælles forståelse af fortolkningen og anvendelsen af en traktat i deres indbyrdes forbindelser,

UNDER PÅMINDELSE OM, at opsigelse af energichartertraktaten ikke berører status som medlem af den regionale organisation for økonomisk integration for en part, der har undertegnet denne erklæring, og som har opsagt traktaten, og ej heller er til hinder for en interesse i at give udtryk for en fælles forståelse af fortolkningen og anvendelsen af traktaten, så længe den kan anses for at have retsvirkning for det pågældende medlem og navnlig for så vidt angår artikel 47, stk. 3, i energichartertraktaten,

I BETRAGTNING AF traktaten om Den Europæiske Union (TEU), traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom) og de generelle principper for Den Europæiske Unions og Euratoms lovgivning,

I BETRAGTNING AF, at henvisningerne til Den Europæiske Union i denne erklæring også skal forstås som henvisninger til dens forgænger, Det Europæiske Økonomiske Fællesskab og derefter Det Europæiske Fællesskab, indtil sidstnævnte blev afløst af Den Europæiske Union,

UNDER PÅMINDELSE OM, at i overensstemmelse med retspraksis for Den Faste Domstol for Mellemlfolkelig Retspleje (spørgsmålet om Jaworzina (den polsk-tjekkiske grænse), rådgivende udtalelse, [1923] PCIJ serie B nr. 8, 37) og Den Internationale Domstol (forbehold i forbindelse med konventionen om forebyggelse af og straf for folkedrab, rådgivende udtalelse, [1951] I.C.J. Reports, 15, 20) er retten til at give en autoritativ fortolkning af en retsregel forbeholdt parterne i en international aftale for så vidt angår den pågældende aftale,

UNDER PÅMINDELSE OM, at Den Europæiske Unions medlemsstater har overdraget retten til at give en autoritativ fortolkning af EU-lovgivningen og Euratomlovgivningen til Den Europæiske Unions Domstol (EU-Domstolen), som forklaret af EU-Domstolen i sin dom af 30. maj 2006, Kommissionen mod Irland (MOX-anlægget), C-459/03 (EU:C:2006:345, præmis 129-137), hvor den fastslog, at enekompetencen til at fortolke og anvende EU-lovgivningen og Euratomlovgivningen omfatter fortolkningen og anvendelsen af internationale aftaler, som Den Europæiske Union, Euratom og medlemsstaterne er parter i, i forholdet mellem to medlemsstater eller Den Europæiske Union eller Euratom og en medlemsstat,

UNDER PÅMINDELSE OM, at den Europæiske Unions medlemsstater i henhold til artikel 344 i TEUF og artikel 193 i Euratomtraktaten ikke har ret til at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af TEU, TEUF og Euratomtraktaten afgjort på anden måde end fastsat deri,

UNDER PÅMINDELSE OM, at EU-Domstolen i sin dom af 6. marts 2018, Achmea, C-284/16 (EU:C:2018:158), fastslog, at artikel 267 og 344 i TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for en bestemmelse i en international aftale indgået mellem to medlemsstater, hvorefter en investor fra en af disse medlemsstater i tilfælde af en tvist vedrørende investeringer i den anden medlemsstat kan anlægge sag mod sidstnævnte medlemsstat ved en voldgiftsret, hvis kompetence denne medlemsstat har forpligtet sig til at acceptere,

UNDER PÅMINDELSE OM Den Europæiske Unions faste holdning om, at energichartertraktaten ikke var tiltænkt anvendelse på EU-interne forbindelser, og at det ikke var og ikke kunne have været Den Europæiske Unions, Euratoms og deres medlemsstateres hensigt, at energichartertraktaten skulle skabe forpligtelser mellem dem, eftersom den blev forhandlet som et instrument i Den Europæiske Unions eksterne energipolitik med henblik på at skabe en ramme for energisamarbejdet med tredjelande, mens Unionens interne energipolitik derimod består af et omfattende regelsæt, der har til formål at skabe et indre marked på energiområdet, og som udelukkende regulerer forbindelserne mellem medlemsstaterne,

UNDER PÅMINDELSE OM, at EU-Domstolen i sin dom af 2. september 2021, Komstroy, C-741/19 (EU:C:2021:655, præmis 66) (Komstroy-dommen), som blev bekræftet i EU-Domstolens udtalelse 1/20 (EU:C:2022:485, præmis 47), fastslog, at energichartertraktatens artikel 26, stk. 2, litra c), skal fortolkes således, at denne bestemmelse ikke finder anvendelse på tvister mellem en medlemsstat og en investor fra en anden medlemsstat vedrørende sidstnævntes investering i førstnævnte medlemsstat,

UNDER PÅMINDELSE OM, at fortolkningen af energichartertraktaten i Komstroy-dommen som den kompetente domstols fortolkning og en afspejling af et generelt princip i international offentlig ret finder anvendelse fra Den Europæiske Unions, Euratoms og deres medlemsstaters godkendelse af energichartertraktaten,

I BETRAGTNING AF, at artikel 267 og 344 i TEUF skal fortolkes således, at de er til hinder for en fortolkning af energichartertraktatens artikel 26, der gør det muligt at bilægge tvister mellem på den ene side en investor fra en EU-medlemsstat og på den anden side en anden EU-medlemsstat, Den Europæiske Union eller Euratom ved en voldgiftsret ("EU-intern voldgiftssag"), og

I BETRAGTNING AF, at når tvister ikke kan bilægges i mindelighed, kan en part under alle omstændigheder vælge i overensstemmelse med national ret at indbringe en tvist mellem en medlemsstat (eller, alt efter tilfældet, Den Europæiske Union eller Euratom) og en investor fra en anden medlemsstat for de kompetente domstole eller forvaltningsdomstole med henblik på bilæggelse, som sikret ved almindelige retsprincipper og i overensstemmelse med grundlæggende rettigheder som nedfældet bl.a. i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,

MED DEN fælles forståelse, der udtrykkes i denne erklæring, af, at en bestemmelse såsom energichartertraktatens artikel 26 følgelig ikke kunne, ikke kan og heller ikke vil kunne tjene som retsgrundlag for voldgiftssager, der indledes af en investor fra en medlemsstat vedrørende investeringer i en anden medlemsstat,

SOM GENTAGER erklæring nr. 17, der er knyttet som bilag til slutakten fra den regeringskonference, der vedtog Lissabontraktaten, hvori der mindes om, at traktaterne og den lovgivning, som Unionen har vedtaget på grundlag af traktaterne, har forrang for medlemsstaternes ret, og at princippet om forrang udgør en lovvalgsregel i deres indbyrdes forbindelser,

UNDER PÅMINDELSE OM, at med henblik på at løse en eventuel lovkonflikt kan en international aftale, der er indgået af Den Europæiske Unions medlemsstater i henhold til international ret, følgelig kun finde anvendelse på EU-interne forbindelser, i det omfang dens bestemmelser er forenelige med EU-traktaterne,

I BETRAGTNING AF, at energichartertraktatens artikel 47, stk. 3, som følge af, at energichartertraktatens artikel 26 ikke kan anvendes som retsgrundlag for EU-interne voldgiftssager, ikke kan udvides og ikke har til formål at udvides til at omfatte sådanne sager,

I BETRAGTNING AF, at i tilfælde af verserende sager bør de undertegnere af denne erklæring, der er berørt af disse sager, enten som indstævnet eller som en investors hjemstat, som følge af, at energichartertraktatens artikel 26 ikke kan anvendes som retsgrundlag for EU-interne voldgiftssager, samarbejde med hinanden for at sikre, at denne erklæring bringes til den pågældende voldgiftsrets kundskab, så en passende konklusion om rettens manglende kompetence kan drages,

I BETRAGTNING AF, at der desuden ikke bør registreres nye EU-interne voldgiftssager, og

I ENIGHED OM, at hvis der desuagtet gives meddelelse om voldgift, bør de undertegnere, der er berørt af den pågældende sag, enten som indstævnet eller som en investors hjemstat, samarbejde med hinanden for at sikre, at denne erklæring bringes til den pågældende voldgiftsrets kundskab, så det kan konkluderes, at energichartertraktatens artikel 26 ikke kan tjene som retsgrundlag for sådanne sager,

I BETRAGTNING AF, at forlig og voldgiftskendelser i EU-interne voldgiftssager om investeringer, som ikke længere kan annulleres eller tilsidesættes, og som er efterkommet frivilligt eller endegyldigt fuldbyrdet, ikke bør anfægtes,

MED BEKLAGELSE AF, at voldgiftsretter i EU-interne voldgiftssager, der er indledt med henvisning til energichartertraktatens artikel 26, allerede har afsagt, stadig afsiger og fortsat vil kunne afsige voldgiftskendelser på en måde, der er i strid med Den Europæiske Unions og Euratoms regler, herunder som udtrykt i EU-Domstolens fortolkninger,

ligeledes MED BEKLAGELSE AF, at sådanne voldgiftskendelser er genstand for fuldbyrdelsesprocedurer, herunder i tredjelande, at voldgiftsretter i verserende EU-interne voldgiftssager, der angiveligt er baseret på energichartertraktatens artikel 26, ikke erklærer sig inkompetente, og at voldgiftsinstitutioner fortsætter med at registrere nye voldgiftssager og ikke afviser dem som åbenbart uantagelige på grund af manglende samtykke til at underkaste sig voldgift,

I BETRAGTNING AF, at det derfor er nødvendigt udtrykkeligt og utvetydigt at gentage Den Europæiske Unions og dens medlemsstats konsekvente holdning ved hjælp af et instrument, der bekræfter deres fælles forståelse af fortolkningen og anvendelsen af energichartertraktaten som fortolket af EU-Domstolen, i det omfang den vedrører EU-interne voldgiftssager,

I BETRAGTNING AF, at visse bestemmelser i energichartertraktaten i overensstemmelse med Den Internationale Domstols dom af 5. februar 1970, Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgien mod Spanien) (ICJ Reports 1970, s. 3, præmis 33 og 35), og som forklaret af EU-Domstolen i Komstroy-dommen har til formål at regulere bilaterale forbindelser,

I BETRAGTNING AF, at et sådant instrument derfor kun vedrører de bilaterale forbindelser mellem henholdsvis Den Europæiske Union, Euratom og deres medlemsstater og i forlængelse heraf investorerne fra disse kontraherende parter i energichartertraktaten, og at denne erklæring derfor kun berører parter, der er underlagt Den Europæiske Unions regler som en regional organisation for økonomisk integration som omhandlet i energichartertraktatens artikel 1, stk. 3, og ikke berører de øvrige parter i energichartertraktatens nydelse af deres rettigheder i henhold til traktaten eller opfyldelsen af deres forpligtelser,

UNDER PÅMINDELSE OM, at Den Europæiske Union og Euratom og deres medlemsstater har meddelt de øvrige kontraherende parter i energichartertraktaten, at de agter at indgå en aftale om fortolkningen og anvendelsen af energichartertraktaten,

I BETRAGTNING AF, at Den Europæiske Union, Euratom og deres medlemsstater på denne måde og i overensstemmelse med deres retlige forpligtelser i henhold til EU-lovgivningen og Euratomlovgivningen, dog uden at dette berører deres ret til at fremsætte krav, som de finder hensigtsmæssige med hensyn til omkostninger, som de har afholdt i forbindelse med EU-interne voldgiftssager, dermed sikrer, at Komstroy-dommen efterkommes fuldt ud og effektivt, samt ugyldigheden af eksisterende kendelser og voldgiftsretternes forpligtelse til omgående at afslutte verserende EU-interne voldgiftssager og forpligtelsen for voldgiftsinstitutionerne til ikke at registrere fremtidige EU-interne voldgiftssager i overensstemmelse med deres respektive beføjelser i henhold til artikel 36, stk. 3, i ICSID-konventionen og artikel 12 i SCC-voldgiftsreglerne og for voldgiftsretterne til at erklære, at enhver EU-intern voldgiftssag ikke har noget retsgrundlag,

UNDER FORSTÅELSE AF, at denne erklæring omfatter investor-stat-voldgiftssager, der involverer Den Europæiske Union og dens medlemsstater som parter i EU-interne tvister baseret på energichartertraktatens artikel 26 i henhold til enhver voldgiftskonvention eller ethvert regelsæt, herunder konventionen om bilæggelse af investeringstvister mellem stater og andre landes statsborgere (ICSID-konventionen) og ICSID-voldgiftsreglerne, Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstituts voldgiftsregler (SCC-voldgiftsreglerne), De Forenede Nationers Kommission for International Handelsrets voldgiftsregler (UNCITRAL-voldgiftsreglerne) og ad hoc-voldgiftsregler,

I BETRAGTNING AF, at undertegnerne i forlængelse af denne erklæring har til hensigt at formalisere deres fælles forståelse ved hjælp af en indbyrdes plurilateral traktat, hvis tekst er blevet forhandlet og paraferet af undertegnerne af denne erklæring som et tegn på, at teksten ligger fast, og gøre deres bedste for til behørig tid at deponere deres instrumenter til ratifikation, godkendelse eller accept af denne traktat,

I BETRAGTNING AF, at bestemmelserne i denne erklæring ikke berører muligheden for, at Europa-Kommissionen eller en medlemsstat anlægger en sag ved EU-Domstolen på grundlag af artikel 258, 259 og 260 i TEUF,

UNDER HENSYNTAGEN TIL OVENSTÅENDE ERKLÆRER DEN EUROPÆISKE UNION OG DENS MEDLEMSSTATER ("UNDERTEGNERNE"),

AT DE DELER FØLGENDE FÆLLES FORSTÅELSE AF, AT ENERGICHARTERTRAKTATENS ARTIKEL 26 IKKE KAN ANVENDES SOM GRUNDLAG FOR EU-INTERNE VOLDGIFTSSAGER:

- 1. Undertegnerne bekræfter med henblik på at præcisere, at de deler en fælles forståelse af fortolkningen og anvendelsen af energichartertraktaten, i henhold til hvilken artikel 26 i samme traktat ikke kan og aldrig kunne tjene som retsgrundlag for EU-interne voldgiftssager.**

Denne fælles forståelse er baseret på følgende elementer i EU-retten:

- i. den Europæiske Unions Domstols fortolkning, i henhold til hvilken energichartertraktatens artikel 26 ikke kan finde anvendelse og aldrig burde have fundet anvendelse som grundlag for EU-interne voldgiftssager, og**
- ii. EU-rettens forrang som nævnt i erklæring nr. 17, der er knyttet som bilag til slutakten fra den regeringskonference, der vedtog Lissabontraktaten, som en regel i international ret, der regulerer lovkonflikter i deres indbyrdes forbindelser, således at energichartertraktatens artikel 26 under alle**

omstændigheder ikke finder og aldrig kunne finde anvendelse som grundlag for EU-interne voldgiftssager.

- 2. Undertegnerne bekræfter med henblik på at præcisere, at de deler den fælles forståelse, at som følge af det manglende retsgrundlag for EU-interne voldgiftssager i energichartertraktatens artikel 26 kan energichartertraktatens artikel 47, stk. 3, ikke udvides og kunne aldrig have været udvidet til at omfatte sådanne sager. I denne henseende kan energichartertraktatens artikel 47, stk. 3, derfor ikke have haft retsvirkninger i EU-interne forbindelser, når en undertegner opsagde energichartertraktaten inden denne erklæring, og den har heller ikke retsvirkninger i EU-interne forbindelser, hvis en undertegner efterfølgende opsiger energichartertraktaten.**
- 3. Med henblik på at præcisere erklærer undertegnerne, at energichartertraktatens artikel 26 i overensstemmelse med den fælles forståelse, der er udtrykt i stk. 1 og 2, og med forbehold heraf ikke finder anvendelse som grundlag for EU-interne voldgiftssager, og at energichartertraktatens artikel 47, stk. 3, i den forbindelse ikke har retsvirkninger i EU-interne forbindelser.**
- 4. Stk. 1-3 berører ikke fortolkningen og anvendelsen af andre bestemmelser i energichartertraktaten, for så vidt som de vedrører EU-interne forbindelser.**

Udfærdiget i Bruxelles i ét originaleksemplar på bulgarsk, dansk, engelsk, estisk, finsk, fransk, græsk, irsk, italiensk, kroatisk, lettisk, litauisk, maltesisk, nederlandsk, polsk, portugisisk, rumænsk, slovakisk, slovensk, spansk, svensk, tjekkisk, tysk og ungarsk

den 26. JUNI 2024.

**ERKLÄRUNG ZU DEN RECHTLICHEN FOLGEN DES URTEILS DES GERICHTSHOFS
IN DER RECHTSSACHE KOMSTROY UND DES GEMEINSAMEN VERSTÄNDNISSES
IN BEZUG AUF DIE NICHTANWENDBARKEIT DES ARTIKELS 26 DES VERTRAGS
ÜBER DIE ENERGIECHARTA ALS GRUNDLAGE FÜR EU-INTERNE
SCHIEDSVERFAHREN**

ABGEGEBEN VON DEN VERTRETERN DER REGIERUNGEN DER MITGLIEDSTAATEN
UND DER EUROPÄISCHEN UNION AM 26. JUNI 2024

IN ANBETRACHT des Vertrags über die Energiecharta (ABl. L 380 vom 31.12.1994, S. 24), der am 17. Dezember 1994 in Lissabon unterzeichnet und mit dem Beschluss 98/181/EG, EGKS, Euratom des Rates und der Kommission vom 23. September 1997 (ABl. L 69 vom 9.3.1998, S. 1) im Namen der Europäischen Gemeinschaften genehmigt wurde, in seiner jeweils geltenden Fassung (im Folgenden „Vertrag über die Energiecharta“),

IN ANBETRACHT der im Wiener Übereinkommen über das Recht der Verträge kodifizierten Regeln des Völkergewohnheitsrechts,

IN DER ERWÄGUNG, dass die Mitglieder einer Organisation der regionalen Wirtschaftsintegration im Sinne des Artikels 1 Nummer 3 des Vertrags über die Energiecharta hiermit ein gemeinsames Verständnis in Bezug auf die Auslegung und Anwendung eines Vertrags in ihren Beziehungen untereinander zum Ausdruck bringen,

UNTER HINWEIS darauf, dass der Rücktritt vom Vertrag über die Energiecharta weder den Status der zurückgetretenen Partei, die die vorliegende Erklärung unterzeichnet hat, als Mitglied der Organisation der regionalen Wirtschaftsintegration berührt noch ein Interesse daran ausschließt, ein gemeinsames Verständnis in Bezug auf die Auslegung und Anwendung des genannten Vertrags zum Ausdruck zu bringen, solange davon ausgegangen werden kann, dass er Rechtswirkungen gegenüber dem betreffenden Mitglied erzeugt, insbesondere im Hinblick auf Artikel 47 Absatz 3 des Vertrags über die Energiecharta,

IN ANBETRACHT des Vertrags über die Europäische Union (EUV), des Vertrags über die Arbeitsweise der Europäischen Union (AEUV), des Vertrags zur Gründung der Europäischen Atomgemeinschaft (EAGV) sowie der allgemeinen Grundsätze des Rechts der Europäischen Union und des Rechts der Europäischen Atomgemeinschaft,

IN DER ERWÄGUNG, dass die in der vorliegenden Erklärung enthaltenen Bezugnahmen auf die Europäische Union auch als Bezugnahmen auf ihre Vorgängerin, die Europäische Wirtschaftsgemeinschaft, und danach die Europäische Gemeinschaft zu verstehen sind, bis Letztere durch die Europäische Union ersetzt wurde,

UNTER HINWEIS darauf, dass im Einklang mit der Rechtsprechung des Ständigen Internationalen Gerichtshofs (*Question of Jaworzina (Polish-Czechoslovakian Frontier)*, Rechtsgutachten, 1923, PCIJ Series B, No. 8, S. 37) und des Internationalen Gerichtshofs (*Reservations to the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, Rechtsgutachten, ICJ Reports 1951, S. 15, 20) das Recht, eine Rechtsnorm verbindlich auszulegen, in Bezug auf eine internationale Übereinkunft den Parteien der betreffenden Übereinkunft zusteht,

UNTER HINWEIS darauf, dass die Mitgliedstaaten der Europäischen Union dieses Recht, das Unions- und das EAG-Recht verbindlich auszulegen, dem Gerichtshof der Europäischen Union (EuGH) übertragen haben, wie dieser in seinem Urteil vom 30. Mai 2006 in der Rechtssache Kommission/Irland (MOX-Anlage), C-459/03 (ECLI:EU:C:2006:345, Rn. 129 bis 137), erläutert hat, in dem er feststellt, dass sich die ausschließliche Zuständigkeit für die Auslegung und Anwendung des Unions- und des EAG-Rechts auf die Auslegung und Anwendung internationaler Übereinkünfte, deren Vertragsparteien die Europäische Union, die Europäische Atomgemeinschaft und die Mitgliedstaaten sind, im Verhältnis zwischen zwei Mitgliedstaaten oder der Europäischen Union oder der Europäischen Atomgemeinschaft und einem Mitgliedstaat erstreckt,

UNTER HINWEIS darauf, dass die Mitgliedstaaten der Europäischen Union nach Artikel 344 AEUV und Artikel 193 EAGV nicht berechtigt sind, Streitigkeiten über die Auslegung oder Anwendung des EUV, des AEUV und des EAGV anders als darin vorgesehen zu regeln,

UNTER HINWEIS darauf, dass der EuGH in seinem Urteil vom 6. März 2018 in der Rechtssache Achmea, C-284/16 (ECLI:EU:C:2018:158), entschieden hat, dass die Artikel 267 und 344 AEUV dahin auszulegen sind, dass sie einer Bestimmung in einer internationalen Übereinkunft zwischen den Mitgliedstaaten entgegenstehen, nach der ein Investor eines dieser Mitgliedstaaten im Fall einer Streitigkeit über Investitionen in dem anderen Mitgliedstaat gegen diesen ein Verfahren vor einem Schiedsgericht einleiten darf, dessen Gerichtsbarkeit sich dieser Mitgliedstaat unterworfen hat,

UNTER HINWEIS auf den durchgehend bekräftigten Standpunkt der Europäischen Union, dass der Vertrag über die Energiecharta nicht dafür gedacht war, auf EU-interne Beziehungen angewendet zu werden, und dass die Europäische Union, die Europäische Atomgemeinschaft und ihre

Mitgliedstaaten nicht die Absicht hatten und auch nicht haben konnten, dass der Vertrag über die Energiecharta Verpflichtungen untereinander begründet, da er als Instrument der externen Energiepolitik der Europäischen Union ausgehandelt wurde, um einen Rahmen für die Zusammenarbeit mit Drittländern im Energiebereich zu schaffen, wohingegen die interne Energiepolitik der Union aus einem ausgefeilten System von Vorschriften zur Schaffung eines Energiebinnenmarkts besteht, die die Beziehungen zwischen den Mitgliedstaaten ausschließlich regeln,

UNTER HINWEIS darauf, dass der EuGH in seinem Urteil vom 2. September 2021, Komstroy, C-741/19 (ECLI:EU:C:2021:655, Rn. 66; im Folgenden „Komstroy-Urteil“) entschieden und in seinem Gutachten 1/20 (ECLI:EU:C:2022:485, Rn. 47) bestätigt hat, dass Artikel 26 Absatz 2 Buchstabe c des Vertrags über die Energiecharta dahin auszulegen ist, dass er auf Streitigkeiten zwischen einem Mitgliedstaat und einem Investor aus einem anderen Mitgliedstaat über eine Investition des Investors im zuerst genannten Mitgliedstaat nicht anwendbar ist,

UNTER HINWEIS darauf, dass die Auslegung des Vertrags über die Energiecharta im Komstroy-Urteil, als Auslegung durch das zuständige Gericht nach einem allgemeinen Grundsatz des Völkerrechts, seit der Genehmigung des Vertrags über die Energiecharta durch die Europäische Union, die Europäische Atomgemeinschaft und ihre Mitgliedstaaten gilt,

IN DER ERWÄGUNG, dass die Artikel 267 und 344 AEUV dahin auszulegen sind, dass sie einer Auslegung des Artikels 26 des Vertrags über die Energiecharta entgegenstehen, nach der Streitigkeiten zwischen einem Investor eines Mitgliedstaats der Europäischen Union einerseits und einem anderen Mitgliedstaat der Europäischen Union, der Europäischen Union oder der Europäischen Atomgemeinschaft andererseits vor einem Schiedsgericht beigelegt werden können („EU-internes Schiedsverfahren“), und

IN DER ERWÄGUNG, dass eine Partei, wenn Streitigkeiten nicht gütlich beigelegt werden können, in jedem Fall stets beschließen kann, Streitigkeiten zwischen einem Mitgliedstaat (oder gegebenenfalls der Europäischen Union oder der Europäischen Atomgemeinschaft) und einem Investor eines anderen Mitgliedstaats im Einklang mit dem nationalen Recht den zuständigen Gerichten oder Verwaltungsgerichten zur Beilegung vorzulegen, wie dies durch die allgemeinen Grundsätze des Rechts und die Achtung der unter anderem in der Charta der Grundrechte der Europäischen Union verankerten Grundrechte garantiert ist,

IN DEM in der vorliegenden Erklärung zum Ausdruck gebrachten GEMEINSAMEN VERSTÄNDNIS, dass eine Klausel wie Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta daher weder in der Vergangenheit als Rechtsgrundlage für Schiedsverfahren, die von einem Investor aus einem Mitgliedstaat in Bezug auf Investitionen in einem anderen Mitgliedstaat eingeleitet wurden, dienen konnte noch jetzt oder in Zukunft dienen kann,

IN BEKRÄFTIGUNG der Erklärung Nr. 17 zur Schlussakte der Regierungskonferenz, die den Vertrag von Lissabon angenommen hat, in der darauf hingewiesen wird, dass die Verträge und das von der Union auf der Grundlage der Verträge gesetzte Recht Vorrang vor dem Recht der Mitgliedstaaten haben und dass der Grundsatz des Vorrangs des Unionsrechts in den gegenseitigen Beziehungen der Mitgliedstaaten eine Regel zur Lösung von Normkonflikten darstellt,

UNTER HINWEIS darauf, dass zur Lösung von Normkonflikten eine von den Mitgliedstaaten der Europäischen Union nach dem Völkerrecht geschlossene internationale Übereinkunft in den EU-internen Beziehungen folglich nur Anwendung finden kann, soweit ihre Bestimmungen mit den EU-Verträgen vereinbar sind,

IN DER ERWÄGUNG, dass infolge der Nichtanwendbarkeit des Artikels 26 des Vertrags über die Energiecharta als Rechtsgrundlage für EU-interne Schiedsverfahren auch Artikel 47 Absatz 3 des Vertrags über die Energiecharta nicht für solche Verfahren gelten kann und auch nicht dafür gedacht war,

IN DER ERWÄGUNG, dass infolge der Nichtanwendbarkeit des Artikels 26 des Vertrags über die Energiecharta als Rechtsgrundlage für EU-interne Schiedsverfahren die Unterzeichner der vorliegenden Erklärung, wenn ein EU-interne Schiedsverfahren anhängig ist, von dem sie entweder als Schiedsbeklagte oder als Herkunftsstaat eines Investors betroffen sind, gemeinsam dafür sorgen sollten, dass das Bestehen der vorliegenden Erklärung dem betreffenden Schiedsgericht zur Kenntnis gebracht wird, damit die richtige Schlussfolgerung zur fehlenden Zuständigkeit des Schiedsgerichts gezogen werden kann,

IN DER ERWÄGUNG, dass keine neuen EU-internen Schiedsverfahren registriert werden sollten, und

IM EINVERNEHMEN darüber, dass die Unterzeichner, wenn dennoch eine Mitteilung über die Einleitung eines Schiedsverfahrens übermittelt wird, von dem sie entweder als Schiedsbeklagte oder als Herkunftsstaat eines Investors betroffen sind, gemeinsam dafür sorgen sollten, dass das Bestehen der vorliegenden Erklärung dem betreffenden Schiedsgericht zur Kenntnis gebracht wird, damit die

richtige Schlussfolgerung gezogen werden kann, dass Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta nicht als Rechtsgrundlage für ein solches Verfahren dienen kann,

IN DER ERWÄGUNG, dass dennoch Vergleiche und Schiedssprüche in EU-internen Investitionsschiedsverfahren, die nicht mehr für nichtig erklärt oder aufgehoben werden können und freiwillig befolgt oder endgültig vollstreckt wurden, nicht angefochten werden sollten,

IN DEM BEDAUERN darüber, dass Schiedsgerichte in unter Bezugnahme auf Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta eingeleiteten EU-internen Schiedsverfahren in einer Weise, die – wie auch in den Auslegungen des EuGH dargelegt – gegen die Vorschriften der Europäischen Union und der Europäischen Atomgemeinschaft verstößt, Schiedssprüche bereits erlassen haben, nach wie vor erlassen und noch erlassen könnten,

IN DEM BEDAUERN auch darüber, dass solche Schiedssprüche Gegenstand von Vollstreckungsverfahren sind, unter anderem in Drittländern, dass sich Schiedsgerichte in anhängigen, vermeintlich auf Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta gestützten EU-internen Schiedsverfahren nicht für unzuständig erklären und dass Schiedsinstitutionen nach wie vor neue Schiedsverfahren registrieren und deren Registrierung nicht wegen fehlender Zustimmung zur Einleitung eines Schiedsverfahrens als offensichtlich unzulässig ablehnen,

IN DER ERWÄGUNG, dass es daher notwendig ist, den durchgängigen Standpunkt der Europäischen Union und ihre Mitgliedstaaten ausdrücklich und unmissverständlich durch ein Instrument zu bekräftigen, in dem sie ihr gemeinsames Verständnis in Bezug auf die Auslegung und Anwendung des Vertrags über die Energiecharta in der Auslegung durch den EuGH, soweit es EU-interne Schiedsverfahren betrifft, erneut bestätigen,

IN DER ERWÄGUNG, dass im Einklang mit dem Urteil des Internationalen Gerichtshofs vom 5. Februar 1970, *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited (Belgium v. Spain)* (ICJ Reports 1970, S. 3, Rn. 33 und 35) und wie vom EuGH im Komstroy-Urteil erläutert einige Bestimmungen des Vertrags über die Energiecharta bilaterale Beziehungen regeln sollen,

IN DER ERWÄGUNG deshalb, dass ein solches Instrument nur bilaterale Beziehungen zwischen der Europäischen Union, der Europäischen Atomgemeinschaft und ihren Mitgliedstaaten und damit auch Investoren aus diesen Vertragsparteien des Vertrags über die Energiecharta betrifft und dass die vorliegende Erklärung daher nur Parteien, die den Vorschriften der Europäischen Union als Organisation der regionalen Wirtschaftsintegration im Sinne des Artikels 1 Nummer 3 des Vertrags über die Energiecharta unterliegen, berührt, den Genuss der Rechte nach dem Vertrag über die

Energiecharta durch die anderen Parteien dieses Vertrags und die Erfüllung ihrer Pflichten aber unberührt lässt,

UNTER HINWEIS darauf, dass die Europäische Union und die Europäische Atomgemeinschaft und ihre Mitgliedstaaten die anderen Vertragsparteien des Vertrags über die Energiecharta von ihrer Absicht, eine Übereinkunft über die Auslegung und Anwendung des Vertrags über die Energiecharta zu schließen, unterrichtet haben,

IN DER ERWÄGUNG, dass die Europäische Union, die Europäische Atomgemeinschaft und ihre Mitgliedstaaten auf diese Weise und im Einklang mit ihren rechtlichen Verpflichtungen nach dem Unions- und dem EAG-Recht, aber unbeschadet ihres Rechts, als angemessen angesehene Ansprüche in Bezug auf Kosten, die ihnen als Schiedsbeklagten im Zusammenhang mit EU-internen Schiedsverfahren entstanden sind, geltend zu machen, gewährleisten, dass das Komstroy-Urteil vollständig und wirksam befolgt wird, dass bestehende Schiedssprüche nicht vollstreckbar sind, dass die Schiedsgerichte zur sofortigen Beendigung anhängiger EU-interner Schiedsverfahren verpflichtet sind, dass die Schiedsinstitutionen verpflichtet sind, die Registrierung künftiger EU-interner Schiedsverfahren im Einklang mit ihren jeweiligen Befugnissen nach Artikel 36 Absatz 3 des ICSID-Übereinkommens und Artikel 12 der SCC-Schiedsordnung abzulehnen, und dass die Schiedsgerichte verpflichtet sind festzustellen, dass es für EU-interne Schiedsverfahren keine Rechtsgrundlage gibt,

IN DEM VERSTÄNDNIS, dass die vorliegende Erklärung für Investor-Staat-Schiedsverfahren gilt, an denen die Europäische Union oder ihre Mitgliedstaaten als Parteien in EU-internen Streitigkeiten beteiligt sind und die auf Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta gestützt werden und nach einem Schiedsübereinkommen oder einer Schiedsregelung wie dem Übereinkommen zur Beilegung von Investitionsstreitigkeiten zwischen Staaten und Angehörigen anderer Staaten (ICSID-Übereinkommen) und der ICSID-Schiedsordnung, der Schiedsgerichtsordnung der Schiedsgerichtsinstitution der Stockholmer Handelskammer (SCC), der Schiedsgerichtsordnung der Kommission der Vereinten Nationen für internationales Handelsrecht (UNCITRAL) oder im Wege eines Ad-hoc-Schiedsverfahrens durchgeführt werden,

IN DER ERWÄGUNG, dass die Unterzeichner über die vorliegende Erklärung hinaus beabsichtigen, ihr gemeinsames Verständnis durch einen untereinander zu schließenden plurilateralen Vertrag zu formalisieren, dessen Wortlaut von den Unterzeichnern dieser Erklärung ausgehandelt und als Hinweis darauf, dass der Wortlaut feststeht, paraphiert wurde, und sich nach besten Kräften zu bemühen, ihre Ratifikations-, Genehmigungs- oder Annahmearkunden zu dem genannten Vertrag zu gegebener Zeit zu hinterlegen,

UNTER BERÜCKSICHTIGUNG der Tatsache, dass die Bestimmungen der vorliegenden Erklärung die Möglichkeit unberührt lassen, dass die Europäische Kommission oder ein Mitgliedstaat nach den Artikeln 258, 259 und 260 AEUV Klage beim EuGH erhebt,

ERKLÄREN DIE EUROPÄISCHE UNION UND IHRE MITGLIEDSTAATEN (IM FOLGENDEN „UNTERZEICHNER“) ANGESICHTS DER VORSTEHENDEN ERWÄGUNGEN,

DASS SIE DAS FOLGENDE GEMEINSAME VERSTÄNDNIS IN BEZUG AUF DIE NICHTANWENDBARKEIT DES ARTIKELS 26 DES VERTRAGS ÜBER DIE ENERGIECHARTA ALS GRUNDLAGE FÜR EU-INTERNE SCHIEDSVERFAHREN TEILEN:

- 1. Die Unterzeichner bekräftigen hiermit zur Klarstellung, dass nach ihrem gemeinsamen Verständnis in Bezug auf die Auslegung und Anwendung des Vertrags über die Energiecharta Artikel 26 des genannten Vertrags nicht als Rechtsgrundlage für EU-interne Schiedsverfahren dienen kann und niemals dienen konnte.**

Dieses gemeinsame Verständnis beruht auf den folgenden Elementen des Unionsrechts:

- i) der Auslegung durch den Gerichtshof der Europäischen Union, dass Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta nicht als Grundlage für EU-interne Schiedsverfahren Anwendung finden kann und niemals hätte Anwendung finden dürfen, und**
- ii) dem Vorrang des Rechts der Europäischen Union, auf den in der Erklärung Nr. 17 zur Schlussakte der Regierungskonferenz, die den Vertrag von Lissabon angenommen hat, hingewiesen wird, als Regel des Völkerrechts zur Lösung von Normkonflikten in den gegenseitigen Beziehungen der Mitgliedstaaten mit der Folge, dass Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta in jedem Fall nicht als Grundlage für EU-interne Schiedsverfahren Anwendung finden kann und niemals Anwendung finden konnte.**

- 2. Die Unterzeichner bekräftigen zur Klarstellung, dass nach ihrem gemeinsamen Verständnis infolge des Fehlens einer Rechtsgrundlage für EU-interne Schiedsverfahren nach Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta Artikel 47 Absatz 3 des Vertrags über die Energiecharta nicht für solche Verfahren gelten kann und auch nicht gelten konnte. Daher kann Artikel 47 Absatz 3 des Vertrags über die Energiecharta in diesem Zusammenhang keine Rechtswirkungen in EU-internen Beziehungen erzeugt haben, wenn ein Unterzeichner vor der vorliegenden Erklärung vom Vertrag über die Energiecharta zurückgetreten ist, und wird auch keine Rechtswirkungen in EU-internen Beziehungen erzeugen, falls ein Unterzeichner danach vom Vertrag über die Energiecharta zurücktritt.**

- 3. Zur Klarstellung: Die Unterzeichner erklären, dass nach dem unter den Nummern 1 und 2 zum Ausdruck gebrachten gemeinsamen Verständnis und unbeschadet dieses Verständnisses Artikel 26 des Vertrags über die Energiecharta nicht als Grundlage für EU-interne Schiedsverfahren Anwendung finden kann und dass Artikel 47 Absatz 3 des Vertrags über die Energiecharta keine Rechtswirkungen in EU-internen Beziehungen erzeugt.**

- 4. Die Nummern 1 bis 3 berühren nicht die Auslegung und Anwendung anderer Bestimmungen des Vertrags über die Energiecharta, soweit sie EU-interne Beziehungen betreffen.**

Geschehen zu Brüssel in einer Urschrift in bulgarischer, dänischer, deutscher, englischer, estnischer, finnischer, französischer, griechischer, irischer, italienischer, kroatischer, lettischer, litauischer, maltesischer, niederländischer, polnischer, portugiesischer, rumänischer, schwedischer, slowakischer, slowenischer, spanischer, tschechischer und ungarischer Sprache

am 26. Juni 2024.

**DEKLARATSIOON, MIS KÄSITLEB KOMSTROY KOHTUASJAS EUROOPA KOHTU
TEHTUD OTSUSEST TULENEVAID ÕIGUSLIKKE TAGAJÄRGI JA ÜHIST
ARUSAAMA ENERGIAHARTA LEPINGU ARTIKLI 26 KOHALDAMATUSEST ELI-
SISESTE VAHEKOHTUMENETLUSTE ALUSENA**

LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE JA EUROOPA LIIDU ESINDAJAD 26. JUUNI 2024

PIDADES SILMAS energiaharta lepingut, millele kirjutati alla 17. detsembril 1994 Lissabonis (EÜT 1994 L 380, lk 24) ja mis on Euroopa ühenduste nimel heaks kiidetud nõukogu ja komisjoni 23. septembri 1997. aasta otsusega 98/181/EÜ, ESTÜ, Euratom (EÜT 1998 L 69, lk 1), koos selle hilisemate muudatusega (edaspidi „energiaharta leping“),

VÕTTES ARVESSE rahvusvahelise tavaõiguse norme, nagu need on kodifitseeritud rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioonis (edaspidi „Viini konventsioon“),

ARVESTADES, et riigid, kes kuuluvad piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni energiaharta lepingu artikli 1 punkti 3 tähenduses, väljendavad käesolevaga ühist arusaama lepingu tõlgendamisest ja kohaldamisest omavahelistes suhetes,

MEENUTADES, et energiaharta lepingust taganemine ei mõjuta taganenud lepinguosalise, kes on alla kirjutanud käesolevale deklaratsioonile, piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni liikme staatust, samuti ei välista see huvi väljendada ühist arusaama kõnealuse lepingu tõlgendamisest ja kohaldamisest seni, kuni võib järeldada, et lepingul on õiguslik mõju sellele liikmele, eelkõige seoses energiaharta lepingu artikli 47 lõikega 3,

PIDADES SILMAS Euroopa Liidu lepingut (edaspidi „ELi leping“), Euroopa Liidu toimimise lepingut (edaspidi „ELi toimimise leping“), Euroopa Aatomienergiaühenduse (edaspidi „Euratom“) asutamislepingut ning Euroopa Liidu ja Euratomi õiguse üldpõhimõtteid,

ARVESTADES, et käesolevas deklaratsioonis sisalduvaid viiteid Euroopa Liidule tuleb käsitada ka viidetena selle eelkäijale ehk Euroopa Majandusühendusele ja seejärel Euroopa Ühendusele, kuni sellest sai Euroopa Liit,

MEENUTADES, et kooskõlas Alalise Rahvusvahelise Kohtu praktikaga (Jaworzina küsimus (Poola-Tšehhoslovakkia piirid), nõuandev arvamused, [1923] Alaline Rahvusvaheline Kohus, B-seeria, nr 8, lk 37) ning Rahvusvahelise Kohtu praktikaga (genotsiidi vältimise ja selle eest karistamise

konventsiooni reservatsioonid, nõuandev arvamus, [1951] Rahvusvahelise Kohtu Aruanded, nr 15, lk 20) on õigusnormi siduva tõlgendamise õigus rahvusvahelise lepingu osas kõnealuse lepingu osalistel,

MEENUTADES, et Euroopa Liidu liikmesriigid on andnud õiguse liidu ja Euratomi õiguse siduvaks tõlgendamiseks Euroopa Liidu Kohtule, nagu on selgitatud Euroopa Liidu Kohtu 30. mai 2006. aasta otsuses komisjon vs. Iirimaa (Mox Plant), C-459/03 (EU:C:2006:345, punktid 129–137), kus kohus leidis, et ainupädevus tõlgendada ja kohaldada liidu ja Euratomi õigust laieneb selliste rahvusvaheliste lepingute tõlgendamisele ja kohaldamisele, mille osalised on Euroopa Liit, Euratom ja liikmesriigid, küsimustes, mis on seotud kahe liikmesriigi või Euroopa Liidu või Euratomi ja liikmesriigi vaheliste suhetega,

MEENUTADES, et ELi toimimise lepingu artikli 344 ja Euratomi asutamislepingu artikli 193 kohaselt võivad Euroopa Liidu liikmesriigid lahendada ELi lepingu, ELi toimimise lepingu ja Euratomi lepingu tõlgendamist ja kohaldamist käsitlevad vaidlused ainult nendes lepingutes ettenähtud meetoditega,

MEENUTADES, et Euroopa Liidu Kohus asus oma 6. märtsi 2018. aasta otsuses Achmea kohtuasjas C-284/16 (EU:C:2018:158) seisukohale, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 267 ja 344 tuleb tõlgendada nii, et need välistavad võimaluse lisada liikmesriikide vahel sõlmitavasse rahvusvahelisse lepingusse säte, mille kohaselt võib ühe liikmesriigi investor vaidluse korral, mis puudutab investeringuid teises liikmesriigis, esitada vahekohtule, mille pädevust viimati nimetatud liikmesriik on kohustunud tunnustama, hagi selle liikmesriigi vastu,

MEENUTADES Euroopa Liidu korduvalt väljendatud seisukohta, et energiaharta leping ei ole mõeldud kohaldamiseks ELi-sisestes suhetes ning et Euroopa Liidu, Euratomi ja nende liikmesriikide kavatsuseks ei olnud ega oleks saanud olla omavaheliste kohustuste kehtestamine energiaharta kaudu, kuna selles lepitati kokku kui Euroopa Liidu energiaalase välispoliitika vahendis, mille eesmärk on luua raamistik energiakoostööks kolmandate riikidega, samas kui liidu energiaalane sisepoliitika koosneb energiavaldkonnas siseturu loomiseks kehtestatud keerukast õigusnormide süsteemist, millega reguleeritakse üksnes liikmesriikidevahelisi suhteid,

MEENUTADES, et Euroopa Liidu Kohus leidis oma 2. septembri 2021. aasta otsuses Komstroy kohtuasjas (C-741/19, EU:C:2021:655, punkt 66) (edaspidi „Komstroy otsus“) ja kinnitas oma arvamus 1/20 (EU:C:2022:485, punkt 47), et energiaharta lepingu artikli 26 lõike 2 punkti c tuleb

tõlgendada nii, et see ei ole kohaldatav liikmesriigi ja teise liikmesriigi investori vahelistele vaidlustele seoses viimase poolt esimeses liikmesriigis tehtud investeeringuga,

MEENUTADES, et pädeva kohtu antud tõlgendusena, mis kajastab rahvusvahelise avaliku õiguse üldpõhimõtet, kohaldatakse Komstroy otsuses antud energiaharta lepingu tõlgendust alates energiaharta lepingu heakskiitmisest Euroopa Liidu, Euratomi ja nende liikmesriikide poolt,

ARVESTADES, et ELi toimimise lepingu artikleid 267 ja 344 tuleb tõlgendada nii, et need välistavad võimaluse tõlgendada energiaharta lepingu artiklit 26 viisil, mis võimaldab lahendada ühelt poolt Euroopa Liidu liikmesriigi investori ja teiselt poolt teise Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Liidu või Euratomi vahelisi vaidlusi vahekohtus (ELi-sisene vahekohtumenetlus), ja

ARVESTADES igal juhul, et kui vaidlusi ei ole võimalik rahumeelselt lahendada, võib üks lepinguosaline alati otsustada kooskõlas riigisisese õigusega esitada liikmesriigi (või olenevalt olukorrast Euroopa Liidu või Euratomi) ja teise lepinguosalise investori vahelised vaidlused lahendamiseks pädevatele kohtutele või halduskohtutele, nagu on tagatud õiguse üldpõhimõtetega ja põhiõiguste järgimisega, mis on muu hulgas sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste hartas,

JAGADES käesolevas deklaratsioonis väljendatud ühist seisukohta, et seetõttu ei saa selline klausel nagu energiaharta lepingu artikkel 26 olla praegu ega tulevikus ning ei saanud olla ka minevikus õiguslikuks aluseks vahekohtumenetlusele, mille on algatanud ühe liikmesriigi investor seoses investeeringutega teises liikmesriigis,

KORRATES Lissaboni lepingu vastu võtnud valitsustevahelise konverentsi lõppaktile lisatud deklaratsiooni nr 17, milles tuletatakse meelde, et aluslepingud ja liidu poolt aluslepingute alusel vastu võetud õigusaktid on liikmesriikide õiguse suhtes esimuslikud ning esimuse põhimõte kujutab endast vastastikustes suhetes kollisiooninormi,

MEENUTADES sellest tulenevalt, et normide kollisiooni lahendamiseks võib Euroopa Liidu liikmesriikide poolt rahvusvahelise õiguse alusel sõlmitud rahvusvahelist lepingut kohaldada ELi-sisestes suhetes ainult niivõrd, kuivõrd selle sätted on kooskõlas ELi aluslepingutega,

ARVESTADES energiaharta lepingu artikli 26 kohaldamatust ELi-siseste vahekohtumenetluste õigusliku alusena, ei saa sellistele menetlustele laieneda ega olnud mõeldud laienema ka energiaharta lepingu artikli 47 lõige 3,

ARVESTADES, et kuna energiaharta lepingu artiklit 26 ei kohaldata õigusliku alusena ELi-sisestes vahekohtumenetlustes, kuid ELi-sisene vahekohtumenetlus on pooleli, peaksid käesolevale

deklaratsioonile allakirjutanud, keda selline menetlus puudutab kas kostja või investori päritoluriigina, tegema koostööd, et tagada asjaomase vahekohtu teavitamine käesolevast deklaratsioonist, mis võimaldaks teha asjakohase järelduse vahekohtu pädevuse puudumise kohta,

ARVESTADES lisaks, et uusi ELi-siseseid vahekohtumenetlusi ei tohiks registreerida, ning

NÕUSTUDES, et kui vahekohtumenetluse algatamise teade siiski esitatakse, peaksid allakirjutanud, keda selline menetlus puudutab kas kostja või investori päritoluriigina, tegema koostööd, et tagada asjakohase vahekohtu teavitamine käesolevast deklaratsioonist, mis võimaldaks teha asjakohase järelduse, et energiaharta lepingu artiklit 26 ei saa kasutada sellise menetluse õigusliku alusena,

ARVESTADES, et sellegipoolest ei tohiks vaidlustada ELi-siseste investeringutega seotud vahekohtumenetlustes tehtud otsuseid, mida ei saa enam kehtetuks tunnistada või tühistada ning mida on vabatahtlikult täidetud või mis on lõplikult jõustatud,

AVALDADES KAHETSUST, et vahekohtud on energiaharta lepingu artikli 26 alusel algatatud ELi-sisestes vahekohtumenetlustes juba teinud ja võivad jätkuvalt teha otsuseid, mis on vastuolus Euroopa Liidu ja Euratomi normidega, sealhulgas Euroopa Liidu Kohtu tõlgendustega nendest normidest,

samuti AVALDADES KAHETSUST, et selliste vahekohtuotsuste suhtes kohaldatakse täitemenetlust, sealhulgas kolmandates riikides, ning et vahekohtud ei loobu väidetavalt energiaharta lepingu artiklil 26 põhinevates pooleliolevates ELi-sisestes vahekohtumenetlustes pädevusest ja jurisdiktsioonist ning jätkavad uute vahekohtumenetluste registreerimist ega lükka neid tagasi kui ilmselgelt vastuvõetamatuid, kuna puudub nõusolek vahekohtusse pöördumiseks,

ARVESTADES, et seepärast on vaja sõnaselgelt ja ühemõtteliselt korrata Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ühtset seisukohta vahendi abil, milles kinnitatakse veel kord nende ühist arusaama energiaharta lepingu tõlgendamise ja kohaldamise kohta, nagu seda on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus, niivõrd kui see puudutab ELi-siseseid vahekohtumenetlusi,

ARVESTADES, et vastavalt Rahvusvahelise Kohtu 5. veebruari 1970. aasta otsusele kohtuasjas Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgia vs. Hispaania) (Rahvusvaheline Kohus, CJ 1970, lk 3, punktid 33 ja 35) ning nagu Euroopa Liidu Kohus on selgitanud Komstroy otsuses, on energiaharta lepingu teatavate sätete eesmärk reguleerida kahepoolseid suhteid,

ARVESTADES seega, et iga selline vahend käsitleb üksnes kahepoolseid suhteid Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahel ning sellest tulenevalt ka energiaharta lepingu nende osalisriikide investorite vahel, ning seetõttu mõjutab käesolev deklaratsioon ainult neid lepinguosalisi, kelle suhtes

kehtivad Euroopa Liidu kui energiaharta lepingu artikli 1 punkti 3 kohase piirkondliku majandusintegratsiooni organisatsiooni õigusnormid, ning see ei mõjuta energiaharta lepingust tulenevate õiguste kasutamist ega kohustuste täitmist teiste lepinguosaliste poolt,

MEENUTADES, et Euroopa Liit ja EURATOM ning nende liikmesriigid on teavitanud teisi energiaharta lepingu osalisi oma kavatsusest sõlmida kokkulepe energiaharta lepingu tõlgendamise ja kohaldamise kohta,

ARVESTADES, et sel viisil ja kooskõlas oma õiguslike kohustustega, mis tulenevad ELi ja Euratomi õigusest, kuid ilma et see piiraks nende õigust esitada selliseid nõudeid, mida nad peavad asjakohaseks seoses kuludega, mida nad on kandnud kostjana ELi-sisestes vahekohtumenetlustes, tagavad Euroopa Liit, Euratom ja nende liikmesriigid Komstroy otsuse täieliku ja tulemusliku täitmise järgmiselt: vahekohtute seni tehtud otsuseid ei tule täita, vahekohtud peavad kohe lõpetama kõik pooleliolevad ELi-sisised vahekohtumenetlused, vahekohtud ei tohi registreerida uusi ELi-siseseid vahekohtumenetlusi lähtuvalt oma volitustest, mis tulenevad vastavalt ICSIDI konventsiooni artikli 36 lõikest 3 ja Stockholmi Kaubanduskoja vahekohtureglemendi eeskirjade artiklist 12, ning vahekohtud peavad tunnistama, et ELi-sisestel vahekohtumenetlustel puudub õiguslik alus,

MÕISTES, et käesolev deklaratsioon hõlmab investori ja riigi vahelisi vahekohtumenetlusi, milles Euroopa Liit ja selle liikmesriigid osalevad energiaharta lepingu artikli 26 alusel tekkinud ELi-sisestes vaidlustes vahekohtukonventsioonide ja reglementide alusel, sealhulgas riikide ja teiste riikide kodanike investeringuvaidluste lahendamise konventsiooni (edaspidi „ICSIDI konventsioon“) ja ICSIDI vahekohtureglemendi, Stockholmi Kaubanduskoja (edaspidi „SCC“) Arbitraažiinstituudi vahekohtureglemendi, ÜRO rahvusvahelise kaubandusõiguse komisjoni (UNCITRAL) vahekohtureglemendi või *ad hoc* vahekohtureglemendi alusel,

ARVESTADES, et lisaks käesolevale deklaratsioonile kavatsevad allakirjutanud oma ühise arusaama ametlikuks vormistamiseks sõlmida omavahel mitmepoolse lepingu, mille lõpliku teksti on käesolevale deklaratsioonile allakirjutanud läbi rääkinud ja parafeerinud, ja teha kõik endast oleneva, et anda oma ratifitseerimis- või heakskiitmiskirjad õigeaks ajaks hoiule,

PIDADES MEELES, et käesoleva deklaratsiooni sätted ei piira Euroopa Komisjoni ega ühegi liikmesriigi võimalust anda asi ELi toimimise lepingu artiklite 258, 259 ja 260 alusel Euroopa Liidu Kohtusse,

**VÕTTES ARVESSE EESPOOL ESITATUT, KINNITAVAD EUROOPA LIIT JA SELLE
LIHKMESRIIGID (EDASPIDI „ALLAKIRJUTANUD“),**

**ET NEIL ON JÄRGMINE ÜHINE ARUSAAM ENERGIAHARTA LEPINGU ARTIKLI 26
KOHALDAMATUSEST ELI-SISESTE VAHEKOHTUMENETLUSTE ALUSENA:**

- 1. Suurema selguse huvides kinnitavad allakirjutanud veel kord, et nad jagavad ühist arusaama energiaharta lepingu tõlgendamisest ja kohaldamisest, ning selle kohaselt ei saa praegu ja ei ole kunagi saanud energiaharta lepingu artiklit 26 kasutada õigusliku alusena ELi-siseses vahekohtumenetluses.**

See ühine arusaam põhineb järgmistel liidu õiguse elementidel:

- i. Euroopa Liidu Kohtu tõlgendus, mille kohaselt ei saa energiaharta lepingu artiklit 26 kohaldada ja seda ei oleks kunagi tohtinud kohaldada ELi-siseses vahekohtumenetluse alusena, ning**
 - ii. Euroopa Liidu õiguse esimus, mida tuletatakse meelde Lissaboni lepingu vastu võtnud valitsustevahelise konverentsi lõppaktile lisatud deklaratsioonis nr 17, kui rahvusvahelise õiguse norm, mis reguleerib normide kollisiooni vastastikustes suhetes ja millest tuleneb, et energiaharta lepingu artiklit 26 ei saa mingil juhul ja ei ole kunagi saanud kohaldada alusena ELi-siseses vahekohtumenetluses.**
- 2. Suurema selguse huvides kinnitavad allakirjutanud veel kord, et nad jagavad ühist arusaama, et kuna energiaharta lepingu artiklit 26 ei kohaldata ELi-siseste vahekohtumenetluste õigusliku alusena, ei saa sellistele menetlustele laieneda ja ei ole kunagi laienenud energiaharta lepingu artikli 47 lõige 3. Seega ei saa energiaharta lepingu artikli 47 lõikel 3 olla õiguslikke tagajärgi ELi-sisestes suhetes, kui allakirjutanu taganes energiaharta lepingust enne käesolevat deklaratsiooni, samuti ei saa sellel olla õiguslikke tagajärgi ELi-sisestes suhetes, kui allakirjutanu taganeb energiaharta lepingust hiljem.**

- 3. Suurema selguse huvides olgu märgitud, et allakirjutanud kinnitavad, et kooskõlas punktides 1 ja 2 väljendatud ühise arusaamaga ja ilma et see piiraks nende kohaldamist, ei kohaldata ELi-siseste vahekohtumenetluste alusena energiaharta lepingu artiklit 26 ning et sellega seoses ei tekita energiaharta lepingu artikli 47 lõige 3 õiguslikke tagajärgi ELi-sisestes suhetes.**

- 4. Punktid 1–3 ei piira energiaharta lepingu muude sätete tõlgendamist ega kohaldamist niivõrd, kui need puudutavad ELi-siseseid suhteid.**

Koostatud ühes eksemplaris bulgaaria, eesti, hispaania, hollandi, horvaadi, inglise, iiri, itaalia, kreeka, leedu, läti, malta, poola, portugali, prantsuse, rootsi, rumeenia, saksa, slovaki, sloveeni, soome, taani, tšehhi ja ungari keeles.

Brüssel, 26. juuni 2024.

**ΔΗΛΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΝΝΟΜΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΟΥ
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ KOMSTROY ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 26 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΧΑΡΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΩΣ ΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΔΟΕΝΩΣΙΑΚΗ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ**

ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΤΙΣ 26 ΙΟΥΝΙΟΥ 2024

ΕΧΟΝΤΑΣ υπόψη τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας που υπογράφηκε στη Λισαβόνα στις 17 Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ 1994, L 380, σ. 24) και εγκρίθηκε εξ ονόματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την απόφαση 98/181/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 1997 (ΕΕ 1998, L 69, σ. 1), όπως ενδέχεται να τροποποιείται από καιρού εις καιρόν (Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας),

ΕΧΟΝΤΑΣ υπόψη τους κανόνες του εθιμικού διεθνούς δικαίου, όπως κωδικοποιήθηκαν με τη Σύμβαση της Βιέννης περί του δικαίου των συνθηκών (ΣΒΔΣ),

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι τα μέλη περιφερειακού οργανισμού οικονομικής ολοκλήρωσης κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας διατυπώνουν κοινή αντίληψη για την ερμηνεία και την εφαρμογή συνθήκης στις μεταξύ τους σχέσεις,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η αποχώρηση από τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας δεν θίγει την ιδιότητα του μέλους του περιφερειακού οργανισμού οικονομικής ολοκλήρωσης του μέρους που έχει υπογράψει την παρούσα δήλωση, το οποίο αποχώρησε, ούτε αποκλείει το ενδιαφέρον για τη διατύπωση κοινής αντίληψης σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της εν λόγω συνθήκης για όσο διάστημα μπορεί να θεωρηθεί ότι παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι του εν λόγω μέλους και ιδίως όσον αφορά το άρθρο 47 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας,

ΈΧΟΝΤΑΣ υπόψη τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), τη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ) και τις γενικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρατόμ,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ υπόψη ότι οι αναφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση στην παρούσα δήλωση νοούνται επίσης ως αναφορές στην προκάτοχό της, την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, και στη συνέχεια, στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μέχρι την αντικατάστασή της από την Ευρωπαϊκή Ένωση,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Διαρκούς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης (Ζήτημα της Jaworzina (Σύνορα Πολωνίας-Τσεχοσλοβακίας), Γνωμοδότηση [1923] Συλλογή Διαρκούς Δικαστηρίου Διεθνούς Δικαιοσύνης, σειρά Β, αριθ. 8, 37) και του Διεθνούς Δικαστηρίου (Επιφυλάξεις σχετικά με τη Σύμβαση για την πρόληψη και την καταστολή του εγκλήματος της γενοκτονίας, Γνωμοδότηση [1951] Συλλογή νομολογίας Διεθνούς Δικαστηρίου, 15, 20), το δικαίωμα παροχής αυθεντικής ερμηνείας ενός κανόνα δικαίου ανήκει στα μέρη διεθνούς συμφωνίας σε σχέση με την εν λόγω συμφωνία,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν αναθέσει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) το εν λόγω δικαίωμα παροχής αυθεντικής ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης και του δικαίου της Ευρατόμ, όπως διευκρινίστηκε από το ΔΕΕ στην απόφασή του της 30ής Μαΐου 2006, στην υπόθεση C-459/03, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Mox Plant) (EU:C:2006:345, σκέψεις 129 έως 137), όπου έκρινε ότι η αποκλειστική αρμοδιότητα για την ερμηνεία και την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης και του δικαίου της Ευρατόμ επεκτείνεται στην ερμηνεία και την εφαρμογή διεθνών συμφωνιών στις οποίες η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρατόμ και τα κράτη μέλη είναι συμβαλλόμενα μέρη, στη σχέση μεταξύ δύο κρατών μελών ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρατόμ και ενός κράτους μέλους,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με το άρθρο 344 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 193 της Ευρατόμ, τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν δικαιούνται να ρυθμίζουν διαφορές σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή της ΣΕΕ, της ΣΛΕΕ και της Ευρατόμ κατά τρόπο διάφορο από εκείνον που προβλέπουν οι Συνθήκες,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, στην απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, στην υπόθεση C-284/16, Achmea (EU:C:2018:158), το Δικαστήριο έκρινε ότι τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ έχουν την έννοια ότι αποκλείουν διάταξη διεθνούς συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ των κρατών μελών, δυνάμει της οποίας επενδυτής ενός από αυτά τα κράτη μέλη μπορεί, σε περίπτωση διαφοράς που αφορά επενδύσεις στο άλλο κράτος μέλος, να κινήσει διαδικασία κατά του κράτους μέλους αυτού ενώπιον διαιτητικού δικαστηρίου του οποίου τη δικαιοδοσία έχει αναλάβει την υποχρέωση να αποδεχθεί αυτό το κράτος μέλος,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ την κατ' επανάληψη διατυπωθείσα θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ότι η Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας δεν αποσκοπούσε να εφαρμοστεί στις ενδοενοσιακές σχέσεις και ότι δεν ήταν ούτε θα μπορούσε να είναι πρόθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρατόμ και των κρατών μελών τους, η δημιουργία από τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας υποχρεώσεων μεταξύ τους, δεδομένου ότι αυτή αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης ως μέσο της εξωτερικής

ενεργειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό τη θέσπιση πλαισίου για την ενεργειακή συνεργασία με τρίτες χώρες, ενώ, αντιθέτως, η εσωτερική ενεργειακή πολιτική της Ένωσης συνίσταται σε ένα λεπτομερές σύστημα κανόνων που έχει σχεδιασθεί για τη δημιουργία εσωτερικής αγοράς στον τομέα της ενέργειας, το οποίο ρυθμίζει αποκλειστικά τις σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών,

Υπενθυμίζοντας ότι, με την απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, στην υπόθεση C-741/19, Komstroy (EU:C:2021:655, σκέψη 66) (στο εξής: απόφαση Komstroy), η οποία επιβεβαιώθηκε με την υπ' αριθ. 1/20 γνωμοδότησή του (EU:C:2022:485, σκέψη 47), το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 26 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας έχει την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή σε διαφορές μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτή άλλου κράτους μέλους σχετικά με επένδυση του εν λόγω επενδυτή στο πρώτο κράτος μέλος,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι, ως ερμηνεία από το αρμόδιο δικαστήριο και αντικατοπτρίζοντας γενική αρχή του δημόσιου διεθνούς δικαίου, η ερμηνεία της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας που δόθηκε στην απόφαση Komstroy εφαρμόζεται από την έγκριση της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την Ευρατόμ και τα κράτη μέλη τους,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι τα άρθρα 267 και 344 της ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνεύονται υπό την έννοια ότι αντιτίθενται σε ερμηνεία του άρθρου 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας που θα επέτρεπε την επίλυση διαφορών μεταξύ επενδυτή ενός κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, , αφενός, και, αφετέρου, άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρατόμ ενώπιον διαιτητικού δικαστηρίου (ενδοενοσιακή διαιτητική διαδικασία), και

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ, εν πάση περιπτώσει, ότι, όταν οι διαφορές δεν μπορούν να επιλυθούν με φιλικό διακανονισμό, ένα μέρος μπορεί, όπως πάντα, να επιλέξει να υποβάλει, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, διαφορές μεταξύ ενός κράτους μέλους (ή, κατά περίπτωση, της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Ευρατόμ) και ενός επενδυτή άλλου κράτους μέλους προς επίλυση στα αρμόδια δικαστήρια ή διοικητικά δικαστήρια, όπως εγγυώνται οι γενικές αρχές του δικαίου και ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που κατοχυρώνονται, μεταξύ άλλων, στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ΣΥΜΜΕΡΙΖΟΜΕΝΟΙ την κοινή αντίληψη που διατυπώνεται στην παρούσα δήλωση ότι ως εκ τούτου, μια ρήτρα όπως το άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν θα μπορούσε στο παρελθόν, και δεν μπορεί τώρα ούτε στο μέλλον να χρησιμεύσει ως νομική βάση για διαιτητικές

διαδικασίες που κινούνται από επενδυτή ενός κράτους μέλους σχετικά με επενδύσεις σε άλλο κράτος μέλος,

ΕΠΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ τη δήλωση αριθ. 17, που προσαρτάται στην τελική πράξη της διακυβερνητικής διάσκεψης που υιοθέτησε τη Συνθήκη της Λισαβόνας, η οποία υπενθυμίζει ότι οι Συνθήκες και το δίκαιο που θεσπίζει η Ένωση βάσει των Συνθηκών υπερισχύουν του δικαίου των κρατών μελών και ότι η αρχή της υπεροχής συνιστά κανόνα σύγκρουσης στις αμοιβαίες σχέσεις τους,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ, κατά συνέπεια, ότι, προκειμένου να επιλυθεί οποιαδήποτε σύγκρουση κανόνων, διεθνής συμφωνία συναφθείσα από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του διεθνούς δικαίου μπορεί να εφαρμόζεται στις ενδοενωσιακές σχέσεις μόνον εφόσον οι διατάξεις της είναι συμβατές με τις Συνθήκες της ΕΕ,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι δεδομένου πως το άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν μπορεί να εφαρμοστεί ως νομική βάση για ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες, το άρθρο 47 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν μπορεί να επεκταθεί, ούτε αποσκοπούσε να επεκταθεί, στις εν λόγω διαδικασίες,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ πως δεδομένου ότι δεν μπορεί να εφαρμοστεί το άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας ως νομική βάση για ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες, όπου εκκρεμούν ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες, οι υπογράφωντες την παρούσα δήλωση τους οποίους αφορά η εν λόγω διαδικασία, είτε με την ιδιότητα του εναγόμενου μέρους είτε με την ιδιότητα του κράτους καταγωγής ενός επενδυτή, θα πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η ύπαρξη της παρούσας δήλωσης τίθεται υπόψη του εν λόγω διαιτητικού δικαστηρίου, επιτρέποντας να εξαχθεί το κατάλληλο συμπέρασμα σχετικά με την έλλειψη δικαιοδοσίας του δικαστηρίου,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ, επιπλέον, ότι δεν θα πρέπει να καταχωριστούν νέες ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες, και

ΣΥΜΦΩΝΩΝΤΑΣ ότι, σε περίπτωση που παρόλα αυτά κοινοποιείται προσφυγή σε διαιτησία, οι υπογράφωντες τους οποίους αφορά η εν λόγω διαδικασία, είτε με την ιδιότητα του εναγόμενου μέρους είτε με την ιδιότητα του κράτους καταγωγής ενός επενδυτή, θα πρέπει να συνεργάζονται μεταξύ τους προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η ύπαρξη της παρούσας δήλωσης θα τεθεί υπόψη του εν λόγω διαιτητικού δικαστηρίου, ώστε να εξαχθεί το κατάλληλο συμπέρασμα σύμφωνα με το οποίο το άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως νομική βάση για τις εν λόγω διαδικασίες,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ, ωστόσο, ότι οι διακανονισμοί και οι διαιτητικές αποφάσεις σε διαιτητικές υποθέσεις στον τομέα των ενδοενωσιακών επενδύσεων που δεν μπορούν πλέον να ακυρωθούν ούτε να ακυρωθούν ανίσχυρες και με τις οποίες υπήρξε οικειοθελής συμμόρφωση ή οι οποίες εκτελέστηκαν οριστικά δεν θα πρέπει να αμφισβητηθούν,

ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΛΥΠΗ ΤΟΥΣ για το γεγονός ότι διαιτητικές αποφάσεις έχουν ήδη εκδοθεί, εξακολουθούν να εκδίδονται και θα μπορούσαν να εκδοθούν κατά τρόπο αντίθετο προς τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρατόμ, μεταξύ άλλων όπως διατυπώνονται στις ερμηνείες του ΔΕΕ, από διαιτητικά δικαστήρια σε ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες που κινήθηκαν βάσει του άρθρου 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας,

ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗ ΛΥΠΗ ΤΟΥΣ επίσης για το γεγονός ότι οι εν λόγω διαιτητικές αποφάσεις αποτελούν αντικείμενο διαδικασίας εκτέλεσης, μεταξύ άλλων και σε τρίτες χώρες, ότι σε εκκρεμείς ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες που εικάζεται ότι βασίζονται στο άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, τα διαιτητικά δικαστήρια δεν κρίνουν ότι στερούνται αρμοδιότητας και δικαιοδοσίας, και ότι τα διαιτητικά όργανα διαιτησίας εξακολουθούν να καταχωρίζουν νέες διαιτητικές διαδικασίες και δεν τις απορρίπτουν ως προδήλως απαράδεκτες λόγω έλλειψης συναίνεσης για την υποβολή σε διαιτησία,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ, ως εκ τούτου, ότι είναι αναγκαίο να επαναληφθεί, ρητά και χωρίς αμφισημία, η πάγια θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της με τη χρήση ενός μέσου που επιβεβαιώνει εκ νέου την κοινή τους αντίληψη σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, όπως ερμηνεύεται από το ΔΕΕ, στον βαθμό που αφορά ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, σύμφωνα με την απόφαση του Διεθνούς Δικαστηρίου της 5ης Φεβρουαρίου 1970, στην υπόθεση Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Βέλγιο κατά Ισπανίας) (Συλλογή νομολογίας Διεθνούς Δικαστηρίου 1970, σ. 3, παράγραφοι 33 και 35) και όπως εξηγείται από το ΔΕΕ στην απόφαση Komstroy, ορισμένες διατάξεις της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας προορίζονται να διέπουν τις διμερείς σχέσεις,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ, ως εκ τούτου, ότι κάθε ανάλογο μέσο αφορά μόνο τις διμερείς σχέσεις μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρατόμ και των κρατών μελών τους, αντίστοιχα, και, κατ' επέκταση, των επενδυτών από τα εν λόγω συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και ότι, ως εκ τούτου, η παρούσα δήλωση αφορά μόνο τα μέρη που διέπονται από τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως περιφερειακού οργανισμού οικονομικής ολοκλήρωσης κατά την έννοια του άρθρου 1

παράγραφος 3 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και δεν θίγει την άσκηση από τα άλλα μέρη της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας των δικαιωμάτων τους που απορρέουν από την εν λόγω συνθήκη ή την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους,

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και η Ευρατόμ και τα κράτη μέλη τους ενημέρωσαν τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας σχετικά με την πρόθεσή τους να συνάψουν συμφωνία σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι, κατ' αυτόν τον τρόπο και σύμφωνα με τις νομικές υποχρεώσεις τους βάσει του δικαίου της ΕΕ και της Ευρατόμ, αλλά με την επιφύλαξη του δικαιώματός τους να εγείρουν αξιώσεις τις οποίες θεωρούν κατάλληλες σε σχέση με τα έξοδα στα οποία υποβάλλονται με την ιδιότητά τους ως εναγόμενα μέρη σε σχέση με ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ευρατόμ και τα κράτη μέλη τους διασφαλίζουν με τον τρόπο αυτό την πλήρη και αποτελεσματική συμμόρφωση με την απόφαση Komstroy, τη μη εκτελεστότητα των υφιστάμενων αποφάσεων, την υποχρέωση των διαιτητικών δικαστηρίων να περατώνουν αμέσως κάθε εκκρεμή ενδοενωσιακή διαιτητική διαδικασία, και την υποχρέωση των διαιτητικών οργάνων να μην καταχωρίζουν καμία μελλοντική ενδοενωσιακή διαιτητική διαδικασία, σύμφωνα με τις αντίστοιχες εξουσίες τους δυνάμει του άρθρου 36 παράγραφος 3 της σύμβασης ICSID και του άρθρου 12 των κανόνων διαιτησίας του SCC, και των διαιτητικών δικαστηρίων να δηλώνουν ότι οποιαδήποτε ενδοενωσιακή διαιτητική διαδικασία στερείται νομικής βάσης,

ΚΑΤΑΝΟΩΝΤΑΣ ότι η παρούσα δήλωση καλύπτει διαιτητικές διαδικασίες μεταξύ επενδυτών και κρατών στις οποίες συμμετέχουν η Ευρωπαϊκή Ένωση ή τα κράτη μέλη της ως μέρη σε ενδοενωσιακές διαφορές βάσει του άρθρου 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, δυνάμει οποιασδήποτε σύμβασης διαιτησίας ή δέσμης κανόνων, συμπεριλαμβανομένης της σύμβασης για την επίλυση επενδυτικών διαφορών μεταξύ κρατών και υπηκόων άλλων κρατών (σύμβαση ICSID) και των κανόνων διαιτησίας ICSID, των κανόνων διαιτησίας του Ινστιτούτου Διαιτησίας του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Στοκχόλμης (SCC), των κανόνων διαιτησίας της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL) και της ad hoc διαιτησίας,

ΕΚΤΙΜΩΝΤΑΣ ότι οι υπογράφωντες την παρούσα δήλωση προτίθενται στη συνέχεια να επισημοποιήσουν την κοινή τους αντίληψη μέσω πολυμερούς συνθήκης μεταξύ τους, το κείμενο της οποίας αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγματεύσεων και μονογραφήθηκε από τους υπογράφωντες την παρούσα δήλωση ως ένδειξη ότι το κείμενο είναι σταθερό, και να καταβάλουν κάθε δυνατή

προσπάθεια για να καταθέσουν σε εύθετο χρόνο τα έγγραφα κύρωσης, έγκρισης ή αποδοχής της εν λόγω Συνθήκης,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ υπόψη ότι οι διατάξεις της παρούσας δήλωσης δεν θίγουν τη δυνατότητα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή οποιουδήποτε κράτους μέλους να προσφύγει στο ΔΕΕ βάσει των άρθρων 258, 259 και 260 της ΣΛΕΕ,

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΑ ΑΝΩΤΕΡΩ, Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ ΤΗΣ (ΣΤΟ ΕΞΗΣ: ΥΠΟΓΡΑΦΟΝΤΕΣ)

ΔΗΛΩΝΟΥΝ ΟΤΙ ΣΥΜΜΕΡΙΖΟΝΤΑΙ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΚΟΙΝΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 26 ΤΗΣ ΣΥΝΘΗΚΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΩΣ ΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΝΔΟΕΝΩΣΙΑΚΕΣ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ:

1. Οι υπογράφωντες επιβεβαιώνουν εκ νέου, για μεγαλύτερη ασφάλεια, ότι συμμερίζονται κοινή αντίληψη σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 26 της εν λόγω Συνθήκης δεν μπορεί και δεν θα μπορούσε ποτέ να χρησιμεύσει ως νομική βάση για ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες.

Η κοινή αντίληψη βασίζεται στα ακόλουθα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης:

- i. την ερμηνεία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την οποία το άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν εφαρμόζεται, και δεν θα έπρεπε ποτέ να έχει εφαρμοστεί, ως βάση για ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες· και
- ii. την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία υπενθυμίζεται στη δήλωση αριθ. 17, που προσαρτάται στην τελική πράξη της διακυβερνητικής διάσκεψης με την οποία υιοθετήθηκε η Συνθήκη της Λισαβόνας, ως κανόνας του διεθνούς δικαίου που διέπει τη σύγκρουση κανόνων στις αμοιβαίες σχέσεις τους, με αποτέλεσμα, εν πάση περιπτώσει, το άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας να μην

εφαρμόζεται ούτε να μπορούσε να εφαρμοστεί ως βάση για ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες.

2. Οι υπογράφοντες επιβεβαιώνουν εκ νέου, για μεγαλύτερη ασφάλεια, πως συμμερίζονται την κοινή αντίληψη ότι, λόγω της έλλειψης νομικής βάσης για τις ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες σύμφωνα με το άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, το άρθρο 47 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν μπορεί να επεκταθεί και δεν θα μπορούσε να επεκταθεί στις εν λόγω διαδικασίες. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 47 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν μπορεί να έχει παραγάγει έννομα αποτελέσματα στις ενδοενωσιακές σχέσεις όταν ένας υπογράφων αποχώρησε από τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας πριν από την παρούσα δήλωση, ούτε θα παράγει έννομα αποτελέσματα στις ενδοενωσιακές σχέσεις εάν ένας υπογράφων αποχωρήσει μεταγενέστερα από τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας.
3. Για μεγαλύτερη ασφάλεια, οι υπογράφοντες δηλώνουν ότι, σύμφωνα με την κοινή αντίληψη που διατυπώνεται στις παραγράφους 1 και 2, και με την επιφύλαξη αυτής, το άρθρο 26 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν εφαρμόζεται ως βάση για ενδοενωσιακές διαιτητικές διαδικασίες και ότι, στο πλαίσιο αυτό, το άρθρο 47 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας δεν θα παράγει έννομα αποτελέσματα στις ενδοενωσιακές σχέσεις.
4. Οι παράγραφοι 1 έως 3 δεν θίγουν την ερμηνεία και την εφαρμογή άλλων διατάξεων της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας στον βαθμό που αφορούν ενδοενωσιακές σχέσεις.

Έγινε στις Βρυξέλλες σε ένα μόνο αντίτυπο στην αγγλική, βουλγαρική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, εσθονική, ιρλανδική, ισπανική, ιταλική, κροατική, λετονική, λιθουανική, μαλτέζικη, ολλανδική, ουγγρική, πολωνική, πορτογαλική, ρουμανική, σλοβακική, σλοβενική, σουηδική, τσεχική και φινλανδική γλώσσα

στις 26 ΙΟΥΝΙΟΥ 2024.

**DECLARATION ON THE LEGAL CONSEQUENCES OF THE JUDGMENT OF THE
COURT OF JUSTICE IN *KOMSTROY* AND COMMON UNDERSTANDING ON THE
NON-APPLICABILITY OF ARTICLE 26 OF THE ENERGY CHARTER TREATY AS A
BASIS FOR INTRA-EU ARBITRATION PROCEEDINGS**

MADE BY THE REPRESENTATIVES OF THE GOVERNMENTS OF THE MEMBER STATES
AND OF THE EUROPEAN UNION ON 26 JUNE 2024

HAVING in mind the Energy Charter Treaty, signed at Lisbon on 17 December 1994 (OJ 1994 L 380, p. 24) and approved on behalf of the European Communities by Council and Commission Decision 98/181/EC, ECSC, Euratom of 23 September 1997 (OJ 1998 L 69, p. 1), as it may be amended from time to time ('Energy Charter Treaty'),

HAVING in mind the rules of customary international law as codified in the Vienna Convention on the Law of Treaties (VCLT),

CONSIDERING that the members of a Regional Economic Integration Organisation within the meaning of Article 1(3) of the Energy Charter Treaty hereby express a common understanding on the interpretation and application of a treaty in their *inter se* relations,

RECALLING that withdrawal from the Energy Charter Treaty does not affect the status as a member of the Regional Economic Integration Organisation of the Party who is signatory to this Declaration that withdrew, nor does it preclude an interest in expressing a common understanding on the interpretation and application of that Treaty for as long as it may be held to produce legal effects in relation to that member and in particular in respect of Article 47(3) of the Energy Charter Treaty,

HAVING in mind the Treaty on European Union (TEU), the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU), the Treaty establishing the European Atomic Energy Community (EURATOM) and general principles of European Union and EURATOM law,

CONSIDERING that the references to the European Union in this Declaration are to be understood also as references to its predecessor, the European Economic Community and, subsequently, the European Community, until the latter was superseded by the European Union,

RECALLING that, in line with the case-law of the Permanent Court of International Justice (*Question of Jaworzina (Polish- Czechoslovakian Frontier)*, Advisory Opinion, [1923] PCIJ Series B No. 8,

37) and the International Court of Justice (*Reservations on the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, Advisory Opinion, [1951] I.C.J. Reports, 15, 20), the right of giving an authoritative interpretation of a legal rule belongs to the parties to an international agreement in relation to that agreement,

RECALLING that the Member States of the European Union have assigned that right of giving authoritative interpretation of Union and EURATOM law to the Court of Justice of the European Union (CJEU), as explained by the CJEU in its judgment of 30 May 2006, in *Commission v Ireland (Mox Plant)*, C-459/03 (EU:C:2006:345, paragraphs 129 to 137), where it held that the exclusive competence to interpret and apply Union and EURATOM law extends to the interpretation and application of international agreements to which the European Union, EURATOM and the Member States are parties, in the relationship between two Member States or the European Union or EURATOM and a Member State,

RECALLING that according to Article 344 TFEU and Article 193 EURATOM, Member States of the European Union are not entitled to submit a dispute concerning the interpretation or application of the TEU, the TFEU and EURATOM to any method of settlement other than those provided for therein,

RECALLING that in its judgment of 6 March 2018, in *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), the CJEU held that Articles 267 and 344 TFEU must be interpreted as precluding a provision in an international agreement concluded between Member States under which an investor from one of those Member States may, in the event of a dispute concerning investments in the other Member State, bring proceedings against the latter Member State before an arbitral tribunal whose jurisdiction that Member State has undertaken to accept,

RECALLING the consistently reiterated position of the European Union that the Energy Charter Treaty was not meant to apply in intra-EU relations and that it was not, and could not have been, the intention of the European Union, EURATOM and their Member States, that the Energy Charter Treaty would create any obligations among them since it was negotiated as an instrument of the European Union's external energy policy with the view to establish a framework for energy cooperation with third countries whereas, by contrast, the Union's internal energy policy consists of an elaborate system of rules designed to create an internal market in the field of energy which exclusively regulate the relations between the Member States,

RECALLING that in its judgment of 2 September 2021, in *Komstroy*, C-741/19 (EU:C:2021:655, paragraph 66) (the *Komstroy* judgment) confirmed in its Opinion 1/20 (EU:C:2022:485, paragraph 47), the CJEU held that Article 26(2)(c) of the Energy Charter Treaty must be interpreted as not being applicable to disputes between a Member State and an investor of another Member State concerning an investment made by the latter in the former Member State,

RECALLING that, as an interpretation by the competent court and reflecting a general principle of public international law, the interpretation of the Energy Charter Treaty in the *Komstroy* judgment applies as of the approval of the Energy Charter Treaty by the European Union, EURATOM and their Member States,

CONSIDERING that Articles 267 and 344 TFEU must be interpreted as precluding an interpretation of Article 26 of the Energy Charter Treaty that allows for disputes between, on the one hand, an investor of one Member State of the European Union and, on the other hand, another Member State of the European Union, the European Union or EURATOM to be resolved before an arbitral tribunal ('intra-EU arbitration proceedings'), and

CONSIDERING, in any event, that, where disputes cannot be settled amicably, a party may as always choose to submit in accordance with national law disputes between a Member State (or, as the case may be, the European Union or the EURATOM) and an investor of another Member State for resolution to the competent courts or administrative tribunals, as guaranteed by general principles of law and respect for fundamental rights, enshrined inter alia in the Charter of Fundamental Rights of the European Union,

SHARING the common understanding expressed in this Declaration that, as a result, a clause such as Article 26 of the Energy Charter Treaty could not in the past, and cannot now or in the future serve as legal basis for arbitration proceedings initiated by an investor from one Member State concerning investments in another Member State,

REITERATING Declaration No 17, annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon, which recalls that the Treaties and the law adopted by the Union on the basis of the Treaties have primacy over the law of the Member States, and that the principle of primacy constitutes a conflict rule in their mutual relations,

RECALLING, consequently, that, in order to resolve any conflict of norms, an international agreement concluded by the Member States of the European Union under international law may apply in intra-EU relations only to the extent that its provisions are compatible with the EU Treaties,

CONSIDERING that, as a result of the non-applicability of Article 26 of the Energy Charter Treaty as a legal basis for intra-EU arbitration proceedings, also Article 47(3) of the Energy Charter Treaty cannot extend, and was not intended to extend, to such proceedings,

CONSIDERING that, as a result of the non-applicability of Article 26 of the Energy Charter Treaty as a legal basis for intra-EU arbitration proceedings, where intra-EU arbitration proceedings are pending, the signatories to this Declaration that are concerned by those proceedings, whether as respondent or as home State of an investor, should cooperate with one another in order to ensure that the existence of this Declaration is brought to the attention of the arbitral tribunal in question, allowing the appropriate conclusion as to absence of jurisdiction of the tribunal to be drawn,

CONSIDERING, in addition, that no new intra-EU arbitration proceedings should be registered, and

AGREEING that where a notice of arbitration is nevertheless delivered the signatories that are concerned by those proceedings, whether as respondent or as home State of an investor, should cooperate with one another in order to ensure that the existence of this Declaration is brought to the attention of the arbitral tribunal in question, allowing the appropriate conclusion to be drawn that Article 26 of the Energy Charter Treaty cannot serve as a legal basis for such proceedings,

CONSIDERING, nevertheless, that settlements and arbitral awards in intra-EU investment arbitration cases that can no longer be annulled or set aside and were voluntarily complied with or definitively enforced should not be challenged,

REGRETTING that arbitral awards have already been rendered, continue to be rendered and could still be rendered in a manner contrary to the rules of the European Union and EURATOM, including as expressed in the interpretations of the CJEU, by arbitral tribunals in intra-EU arbitration proceedings initiated with reference to Article 26 of the Energy Charter Treaty,

also REGRETTING that such arbitral awards are the subject of enforcement proceedings, including in third countries, that in pending intra-EU arbitration proceedings purportedly based on Article 26 of the Energy Charter Treaty arbitral tribunals do not decline competence and jurisdiction, and that arbitration institutions continue to register new arbitration proceedings and do not reject them as manifestly inadmissible due to lack of consent to submit to arbitration,

CONSIDERING, therefore, that it is necessary to reiterate, expressly and unambiguously, the consistent position of the European Union and its Member States by means of an instrument

reaffirming their common understanding on the interpretation and application of the Energy Charter Treaty, as interpreted by the CJEU, to the extent that it concerns intra-EU arbitration proceedings,

CONSIDERING that, in accordance with the judgment of the International Court of Justice of 5 February 1970, *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgium v. Spain)* (ICJ Reports 1970, p. 3, paragraphs 33 and 35) and as explained by the CJEU in the *Komstroy* judgment, certain provisions of the Energy Charter Treaty are intended to govern bilateral relations,

CONSIDERING therefore that any such instrument only concerns the bilateral relationships between the European Union, EURATOM and their Member States, respectively, and, by extension, the investors from those Contracting Parties to the Energy Charter Treaty, and that as a result, this Declaration affects only parties that are governed by the rules of the European Union as a Regional Economic Integration Organisation within the meaning of Article 1(3) of the Energy Charter Treaty and does not affect the enjoyment by the other parties to the Energy Charter Treaty of their rights under that Treaty or the performance of their obligations,

RECALLING that the European Union and EURATOM and their Member States have informed the other contracting parties to the Energy Charter Treaty of their intention to conclude an agreement on the interpretation and application of the Energy Charter Treaty,

CONSIDERING that, in that manner and in line with their legal obligations under EU and EURATOM law, but without prejudice to their right to make such claims as they consider appropriate in relation to costs incurred by them as respondents in relation to intra-EU arbitration proceedings, the European Union, EURATOM and their Member States thereby ensure full and effective compliance with the *Komstroy* judgment, the unenforceability of existing awards, the obligation of arbitration tribunals to immediately terminate any pending intra-EU arbitration proceedings, and the obligation for arbitration institutions not to register any future intra EU arbitration proceedings, in line with their respective powers under Article 36(3) ICSID Convention and Article 12 SCC Arbitration rules, and for arbitration tribunals to declare that any intra-EU arbitration proceedings lack a legal basis,

UNDERSTANDING that this Declaration covers investor-State arbitration proceedings involving the European Union or its Member States as parties in intra-EU disputes based on Article 26 of the Energy Charter Treaty under any arbitration convention or set of rules, including the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of Other States (ICSID Convention) and the ICSID arbitration rules, the Arbitration Institute of the Stockholm Chamber of

Commerce (SCC) arbitration rules, the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) arbitration rules and *ad hoc* arbitration,

CONSIDERING that, further to this Declaration, its signatories intend to formalise their common understanding by means of a plurilateral treaty among themselves, the text of which has been negotiated and initialled by the signatories to this Declaration as an indication that the text is stable, and to make best efforts to deposit in due course their instruments of ratification, approval or acceptance of that treaty,

BEARING in mind that the provisions of this Declaration are without prejudice to the possibility for the European Commission or any Member State to bring an action before the CJEU based on Articles 258, 259 and 260 TFEU,

TAKING INTO ACCOUNT THE FOREGOING, THE EUROPEAN UNION AND ITS MEMBER STATES ('THE SIGNATORIES')

DECLARE THAT THEY SHARE THE FOLLOWING COMMON UNDERSTANDING ON THE NON-APPLICABILITY OF ARTICLE 26 OF THE ENERGY CHARTER TREATY AS A BASIS FOR INTRA-EU ARBITRATION PROCEEDINGS:

- 1. The signatories hereby reaffirm, for greater certainty, that they share a common understanding on the interpretation and application of the Energy Charter Treaty, according to which Article 26 of that Treaty cannot and never could serve as a legal basis for intra-EU arbitration proceedings.**

That common understanding is based on the following elements of Union law:

- i. the interpretation of the Court of Justice of the European Union pursuant to which Article 26 of the Energy Charter Treaty does not apply, and should never have been applied, as a basis for intra-EU arbitration proceedings; and**
- ii. the primacy of European Union law, recalled in Declaration No 17, annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of**

Lisbon, as a rule of international law governing conflict of norms in their mutual relations with the result that in any event Article 26 of the Energy Charter Treaty does not and could not apply as a basis for intra-EU arbitration proceedings.

- 2. The signatories reaffirm, for greater certainty, that they share the common understanding that, as a result of the absence of legal basis for intra-EU arbitration proceedings pursuant to Article 26 of the Energy Charter Treaty, Article 47(3) of the Energy Charter Treaty cannot extend, and could not have been extended, to such proceedings. Accordingly, in that respect, Article 47(3) of the Energy Charter Treaty cannot have produced any legal effects in intra-EU relations when a signatory withdrew from the Energy Charter Treaty prior to this Declaration, nor will it produce any legal effects in intra-EU relations if a signatory withdraws from the Energy Charter Treaty subsequently.**
- 3. For greater certainty, the signatories declare that in accordance with the common understanding expressed in paragraphs 1 and 2, and without prejudice thereto, Article 26 of the Energy Charter Treaty does not apply as a basis for intra-EU arbitration proceedings and that, in that respect, Article 47(3) of the Energy Charter Treaty will not produce legal effects in intra-EU relations.**
- 4. Paragraphs 1 to 3 are without prejudice to the interpretation and application of other provisions of the Energy Charter Treaty to the extent they concern intra-EU relations.**

Done at Brussels in a single original in the Bulgarian, Croatian, Czech, Danish, Dutch, English, Estonian, Finnish, French, German, Greek, Hungarian, Irish, Italian, Latvian, Lithuanian, Maltese, Polish, Portuguese, Romanian, Slovak, Slovenian, Spanish and Swedish languages

on 26 June 2024.

**DÉCLARATION RELATIVE AUX CONSÉQUENCES JURIDIQUES DE L'ARRÊT DE LA
COUR DE JUSTICE DANS L'AFFAIRE KOMSTROY ET À LA COMMUNAUTÉ DE
VUES SUR LA NON-APPLICABILITÉ DE L'ARTICLE 26 DU TRAITÉ SUR LA
CHARTRE DE L'ÉNERGIE EN TANT QUE FONDEMENT DE PROCÉDURES
D'ARBITRAGE INTRA-UE**

FAITE PAR LES REPRÉSENTANTS DES GOUVERNEMENTS DES ÉTATS MEMBRES ET DE
L'UNION EUROPÉENNE LE 26 JUIN 2024

AYANT à l'esprit le traité sur la Charte de l'énergie signé à Lisbonne le 17 décembre 1994 (JO L 380 de 1994, p. 24) et approuvé, au nom des Communautés européennes, par la décision 98/181/CE, CECA, Euratom du Conseil et de la Commission du 23 septembre 1997 (JO L 69 de 1998, p. 1), tel qu'il est susceptible d'être modifié de temps à autre (ci-après le «traité sur la Charte de l'énergie»),

AYANT à l'esprit les règles du droit international coutumier telles qu'elles sont codifiées dans la convention de Vienne sur le droit des traités,

CONSIDÉRANT que les membres d'une organisation d'intégration économique régionale au sens de l'article 1er, paragraphe 3, du traité sur la Charte de l'énergie expriment, par la présente déclaration, une communauté de vues sur l'interprétation et l'application d'un traité dans leurs relations inter se,

RAPPELANT que le fait qu'une partie signataire de la présente déclaration se soit retirée du traité sur la Charte de l'énergie ne porte pas atteinte à son statut de membre de l'organisation d'intégration économique régionale, ni ne s'oppose à un intérêt à exprimer une communauté de vues sur l'interprétation et l'application dudit traité aussi longtemps qu'il peut être considéré comme produisant des effets juridiques à l'égard de ce membre, notamment en ce qui concerne l'article 47, paragraphe 3, du traité sur la Charte de l'énergie,

AYANT à l'esprit le traité sur l'Union européenne (ci-après le «TUE»), le traité sur le fonctionnement de l'Union européenne (ci-après le «TFUE»), le traité instituant la Communauté européenne de l'énergie atomique (ci-après le «traité Euratom») et les principes généraux du droit de l'Union européenne et du droit de l'Euratom,

CONSIDÉRANT que les références faites à l'Union européenne dans la présente déclaration doivent également s'entendre comme faites à son prédécesseur, la Communauté économique européenne, puis la Communauté européenne, jusqu'à ce que l'Union européenne se substitue à celle-ci,

RAPPELANT que, conformément à la jurisprudence de la Cour permanente de justice internationale [affaire de Jaworzina (frontière polono-tchécoslovaque), avis consultatif, 1923, CPJI, série B n° 8, p. 37] et de la Cour internationale de justice (réserves à la convention pour la prévention et la répression du crime de génocide, avis consultatif: C.I.J. Recueil 1951, p. 15 et 20), le droit d'interpréter authentiquement une règle juridique liée à un accord international appartient aux parties à cet accord,

RAPPELANT que les États membres de l'Union européenne ont cédé à la Cour de justice de l'Union européenne (ci-après la «CJUE») ce droit d'interpréter authentiquement le droit de l'Union et le droit de l'Euratom, comme l'a expliqué la CJUE dans son arrêt du 30 mai 2006 dans l'affaire C-459/03, Commission/Irlande (Usine MOX) (EU:C:2006:345, points 129 à 137), où elle a jugé que la compétence exclusive pour interpréter et appliquer le droit de l'Union et le droit de l'Euratom s'étend à l'interprétation et à l'application des conventions internationales auxquelles l'Union européenne, l'Euratom et les États membres sont parties, dans les relations entre deux États membres ou entre l'Union européenne ou l'Euratom et un État membre,

RAPPELANT que, en application de l'article 344 du TFUE et de l'article 193 du traité Euratom, les États membres de l'Union européenne n'ont pas le droit de soumettre un différend relatif à l'interprétation ou à l'application du TUE, du TFUE et du traité Euratom à un mode de règlement autre que ceux prévus par ceux-ci,

RAPPELANT que, dans son arrêt du 6 mars 2018 dans l'affaire C-284/16, Achmea (EU:C:2018:158), la CJUE a déclaré que les articles 267 et 344 du TFUE doivent être interprétés en ce sens qu'ils s'opposent à une disposition contenue dans un accord international conclu entre les États membres aux termes de laquelle un investisseur de l'un de ces États membres peut, en cas de litige concernant des investissements dans l'autre État membre, introduire une procédure contre ce dernier État membre devant un tribunal arbitral, dont cet État membre s'est obligé à accepter la compétence,

RAPPELANT la position, régulièrement réitérée, de l'Union européenne selon laquelle le traité sur la Charte de l'énergie n'était pas destiné à s'appliquer aux relations intra-UE et selon laquelle l'intention de l'Union européenne, de l'Euratom et de leurs États membres n'était pas, ni n'aurait pu

être, que le traité sur la Charte de l'énergie crée des obligations entre eux, puisqu'il avait été négocié en tant qu'instrument de la politique extérieure de l'Union européenne dans le domaine de l'énergie en vue de l'établissement d'un cadre de coopération énergétique avec les pays tiers, tandis que la politique intérieure de l'Union dans le domaine de l'énergie consiste, elle, en un système sophistiqué de règles visant à la création d'un marché intérieur dans le domaine de l'énergie qui régit exclusivement les relations entre les États membres,

RAPPELANT que, dans son arrêt du 2 septembre 2021 dans l'affaire C-741/19, Komstroy (EU:C:2021:655, point 66) (ci-après l'«arrêt Komstroy»), confirmé dans son avis 1/20 (EU:C:2022:485, point 47), la CJUE a jugé que l'article 26, paragraphe 2, point c), du traité sur la Charte de l'énergie devait être interprété en ce sens qu'il n'est pas applicable aux différends opposant un État membre à un investisseur d'un autre État membre au sujet d'un investissement réalisé par ce dernier dans le premier État membre,

RAPPELANT que, parce qu'elle constitue une interprétation par la juridiction compétente et reflète un principe général de droit international public, l'interprétation du traité sur la Charte de l'énergie qui est donnée dans l'arrêt Komstroy s'applique dès l'approbation du traité sur la Charte de l'énergie par l'Union européenne, l'Euratom et leurs États membres,

CONSIDÉRANT que les articles 267 et 344 du TFUE doivent être interprétés en ce sens qu'ils s'opposent à une interprétation de l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie selon laquelle des différends entre, d'une part, un investisseur d'un État membre de l'Union européenne et, d'autre part, un autre État membre de l'Union européenne, l'Union européenne ou l'Euratom pourraient être soumis à un tribunal arbitral en vue de leur règlement (ci-après une «procédure d'arbitrage intra-UE»), et

CONSIDÉRANT, en tout état de cause, que, en cas d'impossibilité de règlement à l'amiable, une partie peut, comme toujours, décider de saisir, conformément au droit national, les juridictions ou les tribunaux administratifs compétents d'un différend entre un État membre (ou, selon le cas, l'Union européenne ou l'Euratom) et un investisseur d'un autre État membre, ainsi que cela est garanti par les principes généraux du droit et par le respect des droits fondamentaux, consacrés notamment par la charte des droits fondamentaux de l'Union européenne,

PARTAGEANT la communauté de vues exprimée par la présente déclaration selon laquelle, par conséquent, une disposition telle que l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie ne pouvait pas par le passé, ne peut pas à présent et ne pourra pas à l'avenir servir de fondement juridique à des

procédures d'arbitrage engagées par un investisseur d'un État membre concernant des investissements dans un autre État membre,

RAPPELANT la déclaration n° 17 annexée à l'acte final de la Conférence intergouvernementale qui a adopté le traité de Lisbonne, dans laquelle il est rappelé que les traités et le droit adopté par l'Union sur la base des traités priment le droit des États membres et que le principe de primauté constitue une règle de conflit dans leurs relations mutuelles,

RAPPELANT que, par conséquent, pour résoudre tout conflit de normes, un accord international conclu par les États membres de l'Union européenne au titre du droit international ne peut s'appliquer aux relations intra-UE que dans la mesure où ses dispositions sont compatibles avec les traités de l'Union,

CONSIDÉRANT que, du fait de la non-applicabilité de l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie en tant que fondement juridique de procédures d'arbitrage intra-UE, de même, l'article 47, paragraphe 3, du traité sur la Charte de l'énergie ne peut pas s'étendre, et n'était pas destiné à s'étendre, à de telles procédures,

CONSIDÉRANT que, du fait de la non-applicabilité de l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie en tant que fondement juridique de procédures d'arbitrage intra-UE, lorsqu'une procédure d'arbitrage intra-UE est pendante, les signataires de la présente déclaration qui sont concernés par cette procédure, que ce soit en qualité de partie défenderesse ou en qualité d'État d'origine d'un investisseur, devraient coopérer entre eux afin que l'existence de la présente déclaration soit portée à la connaissance du tribunal arbitral en question, afin que puisse être tirée la conclusion qui s'impose quant à l'incompétence du tribunal,

CONSIDÉRANT, en outre, qu'aucune nouvelle procédure d'arbitrage intra-UE ne devrait être enregistrée, et

CONVENANT que, lorsqu'un avis d'arbitrage est néanmoins notifié, les signataires concernés par la procédure en cause, que ce soit en qualité de partie défenderesse ou en qualité d'État d'origine d'un investisseur, devraient coopérer entre eux afin que l'existence de la présente déclaration soit portée à la connaissance du tribunal arbitral en question, pour que puisse être tirée la conclusion qui s'impose selon laquelle l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie ne peut pas servir de fondement juridique à ladite procédure,

CONSIDÉRANT, toutefois, que les accords et les sentences arbitrales rendus dans des affaires d'arbitrage en matière d'investissements intra-UE qui ne peuvent plus être annulés ni privés d'effet et qui ont été volontairement respectés ou définitivement exécutés ne devraient pas être contestés,

REGRETTANT que, dans des procédures d'arbitrage intra-UE engagées au titre de l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie, des tribunaux arbitraux aient déjà rendu, continuent de rendre et puissent encore rendre des sentences arbitrales d'une manière contraire aux règles de l'Union européenne et de l'Euratom, y compris telles qu'elles ressortent des interprétations de la CJUE,

REGRETTANT également que ces sentences arbitrales fassent l'objet de procédures d'exécution, y compris dans des pays tiers, que, dans les procédures d'arbitrage intra-UE pendantes censées être fondées sur l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie, les tribunaux arbitraux ne déclinent pas leur compétence, et que les institutions d'arbitrage continuent d'enregistrer de nouvelles procédures d'arbitrage et ne les rejettent pas comme manifestement irrecevables en raison de l'absence de consentement à se soumettre à un arbitrage,

CONSIDÉRANT, par conséquent, qu'il est nécessaire de réitérer, de manière expresse et univoque, la position constante de l'Union européenne et de ses États membres au moyen d'un instrument réaffirmant leur communauté de vues sur l'interprétation et l'application du traité sur la Charte de l'énergie, tel qu'interprété par la CJUE, dans la mesure où il concerne les procédures d'arbitrage intra-UE,

CONSIDÉRANT que, conformément à l'arrêt de la Cour internationale de justice du 5 février 1970 dans l'affaire *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited (Belgique c. Espagne)* (CIJ Recueil 1970, p. 3, points 33 et 35) et comme l'a expliqué la CJUE dans l'arrêt *Komstroy*, certaines dispositions du traité sur la Charte de l'énergie ont vocation à régir les relations bilatérales,

CONSIDÉRANT, par conséquent, qu'un tel instrument ne concerne que les relations bilatérales entre l'Union européenne, l'Euratom et leurs États membres, respectivement, et, par extension, les investisseurs de ces parties contractantes au traité sur la Charte de l'énergie, et que, partant, la présente déclaration ne concerne que les parties auxquelles s'appliquent les règles de l'Union européenne en tant qu'organisation d'intégration économique régionale au sens de l'article 1er, paragraphe 3, du traité sur la Charte de l'énergie et ne porte aucunement atteinte à la jouissance par les autres parties au traité sur la Charte de l'énergie des droits leur étant conférés par ledit traité ou à l'exécution des obligations leur incombant,

RAPPELANT que l'Union européenne, l'Euratom et leurs États membres ont informé les autres parties contractantes au traité sur la Charte de l'énergie de leur intention de conclure un accord ayant trait à l'interprétation et à l'application du traité sur la Charte de l'énergie,

CONSIDÉRANT que, de cette manière et conformément aux obligations juridiques leur incombant en vertu du droit de l'UE et du droit de l'Euratom, mais sans préjudice de leur droit de présenter les demandes qu'ils jugent opportunes relativement aux frais exposés par eux en leur qualité de partie défenderesse dans une procédure d'arbitrage intra-UE, l'Union européenne, l'Euratom et leurs États membres respectent ainsi intégralement et effectivement l'arrêt Komstroy, l'inapplicabilité des sentences existantes, l'obligation pour les tribunaux d'arbitrage de mettre immédiatement un terme à toute procédure d'arbitrage intra-UE en cours, et l'obligation pour les institutions d'arbitrage de ne pas enregistrer de futures procédures d'arbitrage intra-UE, en conformité avec les pouvoirs respectifs que leur confèrent l'article 36, paragraphe 3, de la convention pour le règlement des différends relatifs aux investissements entre États et ressortissants d'autres États (ci-après la «convention CIRDI») et l'article 12 du règlement de l'Institut d'arbitrage de la Chambre de commerce de Stockholm (ci-après la «CCS»), ainsi que l'obligation pour les tribunaux d'arbitrage de déclarer toute procédure d'arbitrage intra-UE comme dénuée de fondement juridique,

COMPRENANT que la présente déclaration couvre les procédures d'arbitrage entre investisseurs et États concernant l'Union européenne ou ses États membres en tant que parties à des différends intra-UE fondés sur l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie, relevant d'une quelconque convention d'arbitrage ou d'un quelconque ensemble de règles d'arbitrage, dont la convention CIRDI et le règlement d'arbitrage du CIRDI, le règlement de la CCS, le règlement d'arbitrage de la Commission des Nations unies pour le droit commercial international (CNUDCI) et l'arbitrage ad hoc,

CONSIDÉRANT que les signataires de la présente déclaration ont l'intention de formaliser ensuite leur communauté de vues au moyen d'un traité plurilatéral entre eux, que les signataires de la présente déclaration ont négocié et paraphé pour indiquer la stabilité du texte, et de tout mettre en œuvre pour déposer en temps utile leurs instruments de ratification, d'approbation ou d'acceptation de ce traité,

AYANT à l'esprit que les dispositions de la présente déclaration sont sans préjudice de la possibilité, pour la Commission européenne ou un État membre, de saisir la CJUE sur le fondement des articles 258, 259 et 260 du TFUE,

COMPTE TENU DE CE QUI PRÉCÈDE, L'UNION EUROPÉENNE ET SES ÉTATS MEMBRES (CI-APRÈS LES «SIGNATAIRES»)

DÉCLARENT QU'ILS PARTAGENT LA COMMUNAUTÉ DE VUES SUIVANTE SUR LA NON-APPLICABILITÉ DE L'ARTICLE 26 DU TRAITÉ SUR LA CHARTE DE L'ÉNERGIE EN TANT QUE FONDEMENT DE PROCÉDURES D'ARBITRAGE INTRA-UE:

- 1. Les signataires réaffirment, par souci de clarté, qu'ils partagent une communauté de vues sur l'interprétation et l'application du traité sur la Charte de l'énergie, selon laquelle l'article 26 de ce traité ne peut pas et ne pourra jamais servir de fondement juridique à des procédures d'arbitrage intra-UE.**

Cette communauté de vues repose sur les éléments suivants du droit de l'Union:

- i. l'interprétation de la Cour de justice de l'Union européenne selon laquelle l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie ne s'applique pas, et n'aurait jamais dû être appliqué, en tant que fondement d'une procédure d'arbitrage intra-UE; et**
 - ii. la primauté du droit de l'Union européenne, rappelée dans la déclaration n° 17 annexée à l'acte final de la Conférence intergouvernementale qui a adopté le traité de Lisbonne, en tant que règle de droit international régissant les conflits de normes dans les relations mutuelles des États membres, dont il découle que, en tout état de cause, l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie ne s'applique pas et ne peut pas s'appliquer en tant que fondement de procédures d'arbitrage intra-UE.**
- 2. Les signataires réaffirment, par souci de clarté, qu'ils partagent la communauté de vues selon laquelle, en l'absence de fondement juridique pour engager des procédures d'arbitrage intra-UE au titre de l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie, l'article 47, paragraphe 3, du traité sur la Charte de l'énergie ne saurait s'étendre, et ne saurait avoir été étendu, à de telles procédures. En conséquence, à cet égard, l'article 47, paragraphe 3, du traité sur la Charte de l'énergie ne peut pas avoir produit d'effets**

juridiques dans les relations intra-UE lorsqu'un signataire s'est retiré du traité sur la Charte de l'énergie préalablement à la présente déclaration, ni ne pourra produire d'effets juridiques dans les relations intra-UE si un signataire se retire ultérieurement du traité sur la Charte de l'énergie.

- 3. Par souci de clarté, les signataires déclarent que, selon la communauté de vues exprimée aux paragraphes 1 et 2, et sans préjudice de celle-ci, l'article 26 du traité sur la Charte de l'énergie ne s'applique pas en tant que fondement de procédures d'arbitrage intra-UE et que, à cet égard, l'article 47, paragraphe 3, du traité sur la Charte de l'énergie ne produira pas d'effets juridiques dans les relations intra-UE.**

- 4. Les paragraphes 1 à 3 sont sans préjudice de l'interprétation et de l'application d'autres dispositions du traité sur la Charte de l'énergie dans la mesure où elles concernent les relations intra-UE.**

Fait à Bruxelles, en un exemplaire unique en langues allemande, anglaise, bulgare, croate, danoise, espagnole, estonienne, finnoise, française, grecque, hongroise, irlandaise, italienne, lettone, lituanienne, maltaise, néerlandaise, polonaise, portugaise, roumaine, slovaque, slovène, suédoise et tchèque,

le 26 juin 2024.

IZJAVA O PRAVNIM POSLJEDICAMA PRESUDE SUDA U PREDMETU *KOMSTROY I ZAJEDNIČKI DOGOVOR O NEPRIMJENJIVOSTI ČLANKA 26. UGOVORA O ENERGETSKOJ POVELJI KAO OSNOVE ZA ARBITRAŽNE POSTUPKE UNUTAR EU-A*

PREDSTAVNIKA VLADA DRŽAVA ČLANICA I EUROPSKE UNIJE 26. LIPNJA 2024

IMAJUĆI NA UMU Ugovor o Energetskoj povelji, potpisan u Lisabonu 17. prosinca 1994. (SL 1994., L 380, str. 24.), koji je u ime Europskih zajednica odobren Odlukom Vijeća i Komisije 98/181/EZ, EZUČ, Euratom od 23. rujna 1997. (SL 1998., L 69, str. 1.), s eventualnim izmjenama („Ugovor o Energetskoj povelji”),

IMAJUĆI NA UMU pravila međunarodnog običajnog prava kako su kodificirana u Bečkoj konvenciji o pravu međunarodnih ugovora,

UZIMAJUĆI U OBZIR da članice organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju u smislu članka 1. stavka 3. Ugovora o Energetskoj povelji ovime izražavaju zajednički dogovor o tumačenju i primjeni ugovora u svojim međusobnim odnosima,

PODSJEĆAJUĆI na to da povlačenje iz Ugovora o Energetskoj povelji ne utječe na status članice organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju stranke koja je potpisnica ove Izjave koja se povukla niti isključuje interes za izražavanje zajedničkog dogovora o tumačenju i primjeni tog Ugovora sve dok se može smatrati da proizvodi pravne učinke u odnosu na tu članicu, a posebno u odnosu na članak 47. stavak 3. Ugovora o Energetskoj povelji,

IMAJUĆI NA UMU Ugovor o Europskoj uniji (UEU), Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), Ugovor o osnivanju Europske zajednice za atomsku energiju (EURATOM) i opća načela prava Europske unije i EURATOM-a,

UZIMAJUĆI U OBZIR da se upućivanja na Europsku uniju u ovoj Izjavi trebaju smatrati upućivanjima na njezine prethodnice, Europsku ekonomsku zajednicu i zatim Europsku zajednicu, do trenutka kada je potonju zamijenila Europska unija,

PODSJEĆAJUĆI na to da, u skladu sa sudskom praksom Međunarodnog suda pravde („MSP”) (pitanje Jaworzine (poljsko-čehoslovačka granica), savjetodavno mišljenje, [1923.] MSP serija B br. 8., 37.) i Međunarodnog suda (Rezervacije na Konvenciju o sprječavanju i kažnjavanju zločina

genocida, savjetodavno mišljenje, [1951.], Zbornik Međunarodnog suda 15., 20.), pravo na mjerodavno tumačenje pravnog pravila pripada strankama međunarodnog sporazuma u vezi s tim sporazumom,

PODSJEĆAJUĆI na to da su države članice Europske unije Sudu Europske unije dodijelile pravo na vjerodostojno tumačenje prava Unije i prava EURATOM-a, kako je Sud Europske unije objasnio u svojoj presudi od 30. svibnja 2006., Komisija protiv Irske (*Mox Plant*), C-459/03 (EU:C:2006:345, točke od 129. do 137.), u kojoj je smatrao da isključiva nadležnost za tumačenje i primjenu prava Unije i prava EURATOM-a obuhvaća tumačenje i primjenu međunarodnih sporazuma kojih su Europska unija, EURATOM i države članice stranke, u odnosima između dviju država članica ili Europske unije ili EURATOM-a i države članice,

PODSJEĆAJUĆI na to da u skladu s člankom 344. UFEU-a i člankom 193. EURATOM-a države članice EU-a nemaju pravo na pokretanje spora o tumačenju ili primjeni UFEU-a, UFEU-a i EURATOM-a osim na način koji je predviđen u tim člancima,

PODSJEĆAJUĆI na to da je Sud Europske unije u predmetu *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), presudio 6. ožujka 2018. da članke 267. i 344. UFEU-a treba tumačiti na način da se onemogućuje primjena odredbe međunarodnog sporazuma sklopljenog između država članica na temelju koje ulagač iz jedne od tih država članica može u slučaju spora o ulaganjima u drugoj državi članici pokrenuti postupak protiv potonje države članice pred arbitražnim sudom čiju se nadležnost ta država članica obvezala prihvatiti,

PODSJEĆAJUĆI na opetovano ponavljano stajalište Europske unije da se Ugovor o Energetskoj povelji ne bi trebao primjenjivati u odnosima unutar EU-a i da namjera Europske unije, EURATOM-a i njihovih država članica nije bila niti je mogla biti, da će Ugovor o Energetskoj povelji među njima stvoriti bilo kakve obveze jer se o njemu pregovaralo kao o instrumentu vanjske energetske politike Europske unije s ciljem uspostave okvira za energetske suradnje s trećim zemljama, dok se, s druge strane, unutarnja energetska politika Unije sastoji od razrađenog sustava pravila osmišljenih za stvaranje unutarnjeg tržišta u području energetike kojim se isključivo uređuju odnosi među državama članicama,

PODSJEĆAJUĆI na to da je Sud Europske unije u presudi od 2. rujna 2021. u predmetu *Komstroy*, C-741/19 (EU:C:2021:655, t. 66.) (presuda *Komstroy*), potvrđenoj u njegovu mišljenju 1/20 (EU:C:2022:485, t. 47.), presudio da članak 26. stavak 2. točku (c) Ugovora o Energetskoj povelji

treba tumačiti na način da se ne primjenjuje na sporove između države članice i ulagača iz druge države članice u vezi s ulaganjem koje je potonji izvršio u prvoj državi članici,

PODSJEĆAJUĆI na to da se, kao tumačenje nadležnog suda koje odražava opće načelo međunarodnog javnog prava, tumačenje Ugovora o Energetskoj povelji u presudi *Komstroy* primjenjuje od trenutka kada Europska unija, EURATOM i njihove države članice odobre Ugovor o Energetskoj povelji,

SMATRAJUĆI da članke 267. i 344. UFEU-a treba tumačiti na način da im se protivi tumačenje članka 26. Ugovora o Energetskoj povelji koje omogućuje rješavanje sporova između, s jedne strane, ulagača iz jedne države članice Europske unije i, s druge strane, druge države članice Europske unije, Europske unije ili EURATOM-a pred arbitražnim sudom (arbitražni postupak unutar EU-a), i

SMATRAJUĆI, u svakom slučaju, da, ako se sporovi ne mogu riješiti mirnim putem, stranka uvijek može odlučiti, u skladu s nacionalnim pravom, sporove između države članice (ili, ovisno o slučaju, Europske unije ili EURATOM-a) i ulagača iz druge države članice uputiti na rješavanje nadležnim sudovima ili upravnim sudovima, kako je zajamčeno općim pravnim načelima i poštovanjem temeljnih prava sadržanih, među ostalim, u Povelji Europske unije o temeljnim pravima,

DIJELEĆI zajednički dogovor izražen u ovoj Izjavi da, kao posljedica toga, klauzula poput članka 26. Ugovora o Energetskoj povelji u prošlosti nije mogla, a ne može ni u sadašnjosti ni u budućnosti, poslužiti kao pravna osnova za arbitražne postupke koje pokreće ulagač iz jedne države članice u vezi s ulaganjima u drugoj državi članici,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI Izjavu br. 17 priloženu Završnom aktu Međuvladine konferencije na kojoj je donesen Ugovor iz Lisabona, u kojoj se podsjeća da Ugovori i pravo koje je Unija donijela na temelju Ugovorâ imaju prednost pred pravom država članica te da načelo nadređenosti predstavlja kolizijsko pravilo u njihovim međusobnim odnosima,

PODSJEĆAJUĆI, slijedom toga, na to da se međunarodni sporazum koji su države članice Unije sklopile na temelju međunarodnog prava, kako bi se riješio svaki sukob normi, može primjenjivati u odnosima unutar Unije samo u mjeri u kojoj su njegove odredbe u skladu s Ugovorima Unije,

SMATRAJUĆI da se, zbog neprimjenjivosti članka 26. Ugovora o Energetskoj povelji kao pravne osnove za arbitražne postupke unutar EU-a, ni članak 47. stavak 3. Ugovora o Energetskoj povelji ne može proširiti i nije se namjeravao proširiti na takve postupke,

SMATRAJUĆI da bi, zbog neprimjenjivosti članka 26. Ugovora o Energetskoj povelji kao pravne osnove za arbitražne postupke unutar EU-a, ako su arbitražni postupci unutar EU-a u tijeku, potpisnici ove Izjave na koje se ti postupci odnose, bilo kao tuženik ili kao matična država ulagača, trebali međusobno surađivati kako bi se osiguralo da je dotični arbitražni sud obaviješten o postojanju ove Izjave, čime bi se omogućilo donošenje odgovarajućeg zaključka o nepostojanju nadležnosti suda,

SMATRAJUĆI usto da novi arbitražni postupci unutar EU-a ne bi trebali biti registrirani, i

POTVRĐUJUĆI da bi, ako se obavijest o arbitraži ipak dostavi, potpisnici na koje se ti postupci odnose, bilo kao tuženik ili kao matična država ulagača, trebali međusobno surađivati kako bi se osiguralo da se dotični arbitražni sud upozna s postojanjem ove Izjave, čime bi se omogućilo donošenje odgovarajućeg zaključka da članak 26. Ugovora o Energetskoj povelji ne može služiti kao pravna osnova za takav postupak,

SMATRAJUĆI, međutim, da se nagodbe i arbitražne odluke u arbitražnim predmetima o ulaganjima unutar EU-a koji se više ne mogu poništiti ili ukinuti i koji su dobrovoljno ispunjeni ili konačno provedeni ne bi trebale osporavati,

IZRAŽAVAJUĆI ŽALJENJE zbog toga što su arbitražni sudovi u arbitražnim postupcima unutar EU-a pokrenutima na temelju članka 26. Ugovora o Energetskoj povelji već donijeli arbitražne odluke, nastavljaju ih donositi i mogli bi ih donijeti na način koji je u suprotnosti s pravilima Europske unije i EURATOM-a, među ostalim kako je izraženo u tumačenjima Suda EU-a,

također IZRAŽAVAJUĆI ŽALJENJE zbog toga što su takve arbitražne odluke predmet postupaka izvršenja, među ostalim u trećim zemljama, da se u arbitražnim postupcima unutar EU-a koji su u tijeku, a koji se navodno temelje na članku 26. Ugovora o Energetskoj povelji, arbitražni sudovi ne proglašavaju nenadležnima te da arbitražne institucije i dalje registriraju nove arbitražne postupke i ne odbijaju ih kao očito nedopuštene zbog nepostojanja suglasnosti za podvrgavanje arbitraži,

SMATRAJUĆI stoga da je potrebno izričito i nedvosmisleno ponoviti dosljedno stajalište Europske unije i njezinih država članica instrumentom kojim se ponovno potvrđuje njihov zajednički dogovor o tumačenju i primjeni Ugovora o Energetskoj povelji, kako ga tumači Sud EU-a, u mjeri u kojoj se odnosi na arbitražne postupke unutar EU-a,

SMATRAJUĆI da su, u skladu s presudom Međunarodnog suda od 5. veljače 1970., *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited* (Belgija protiv Španjolske) (Izvjeshće Međunarodnog

suda iz 1970., str. 3., točke 33. i 35.) i kako je Sud EU-a objasnio u presudi *Komstroy*, određene odredbe Ugovora o Energetskoj povelji namijenjene uređivanju bilateralnih odnosa,

SMATRAJUĆI stoga da se svaki takav instrument odnosi samo na bilateralne odnose između Europske unije, EURATOM-a i njihovih država članica, a time i ulagača iz tih ugovornih stranaka Ugovora o Energetskoj povelji, te da zbog toga ova Izjava utječe samo na stranke na koje se primjenjuju pravila Europske unije kao organizacije za regionalnu gospodarsku integraciju u smislu članka 1. stavka 3. Ugovora o Energetskoj povelji i ne utječe na uživanje prava drugih stranaka Ugovora o Energetskoj povelji ili na izvršavanje njihovih obveza,

PODSJEĆAJUĆI na to da su Europska unija i EURATOM i njihove države članice obavijestili druge ugovorne stranke Ugovora o Energetskoj povelji o svojoj namjeri da sklope sporazum o tumačenju i primjeni Ugovora o Energetskoj povelji,

SMATRAJUĆI da Europska unija, EURATOM i njihove države članice na taj način i u skladu sa svojim pravnim obvezama na temelju prava EU-a i EURATOM-a, ali ne dovodeći u pitanje svoje pravo na podnošenje zahtjeva koje smatraju primjerenima u odnosu na troškove koje snose kao tuženici u vezi s arbitražnim postupcima unutar EU-a, osiguravaju potpuno i učinkovito izvršenje presude *Komstroy*, nemogućnost izvršenja postojećih odluka, obvezu arbitražnih sudova da odmah okončaju sve arbitražne postupke unutar EU-a koji su u tijeku, i obvezu arbitražnih institucija da ne registriraju nijedan budući arbitražni postupak unutar EU-a, u skladu sa svojim ovlastima na temelju članka 36. stavka 3. Konvencije ICSID-a i članka 12. arbitražnih pravila SCC-a, te obvezu arbitražnih sudova da se izjasne da arbitražni postupci unutar EU-a nemaju pravnu osnovu,

UVIĐAJUĆI da ova Izjava obuhvaća arbitražne postupke između ulagača i država koji uključuju Europsku uniju ili njezine države članice kao stranke u sporovima unutar EU-a na temelju članka 26. Ugovora o Energetskoj povelji u okviru bilo koje arbitražne konvencije ili skupa pravila, uključujući Konvenciju o rješavanju ulagačkih sporova između država i državljana drugih država (Konvencija ICSID-a) i arbitražna pravila ICSID-a, arbitražna pravila Arbitražnog instituta Stockholmske gospodarske komore (SCC), arbitražna pravila Komisije Ujedinjenih naroda za međunarodno trgovačko pravo (UNCITRAL) i *ad hoc* arbitražu,

UZIMAJUĆI U OBZIR da, nastavno na ovu Izjavu, njezini potpisnici namjeravaju formalizirati svoj zajednički dogovor međusobnim plurilateralnim ugovorom, čiji su tekst u pregovorima dogovorili i parafirali kao pokazatelj da je tekst stabilan, te da će uložiti sve napore kako bi pravodobno položili svoje isprave o ratifikaciji, odobrenju ili prihvaćanju tog ugovora,

IMAJUĆI NA UMU da se odredbama ove Izjave ne dovodi u pitanje mogućnost Europske komisije ili bilo koje države članice da uputi predmet Sudu EU-a na temelju članka 258., 259. i 260. UFEU-a,

UZIMAJUĆI U OBZIR PRETHODNO NAVEDENO, EUROPSKA UNIJA I NJEZINE DRŽAVE ČLANICE („POTPISNICI”)

IZJAVLJUJU DA DIJELE SLJEDEĆI ZAJEDNIČKI DOGOVOR O NEPRIMJENJIVOSTI ČLANKA 26. UGOVORA O ENERGETSKOJ POVELJI KAO OSNOVE ZA ARBITRAŽNE POSTUPKE UNUTAR EU-A:

- 1. Radi veće sigurnosti potpisnici ponovno potvrđuju da dijele zajednički dogovor o tumačenju i primjeni Ugovora o Energetskoj povelji, u skladu s kojim članak 26. tog ugovora ne može i nikada nije mogao služiti kao pravna osnova za arbitražne postupke unutar EU-a.**

Taj zajednički dogovor temelji se na sljedećim elementima prava Unije:

- i. tumačenju Suda Europske unije prema kojem se članak 26. Ugovora o Energetskoj povelji ne primjenjuje i nikada se nije trebao primjenjivati kao osnova za arbitražne postupke unutar EU-a; i**
 - ii. nadređenosti prava Europske unije, na koju se podsjeća u Izjavi br. 17 priloženoj Završnom aktu Međuvladine konferencije na kojoj je donesen Ugovor iz Lisabona, kao pravilo međunarodnog prava kojim se uređuje sukob normi u njihovim međusobnim odnosima, tako da se članak 26. Ugovora o Energetskoj povelji ni u kojem slučaju ne primjenjuje niti se mogao primjenjivati kao osnova za arbitražne postupke unutar EU-a.**
- 2. Radi veće sigurnosti potpisnici ponovno potvrđuju da dijele zajednički dogovor da se, zbog nepostojanja pravne osnove za arbitražne postupke unutar EU-a u skladu s člankom 26. Ugovora o Energetskoj povelji, članak 47. stavak 3. Ugovora o Energetskoj povelji ne može proširiti, niti se mogao proširiti, na takve postupke. U skladu s tim,**

članak 47. stavak 3. Ugovora o Energetskoj povelji u tom pogledu ne može proizvesti pravne učinke u odnosima unutar EU-a ako se potpisnik povukao iz Ugovora o Energetskoj povelji prije ove Izjave niti proizvodi pravne učinke u odnosima unutar EU-a ako se potpisnik naknadno povuče iz Ugovora o Energetskoj povelji.

- 3. Radi veće sigurnosti potpisnici izjavljuju da se, u skladu sa zajedničkim dogovorom izraženim u stavcima 1. i 2. i ne dovodeći u pitanje taj dogovor, članak 26. Ugovora o Energetskoj povelji ne primjenjuje kao osnova za arbitražne postupke unutar EU-a te da u tom pogledu članak 47. stavak 3. Ugovora o Energetskoj povelji neće proizvoditi pravne učinke u odnosima unutar EU-a.**
- 4. Stavcima od 1. do 3. ne dovodi se u pitanje tumačenje ni primjena drugih odredaba Ugovora o Energetskoj povelji u mjeri u kojoj se odnose na odnose unutar EU-a.**

Sastavljeno u Bruxellesu u jednom izvorniku na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, irskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom i talijanskom jeziku

dana 26. lipnja 2024.

**DEARBHÚ MAIDIR LE hIARMHAIRTÍ BREITHIÚNAIS NA CÚIRTE BREITHIÚNAIS
IN KOMSTROY AGUS COMHTHUISCINT AR NEAMH-INFHEIDHMEACHT
AIRTEAGAL 26 DEN CHONRADH UM CHAIRT FUINNIMH MAR BHUNÚS DLÍ
D'IMEACHTAÍ EADRÁNA LAISTIGH DEN AONTAS.**

ARNA DHÉANAMH AG IONADAITHE RIALTAIS NA mBALLSTÁT AGUS AG AN AONTAS
EORPACH AN 26 MEITHEAMH 2024

AG FÉACHAINT don Chonradh um Chairt Fuinnimh, arna shíniú i Liospóin an 17 Nollaig 1994 (IO 1994 L 380, lch. 24) agus arna fhorpheas thar ceann na gComhphobal Eorpach le Cinneadh 98/181/CE, CEEC, Euratom ón gComhairle agus ón gCoimisiún an 23 Meán Fómhair 1997 (IO 1998 L 69, lch. 1), arna leasú ó am go chéile ('An Conradh um Chairt Fuinnimh'),

AG FÉACHAINT do rialacha dhlí idirnáisiúnta an ghnáis mar a chodaítear i gCoinbhinsiún Vín maidir le Dlí na gConarthaí (VCLT),

ÓS RUD É go léiríonn comhaltaí d'Eagraíocht Réigiúnach um Chomhtháthú Eacnamaíochta de réir bhrí Airteagal 1(3) den Chonradh um Chairt Fuinnimh leis seo comhthuiscint maidir le léirmhíniú agus cur i bhfeidhm conartha ina gcaidreamh *inter se*,

Á MHEABHRÚ DÓIBH nach ndéanann tarraingt siar ón gConradh um Chairt Fuinnimh aon difear do stádas an Pháirtí a tharraingíonn siar ar sínitheoir é leis an Dearbhú seo mar chomhalta den Eagraíocht Réigiúnach um Chomhtháthú Eacnamaíochta, agus nach gcuireann sé aon chosc ar an bPáirtí sin suim a léiriú i gcomhthuiscint maidir le léirmhíniú agus cur i bhfeidhm an Chonartha sin a fhad is go bhféadfaidh sé éifeachtaí dlíthiúla a bheith aige i ndáil leis an gcomhalta sin agus go háirithe i ndáil le hAirteagal 47(3) den Chonradh um Chairt Fuinnimh,

AG FÉACHAINT don Chonradh ar an Aontas Eorpach (CAE), don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE), don Chonradh ag bunú an Chomhphobail Eorpaigh do Fhuinneamh Adamhach (EURATOM) agus do phrionsabail ghinearálta dhlí an Aontais Eorpaigh agus EURATOM,

ÓS RUD É, maidir leis na tagairtí don Aontas Eorpach sa Chomhaontú seo, go dtuigtear gur tagairtí iad freisin dá réamhtheachtaí, Comhphobal Eacnamaíochta na hEorpa agus, ina dhiaidh sin, an Comhphobal Eorpach, go dtí gur tháinig an tAontas Eorpach in ionad an dara comhphobal sin,

Á MHEABHRÚ DÓIBH, i gcomhréir le cásdlí na Buan-Chúirte Breithiúnais Idirnáisiúnta (*Ceist Jaworzina (An Teorainn idir an Pholainn agus an tSeicslóvaic)*), Tuairim Chomhairleach, [1923] PCIJ Sraith B Uimh. 8, 37) agus na Cúirte Breithiúnais Idirnáisiúnta (*Forchoimeádas i ndáil leis an gCoinbhinsiún maidir le Coir an Chinedhíothaithe a Chosc agus a Phionósú*), Tuairim Chomhairleach, [1951] I.C.J. Tuarascálacha I.C.J., 15, 20), gur leis na páirtithe i gcomhaontú idirnáisiúnta an ceart chun léirmhíniú údarásach a thabhairt maidir le riail dlí i ndáil leis an gcomhaontú sin,

Á MHEABHRÚ DÓIBH go bhfuil an ceart sin maidir le léirmhíniú údarásach a thabhairt ar dhlí an Aontais agus ar dhlí EURATOM sannta chuig Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh (CBAE) ag Ballstáit an Aontais Eorpaigh, mar a mhíníonn CBAE ina bhreithiúnas an 30 Bealtaine 2006, in *An Coimisiún v Éire (Mox Plant)*, C-459/03 (EU:C:2006:345, míreanna 129 go 137), inar chinn sí go bhfuil feidhm ag an inniúlacht eisiach chun dlí an Aontais agus dlí EURATOM a léirmhíniú agus a chur i bhfeidhm, agus comhaontuithe idirnáisiúnta á léirmhíniú agus á gcur i bhfeidhm, comhaontuithe ina bhfuil an tAontas Eorpach, EURATOM agus na Ballstáit ina bpáirtithe, sa chaidreamh idir dhá Bhallstát nó idir an tAontas Eorpach nó EURATOM agus Ballstát,

Á MHEABHRÚ DÓIBH, de réir Airteagal 344 CFAE agus Airteagal 193 EURATOM, nach bhfuil Ballstáit an Aontais Eorpaigh i dteideal díospóid maidir le léirmhíniú nó cur i bhfeidhm CAE, CFAE agus EURATOM a chur faoi aon mhodh réitigh seachas na modhanna dá bhforáiltear iontu sin,

Á MHEABHRÚ DÓIBH gur chinn an Chúirt Bhreithiúnais ina breithiúnas an 6 Márta 2018, in *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), gurb é an léirmhíniú nach mór a dhéanamh ar Airteagail 267 agus 344 CFAE go gcuireann siad bac ar fhoráil i gcomhaontú idirnáisiúnta a thugtar i gcrích idir na Ballstáit, faoina bhféadfaidh infheisteoir ó cheann de na Ballstáit sin, i gcás díospóid a bhaineann le hinfheistíochtaí sa Bhallstát eile, imeachtaí a thabhairt i gcoinne an Bhallstáit sin os comhair bord eadrána a bhfuil gealltanais tugtha ag an mBallstát sin glacadh lena dhlínse,

Á MHEABHRÚ DÓIBH seasamh an Aontais Eorpaigh, atá athdhearbhaithe go seasmhach, nach raibh sé i gceist go mbeadh feidhm ag an gConradh um Chairt Fuinnimh i gcaidrimh laistigh den Aontas agus nach raibh aon rún ag an Aontas Eorpach, EURATOM agus a mBallstáit, agus nach bhféadfaí aon rún a bheith acu, aon oibleagáid a chruthú eatarthu leis an gConradh um Chairt Fuinnimh ós rud é go ndearnadh é a chaibidliú mar uirlis de chuid bheartas seachtrach fuinnimh an Aontais Eorpaigh d'fhonn creat a bhunú le haghaidh comhoibriú fuinnimh le tríú tíortha agus de bhrí, os a choinne sin, gurb é atá i mbeartas inmheánach an Aontais córas casta rialacha arna ndearadh

chun margadh inmheánach a chruthú i réimse an fhuinnimh lena rialaítear na caidrimh idir na Ballstáit go heisiach,

Á MHEABHRÚ DÓIBH, ina breithiúnas an 2 Meán Fómhair 2021, in *Komstroy*, C-741/19 (EU:C:2021:655, mír 66) (breithiúnas *Komstroy*) arna dheimhniú ina Tuairim 1/20 (EU:C:2022:485, mír 47), gur chinn CBAE nach mór Airteagal 26(2)(c) den Chonradh um Chairt Fuinnimh a léirmhíniú sa chaoi nach bhfuil sé infheidhme maidir le díospóidí idir Ballstát agus infheisteoir ó Bhallstát eile maidir le hinfheistíocht arna déanamh ag an infheisteoir ó Bhallstát eile sa Bhallstát sin,

Á MHEABHRÚ DÓIBH, ós rud é gur léirmhíniú é ón gcúirt inniúil agus go léiríonn sé prionsabal ginearálta den dlí idirnáisiúnta poiblí, go bhfuil feidhm ag an léirmhíniú ar an gConradh um Chairt Fuinnimh i mbreithiúnas *Komstroy* ón tráth a rinne an tAontas Eorpach, EURATOM agus a mBallstáit an Conradh um Chairt Fuinnimh a fhormheas,

ÓS RUD É nach mór Airteagail 267 agus 344 CFAE a léirmhíniú sa chaoi go gcuirtear cosc leo ar léirmhíniú ar Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh lena gceadaítear dhíospóidí idir, de pháirt, infheisteoir ó Bhallstát amháin den Aontas Eorpach agus, de pháirt eile, Ballstát eile den Aontas Eorpach, an tAontas Eorpach nó EURATOM a réiteach os comhair bord eadrána (imeachtaí eadrána laistigh den Aontas), agus

ÓS RUD É, ar chaoi ar bith, i gcás nach féidir na díospóidí a réiteach go cairdiúil, go bhféadfaidh páirtí a roghnú, mar is iondúil, i gcomhréir leis an dlí náisiúnta, díospóid idir Ballstát (nó, de réir mar a bheidh, an tAontas Eorpach nó EURATOM) agus infheisteoir Ballstáit eile díospóid lena réiteach a chur faoi bhráid na gcúirteanna inniúla nó na mbinsí riaracháin, mar a ráthaítear le prionsabail ghinearálta an dlí agus urraim do chearta bunúsacha, a chumhdaítear, *inter alia*, i gCairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh,

AG TEACHT LEIS an gcomhthuiscint a léirítear sa Dearbhú seo, nach bhféadfaí, dá bhrí sin, foráil amhail Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh feidhmiú mar bhunús dlí le haghaidh imeachtaí eadrána arna dtionscnamh ag infheisteoir ó Bhallstát amháin maidir le hinfheistíochtaí i mBallstát eile san am a chuaigh thart, agus nach féidir leis feidhmiú amhlaidh san am i láthair ná san am atá le teacht,

Á ATHDHEARBHÚ DÓIBH Dearbhú Uimh. 17, atá i gceangal le hIonstraim Chríochnaitheach na Comhdhála Idir-Rialtasai a ghlac Conradh Liospóin, ina meabhraítear go bhfuil tosaíocht ag na Conarthaí agus ag an dlí arna ghlacadh ag an Aontas bunaithe ar na Conarthaí ar dhlí na mBallstát, agus gur riail easaontachta atá i bprionsabal na tosaíochta ina gcaidreamh frithpháirteach,

Á MHEABHRÚ DÓIBH, dá bhrí sin, chun aon choinbhleacht norm a réiteach, nach bhféadfaidh feidhm a bheith ag comhaontú idirnáisiúnta arna thabhairt i gcrích ag Ballstáit an Aontais Eorpaigh faoin dlí idirnáisiúnta i gcaidreamh laistigh den Aontas ach amháin a mhéid a bhfuil a fhorálacha comhoiriúnach le Conarthaí an Aontais,

ÓS RUD É, mar thoradh ar neamh-infheidhmeacht Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh mar bhunús dlí le haghaidh imeachtaí eadrána laistigh den Aontas, nach féidir Airteagal 47(3) den Chonradh um Chairt Fuinnimh a leathnú chuig imeachtaí den chineál sin, agus ní raibh sé beartaithe go leathnófaí amhlaidh,

ÓS RUD É, mar thoradh ar neamh-infheidhmeacht Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh mar bhunús dlí le haghaidh imeachtaí eadrána laistigh den Aontas, i gcás go bhfuil imeachtaí eadrána laistigh den Aontas atá ar feitheamh, gur cheart do shínitheoirí an Dearbhaithe seo lena mbaineann na himeachtaí sin, bíodh siad ina bhfreagróirí nó ina mBallstáit infheisteora, comhoibriú le chéile chun a áirithiú go ndíreofar aird an bhoird eadrána lena mbaineann ar an Dearbhú seo, chun go mbeifear in ann an chonclúid iomchuí maidir le heaspa dlínse an bhoird eadrána a bhaint amach,

ÓS RUD É, ina theannta sin, nár cheart aon imeacht eadrána úr laistigh den Aontas a chlárú, agus

Á AONTÚ DÓIBH, i gcás go seachadtar Fógra Eadrána mar sin féin, go mba cheart do na Páirtithe Conarthacha lena mbaineann na himeachtaí sin, bíodh siad ina bhfreagróirí nó ina mBallstáit infheisteora, comhoibriú le chéile chun a áirithiú go ndíreofar aird an bhoird eadrána lena mbaineann ar an gComhaontú seo, chun go mbeifear in ann an chonclúid iomchuí a bhaint amach nach féidir le hAirteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh feidhmiú mar bhunús dlí le haghaidh imeachtaí den sórt sin,

ÓS RUD É, mar sin féin, nár cheart agóid a dhéanamh i gcoinne na socraíochtaí agus dámhachtainí eadrána i gcásanna eadrána infheistíochta laistigh den Aontas nach féidir a chur ar ceal nó a neamhniú a thuilleadh agus arna gcomhlíonadh ar bhonn deonach nó arna bhforfheidhmiú go cinntitheach,

Á CHUR IN IÚL GUR OTH LEO, gur thug boird eadrána dámhachtainí eadrána cheana féin in imeachtaí eadrána laistigh den Aontas arna dtionscnamh le tagairt d'Airteagal 26 den Chonradh um

Chairt Fuinnimh, go bhfuil siad á dtabhairt go fóill agus go bhféadfadh sé go dtabharfar iad amach anseo ar shlí atá contrártha le rialacha an Aontais Eorpaigh agus EURATOM, lena n-áirítear mar a chuirtear in iúl i léirmhínte CBAE,

agus Á CHUR IN IÚL GUR OTH LEO go bhfuil dámhachtainí eadrána den sórt sin faoi réir imeachtaí forfheidhmithe, lena n-áirítear i dtríú tíortha, nach ndiúltaíonn boird eadrána dlínse in imeachtaí eadrána laistigh den Aontas atá ar feitheamh a mhaítear go bhfuil siad bunaithe ar Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh, agus go bhfuil institiúidí eadrána ag leanúint d'imeachtaí eadrána nua a chlárú agus nach bhfuil siad á ndiúltú toisc é a bheith neamh-inghlactha mar gheall ar easpa toilithe chun iad a chur faoi bhráid eadrána,

ÓS RUD É, dá bhrí sin, gur gá seasamh comhsheasmhach an Aontais Eorpaigh agus a mBallstáit a athdhearbhú, go sainráite agus go soiléir, trí ionstraim lena n-athdhearbhaítear a gcomhthuiscint ar léirmhíniú agus ar chur i bhfeidhm an Chonartha um Chairt Fuinnimh, mar a léirmhíniú CBAE é, a mhéid a bhaineann sé le himeachtaí eadrána laistigh den Aontas,

OS RÚD É, i gcomhréir le breithiúnas na Cúirte Breithiúnais Idirnáisiúnta an 5 Feabhra 1970, *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (an Bheilg v. an Spáinn)* (Tuarascálacha CBI 1970, lch. 3, míreanna 33 agus 35) agus mar a mhíniú CBAE i mbreithiúnas Komstroy, tá sé beartaithe ag forálacha áirithe den Chonradh um Chairt Fuinnimh caidreamh déthaobhach a rialú,

OS RUD É, dá bhrí sin, nach mbaineann an ionstraim seo ach leis an gcaidreamh déthaobhach idir an tAontas Eorpach, EURATOM agus a mBallstáit, faoi seach, agus, dá réir sin, le hinfheisteoirí ó na Páirtithe Conarthacha sin leis an gConradh um Chairt Fuinnimh, agus mar thoradh, nach bhfuil éifeacht ag an ionstraim sin ach ar na páirtithe atá faoi rialú rialacha an Aontais Eorpaigh mar Eagraíocht Réigiúnach um Chomhtháthú Eacnamaíochta de réir bhrí Airteagal 1(3) den Chonradh um Chairt Fuinnimh agus nach ndéanann sé difear do pháirtithe eile sa Chonradh um Chairt Fuinnimh a gcearta a theachtadh ná a n-oibleagáidí a chomhlíonadh faoin gConradh sin,

Á MHEABHRÚ DÓIBH gur chuir an tAontas Eorpach, EURATOM agus a mBallstáit in iúl do Pháirtithe Conarthacha eile an Chonartha um Chairt Fuinnimh go bhfuil sé beartaithe acu comhaontú seo maidir leis an léirmhíniú agus cur i bhfeidhm an Chonartha um Chairt Fuinnimh a thabhairt i gcrích,

ÓS RUD É, ar an mbealach sin agus i gcomhréir lena n-oibleagáidí dlíthiúla faoi dhlí an Aontais agus EURATOM, ach gan dochar dá gceart chun éilimh den sórt sin a dhéanamh a mheasfaidh siad is

iomchuí maidir leis na costais arna dtabhú acu mar fhreagróirí i ndáil le himeachtaí eadrána laistigh den Aontas, go n-áirithíonn an tAontas Eorpach, EURATOM agus a mBallstáit comhlíonadh iomlán agus éifeachtach bhreithiúnas *Komstroy*, neamh-in-fhorfheidhmitheacht na ndámhachtainí atá ann cheana, an oibleagáid atá ar bhoird eadrána deireadh a chur láithreach le haon imeacht eadrána laistigh den Aontas atá ar feitheamh, agus an oibleagáid atá ar institiúidí eadrána gan aon imeachtaí eadrána laistigh den Aontas a thiocfaidh chun cinn amach anseo a chlárú, i gcomhréir lena gcuid cumhachtaí faoi Airteagal 36(3) de Choinbhinsiún ICSID agus Airteagal 12 de Rialacha Eadrána SCC, agus go bhfógróidh boird eadrána nach bhfuil aon bhunús dlí ag imeachtaí eadrána laistigh den Aontas,

Á THUISCINT DÓIBH go gcumhdaíonn an Dearbhú seo imeachtaí eadrána idir infheisteoirí agus Stáit a bhfuil baint ag an Aontas Eorpach nó a mBallstáit leo mar pháirtithe i ndíospóidí laistigh den Aontas bunaithe ar Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh faoi aon choinbhinsiún eadrána nó sraith rialacha, lena n-áirítear an Coinbhinsiún maidir le Díospóidí Infheistíochta idir Stáit agus Náisiúnaigh Stát Eile a Shocrú (Coinbhinsiún ICSID) agus rialacha eadrána ICSID, rialacha eadrána Institiúid Eadrána Chomhlachas Tráchtála Stócólm (SCC), rialacha eadrána Choimisiún na Náisiún Aontaithe um Dhlí Trádála Idirnáisiúnta (UNCITRAL) agus eadráin ad *hoc*,

Á BHREITHNIÚ DÓIBH, de thoradh an Dearbhaithe seo, go bhfuil sé beartaithe ag a sínitheoirí a gcomhthuiscint a chur ar bhonn foirmiúil trí bhíthin conradh iltaobhach eatarthu féin, conradh a bhfuil an téacs de caibidlithe agus ar chuir sínitheoirí an Dearbhaithe seo a n-inisealacha leis mar léiriú go bhfuil an téacs cobhsaí, agus go bhfuil sé beartaithe acu a ndícheall a dhéanamh a n-ionstraimí daingniúcháin, formheasa nó glactha i leith an chonartha sin a thaisceadh in am trátha,

AG CUIMHNEAMH DÓIBH go bhfuil forálacha an Dearbhaithe seo gan dochar don deis a bheidh ag an Coimisiún Eorpach nó ag aon Bhallstát gníomh a thabhairt os comhair CBAE bunaithe ar Airteagail 258, 259 agus 260 CFAE,

AN MÉID ROIMHE SEO Á CHUR SAN ÁIREAMH, DEARBHAÍONN AN tAONTAS EORPACH AGUS A mBALLSTÁIT ('NA SÍNITHEOIRÍ')

GO bhFUIL ACU AN CHOMHTHUISCINT SEO A LEANAS MAIDIR LE NEAMH-INFHEIDHMEACHT AIRTEAGAL 26 DEN CHONRADH UM CHAIRT FUINNIMH MAR BHUNÚS D'IMEACHTAÍ EADRÁNA LAISTIGH DEN AONTAS:

1. Leis seo, athdhearbhaíonn na sínitheoirí, ar mhaithe le cinnteacht níos fearr, go bhfuil comhthuiscint acu ar léirmhíniú agus cur i bhfeidhm an Chonartha um Chairt Fuinnimh, ar dá réir nach féidir agus nárbh fhéidir Airteagal 26 den Chonradh sin feidhmiú mar bhunús dlí d'imeachtaí eadrána laistigh den Aontas.

Tá an chomhthuiscint sin bunaithe ar na gnéithe seo a leanas de dhlí an Aontais:

- i. léirmhíniú Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh ar dá mbun nach bhfuil feidhm ag Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh, agus nár ceart riamh é a chur i bhfeidhm, mar bhunús le haghaidh imeachtaí eadrána laistigh den Aontas; agus
 - ii. tosaíocht dhlí an Aontais Eorpaigh, a athdhearbhaítear i nDearbhú Uimh. 17, atá i gceangal le hIonstraim Chríochnaitheach na comhdhála idir-rialtasaí a ghlac Conradh Liospóin, mar rialail den dlí idirnáisiúnta lena rialaítear coinbhleacht norm ina gcaidreamh frithpháirteach agus é mar thoradh air sin in aon chás nach bhfuil feidhm ag Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh mar bhunús le haghaidh imeachtaí eadrána laistigh den Aontas, agus nach bhféadfadh feidhm a bheith aige amhlaidh.
2. Athdhearbhaíonn na sínitheoirí, ar mhaithe le cinnteacht níos fearr, go bhfuil comhthuiscint acu, mar thoradh ar an easpa bunús dlí, nach féidir, le haghaidh imeachtaí eadrána laistigh den Aontas de bhun Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh, Airteagal 47, mír 3 den Chonradh um Chairt Fuinnimh a leathnú, agus nach bhféadfaí é a leathnú, chuig imeachtaí den sórt sin. Dá réir sin, agus ina leith sin, níorbh fhéidir aon éifeacht dlí laistigh den Aontas a bheith ag Airteagal 47(3) nuair a tharraing sínitheoir siar ón gConradh um Chairt Fuinnimh roimh an Dearbhú seo, ná ní bheidh aon éifeacht dlí laistigh den Aontas aige má tharraingíonn sínitheoir siar ón gConradh um Chairt Fuinnimh amach anseo.
3. Ar mhaithe le cinnteacht níos fearr, dearbhaíonn na sínitheoirí nach bhfuil feidhm, i gcomhréir leis an gcomhthuiscint a chuirtear in iúl i míreanna 1 agus 2, agus gan dochar di, ag Airteagal 26 den Chonradh um Chairt Fuinnimh mar bhunús d'imeachtaí

eadrána laistigh den Aontas agus, ina leith sin, nach mbeidh éifeachtaí dlíthiúla ag Airteagal 47(3) den Chonradh um Chairt Fuinnimh i gcaidreamh laistigh den Aontas.

- 4. Tá míreanna 1 go 3 gan dochar do léirmhíniú agus do chur i bhfeidhm fhorálacha eile an Chonartha um Chairt Fuinnimh a mhéid a bhaineann siad le caidreamh laistigh den Aontas.**

Arna dhéanamh sa Bhruiséil i scríbhinn bhunaidh amháin sa Bhéarla, sa Bhulgáiris, sa Chróitis, sa Danmhairgis, san Eastóinis, san Fhionlainnis, sa Fhraincis, sa Ghaeilge, sa Ghearmáinis, sa Ghréigis, san Iodáilis, sa Laitvis, sa Liotuáinis, sa Mháltais, san Ollainnis, sa Pholainnis, sa Phortaingéilis, sa Rómáinis, sa tSeicis, sa tSlóivéinis, sa tSlóvaicis, sa Spáinnis, sa tSualainnis agus san Ungáiris.

an 26 Meitheamh 2024.

**DICHIARAZIONE RELATIVA ALLE CONSEGUENZE GIURIDICHE DELLA
SENTENZA DELLA CORTE DI GIUSTIZIA NELLA CAUSA *KOMSTROYE* ALL'INTESA
COMUNE SULLA NON APPLICABILITÀ DELL'ARTICOLO 26 DEL TRATTATO
SULLA CARTA DELL'ENERGIA COME BASE PER I PROCEDIMENTI ARBITRALI
INTRA-UE**

RESA DAI RAPPRESENTANTI DEI GOVERNI DEGLI STATI MEMBRI E DELL'UNIONE
EUROPEA IL 26 GIUGNO 2024

TENENDO presente il trattato sulla Carta dell'energia, firmato a Lisbona il 17 dicembre 1994 (GU L 380 del 31.12.1994, pag. 24) e approvato a nome delle Comunità europee con decisione 98/181/CE, CECA, Euratom del Consiglio e della Commissione, del 23 settembre 1997 (GU L 69 del 9.3.1998, pag. 1), come eventualmente modificato in seguito ("trattato sulla Carta dell'energia"),

TENENDO presenti le norme di diritto internazionale consuetudinario codificate nella convenzione di Vienna sul diritto dei trattati,

CONSIDERANDO che i membri di un'organizzazione regionale di integrazione economica ai sensi dell'articolo 1, punto 3), del trattato sulla Carta dell'energia esprimono un'intesa comune sull'interpretazione e sull'applicazione di un trattato nelle loro relazioni tra di essi,

RAMMENTANDO che il recesso dal trattato sulla Carta dell'energia non incide sullo status di membro dell'organizzazione regionale di integrazione economica della Parte firmataria della presente dichiarazione che ha effettuato il recesso, né preclude l'interesse a esprimere un'intesa comune sull'interpretazione e sull'applicazione di detto trattato fintantoché si possa ritenere che quest'ultimo produca effetti giuridici nei confronti di tale membro, in particolare per quanto riguarda l'articolo 47, paragrafo 3, del trattato sulla Carta dell'energia,

TENENDO presenti il trattato sull'Unione europea (TUE), il trattato sul funzionamento dell'Unione europea (TFUE), il trattato che istituisce la Comunità europea dell'energia atomica (trattato EURATOM) e i principi generali del diritto dell'Unione europea e dell'EURATOM,

CONSIDERANDO che i riferimenti all'Unione europea contenuti nella presente dichiarazione si intendono fatti anche alla sua predecessora, la Comunità economica europea, poi Comunità europea, fino a quando a questa è subentrata l'Unione europea,

RAMMENTANDO che, conformemente alla giurisprudenza della Corte permanente di giustizia internazionale (*Question of Jaworzina (Polish- Czechoslovakian Frontier)*, parere consultivo, [1923], PCIJ serie B n. 8, 37) e della Corte internazionale di giustizia (*Reservations on the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, parere consultivo, [1951] I.C.J. Reports, 15, 20), il diritto di rendere un'interpretazione autentica di una norma giuridica di un accordo internazionale spetta alle Parti di tale accordo,

RAMMENTANDO che gli Stati membri dell'Unione europea hanno attribuito il diritto di rendere un'interpretazione autentica del diritto dell'Unione e dell'EURATOM alla Corte di giustizia dell'Unione europea ("Corte"), come spiegato da quest'ultima nella sentenza del 30 maggio 2006 nella causa C-459/03, *Commissione/Irlanda (Mox Plant)* (EU:C:2006:345, punti da 129 a 137), in cui la Corte ha dichiarato che la competenza esclusiva ad interpretare e applicare il diritto dell'Unione e dell'EURATOM si estende all'interpretazione e all'applicazione degli accordi internazionali di cui l'Unione europea, l'EURATOM e gli Stati membri sono Parti, nei rapporti tra due Stati membri o tra l'Unione europea o l'EURATOM e uno Stato membro,

RAMMENTANDO che, ai sensi dell'articolo 344 TFUE e dell'articolo 193 del trattato EURATOM, gli Stati membri dell'Unione europea si impegnano a non sottoporre una controversia relativa all'interpretazione o all'applicazione del TUE, del TFUE e del trattato EURATOM a un modo di composizione diverso da quelli previsti dai trattati stessi,

RAMMENTANDO che nella sentenza del 6 marzo 2018 nella causa C-284/16, *Achmea* (EU:C:2018:158), la Corte ha dichiarato che gli articoli 267 e 344 TFUE devono essere interpretati nel senso che ostano ad una norma contenuta in un accordo internazionale concluso tra gli Stati membri in forza della quale un investitore di uno di detti Stati membri, in caso di controversia riguardante gli investimenti nell'altro Stato membro, può avviare un procedimento contro tale ultimo Stato membro dinanzi ad un collegio arbitrale, la cui competenza detto Stato membro si è impegnato ad accettare,

RAMMENTANDO la posizione costantemente ribadita dall'Unione europea, secondo cui il trattato sulla Carta dell'energia non era destinato a trovare applicazione nelle relazioni intra-UE e che l'intenzione dell'Unione europea, dell'EURATOM e dei loro Stati membri non era, e non avrebbe potuto essere, quella di creare obblighi tra loro mediante il trattato sulla Carta dell'energia, dato che quest'ultimo è stato negoziato come strumento della politica energetica esterna dell'Unione europea al fine di istituire un quadro per la cooperazione energetica con i paesi terzi, mentre, al contrario, la politica energetica interna dell'Unione consiste in un elaborato sistema di norme destinate a creare

un mercato interno nel settore dell'energia, che disciplinano esclusivamente le relazioni tra gli Stati membri,

RAMMENTANDO che, nella sentenza del 2 settembre 2021 nella causa C-741/19, *Komstroy* (EU:C:2021:655, punto 66) (sentenza *Komstroy*), confermata nel parere 1/20 (EU:C:2022:485, punto 47), la Corte ha concluso che l'articolo 26, paragrafo 2, lettera c), del trattato sulla Carta dell'energia deve essere interpretato nel senso che esso non è applicabile alle controversie tra uno Stato membro e un investitore di un altro Stato membro in merito a un investimento effettuato da quest'ultimo nel primo Stato membro,

RAMMENTANDO che, in quanto interpretazione resa dal giudice competente che riflette un principio generale di diritto internazionale pubblico, l'interpretazione del trattato sulla Carta dell'energia di cui alla sentenza *Komstroy* si applica a partire dall'approvazione del trattato sulla Carta dell'energia da parte dell'Unione europea, dell'EURATOM e dei loro Stati membri,

CONSIDERANDO che gli articoli 267 e 344 TFUE devono essere interpretati nel senso che ostano a un'interpretazione dell'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia che consenta di risolvere dinanzi a un collegio arbitrale ("procedimento arbitrale intra-UE") le controversie tra un investitore di uno Stato membro dell'Unione europea, da un lato, e un altro Stato membro dell'Unione europea, l'Unione europea o l'EURATOM, dall'altro, e

CONSIDERANDO in ogni caso che, qualora le controversie non possano essere risolte in via amichevole, una parte può come sempre scegliere di adire gli organi giurisdizionali ordinari o amministrativi competenti, conformemente al diritto nazionale, per la risoluzione delle controversie tra uno Stato membro (o, a seconda dei casi, l'Unione europea o l'EURATOM) e un investitore di un altro Stato membro, come garantito dai principi generali del diritto e dal rispetto dei diritti fondamentali sanciti, tra l'altro, dalla Carta dei diritti fondamentali dell'Unione europea,

CONDIVIDENDO l'intesa comune espressa nella presente dichiarazione, secondo cui una clausola come quella di cui all'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia non ha dunque potuto in passato né può ora o in futuro costituire la base giuridica per un procedimento arbitrale promosso da un investitore di uno Stato membro in materia di investimenti in un altro Stato membro,

RIBADENDO la dichiarazione n. 17, allegata all'atto finale della Conferenza intergovernativa che ha adottato il trattato di Lisbona, in cui si ricorda che i trattati e il diritto adottato dall'Unione sulla base dei trattati prevalgono sul diritto degli Stati membri e che il principio del primato costituisce una norma di conflitto nelle relazioni reciproche tra gli Stati membri,

RAMMENTANDO di conseguenza che, ai fini della risoluzione di qualsiasi conflitto di norme, un accordo internazionale concluso dagli Stati membri dell'Unione europea ai sensi del diritto internazionale può applicarsi nelle relazioni intra-UE solo nella misura in cui le sue disposizioni siano compatibili con i trattati dell'UE,

CONSIDERANDO che, in ragione della non applicabilità dell'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia quale base giuridica per i procedimenti arbitrali intra-UE, anche l'articolo 47, paragrafo 3, del trattato sulla Carta dell'energia non può estendersi, né era destinato ad estendersi, a tali procedimenti,

CONSIDERANDO che, in ragione della non applicabilità dell'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia quale base giuridica per i procedimenti arbitrali intra-UE, i firmatari della presente dichiarazione eventualmente interessati da un procedimento arbitrale intra-UE in corso, in qualità di parte convenuta o di Stato d'origine di un investitore, dovrebbero cooperare tra loro per assicurare che l'esistenza della presente dichiarazione sia portata all'attenzione del tribunale arbitrale in questione affinché quest'ultimo possa opportunamente riconoscere la propria mancanza di giurisdizione,

CONSIDERANDO inoltre che non dovrebbero essere registrati nuovi procedimenti arbitrali intra-UE, e

CONVENENDO che, qualora sia comunque emessa una comunicazione di arbitrato, i firmatari interessati da tale procedimento, in qualità di parte convenuta o di Stato di origine di un investitore, dovrebbero cooperare tra loro per assicurare che l'esistenza della presente dichiarazione sia portata all'attenzione del tribunale arbitrale in questione affinché quest'ultimo possa opportunamente concludere che l'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia non può costituire la base giuridica per tale procedimento,

CONSIDERANDO, tuttavia, che le transazioni e i lodi arbitrali nei procedimenti arbitrali intra-UE in materia di investimenti che non possono più essere annullati o revocati e che sono stati volontariamente rispettati o definitivamente eseguiti non dovrebbero essere contestati,

DEPLORANDO che i tribunali arbitrali abbiano già pronunciato, continuino a pronunciare e possano ancora pronunciare, in modo contrario alle norme dell'Unione europea e dell'EURATOM, anche come espresso nelle interpretazioni della Corte, lodi arbitrali in procedimenti arbitrali intra-UE avviati in base all'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia,

DEPLORANDO altresì che tali lodi arbitrali siano oggetto di procedimenti esecutivi, anche in paesi terzi, che nei procedimenti arbitrali intra-UE in corso asseritamente basati sull'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia i tribunali arbitrali non declinino la propria competenza e giurisdizione e che le istituzioni arbitrali continuino a registrare nuovi procedimenti arbitrali e non li respingano in quanto manifestamente inammissibili per mancanza di consenso a sottoporsi all'arbitrato,

CONSIDERANDO, pertanto, che è necessario ribadire in modo esplicito e inequivocabile la posizione costante dell'Unione europea e dei suoi Stati membri mediante uno strumento che riaffermi la loro intesa comune sull'interpretazione e sull'applicazione del trattato sulla Carta dell'energia, come interpretato dalla Corte, nella misura in cui riguarda i procedimenti arbitrali intra-UE,

CONSIDERANDO che, conformemente alla sentenza della Corte internazionale di giustizia del 5 febbraio 1970 nella causa *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgio/Spagna)* (ICJ Reports 1970, pag. 3, punti 33 e 35) e come spiegato dalla Corte nella sentenza *Komstroy*, determinate disposizioni del trattato sulla Carta dell'energia sono intese a disciplinare le relazioni bilaterali,

CONSIDERANDO pertanto che qualsiasi strumento di tal genere riguarda unicamente le relazioni bilaterali tra l'Unione europea, l'EURATOM e i loro Stati membri, rispettivamente, e, per estensione, gli investitori di tali Parti contraenti del trattato sulla Carta dell'energia, e che, di conseguenza, la presente dichiarazione ha effetti solo sulle Parti soggette alle norme dell'Unione europea in quanto organizzazione regionale di integrazione economica ai sensi dell'articolo 1, punto 3), del trattato sulla Carta dell'energia, e non rappresenta, per le altre Parti del trattato sulla Carta dell'energia, un ostacolo al godimento dei diritti loro conferiti da tale trattato né all'adempimento dei loro obblighi,

RAMMENTANDO che l'Unione europea e l'EURATOM e i loro Stati membri hanno informato le altre Parti contraenti del trattato sulla Carta dell'energia della propria intenzione di concludere un accordo concernente l'interpretazione e l'applicazione del trattato sulla Carta dell'energia,

CONSIDERANDO che, in tal modo e in linea con i loro obblighi giuridici derivanti dal diritto dell'UE e dell'EURATOM, ma fatto salvo il loro diritto di presentare le richieste che ritengano appropriate in relazione alle spese da essi sostenute in qualità di convenuti in relazione a procedimenti arbitrali intra-UE, l'Unione europea, l'EURATOM e i loro Stati membri garantiscono il pieno ed effettivo rispetto della sentenza *Komstroy*, l'inopponibilità dei lodi esistenti, l'obbligo dei tribunali arbitrali di porre immediatamente fine a qualsiasi procedimento arbitrale intra-UE in corso e l'obbligo per le istituzioni arbitrali di non registrare futuri procedimenti arbitrali intra-UE, conformemente ai poteri

loro riconosciuti rispettivamente dall'articolo 36, paragrafo 3, della convenzione per il regolamento delle controversie relative agli investimenti tra Stati e cittadini di altri Stati (convenzione ICSID) e dall'articolo 12 del regolamento arbitrale dell'Istituto di arbitrato della Camera di commercio di Stoccolma (SCC), nonché l'obbligo per i tribunali arbitrali di dichiarare che qualsiasi procedimento arbitrale intra-UE è privo di base giuridica,

INTESO che la presente dichiarazione si applica ai procedimenti arbitrali tra investitori e Stati che coinvolgono l'Unione europea o i suoi Stati membri in qualità di parti di controversie intra-UE basate sull'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia nel quadro di qualsiasi convenzione di arbitrato o regolamento arbitrale, compresi la convenzione ICSID e il regolamento arbitrale dell'ICSID, il regolamento arbitrale dell'SCC, il regolamento arbitrale della Commissione delle Nazioni Unite per il diritto commerciale internazionale (UNCITRAL) e arbitrati ad hoc,

CONSIDERANDO che, in seguito alla presente dichiarazione, i suoi firmatari intendono formalizzare la loro intesa comune mediante un trattato plurilaterale tra loro, il cui testo è stato negoziato e siglato dai firmatari della presente dichiarazione quale indicazione della stabilità del testo, e adoperarsi per depositare a tempo debito i loro strumenti di ratifica, approvazione o accettazione di tale trattato,

TENENDO PRESENTE che le disposizioni della presente dichiarazione lasciano impregiudicata la possibilità per la Commissione europea o uno Stato membro di adire la Corte in virtù degli articoli 258, 259 e 260 TFUE,

TENUTO CONTO DI QUANTO PRECEDE, L'UNIONE EUROPEA E I SUOI STATI MEMBRI ("I FIRMATARI")

DICHIARANO DI CONDIVIDERE LA SEGUENTE INTESA COMUNE SULLA NON APPLICABILITÀ DELL'ARTICOLO 26 DEL TRATTATO SULLA CARTA DELL'ENERGIA COME BASE PER I PROCEDIMENTI ARBITRALI INTRA-UE:

- 1. I firmatari ribadiscono, per maggiore certezza, di condividere un'intesa comune sull'interpretazione e sull'applicazione del trattato sulla Carta dell'energia, secondo cui**

l'articolo 26 di detto trattato non può né ha mai potuto costituire la base giuridica per i procedimenti arbitrari intra-UE.

Tale intesa comune si basa sui seguenti elementi del diritto dell'Unione:

- i. l'interpretazione della Corte di giustizia dell'Unione europea secondo cui l'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia non si applica, e non avrebbe mai dovuto essere applicato, come base per i procedimenti arbitrari intra-UE; e**
 - ii. il primato del diritto dell'Unione europea, ricordato nella dichiarazione n. 17 allegata all'atto finale della Conferenza intergovernativa che ha adottato il trattato di Lisbona, quale norma di diritto internazionale che disciplina il conflitto di norme nei loro rapporti reciproci, da cui discende che in ogni caso l'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia non si applica né avrebbe potuto applicarsi come base per i procedimenti arbitrari intra-UE.**
- 2. I firmatari ribadiscono, per maggiore certezza, di condividere l'intesa comune secondo cui, in ragione dell'assenza di una base giuridica per i procedimenti arbitrari intra-UE ai sensi dell'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia, l'articolo 47, paragrafo 3, di detto trattato non può estendersi e non avrebbe potuto estendersi a tali procedimenti. Di conseguenza, a tale riguardo, l'articolo 47, paragrafo 3, del trattato sulla Carta dell'energia non può aver prodotto effetti giuridici nelle relazioni intra-UE quando un firmatario ha receduto dal trattato sulla Carta dell'energia prima della presente dichiarazione, né produrrà effetti giuridici nelle relazioni intra-UE qualora un firmatario receda dal trattato sulla Carta dell'energia successivamente.**
- 3. Per maggiore certezza i firmatari dichiarano che, conformemente all'intesa comune di cui ai paragrafi 1 e 2 e fatto salvo quanto ivi previsto, l'articolo 26 del trattato sulla Carta dell'energia non si applica come base per i procedimenti arbitrari intra-UE e che, a tale riguardo, l'articolo 47, paragrafo 3, del trattato sulla Carta dell'energia non produrrà effetti giuridici nelle relazioni intra-UE.**
- 4. I paragrafi da 1 a 3 lasciano impregiudicate l'interpretazione e l'applicazione di altre disposizioni del trattato sulla Carta dell'energia nella misura in cui riguardano le relazioni intra-UE.**

Fatto a Bruxelles in un unico esemplare in lingua bulgara, ceca, croata, danese, estone, finlandese, francese, greca, inglese, irlandese, italiana, lettone, lituana, maltese, neerlandese, polacca, portoghese, rumena, slovacca, slovena, spagnola, svedese, tedesca e ungherese

il 26 giugno 2024.

**DEKLARĀCIJA PAR JURIDISKAJĀM SEKĀM, KAS IZRIET NO TIESAS SPRIEDUMA
LIETĀ *KOMSTROY*, UN KOPĪGO IZPRATNI PAR TO, KA ENERĢĒTIKAS HARTAS
NOLĪGUMA 26. PANTS NAV PIEMĒROJAMS KĀ PAMATS ES IEKŠĒJIEM
ŠĶĪRĒJTIESU PROCESIEM,**

KO SNIEGUŠI DALĪBVALSTU VALDĪBU UN EIROPAS SAVIENĪBAS PĀRSTĀVJI
2024. GADA 26. JŪNIJĀ

PATUROT PRĀTĀ 1994. gada 17. decembrī Lisabonā parakstīto Enerģētikas hartas nolīgumu (OV 1994, L 380, 24. lpp.), kurš Eiropas Kopienu vārdā apstiprināts ar Padomes un Komisijas 1997. gada 23. septembra Lēmumu 98/181/EK, EOTK, *Euratom* (OV 1998, L 69, 1. lpp.) un kurā laiku pa laikam var tikt izdarīti grozījumi (Enerģētikas hartas nolīgums),

PATUROT prātā starptautisko paražu tiesību normas, kas kodificētas Vīnes Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām (VKLT),

ŅEMOT VĒRĀ, ka reģionālas ekonomiskās integrācijas organizācijas locekļi Enerģētikas hartas nolīguma 1. panta 3. punkta nozīmē ar šo pauž kopīgu izpratni par līguma interpretāciju un piemērošanu savās savstarpējās attiecībās,

ATGĀDINOT, ka izstāšanās no Enerģētikas hartas nolīguma neietekmē tās puses locekļa statusu reģionālajā ekonomiskās integrācijas organizācijā, kura ir parakstījusi šo deklarāciju un izstājusies no nolīguma, kā arī neizslēdz interesi paust kopīgu izpratni par minētā nolīguma interpretāciju un piemērošanu tik ilgi, kamēr šo nolīgumu var uzskatīt par tādu, kas rada juridiskas sekas attiecībā uz minēto locekli un jo īpaši attiecībā uz Enerģētikas hartas nolīguma 47. panta 3. punktu,

PATUROT PRĀTĀ Līgumu par Eiropas Savienību (LES), Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD), Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līgumu (*Euratom* līgums) un Eiropas Savienības un *Euratom* tiesību aktu vispārējos principus,

ŅEMOT VĒRĀ, ka atsauces uz Eiropas Savienību šajā deklarācijā jāsaprot arī kā atsauces uz tās priekšteci, Eiropas Ekonomikas kopienas un pēc tam Eiropas Kopienu, līdz brīdim, kad to aizstāja Eiropas Savienība,

ATGĀDINOT, ka saskaņā ar Starptautiskās Justīcijas Pastāvīgās palātas judikatūru (*Question of Jaworzina (Polish- Czechoslovakian Frontier)*), konsultatīvais atzinums, [1923] *PCIJ* sērija B Nr. 8,

37) un Starptautiskās Tiesas judikatūru (*Reservations on the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide*, konsultatīvais atzinums, [1951] *I.C.J. Reports*, 15., 20. punkts) tiesības sniegt tiesību normas autoritatīvu interpretāciju ir starptautiska nolīguma pusēm saistībā ar minēto nolīgumu,

ATGĀDINOT, ka Eiropas Savienības dalībvalstis minētās tiesības sniegt Savienības un *Euratom* tiesību aktu autoritatīvu interpretāciju ir nodevušas Eiropas Savienības Tiesai (EST), kā to skaidrojusi EST 2006. gada 30. maija spriedumā lietā Komisija/Īrija (*Mox Plant*), C-459/03 (EU:C:2006:345, 129.–137. punkts), kurā tā nosprieda, ka ekskluzīvā kompetence interpretēt un piemērot Savienības un *Euratom* tiesību aktus arī attiecas uz tādu starptautisku nolīgumu interpretāciju un piemērošanu, kuros Eiropas Savienība, *Euratom* un dalībvalstis ir līgumslēdzējas puses, attiecībās starp divām dalībvalstīm vai Eiropas Savienību vai *Euratom* un dalībvalsti,

ATGĀDINOT, ka saskaņā ar LESD 344. pantu un *Euratom* 193. pantu, risinot strīdus, kas saistīti ar LES, LESD un *Euratom* līguma interpretāciju vai piemērošanu, Eiropas Savienības dalībvalstis nav tiesīgas izmantot citas strīdu izšķiršanas metodes, izņemot tās, ko paredz Līgumi,

ATGĀDINOT, ka 2018. gada 6. marta spriedumā lietā *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), EST nosprieda, ka LESD 267. un 344. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda starp dalībvalstīm noslēgtā starptautiskā nolīgumā ietverta tiesību norma, atbilstoši kurai ieguldītājs no vienas no šīm dalībvalstīm strīda gadījumā par ieguldījumiem otrā dalībvalstī var pret šo pēdējo dalībvalsti uzsākt tiesvedību šķīrējtiesā, kuras kompetencei šī dalībvalsts ir apņēmusies piekrist,

ATGĀDINOT par konsekventi un atkārtoti pausto Eiropas Savienības nostāju, ka Enerģētikas hartas nolīgumu nebija paredzēts piemērot ES iekšējās attiecībās un ka Eiropas Savienībai, *Euratom* un to dalībvalstīm nebija un nevarēja būt nodoms par to, ka Enerģētikas hartas nolīgums radītu jebkādas saistības to starpā, jo tas tika apspriests kā Eiropas Savienības ārējās enerģētikas politikas instruments ar mērķi izveidot regulējumu sadarbībai enerģētikas jomā ar trešām valstīm, savukārt Savienības iekšējā enerģētikas politika ir sīki izstrādāta noteikumu sistēma, kas paredzēta, lai izveidotu iekšējo tirgu enerģētikas jomā, un reglamentē vienīgi attiecības starp dalībvalstīm,

ATGĀDINOT, ka 2021. gada 2. septembra spriedumā lietā *Komstroy*, C-741/19 (EU:C:2021:655, 66. punkts), (spriedums lietā *Komstroy*), kas apstiprināts Atzinumā 1/20 (EU:C:2022:485, 47. punkts), EST nosprieda, ka Enerģētikas hartas nolīguma 26. panta 2. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nav piemērojams strīdiem starp dalībvalsti un citas dalībvalsts ieguldītāju par pēdējā minētā veiktu ieguldījumu pirmajā minētajā dalībvalstī,

ATGĀDINOT, ka Enerģētikas hartas nolīguma interpretācija spriedumā lietā *Komstroy* kā kompetentās tiesas veikta interpretācija, kas atspoguļo starptautisko publisko tiesību vispārējo principu, ir piemērojama no brīža, kad Eiropas Savienība, *Euratom* un to dalībvalstis ir apstiprinājušas Enerģētikas hartas nolīgumu,

ŅEMOT VĒRĀ, ka LESD 267. un 344. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie izslēdz tādu Enerģētikas hartas nolīguma 26. panta interpretāciju, kas ļauj šķīrējtiesā izšķirt strīdus starp vienas Eiropas Savienības dalībvalsts ieguldītāju, no vienas puses, un otru Eiropas Savienības dalībvalsti, Eiropas Savienību vai *Euratom*, no otras puses (ES iekšējie šķīrējtiesu procesi), un

ŅEMOT VĒRĀ, ka jebkurā gadījumā, ja strīdus nevar atrisināt izlīguma ceļā, puse saskaņā ar valsts tiesību aktiem vienmēr var iesniegt izskatīšanai kompetentajās tiesās vai administratīvajās tiesās strīdus starp dalībvalsti (vai attiecīgā gadījumā Eiropas Savienību vai *EURATOM*) un citas dalībvalsts ieguldītāju, kā to garantē vispārējie tiesību principi un pamattiesību ievērošana, kas cita starpā nostiprināta Eiropas Savienības Pamattiesību hartā,

KOPĪGI PAUŽOT vienotu izpratni, kas izteikta šajā deklarācijā, ka līdz ar to tāda klauzula kā Enerģētikas hartas nolīguma 26. pants iepriekš nevarēja kalpot un tagad vai nākotnē nevar kalpot par juridisko pamatu šķīrējtiesu procesiem, ko ierosinājis vienas dalībvalsts ieguldītājs attiecībā uz ieguldījumiem otrā dalībvalstī,

ATKĀRTOTI UZSVEROT Deklarāciju Nr. 17, kas pievienota Lisabonas līgumu pieņēmušās Starpvaldību konferences Nobeiguma aktam, kurā atgādināts, ka Līgumiem un tiesību aktiem, ko Savienība ir pieņēmusi, pamatojoties uz Līgumiem, ir augstāks spēks neka dalībvalstu tiesību aktiem un ka princips par tiesību aktu augstāku spēku ir kolīziju norma to savstarpējās attiecībās,

ATGĀDINOT, ka līdz ar to, lai atrisinātu jebkādu normu konfliktu, starptautisku nolīgumu, ko Eiropas Savienības dalībvalstis noslēgušas saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, var piemērot ES iekšējās attiecībās tikai tiktāl, ciktāl tā noteikumi ir saderīgi ar ES Līgumiem,

ŅEMOT VĒRĀ, ka, tā kā Enerģētikas hartas nolīguma 26. pants nav piemērojams kā juridiskais pamats ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem, arī Enerģētikas hartas nolīguma 47. panta 3. punktu nevar attiecināt un nebija paredzēts arī attiecināt uz šādiem procesiem,

ŅEMOT VĒRĀ, ka, tā kā Enerģētikas hartas nolīguma 26. pants nav piemērojams kā juridiskais pamats ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem, gadījumā, ja notiek ES iekšējais šķīrējtiesas process, šīs deklarācijas parakstītājiem, uz kuriem attiecas minētais process, neatkarīgi no tā, vai tie ir atbildētāja

vai ieguldītāja izcelsmes valsts, būtu savstarpēji jāsadarbojas, lai nodrošinātu, ka attiecīgā šķīrējtiesa tiek informēta par šīs deklarācijas pastāvēšanu, ļaujot attiecīgi secināt, ka šķīrējtiesai nav jurisdikcijas,

ŅEMOT VĒRĀ arī to, ka nevajadzētu reģistrēt jaunus ES iekšējos šķīrējtiesu procesus, un

ATZĪSTOT, ka gadījumos, kad tomēr tiek sniegts šķīrējtiesas paziņojums, parakstītājiem, uz kuriem attiecas minētie procesi, neatkarīgi no tā, vai tie ir atbildētāja vai ieguldītāja izcelsmes valsts, būtu savstarpēji jāsadarbojas, lai nodrošinātu, ka attiecīgā šķīrējtiesa tiek informēta par šīs deklarācijas pastāvēšanu, ļaujot attiecīgi secināt, ka Enerģētikas hartas nolīguma 26. pants nevar kalpot par juridisko pamatu šādiem procesiem,

ŅEMOT VĒRĀ, ka tomēr nebūtu jāapstrīd tādi izlīgumi un šķīrējtiesas nolēmumi ES iekšējās ieguldījumu šķīrējtiesu lietās, kurus vairs nevar anulēt vai atcelt un kuri ir brīvprātīgi ievēroti vai galīgi izpildīti,

PAUŽOT NOŽĒLU par to, ka šķīrējtiesas ES iekšējos šķīrējtiesu procesos, kuri uzsākti, atsaucoties uz Enerģētikas hartas nolīguma 26. pantu, jau ir pieņēmušas, turpina pieņemt un joprojām varētu pieņemt šķīrējtiesas nolēmumus, kas ir pretrunā Eiropas Savienības un *Euratom* noteikumiem, tostarp, kā norādīts EST interpretācijās,

PAUŽOT NOŽĒLU arī par to, ka šādi šķīrējtiesas nolēmumi tiek pakļauti izpildes procedūrām, tostarp trešās valstīs, ka ES iekšējos šķīrējtiesu procesos, kuri it kā ir balstīti uz Enerģētikas hartas nolīguma 26. pantu, šķīrējtiesas neatsakās no kompetences un jurisdikcijas un ka šķīrējtiesas iestādes turpina reģistrēt jaunus šķīrējtiesu procesus un nenoraida tos kā acīmredzami nepieņemamus, jo nav piekrišanas, lai vērstos šķīrējtiesā,

ŅEMOT VĒRĀ, ka tādēļ ir skaidri un nepārprotami jāatgādina Eiropas Savienības un tās dalībvalstu konsekventā nostāja ar instrumentu, kurā atkārtoti apstiprināta to kopīgā izpratne par Enerģētikas hartas nolīguma interpretāciju un piemērošanu, kā to interpretējusi EST, ciktāl tas attiecas uz ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem,

ŅEMOT VĒRĀ, ka saskaņā ar Starptautiskās Tiesas 1970. gada 5. februāra spriedumu lietā *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited* (Beļģija/Spānija) (*ICJ Reports*, 1970, 3. lpp., 33. un 35. punkts) un kā Tiesa paskaidroja spriedumā lietā *Komstroy*, daži Enerģētikas hartas nolīguma noteikumi ir paredzēti divpusējo attiecību reglamentēšanai,

ŅEMOT VĒRĀ, ka jebkurš šāds instruments tādēļ attiecas tikai uz divpusējām attiecībām starp attiecīgi Eiropas Savienību, *Euratom* un to dalībvalstīm un līdz ar to uz ieguldītājiem no minētajām Enerģētikas hartas nolīguma līgumslēdzējām pusēm un ka tādējādi šī deklarācija skar tikai tās puses, uz kurām attiecas Eiropas Savienības kā reģionālas ekonomiskās integrācijas organizācijas noteikumi Enerģētikas hartas nolīguma 1. panta 3. punkta nozīmē, un neietekmē to, ka citas Enerģētikas hartas nolīguma puses izmanto savas tiesības saskaņā ar minēto nolīgumu vai pilda savas saistības,

ATGĀDINOT, ka Eiropas Savienība un *Euratom* un to dalībvalstis ir informējušas pārējās Enerģētikas hartas nolīguma līgumslēdzējas puses par nodomu noslēgt nolīgumu par Enerģētikas hartas nolīguma interpretāciju un piemērošanu,

ŅEMOT VĒRĀ, ka Eiropas Savienība, *Euratom* un to dalībvalstis tādā veidā un saskaņā ar to juridiskajām saistībām, kas izriet no ES un *Euratom* tiesību aktiem, bet neskarot to tiesības iesniegt tādas prasības, kuras tās uzskata par atbilstošām attiecībā uz izmaksām, kas tām kā atbildētājām radušās saistībā ar ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem, tādējādi nodrošina sprieduma lietā *Komstroy* pilnīgu un efektīvu ievērošanu, spēkā esošo nolēmumu neizpildāmību, šķīrējtiesu pienākumu nekavējoties izbeigt visus vēl nepabeigtos ES iekšējos šķīrējtiesu procesus, šķīrējtiesas iestāžu pienākumu neregistrēt nevienu turpmāku ES iekšējo šķīrējtiesas procesu saskaņā ar to attiecīgajām pilnvarām, kuras noteiktas Konvencijas par ieguldījumu strīdu izšķiršanu starp valstīm un citu valstu pilsoņiem (*ICSID* konvencija) 36. panta 3. punktā un Stokholmas Tirdzniecības palātas Šķīrējtiesas institūta (*SCC*) šķīrējtiesas noteikumu 12. pantā, un šķīrējtiesu pienākumu paziņot, ka nevienam ES iekšējam šķīrējtiesas procesam nav juridiskā pamata,

SAPROTOT, ka šī deklarācija attiecas uz ieguldītāja un valsts šķīrējtiesas procesiem, kuros Eiropas Savienība vai tās dalībvalstis ir puses ES iekšējos strīdos, pamatojoties uz Enerģētikas hartas nolīguma 26. pantu, saskaņā ar jebkuru šķīrējtiesas konvenciju vai noteikumu kopumu, tostarp *ICSID* konvenciju un *ICSID* šķīrējtiesas noteikumiem, *SCC* šķīrējtiesas noteikumiem, Apvienoto Nāciju Organizācijas Starptautisko tirdzniecības tiesību komisijas (*UNCITRAL*) šķīrējtiesas noteikumiem un *ad hoc* šķīrējtiesu,

ŅEMOT VĒRĀ, ka papildus šai deklarācijai tās parakstītāji ir iecerējuši formalizēt savu kopīgo izpratni, savstarpēji noslēdzot plurilaterālu līgumu, kura tekstu ir apsprieduši un parafējuši šīs deklarācijas parakstītāji kā norādi uz to, ka teksts ir stabils, un darīt visu iespējamo, lai savlaicīgi deponētu savus minētā līguma ratifikācijas, apstiprināšanas vai pieņemšanas instrumentus,

PATUROT PRĀTĀ, ka šīs deklarācijas noteikumi neskar Eiropas Komisijas vai jebkuras dalībvalsts iespēju celt prasību EST, pamatojoties uz LESD 258., 259. un 260. pantu,

ŅEMOT VĒRĀ IEPRIEKŠ MINĒTO, EIROPAS SAVIENĪBA UN TĀS DALĪBVALSTIS (“PARAKSTĪTĀJI”)

PAZIŅO, KA TIEM IR KOPĪGA IZPRATNE PAR TO, KA ENERĢĒTIKAS HARTAS NOLĪGUMA 26. PANTS NAV PIEMĒROJAMS KĀ PAMATS ES IEKŠĒJIEM ŠĶĪRĒJTIESU PROCESIEM

1. Ar šo parakstītāji lielākai noteiktībai atkārtoti apstiprina, ka tiem ir kopīga izpratne par Enerģētikas hartas nolīguma interpretāciju un piemērošanu, saskaņā ar kuru minētā nolīguma 26. pants nevar un nekad nevarēja kalpot par juridisko pamatu ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem.

Minētās kopīgās izpratnes pamatā ir šādi Savienības tiesību elementi:

- i. Eiropas Savienības Tiesas interpretācija, saskaņā ar kuru Enerģētikas hartas nolīguma 26. pantu nepiemēro un nekad nedrīkstēja piemērot kā pamatu ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem; un
 - ii. Savienības tiesību aktu augstāks spēks, kas atgādināts Deklarācijā Nr. 17, kura pievienota Lisabonas līgumu pieņemšanās Starpvaldību konferences Nobeiguma aktam, kā starptautisko tiesību norma, kas reglamentē normu konfliktu to savstarpējās attiecībās, kā rezultātā Enerģētikas hartas nolīguma 26. pantu nekādā ziņā nepiemēro un nevarēja piemērot kā pamatu ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem.
2. Parakstītāji lielākai noteiktībai atkārtoti apstiprina, ka tiem ir kopīga izpratne par to, ka, tā kā ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem, pamatojoties uz Enerģētikas hartas nolīguma 26. pantu, nav juridiskā pamata, Enerģētikas hartas nolīguma 47. panta 3. punktu nevar arī attiecināt un nevarēja arī attiecināt uz šādiem procesiem. Attiecīgi šajā ziņā Enerģētikas hartas nolīguma 47. panta 3. punkts nevar radīt tiesiskas sekas ES

iekšējās attiecībās, ja parakstītājs ir izstājies no Enerģētikas hartas nolīguma pirms šīs deklarācijas noslēgšanas, un tas neradīs nekādas tiesiskas sekas ES iekšējās attiecībās, ja parakstītājs vēlāk izstājas no Enerģētikas hartas nolīguma.

- 3. Lielākai noteiktībai parakstītāji deklarē, ka, saskaņā ar 1. un 2. punktā izklāstīto kopīgo izpratni un neskarot to, Enerģētikas hartas nolīguma 26. pantu nepiemēro kā pamatu ES iekšējiem šķīrējtiesu procesiem un ka šajā ziņā Enerģētikas hartas nolīguma 47. panta 3. punkts neradīs juridiskas sekas ES iekšējās attiecībās.**
- 4. Šā panta 1.–3. punkts neskar citu Enerģētikas hartas nolīguma noteikumu interpretāciju un piemērošanu, ciktāl tie attiecas uz ES iekšējām attiecībām.**

Sagatavota Briselē vienā oriģināleksemplārā angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, īru, itāļu, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valodā.

2024. gada 26. jūnijā

**DEKLARACIJA DĖL TEISINGUMO TEISMO SPRENDIMO *KOMSTROY* TEISINIŲ
PASEKMIŲ IR BENDRO SUTARIMO DĖL ENERGETIKOS CHARTIJOS SUTARTIES
26 STRAIPSNIO NETAIKYMO KAIP ES VIDAUS ARBITRAŽO PROCEDŪRŲ
PAGRINDO**

PARENGTA EUROPOS SĄJUNGOS IR VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVŲ
2024 M. BIRŽELIO 26 D.

ATSIŽVELGDAMOS į 1994 m. gruodžio 17 d. Lisabonoje pasirašytą Energetikos chartijos sutartį (OL 1994 L 380, p. 24), kuri Europos Bendrijų vardu buvo patvirtinta 1997 m. rugsėjo 23 d. Tarybos ir Komisijos sprendimu 98/181/EB, EAPB, Euratomas (OL 1998 L 69, p. 1), su galimais pakeitimais (toliau – Energetikos chartijos sutartis),

ATSIŽVELGDAMOS į tarptautinės paprotinės teisės taisykles, kodifikuotas Vienos konvencijoje dėl tarptautinių sutarčių teisės (Vienos konvencija),

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad regioninės ekonominės integracijos organizacijos, apibrėžtos Energetikos chartijos sutarties 1 straipsnio 3 dalyje, narės pareiškia bendrą sutarimą dėl Sutarties aiškinimo ir taikymo savo *inter se* santykiuose,

PRIMINDAMOS, kad pasitraukimas iš Energetikos chartijos sutarties nedaro poveikio pasitraukusios šią Deklaraciją pasirašiusios šalies kaip regioninės ekonominės integracijos organizacijos narės statusui ir neužkerta kelio interesui pareikšti bendrą sutarimą dėl tos Sutarties aiškinimo ir taikymo tol, kol gali būti laikoma, kad ji turi teisinių padarinių tai narei, visų pirma atsižvelgiant į Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalį,

ATSIŽVELGDAMOS į Europos Sąjungos sutartį (toliau – ES sutartis), Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV), Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutartį (toliau – Euratomo sutartis) ir Europos Sąjungos bei Euratomo teisės bendruosius principus,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad nuorodos į Europos Sąjungą šioje Deklaracijoje taip pat turi būti suprantamos kaip nuorodos į jos pirmtakę Europos ekonominę bendriją ir vėliau į Europos bendriją iki tada, kai pastarąją pakeitė Europos Sąjunga,

PRIMINDAMOS, kad pagal Nuolatinio Tarptautinio Teisingumo Teismo praktiką (*Javožynos klausimas (Lenkijos ir Čekoslovakijos siena)*), patariamoji nuomonė, [1923] NTTTT B serija, Nr. 8, 37)

ir Tarptautinio Teisingumo Teismo praktiką (*Išlygos dėl Konvencijos dėl kelio užkirtimo genocido nusikaltimui ir baudimo už jį*, patariamoji nuomonė, [1951] TTT ataskaitos, 15, 20) teisė pateikti autoritetingą teisės normos aiškinimą priklauso tik tarptautinio susitarimo šalims atsižvelgiant į tą susitarimą,

PRIMINDAMOS, kad Europos Sąjungos valstybės narės tą teisę pateikti autoritetingą Sąjungos ir Euratomo teisės aiškinimą suteikė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (ESTT), kaip paaiškino ESTT savo 2006 m. gegužės 30 d. Sprendime *Komisija / Airija (Mox Plant)*, C-459/03 (EU:C:2006:345, 129–137 punktai), kuriame jis nustatė, kad išimtinė kompetencija aiškinti ir taikyti Sąjungos ir Euratomo teisę apima ir tarptautinių susitarimų, kurių šalys yra Europos Sąjunga, Euratomas ir valstybės narės, aiškinimą ir taikymą dviejų valstybių narių arba Europos Sąjungos ar Euratomo ir valstybės narės santykiuose,

PRIMINDAMOS, kad pagal SESV 344 straipsnį ir Euratomo sutarties 193 straipsnį Europos Sąjungos valstybės narės neturi teisės ginčų dėl ES sutarties, SESV ir Euratomo sutarties aiškinimo ar taikymo spręsti kitais būdais, nei nustatyta tose Sutartyse,

PRIMINDAMOS, kad 2018 m. kovo 6 d. Sprendime *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), ESTT nustatė, kad SESV 267 ir 344 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad jais draudžiama valstybių narių sudaryto tarptautinio susitarimo nuostata, pagal kurią vienos iš tų valstybių narių investuotojas, kilus ginčui dėl investicijų kitoje valstybėje narėje, gali iškelti bylą pastarajai valstybei narei arbitražo teisme, kurio jurisdikciją ta valstybė narė įsipareigojo pripažinti,

PRIMINDAMOS Europos Sąjungos nuolat kartojamą poziciją, kad Energetikos chartijos sutartis nebuvo skirta taikyti ES vidaus santykiams ir kad Europos Sąjunga, Euratomas ir jų valstybės narės neketino ir negalėjo ketinti, kad Energetikos chartijos sutartimi tarp jų būtų nustatytos kokios nors pareigos, nes dėl jos buvo deramasi kaip dėl Europos Sąjungos išorės energetikos politikos priemonės siekiant sukurti energetikos srities bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis sistemą, o Sąjungos vidaus energetikos politiką, priešingai, sudaro išsami taisyklių sistema, skirta energetikos srities vidaus rinkai sukurti ir kuria reglamentuojami tik valstybių narių tarpusavio santykiai,

PRIMINDAMOS, kad, kaip ESTT nustatė 2021 m. rugsėjo 2 d. Sprendime *Komstroy*, C-741/19 (EU:C:2021:655, 66 punktas, toliau – Sprendimas *Komstroy*), ir patvirtino savo Nuomonėje 1/20 (EU:C:2022:485, 47 punktas), Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnio 2 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis netaikomas vienos valstybės narės ir kitos valstybės narės investuotojo ginčams dėl pastarojo investicijos pirmojoje valstybėje narėje,

PRIMINDAMOS, kad Sprendime *Komstroy* pateiktas Energetikos chartijos sutarties aiškinimas, kaip kompetentingo teismo pateiktas aiškinimas, kuriuo laikomasi bendrojo viešosios tarptautinės teisės principo, taikomas nuo tada, kai Europos Sąjunga, Euratomas ir jų valstybės narės patvirtino Energetikos chartijos sutartį,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad SESV 267 ir 344 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamas Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnio aiškinimas, pagal kurį vienos Europos Sąjungos valstybės narės investuotojo ir kitos Europos Sąjungos valstybės narės, Europos Sąjungos arba Euratomu ginčus leidžiama spręsti arbitražo teisme (toliau – ES vidaus arbitražo procedūra), ir

bet kuriuo atveju ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad tais atvejais, kai ginčų negalima išspręsti taikiai, šalis gali kaip visada nuspręsti pagal nacionalinę teisę perduoti spręsti vienos valstybės narės (arba, atitinkamais atvejais, Europos Sąjungos arba Euratomu) ir kitos valstybės narės investuotojo ginčus kompetentingiems teismams arba administraciniams teismams, kaip užtikrinama bendraisiais teisės principais ir pagarba pagrindinėms teisėms, įtvirtintoms, *inter alia*, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje,

LAIKYDAMOSI bendro sutarimo, pareikšto šioje Deklaracijoje, kad dėl to tokia nuostata kaip Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis negalėjo praeityje, negali dabar ir negalės ateityje būti vienos valstybės narės investuotojo pradėtos arbitražo procedūros dėl investicijų kitoje valstybėje narėje teisinis pagrindas,

PAKARTODAMOS prie Tarpvyriausybinės konferencijos, patvirtinusios Lisabonos sutartį, Baigiamojo akto pridėtą Deklaraciją Nr. 17, kurioje primenama, kad Sutartys ir teisės aktai, kuriuos priima Sąjunga remdamasi Sutartimis, turi viršenybę prieš valstybių narių teisės aktus ir kad viršenybės principas yra kolizinė norma jų tarpusavio santykiuose,

todėl PRIMINDAMOS, kad siekiant išspręsti bet kokią normų koliziją Europos Sąjungos valstybių narių pagal tarptautinę teisę sudarytas tarptautinis susitarimas gali būti taikomas ES vidaus santykiams tik tiek, kiek jo nuostatos atitinka ES sutartis,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad dėl to, jog Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis netaikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų teisinis pagrindas, Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalis taip pat negali būti taikoma ir nebuvo numatyta taikyti tokioms procedūroms,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad dėl to, jog Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis netaikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų teisinis pagrindas, atvejais, kai vyksta ES vidaus arbitražo

procedūros, šią Deklaraciją pasirašiusios šalys, kurios yra susijusios su tomis procedūromis kaip atsakovė arba investuotojo buveinės valstybė, turėtų bendradarbiauti tarpusavyje siekdamos užtikrinti, kad apie šios Deklaracijos egzistavimą būtų pranešta atitinkamam arbitražo teismui, kad būtų galima padaryti atitinkamą išvadą dėl teismo jurisdikcijos nebuvimo,

be to, ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad neturėtų būti registruojamos jokios naujos ES vidaus arbitražo procedūros, ir

SUTIKDAMOS, kad tais atvejais, kai pranešimas apie arbitražą vis dėlto pateikiamas, pasirašiusios šalys, kurios yra susijusios su tomis procedūromis kaip atsakovė arba investuotojo buveinės valstybė, turėtų bendradarbiauti tarpusavyje siekdamos užtikrinti, kad apie šios Deklaracijos egzistavimą būtų pranešta atitinkamam arbitražo teismui, kad būtų galima padaryti atitinkamą išvadą, jog Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis negali būti tokių procedūrų teisinis pagrindas,

vis dėlto ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad arbitražo susitarimai ir sprendimai ES vidaus investicijų arbitražo byloje, kurių nebegalima anuluoti arba atidėti ir kurių buvo savanoriškai laikomasi ar kurie buvo galutinai įvykdyti, neturėtų būti ginčijami,

APGAILESTAUDAMOS, kad arbitražo teismai per ES vidaus arbitražo procedūras, pradėtas darant nuorodą į Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnį, jau priėmė arbitražo sprendimus, toliau juos priima ir vis dar gali priimti pažeisdami Europos Sąjungos ir Euratomo taisykles, be kita ko, kaip nurodyta ESTT aiškinimuose,

taip pat APGAILESTAUDAMOS, kad tokie arbitražo sprendimai yra vykdymo užtikrinimo procedūrų objektas, įskaitant trečiosiose valstybėse, kad per vykstančias ES vidaus arbitražo procedūras, kurios neva grindžiamos Energetikos chartijos sutarties 26 straipsniu, arbitražo teismai neatsisako kompetencijos ir jurisdikcijos ir kad arbitražo institucijos ir toliau registruoja naujas arbitražo procedūras ir neatmeta jų kaip akivaizdžiai nepriimtinių dėl to, kad nėra sutikimo perduoti spręsti arbitražo tvarka,

todėl ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad būtina aiškiai ir nedviprasmiškai pakartoti nuoseklią Europos Sąjungos ir jos valstybių narių poziciją sudarant priemonę, kuria dar kartą patvirtinamas jų bendras sutarimas dėl Energetikos chartijos sutarties, kaip ją aiškina ESTT, aiškinimo ir taikymo tiek, kiek tai susiję su ES vidaus arbitražo procedūromis,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad, remiantis 1970 m. vasario 5 d. Tarptautinio Teisingumo Teismo sprendimu *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited (Belgija prieš Ispaniją)* (1970 m.

TTT ataskaitos, p. 3, 33 ir 35 punktai) ir kaip ESTT paaškino Sprendime *Komstroy*, tam tikromis Energetikos chartijos sutarties nuostatomis siekiama reglamentuoti dvišalius santykius,

todėl ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad bet kokia tokia priemonė susijusi tik su dvišaliais santykiais tarp atitinkamai Europos Sąjungos, Euratomo ir jų valstybių narių ir kartu tų Energetikos chartijos sutarties Susitariančiųjų Šalių investuotojų ir kad dėl to šia Deklaracija daromas poveikis tik šalims, kurios reglamentuojamos Europos Sąjungos taisyklėmis kaip regioninė ekonominės integracijos organizacija, apibrėžta Energetikos chartijos sutarties 1 straipsnio 3 dalyje, ir nedaromas poveikis kitų Energetikos chartijos sutarties šalių naudojimuisi savo teisėmis pagal tą Sutartį arba jų pareigų vykdymui,

PRIMINDAMOS, kad Europos Sąjunga ir Euratomas bei jų valstybės narės pranešė kitoms Energetikos chartijos sutarties Susitariančiosioms Šalims apie savo ketinimą sudaryti susitarimą dėl Energetikos chartijos sutarties aiškinimo ir taikymo,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad tokiu būdu ir laikydamosi savo teisinių pareigų pagal ES ir Euratomo teisę, tačiau nedarant poveikio jų teisei pareikšti tokias pretenzijas, kokias jos laiko tinkamomis dėl išlaidų, kurias jos patiria kaip atsakovės ir kurios susijusios su ES vidaus arbitražo procedūromis, Europos Sąjunga, Euratomas ir jų valstybės narės užtikrina visišką ir veiksmingą Sprendimo *Komstroy* laikymąsi, galiojančių arbitražo sprendimų nevykdytinumą, arbitražo teismų pareigą nedelsiant nutraukti visas vykstančias ES vidaus arbitražo procedūras ir arbitražo institucijų pareigą neregistruoti jokių būsimų ES vidaus arbitražo procedūrų, atsižvelgiant į jų atitinkamus įgaliojimus pagal ICSID konvencijos 36 straipsnio 3 dalį ir SCC arbitražo taisyklių 12 straipsnį, bei arbitražo teismų pareigą paskelbti, kad bet kokia ES vidaus arbitražo procedūra neturi teisinio pagrindo,

SUPRASDAMOS, kad ši Deklaracija taikoma investuotojų ir valstybės arbitražo procedūroms, kuriose dalyvauja Europos Sąjunga arba jos valstybės narės kaip ES vidaus ginčų šalys pagal Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnį, vykdomoms pagal bet kurią arbitražo konvenciją ar taisyklių rinkinį, įskaitant Konvenciją dėl valstybių ir kitų valstybių fizinių bei juridinių asmenų investicinių ginčų sprendimo (ICSID konvencija) ir ICSID arbitražo taisykles, Stokholmo prekybos rūmų (SCC) Arbitražo instituto arbitražo taisykles, Jungtinių Tautų Tarptautinės prekybos teisės komisijos (UNCITRAL) arbitražo taisykles ir *ad hoc* arbitražą,

ATSIŽVELGDAMOS į tai, kad po šios Deklaracijos ją pasirašiusios šalys ketina įforminti savo bendrą sutarimą keliašale sutartimi, dėl kurios teksto šią deklaraciją pasirašiusios šalys derėjosi ir ji

parafavo, norėdamos parodyti, kad dėl teksto yra sutarta, ir dėti visas pastangas, kad laiku deponuotų tos sutarties ratifikavimo, patvirtinimo ar priėmimo dokumentus,

TURĖDAMOS OMENYJE, kad šios Deklaracijos nuostatos nedaro poveikio Europos Komisijos ar bet kurios valstybės narės galimybei kreiptis į ESTT remiantis SESV 258, 259 ir 260 straipsniais,

ATSIŽVELGDAMOS Į TAI, KAS IŠDĖSTYTA, EUROPOS SĄJUNGA IR JOS VALSTYBĖS NARĖS (TOLIAU – PASIRAŠIUSIOS ŠALYS)

PAREIŠKIA, KAD JOS PRITARIA TOKIAM BENDRAM SUPRATIMUI DĖL ENERGETIKOS CHARTIJOS SUTARTIES 26 STRAIPSNIO KAIP ES VIDAUS ARBITRAŽO PROCEDŪRŲ PAGRINDO NETAIKYMO:

- 1. Siekdamos didesnio aiškumo pasirašiusios šalys dar kartą patvirtina, kad jos laikosi bendro sutarimo dėl Energetikos chartijos sutarties aiškinimo ir taikymo, pagal kurį tos Sutarties 26 straipsnis negali ir niekada negalėjo būti ES vidaus arbitražo procedūrų teisinis pagrindas.**

Tas bendras sutarimas grindžiamas šiais Sąjungos teisės elementais:

- i. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo aiškinimu, pagal kurį Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis netaikomas ir niekada neturėjo būti taikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų pagrindas, ir**
 - ii. Europos Sąjungos teisės viršenybe, kuri priminta prie Tarpvyriausybinės konferencijos, patvirtinusios Lisabonos sutartį, Baigiamojo akto pridėtoje Deklaracijoje Nr. 17 kaip tarptautinės teisės norma, kuria reglamentuojama normų kolizija jų tarpusavio santykiuose, todėl bet kuriuo atveju Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis nėra ir negalėjo būti taikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų pagrindas.**
- 2. Siekdamos didesnio aiškumo pasirašiusios šalys dar kartą patvirtina, kad jos laikosi bendro sutarimo, jog dėl to, kad nėra ES vidaus arbitražo procedūrų pagal Energetikos**

chartijos sutarties 26 straipsnį teisinio pagrindo, tokioms procedūroms negali ir negalėjo būti taikoma ir Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalis. Atitinkamai šiuo atžvilgiu Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalis negalėjo turėti jokių teisinių padarinių ES vidaus santykiuose, kai pasirašiusi šalis pasitraukė iš Energetikos chartijos sutarties prieš sudarant šią Deklaraciją, ir ji neturės jokių teisinių padarinių ES vidaus santykiuose, jei pasirašiusi šalis iš Energetikos chartijos sutarties pasitrauks vėliau.

3. Siekdamas didesnio aiškumo pasirašiusios šalys pareiškia, kad pagal 1 ir 2 dalyse pareikštą bendrą sutarimą ir nedarant jam poveikio, Energetikos chartijos sutarties 26 straipsnis netaikomas kaip ES vidaus arbitražo procedūrų pagrindas ir kad šiuo atžvilgiu Energetikos chartijos sutarties 47 straipsnio 3 dalis neturės teisinių padarinių ES vidaus santykiuose.
4. 1–3 dalys nedaro poveikio kitų Energetikos chartijos sutarties nuostatų aiškinimui ir taikymui tiek, kiek jos susijusios su ES vidaus santykiais.

Priimta Briuselyje vienu originaliu egzemplioriumi airių, anglų, bulgarų, čekų, danų, estų, graikų, ispanų, italų, kroatų, latvių, lenkų, lietuvių, maltiečių, nyderlandų, portugalų, prancūzų, rumunų, slovakų, slovėnų, suomių, švedų, vengrų ir vokiečių kalbomis

2024 m. birželio 26 d.

AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS A TAGÁLLAMAI KORMÁNYAINAK KÉPVISELŐI ÁLTAL 2024.
JÚNIUS 26.-ÁN TETT

**NYILATKOZAT A BÍRÓSÁG *KOMSTROY*-ÜGYBEN HOZOTT ÍTÉLETÉNEK ÉS AZ
ENERGIA CHARTA EGYEZMÉNY 26. CIKKE EU-N BELÜLI VÁLASZTOTTBÍRÓSÁGI
ELJÁRÁSOK ALAPJAKÉNT VALÓ ALKALMAZHATATLANSÁGÁRA VONATKOZÓ
KÖZÖS EGYETÉRTÉSNEK A JOGKÖVETKEZMÉNYEIRŐL**

SZEM ELŐTT TARTVA az Európai Közösségek nevében az 1997. szeptember 23-i 98/181/EK, ESZAK, Euratom tanácsi és bizottsági határozattal (HL 1998. L 69., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 2. kötet, 24. o.) jóváhagyott, 1994. december 17-én Lisszabonban aláírt és időnként módosított Energia Charta Egyezményt (HL 1994. L 380., 24. o.; magyar nyelvű különkiadás 12. fejezet, 1. kötet, 199. o.; a továbbiakban: az Energia Charta Egyezmény);

SZEM ELŐTT TARTVA a szerződések jogáról szóló bécsi egyezményben kodifikált nemzetközi szokásjogi szabályokat,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy az Energia Charta Egyezmény 1. cikkének (3) bekezdése értelmében vett regionális gazdasági integrációs szervezet tagjai ezennel közös egyetértésüket fejezik ki a szerződésnek a közöttük fennálló kapcsolatokban történő értelmezése és alkalmazása tekintetében,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Energia Charta Egyezményből való kilépés nem érinti az e Nyilatkozatot aláíró fél regionális gazdasági integrációs szervezetében betöltött tagságát, és nem zárja ki az említett szerződés értelmezésére és alkalmazására vonatkozó közös egyetértés kialakításához fűződő érdeket mindaddig, amíg megállapítható, hogy az az adott tag tekintetében joghatásokat vált ki, különös tekintettel az Energia Charta Egyezmény 47. cikkének (3) bekezdésére,

SZEM ELŐTT TARTVA az Európai Unióról szóló szerződést (EUSZ), az Európai Unió működéséről szóló szerződést (EUMSZ), az Európai Atomenergia-közösséget létrehozó szerződést (Euratom), valamint az Európai Unió és az Euratom jogának általános elveit,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy ahol e Nyilatkozat az Európai Uniót említi, ez annak jogelődjét, az Európai Gazdasági Közösséget, majd az Európai Közösséget is magában foglalja az azelőtti időszakra vonatkozóan, hogy az Európai Unió felváltotta az Európai Gazdasági Közösséget,

EMLÉKEZTETVE ARRA, hogy az Állandó Nemzetközi Bíróság (*Question of Jaivorzina [Polish–Czechoslovakian Frontier]*), tanácsadói vélemény, [1923] PCIJ B. sorozat, 8. szám, 37. pont) és a Nemzetközi Bíróság (*Reservations on the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime*

of Genocide, tanácsadói vélemény, [1951] CIJ Reports, 15. szám, 20. o.) ítélkezési gyakorlatával összhangban az adott jogszabály hiteles értelmezésére az adott nemzetközi megállapodás részes feleinek van joga,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Európai Unió tagállamai az uniós és az Euratom-jog hiteles értelmezésének jogát az Európai Unió Bíróságára (EUB) ruházták, amint azt az EUB a 2006. május 30-i Bizottság kontra Írország (Mox Plant) ítéletében (C-459/03, EU:C:2006:345, 129–137. pont) kifejtette, amelyben kimondta, hogy az uniós és az Euratom jog értelmezésére és alkalmazására vonatkozó kizárólagos hatáskör kiterjed azon nemzetközi megállapodások értelmezésére és alkalmazására, amelyeknek az Unió, az Euratom és a tagállamok részes felei, két tagállam vagy az Unió vagy az Euratom és valamely tagállam közötti viszonyban,

EMLÉKEZTETVE ARRA, hogy az EUMSZ 344. cikke és az Euratom-Szerződés 193. cikke értelmében az Európai Unió tagállamainak nincs joguk arra, hogy az EUSZ, az EUMSZ és az Euratom értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó vitáikat az azokban előírtakon kívül más vitarendezési módszernek vessék alá,

EMLÉKEZTETVE ARRA, hogy a 2018. március 6-i *Achmea*-ügyben (C-284/16) (EU:C:2018:158) az EUB úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 267. és 344. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes a tagállamok között létrejött nemzetközi megállapodásban szereplő olyan rendelkezés, amelynek értelmében e tagállamok egyikének beruházója a másik tagállamban végrehajtott beruházásokkal kapcsolatos jogvita esetén ez utóbbi tagállammal szemben választottbíróság előtt indíthat eljárást, amely bíróság hatáskörét e tagállam köteles elfogadni,

EMLÉKEZTETVE az Európai Unió azon megismételt álláspontjára, amely szerint az Energia Charta Egyezmény nem alkalmazandó az EU-n belüli kapcsolatokban, és hogy az Európai Uniónak, az Euratomnak és tagállamainak nem az volt, és nem is lehetett az a szándéka, hogy az Energia Charta Egyezmény kötelezettségeket keletkeztessen közöttük, mivel ez az egyezmény a harmadik országokkal folytatott energiaügyi együttműködés keretének létrehozása céljából az Európai Unió külső energiapolitikai eszközéről szóló tárgyalások eredményeként jött létre, míg ezzel szemben az Unió belső energiapolitikája a belső energiapiac létrehozását célzó, kidolgozott szabályrendszerből áll, amely kizárólag a tagállamok közötti kapcsolatokat szabályozza,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az 1/20. sz. véleményében (EU:C:2022:485, 47. pont) megerősített, 2021. szeptember 2-i Komstroy-ítéletében (C-741/19, EU:C:2021:655, 66. pont) (a továbbiakban: Komstroy-ítélet) az EUB kimondta, hogy az Energia Charta Egyezmény 26. cikke (2) bekezdésének

c) pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem alkalmazandó az egyik tagállam és egy másik tagállam beruházója között az utóbbi által az első tagállamban megvalósított beruházással kapcsolatban felmerült jogvitákra,

EMLÉKEZTETVE arra, hogy az Energia Charta Egyezménynek a Komstroy-ítéletben szereplő értelmezése, az illetékes bíróság által adott és a nemzetközi közjog egyik általános elvét tükröző értelmezésként, az az Energia Charta Egyezménynek az Európai Unió, az Euratom és tagállamaik általi jóváhagyásától kezdve alkalmazandó,

TEKINTETTEL ARRA, hogy az EUMSZ 267. és EUMSZ 344. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az Energia Charta Egyezmény 26. cikkének olyan értelmezése, amely lehetővé teszi az egyrészt az Európai Unió egyik tagállamának beruházója, másrészt az Európai Unió egy másik tagállama, az Európai Unió vagy az Euratom közötti jogviták választottbíróság előtti rendezését (a továbbiakban: EU-n belüli választottbírósági eljárás), valamint

FIGYELEMBE VÉVE, hogy mindenestre amennyiben a vitákat nem lehet békés úton rendezni, az egyik fél a nemzeti joggal összhangban bármikor dönthet úgy, hogy egy tagállam (vagy egyes esetekben az Európai Unió vagy az Euratom) és egy másik tagállam beruházója közötti vitákat rendezés céljából a joghatósággal rendelkező bíróság vagy közigazgatási bíróság elé terjeszti, amint azt a többek között az Európai Unió Alapjogi Chartájában rögzített általános jogelvek és az alapvető jogok tiszteletben tartása garantálja,

EGYETÉRTVE az e Nyilatkozatban kifejtett közös egyetértéssel, amely szerint egy olyan rendelkezés, mint az Energia Charta Egyezmény 26. cikke, a múltban nem szolgálhatott és jelenleg vagy a jövőben sem szolgálhat jogalként az egyik tagállamból származó beruházó által egy másik tagállamban végrehajtott beruházásokkal kapcsolatban indított választottbírósági eljáráshoz,

ÚJÓLAG HANGSÚLYOZVA a Lisszaboni Szerződést elfogadó kormányközi konferencia záróokmányához csatolt 17. nyilatkozatot, amely emlékeztet arra, hogy a Szerződések és az Unió által a Szerződések alapján elfogadott jogszabályok elsőbbséget élveznek a tagállamok jogával szemben, és hogy az elsőbbség elve kollíziós szabálynak minősül kölcsönös kapcsolataikban,

EMLÉKEZTETVE következésképpen arra, hogy az uniós tagállamok által a nemzetközi jog alapján kötött nemzetközi megállapodások csak annyiban alkalmazhatók az EU-n belüli kapcsolatokban, amennyiben rendelkezései összeegyeztethetők az uniós szerződésekkel,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy mivel az Energia Charta Egyezmény 26. cikke nem alkalmazható az EU-n belüli választottbírósági eljárások jogalapjaként, az Energia Charta Egyezmény 47. cikkének (3) bekezdése sem terjedhet ki, és nem is volt hivatott kiterjedni az ilyen eljárásokra,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy mivel az Energia Charta Egyezmény 26. cikke nem alkalmazható az EU-n belüli választottbírósági eljárások jogalapjaként, amennyiben EU-n belüli választottbírósági eljárás van folyamatban, az e Nyilatkozatot aláíró és az eljárásban érintett feleknek – akár alperesként, akár a beruházó székhelye szerinti államként – együtt kell működniük egymással annak biztosítása érdekében, hogy a szóban forgó választottbíróság tudomására hozzák e Nyilatkozat létezését, lehetővé téve a választottbíróság joghatóságának hiányára vonatkozó megfelelő következtetés levonását,

FIGYELEMBE VÉVE továbbá, hogy nem kell új EU-n belüli választottbírósági eljárást nyilvántartásba venni, és

MEGÁLLAPODVA ABBAN, hogy amennyiben mégis választottbírósági értesítést küldenek, az eljárásban érintett aláíró feleknek – akár alperesként, akár a beruházó székhelye szerinti államként – együtt kell működniük egymással annak biztosítása érdekében, hogy a szóban forgó választottbíróság tudomására hozzák e Nyilatkozat létezését, lehetővé téve annak azon megfelelő következtetésre jutását, hogy az Energia Charta Egyezmény 26. cikke nem szolgálhat jogalként az ilyen eljárásokhoz,

FIGYELEMBE VÉVE azonban, hogy az EU-n belüli beruházási választottbírósági ügyekben hozott olyan egyezségek és választottbírósági ítéletek, amelyek már nem semmisíthetők meg vagy nem helyezhetők hatályon kívül, és amelyeket önkéntesen teljesítettek vagy véglegesen végrehajtottak, nem támadhatók meg,

SAJNÁLATÁNAK ADVA HANGOT AMIATT, hogy az Energia Charta Egyezmény 26. cikke alapján indított EU-n belüli választottbírósági eljárásokban választottbíróságok már hoztak, továbbra is hoznak és a jövőben még mindig hozhatnak választottbírósági határozatokat, amelyek az EUB értelmezései szerint is ellentétesek az Európai Unió és az Euratom szabályaival,

amiatt is SAJNÁLATÁNAK ADVA HANGOT, hogy az ilyen választottbírósági határozatok végrehajtási eljárások tárgyát képezik, többek között harmadik országokban is, továbbá hogy az Energia Charta Egyezmény 26. cikkén alapuló, EU-n belüli, folyamatban lévő választottbírósági eljárásokban a választottbíróságok nem tagadják meg a hatáskörüket és joghatóságukat, valamint hogy a választottbírósági intézmények továbbra is nyilvántartásba vesznek új választottbírósági

eljárásokat, és azokat nem utasítják el nyilvánvalóan elfogadhatatlanként a választottbírói eljárás kezdeményezéséhez szükséges hozzájárulás hiánya miatt,

FIGYELEMBE VÉVE ezért, hogy kifejezetten és egyértelműen meg kell ismételni az Európai Unió és tagállamai következetes álláspontját egy olyan eszköz révén, amely megerősíti az EUB által értelmezett Energia Charta Egyezmény értelmezésére és alkalmazására vonatkozó közös egyetértésüket, amennyiben az az EU-n belüli választottbírói eljárásokra vonatkozik,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy a Nemzetközi Bíróság 1970. február 5-i Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgium kontra Spanyolország) ítéletének (ICJ-jelentések, 1970., 3. o., 33. és 35. pont) és az EUB Komstroy-ügyben hozott ítéletének megfelelően az Energia Charta Egyezmény egyes rendelkezései a kétoldalú kapcsolatok szabályozására irányulnak,

FIGYELEMBE VÉVE ezért, hogy bármely ilyen eszköz csak az Európai Unió, az Euratom és tagállamaik, valamint tágabb értelemben az Energia Charta Egyezmény szerződő feleinek befektetői közötti kétoldalú kapcsolatokat érinti, és hogy ennek következtében ez a Nyilatkozat csak azokat a feleket érinti, amelyekre az Európai Unió mint az Energia Charta Egyezmény 1. cikkének (3) bekezdése szerinti regionális gazdasági integrációs szervezet szabályai vonatkoznak, és nem érinti az Energia Charta Egyezmény többi részes felének az említett szerződésből eredő jogainak gyakorlását vagy kötelezettségeik teljesítését,

EMLÉKEZTETVE ARRRA, hogy az Európai Unió, az Euratom és tagállamaik tájékoztatták az Energia Charta Egyezmény többi szerződő felét arról a szándékukról, hogy megállapodást kössenek az Energia Charta Egyezmény értelmezésére és alkalmazására vonatkozóan,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy ily módon, valamint az uniós és az Euratom-jog szerinti jogi kötelezettségeiknek megfelelően, de azon joguk sérelme nélkül, hogy – amennyiben helyénvalónak tartják – az EU-n belüli választottbírói eljárásokkal kapcsolatban alperesként felmerült költségeik tekintetében ilyen követeléseket terjesszenek elő, az Európai Unió, az EURATOM és tagállamaik biztosítják a *Komstroy*-ítéletnek való teljes körű és hatékony megfelelést, a meglévő választottbírói határozatok végrehajthatatlanságát, valamint a választottbírók kötelezését, hogy haladéktalanul megszüntessék az EU-n belüli, folyamatban lévő választottbírói eljárásokat, valamint a választottbírói intézmények kötelezését, hogy az ICSID-egyezmény 36. cikkének (3) bekezdése és az SCC választottbírói szabályai 12. cikke szerinti hatáskörükkkel összhangban ne vegyék nyilvántartásba az EU-n belüli jövőbeli választottbírói eljárásokat, valamint a

választottbíróóságok kötelezését arra, hogy bármely EU-n belüli választottbíróásági eljárást jogalap nélkülinek nyilvánítsanak,

TUDATÁBAN ANNAK, hogy e Nyilatkozat olyan, a beruházó és állam közötti választottbíróásági eljárásokra terjed ki, amelyekben az Európai Unió vagy annak tagállamai az Energia Charta Egyezmény 26. cikke alapján, bármely választottbíróásági egyezmény vagy szabálykészlet alapján – ideértve az államok és más államok természetes és jogi személyei közötti beruházási viták rendezéséről szóló egyezményt (ICSID-egyezmény) és az ICSID választottbíróásági szabályait, a stockholmi kereskedelmi kamara választottbíróásági intézetének (SCC) választottbíróásági szabályzatát, az Egyesült Nemzetek Nemzetközi Kereskedelmi Jogi Bizottságának (UNCITRAL) választottbíróásági szabályait, valamint az ad hoc választottbíróásági szabályokat is – az EU-n belüli jogviták részes felei,

FIGYELEMBE VÉVE, hogy e Nyilatkozat alapján az aláírók szándékában áll, hogy közös értelmezésüket hivatalos formába öntsék egy plurilaterális szerződés révén, amelynek szövegét e nyilatkozat aláírói megtárgyalták és parafálták annak jelzéseként, hogy a szöveg stabil, és minden tőlük telhetőt megtesznek annak érdekében, hogy kellő időben letétbe helyezték az említett szerződést megerősítő, jóváhagyó vagy elfogadó okirataikat,

SZEM ELŐTT TARTVA, hogy e Nyilatkozat rendelkezései nem érintik annak lehetőségét, hogy az Európai Bizottság vagy bármely tagállam keresetet indítson az EUB-nél az EUMSZ 258., 259. és 260. cikke alapján,

A FENTIEK FIGYELEMBEVÉTELÉVEL AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS TAGÁLLAMAI (A TOVÁBBIAKBAN: AZ ALÁÍRÓ FELEK)

NYILATKOZNAK ARRÓL, HOGY EGYETÉRTENEK ABBAN, HOGY AZ EU-N BELÜLI VÁLASZTOTTBÍRÓSÁGI ELJÁRÁSOK ALAPJAKÉNT AZ ENERGIA CHARTA EGYEZMÉNY 26. CIKKE NEM ALKALMAZHATÓ:

- 1. Az aláíró felek az egyértelműség érdekében megerősítik, hogy közös egyetértésre jutottak az Energia Charta Egyezmény értelmezése és alkalmazása tekintetében, amely**

szerint az említett szerződés 26. cikke nem szolgálhat és soha nem is szolgálhatott jogalapként az EU-n belüli választottbírósági eljárásokhoz.

Ez a közös egyetértés az uniós jog következő elemein alapul:

- i. az Európai Unió Bíróságának azon értelmezése, amely szerint az Energia Charta Egyezmény 26. cikke nem alkalmazandó, és soha nem kellett volna alkalmazni EU-n belüli választottbírósági eljárás alapjaként; valamint**
 - ii. az uniós jog elsőbbsége, amelyre a Lisszaboni Szerződést elfogadó kormányközi konferencia záróokmányához csatolt 17. nyilatkozat emlékeztet, mint a kölcsönös kapcsolataikban a normák kollíziója esetén irányadó nemzetközi jogi szabályra, amelynek következtében az Energia Charta Egyezmény 26. cikke semmiképpen nem alkalmazandó és nem is alkalmazható az EU-n belüli választottbírósági eljárások alapjaként.**
- 2. Az aláíró felek az egyértelműség érdekében újólag megerősítik, hogy egyetértenek abban, hogy az Energia Charta Egyezmény 26. cikke szerinti EU-n belüli választottbírósági eljárások jogalapjának hiánya miatt az Energia Charta Egyezmény 47. cikkének (3) bekezdése nem terjedhet ki, és nem is lett volna kiterjeszhető az ilyen eljárásokra. Ennek megfelelően e tekintetben az Energia Charta Egyezmény 47. cikkének (3) bekezdése nem válthatott ki joghatást az EU-n belüli kapcsolatokban, ha egy tagállam e Nyilatkozatot megelőzően kilépett az Energia Charta Egyezményből, és nem válthat ki joghatást az EU-n belüli kapcsolatokban akkor sem, ha egy aláíró fél később kilép az Energia Charta Egyezményből.**
- 3. Az egyértelműség érdekében az aláíró felek egyetértenek abban, hogy az (1) és (2) bekezdésben kifejtett közös értelmezéssel összhangban és annak sérelme nélkül, az Energia Charta Egyezmény 26. cikke nem alkalmazandó az EU-n belüli választottbírósági eljárások alapjaként, és hogy e tekintetben az Energia Charta Egyezmény 47. cikkének (3) bekezdése nem válthat ki joghatást az EU-n belüli kapcsolatokban.**
- 4. Az (1)–(3) bekezdés nem érinti az Energia Charta Egyezmény egyéb rendelkezéseinek értelmezését és alkalmazását, amennyiben azok az EU-n belüli kapcsolatokat érintik.**

Ez a Nyilatkozat egy-egy eredeti példányban készült angol, bolgár, cseh, dán, észt, finn, francia, görög, holland, horvát, ír, lengyel, lett, litván, magyar, máltai, német, olasz, portugál, román, spanyol, svéd, szlovák és szlovén nyelven Brüsszelben,

2024. június 26-án.

DIKJARAZZJONI DWAR IL-KONSEGWENZI LEGALI TAS-SENTENZA TAL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA FIL-KAWŻA *KOMSTROY* U DWAR IL-FEHIM KOMUNI DWAR IN-NUQQAS TA' APPLIKABBILTÀ TAL-ARTIKOLU 26 TAT-TRATTAT TAL-KARTA TAL-ENERĠIJA BHALA BAŻI GĦALL-PROCĊEDIMENTI TA' ARBITRAĠĠ INTRA-UE

MAGĦMULA MIR-RAPPREŻENTANTI TAL-GVERNIJET TAL-ISTATI MEMBRI U TAL-UNJONI EWROPEA FIS-26 TA' ĠUNJU 2024

FILWAQT LI JQISU t-Trattat tal-Karta tal-Enerġija, iffirmat f'Lizbona fis-17 ta' Diċembru 1994 (ĠU 1994 L 380, p. 24) u approvat f'isem il-Komunitajiet Ewropej bid-Deciżjoni tal-Kunsill u tal-Kummissjoni 98/181/KE, KEFA, Euratom tat-23 ta' Settembru 1997 (ĠU 1998 L 69, p. 1), u kif dan jista' jiġi emendat minn żmien għal żmien ("it-Trattat dwar il-Karta tal-Enerġija"),

FILWAQT LI JQISU r-regoli tad-dritt internazzjonali konswetudinarju kif ikkodifikati fil-Konvenzjoni ta' Vjenna dwar il-Liġi tat-Trattati (KVLT),

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW li l-membri ta' Organizzazzjoni Reġjonali għall-Integrazzjoni Ekonomika skont it-tifsira tal-Artikolu 1(3) tat-Trattat tal-Karta tal-Enerġija hawnhekk jesprimu fehim komuni dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni ta' trattat fir-relazzjonijiet *inter se* tagħhom,

FILWAQT LI JFAKKRU li l-ħruġ mit-Trattat tal-Karta tal-Enerġija ma jaffettwax l-istatus tal-Parti firmatarja ta' din id-Dikjarazzjoni bħala membru tal-Organizzazzjoni Reġjonali għall-Integrazzjoni Ekonomika, u lanqas ma jipprekludi interess li jiġi espress fehim komuni dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni ta' dak it-Trattat sakemm dan ikun jista' jitqies li jipproduci effetti legali fir-rigward ta' dak il-membri u b'mod partikolari fir-rigward tal-Artikolu 47(3) tat-Trattat tal-Karta tal-Enerġija,

FILWAQT LI JQISU t-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE), it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE), it-Trattat li jstabilixxi l-Komunità Ewropea tal-Enerġija Atomika (EURATOM) u l-prinċipji ġenerali tal-Unjoni Ewropea u l-liġi tal-EURATOM,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW li r-referenzi għall-Unjoni Ewropea f'din id-Dikjarazzjoni għandhom jinftiehem wkoll bħala referenzi għall-predeċessur tagħha, il-Komunità Ekonomika Ewropea u, sussegwentement, il-Komunità Ewropea, sakemm din tal-aħħar giet sostitwita mill-Unjoni Ewropea,

FILWAQT LI JFAKKRU li, f'konformità mal-ġurisprudenza tal-Qorti Permanenti tal-Ġustizzja Internazzjonali (*Kwistjoni ta' Jaworzina (Fruntiera bejn il-Polonja u ċ-Ċekoslovakkja)*), Opinjoni Konsultattiva, [1923] PCIJ Serje B Nru 8, 37) u l-Qorti Internazzjonali tal-Ġustizzja (*Riżervi dwar il-Konvenzjoni dwar il-Prevenzjoni u l-Kastig tad-Delitt ta' Ġenoċidju*), Opinjoni Konsultattiva, [1951] Rapporti tal-QIĠ, 15, 20), id-dritt li tingħata interpretazzjoni awtorevoli ta' regola legali jappartjeni lill-partijiet fi ftehim internazzjonali fir-rigward ta' dak il-ftehim,

FILWAQT LI JFAKKRU li l-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea assenjaw dak id-dritt li jagħtu interpretazzjoni awtorevoli tad-dritt tal-Unjoni u tal-EURATOM lill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea (QĠUE), kif spjegat mill-QĠUE fis-sentenza tagħha tat-30 ta' Mejju 2006, *Il-Kummissjoni vs L-Irlanda (Mox Plant)*, C-459/03 (EU:C:2006:345, punti 129 sa 137), fejn iddeċidiet li l-kompetenza esklużiva għall-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tad-dritt tal-Unjoni u tal-EURATOM testendi għall-interpretazzjoni u l-applikazzjoni ta' ftehimiet internazzjonali li għalihom l-Unjoni Ewropea, il-EURATOM u l-Istati Membri huma partijiet, fir-relazzjoni bejn żewġ Stati Membri jew l-Unjoni Ewropea jew il-EURATOM u Stat Membru,

FILWAQT LI JFAKKRU li skont l-Artikolu 344 TFUE u l-Artikolu 193 tal-EURATOM, l-Istati Membri tal-Unjoni Ewropea ma humiex intitolati jipprezentaw tilwima dwar l-interpretazzjoni jew l-applikazzjoni tat-TUE, it-TFUE u l-EURATOM għal xi metodu ta' soluzzjoni li ma jkunx wiehed minn dawk previsti fihom,

FILWAQT LI JFAKKRU li fis-sentenza tagħha tas-6 ta' Marzu 2018, *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), il-QĠUE ddeċidiet li l-Artikoli 267 u 344 TFUE għandhom jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu dispożizzjoni fi ftehim internazzjonali konkluż bejn Stati Membri, li jipprovdi li investitur ta' wiehed minn dawn l-Istati Membri jista', fil-każ ta' tilwima dwar investimenti fl-Istat Membru l-iehor, iressaq proċeduri kontra dan l-Istat Membru tal-aħhar quddiem tribunal tal-arbitraġġ li dan l-Istat Membru jkun impenja ruħu li jaċċetta l-ġurisdizzjoni tiegħu,

FILWAQT LI JFAKKRU fil-pożizzjoni konsistentement imtennija tal-Unjoni Ewropea li t-Trattat tal-Karta tal-Energija ma kienx maħsub li japplika fir-relazzjonijiet intra-UE u li l-intenzjoni tal-Unjoni Ewropea, tal-EURATOM u tal-Istati Membri tagħhom, ma kinitx, u ma setgħetx tkun li t-Trattat tal-Karta tal-Energija joħloq kwalunkwe obbligu bejniethom peress li ġie nnegozjat bħala strument tal-politika esterna tal-Unjoni Ewropea dwar l-energija bil-ħsieb li jiġi stabbilit qafas għall-kooperazzjoni fl-energija ma' pajjiżi terzi filwaqt li, b'kuntrast, il-politika interna tal-Unjoni dwar l-energija tikkonsisti f'sistema elaborata ta' regoli mfassla biex jinħoloq suq intern fil-qasam tal-energija li jirregola esklużivament ir-relazzjonijiet bejn l-Istati Membri,

FILWAQT LI JFAKKRU li fis-sentenza tagħha tat-2 ta' Settembru 2021, *Komstroy*, C-741/19 (EU:C:2021:655, punt 66) (is-sentenza *Komstroy*) ikkonfermata fl-Opinjoni 1/20 tagħha (EU:C:2022:485, punt 47), il-QĠUE ddecidiet li l-Artikolu 26(2)(c) tat-Trattat tal-Karta tal-Energija għandu jiġi interpretat fis-sens li ma huwiex applikabbli għal tilwim bejn Stat Membru u investitur ta' Stat Membru ieħor dwar investiment magħmul minn dan tal-aħħar fl-ewwel Stat Membru,

FILWAQT LI JFAKKRU li, bħala interpretazzjoni mill-qorti kompetenti u li tirrifletti prinċipju generali tad-dritt internazzjonali pubbliku, l-interpretazzjoni tat-Trattat tal-Karta tal-Energija fis-sentenza *Komstroy* tapplika mill-approvazzjoni tat-Trattat tal-Karta tal-Energija mill-Unjoni Ewropea, il-EURATOM u l-Istati Membri tagħhom,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW li l-Artikoli 267 u 344 TFUE għandhom jiġu interpretati fis-sens li jipprekludu interpretazzjoni tal-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija li tippermetti li t-tilwim bejn investitur ta' Stat Membru tal-Unjoni Ewropea, minn naħa waħda, u Stat Membru ieħor tal-Unjoni Ewropea, l-Unjoni Ewropea jew il-EURATOM, min-naħa l-oħra, jiġi solvut quddiem tribunal tal-arbitraġġ ("proċedura ta' arbitraġġ intra-UE"), u

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW, fi kwalunkwe każ, li, meta t-tilwim ma jkunx jista' jiġi solvut b'mod amikevoli, parti tista', bħal dejjem, tagħżel li tissottometti f'konformità mal-liġi nazzjonali, tilwim bejn Stat Membru (jew, skont il-każ, l-Unjoni Ewropea jew il-EURATOM) u investitur ta' Stat Membru ieħor għal rizzoluzzjoni quddiem il-qrati jew it-tribunali amministrattivi kompetenti, kif iggarantit mill-prinċipji generali tal-liġi u r-rispett għad-drittijiet fundamentali, stabbiliti fost l-oħrajn fil-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea,

FILWAQT LI JIKKONDIVIDU l-fehim komuni espress f'din id-Dikjarazzjoni li, bħala rizzultat, klawżola bħall-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma setgħetx fil-passat, u la issa jew fil-futur ma tista' sservi bħala bażi legali għal proċedimenti ta' arbitraġġ mibdija minn investitur minn Stat Membru wieħed dwar investimenti fi Stat Membru ieħor,

FILWAQT LI JTENNU d-Dikjarazzjoni Nru 17, annessa mal-Att Finali tal-Konferenza Intergovernattiva li adottat it-Trattat ta' Liżbona, li tfakkar li t-Trattati u l-liġi adottati mill-Unjoni abbażi tat-Trattati għandhom preċedenza fuq il-liġi tal-Istati Membri, u li l-prinċipju ta' primazija jikkostitwixxi regola ta' kunflitt fir-relazzjonijiet reċiproċi tagħhom,

FILWAQT LI JFAKKRU, konsegwentement, li, sabiex jiġi solvut kwalunkwe kunflitt ta' normi, ftehim internazzjonali konkluz mill-Istati Membri tal-Unjoni skont id-dritt internazzjonali jista'

japplika fir-relazzjonijiet intra-UE biss sa fejn id-dispożizzjonijiet tiegħu jkunu kompatibbli mat-Trattati tal-UE,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW li, bhala rizultat tan-nuqqas ta' applikabbiltà tal-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija bhala bażi legali għal proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE, anki l-Artikolu 47(3) tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma jistax jestendi, u ma kienx maħsub li jestendi, għal tali proċedimenti,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW li, bhala rizultat tan-nuqqas ta' applikabbiltà tal-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija bhala bażi legali għal proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE, fejn il-proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE huma pendenti, il-firmatarji ta' din id-Dikjarazzjoni li huma kkonċernati minn dawk il-proċedimenti, kemm bhala konvenut kif ukoll bhala Stat ta' domicilju ta' investitur, għandhom jikkooperaw ma' xulxin sabiex jiżguraw li l-eżistenza ta' din id-Dikjarazzjoni tingieb għall-attenzjoni tat-tribunal tal-arbitraġġ inkwistjoni, filwaqt li jippermettu l-konkluzjoni xierqa dwar in-nuqqas ta' ġurisdizzjoni tat-tribunal,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW, barra minn hekk, li ma għandu jiġi rreġistrat l-ebda proċediment ġdid ta' arbitraġġ intra-UE, u

FILWAQT LI JAQBLU li fejn l-avviż ta' Arbitraġġ madankollu jingħata, il-firmatarji li huma kkonċernati minn dawk il-proċedimenti, kemm bhala konvenut kif ukoll bhala Stat tad-domicilju ta' investitur, għandhom jikkooperaw ma' xulxin sabiex jiżguraw li l-eżistenza ta' din id-Dikjarazzjoni tingieb għall-attenzjoni tat-tribunal tal-arbitraġġ inkwistjoni, li jippermetti li tingibed il-konkluzjoni xierqa li l-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma jistax iservi bhala bażi legali għal tali proċedimenti,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW, madankollu, li soluzzjonijiet u deċiżjonijiet ta' arbitraġġ f'każijiet ta' arbitraġġ ta' investiment intra-UE li ma jistgħux jiġu annullati jew imwarrba u li ġew irrispettati volontarjament jew infurzati b'mod definittiv ma għandhomx jiġu kkontestati,

FILWAQT LI JIDDISPJAĊIHMOM li d-deċiżjonijiet ta' arbitraġġ digà ngħataw, għadhom qed jingħataw u għadhom jistgħu jsiru b'mod li jmur kontra r-regoli tal-Unjoni Ewropea u tal-EURATOM, inkluż kif espress fl-interpretazzjonijiet tal-QĠUE, minn tribunali tal-arbitraġġ fi proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE mibdija b'referenza għall-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija,

FILWAQT LI JIDDISPJAĊIOM ukoll li tali deċiżjonijiet ta' arbitraġġ huma s-sugġett ta' proċedimenti ta' infurzar, inkluż f'pajjiżi terzi, li fi proċedimenti pendenti ta' arbitraġġ intra-UE allegatament ibbażati fuq l-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija, it-tribunali tal-arbitraġġ ma jirrifjutawx il-kompetenza u l-ġurisdizzjoni, u li l-istituzzjonijiet tal-arbitraġġ ikomplu jirreġistraw proċedimenti ta' arbitraġġ godda u ma jirrifjutawhomx bħala manifestament inammissibbli minhabba nuqqas ta' kunsens biex jissottomettu ruħhom għall-arbitraġġ,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW, għalhekk, li huwa meħtieġ li tiġi mtennija, espressament u mingħajr ambigwià, il-pożizzjoni konsistenti tal-Unjoni Ewropea u tal-Istati Membri tagħha permezz ta' strument li jafferma mill-ġdid il-fehim komuni tagħhom dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tat-Trattat tal-Karta tal-Energija, kif interpretat mill-QĠUE, sa fejn jikkonċerna proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW li, f'konformità mas-sentenza tal-Qorti Internazzjonali tal-Ġustizzja tal-5 ta' Frar 1970, *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (il-Belġju vs Spanja)* (Rapporti tal-QIĠ 1970, p. 3, punti 33 u 35) u kif spjegat mill-QĠUE fis-sentenza *Komstroy*, ċerti dispożizzjonijiet tat-Trattat tal-Karta tal-Energija huma maħsuba biex jirregolaw ir-relazzjonijiet bilaterali,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW għalhekk li kwalunkwe strument bħal dan jikkonċerna biss ir-relazzjonijiet bilaterali bejn l-Unjoni Ewropea, il-EURATOM u l-Istati Membri tagħhom, rispettivament, u, b'estensjoni, l-investituri minn dawk il-Partijiet Kontraenti għat-Trattat tal-Karta tal-Energija, u li b'riżultat ta' dan, din id-Dikjarazzjoni taffettwa biss lill-partijiet li huma rregolati mir-regoli tal-Unjoni Ewropea bħala Organizzazzjoni Reġjonali għall-Integrazzjoni Ekonomika skont it-tifsira tal-Artikolu 1(3) tat-Trattat tal-Karta tal-Energija u ma taffettwax it-tgawdija mill-partijiet l-oħra għat-Trattat tal-Karta tal-Energija tad-drittijiet tagħhom skont dak it-Trattat jew it-twettiq tal-obbligi tagħhom,

FILWAQT LI JFAKKRU li l-Unjoni Ewropea u l-EURATOM u l-Istati Membri tagħhom infurmaw lill-partijiet kontraenti l-oħra għat-Trattat tal-Karta tal-Energija bl-intenzjoni tagħhom li jikkonkludu ftehim dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tat-Trattat tal-Karta tal-Energija,

FILWAQT LI JIKKUNSIDRAW li, b'dak il-mod u f'konformità mal-obbligi legali tagħhom skont id-dritt tal-UE u tal-EURATOM, iżda mingħajr preġudizzju għad-dritt tagħhom li jagħmlu tali talbiet kif iqisu xieraq fir-rigward tal-kostijiet imġarrba minnhom bħala konvenuti fir-rigward ta' proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE, l-Unjoni Ewropea, il-EURATOM u l-Istati Membri tagħhom u

b'hekk jiżguraw konformità sħiħa u effettiva mas-sentenza *Komstroy*, in-nuqqas ta' infurzabbiltà tas-sentenzi eżistenti, l-obbligu tat-tribunali tal-arbitraġġ li jtemmu immedjatament kwalunkwe proċediment pendenti ta' arbitraġġ intra-UE, u l-obbligu għall-istituzzjonijiet tal-arbitraġġ li ma jirreġistraw l-ebda proċediment futur ta' arbitraġġ intra-UE, f'konformità mas-setgħat rispettivi tagħhom skont l-Artikolu 36(3) tal-Konvenzjoni ICSID u l-Artikolu 12 tar-regoli tal-Arbitraġġ tal-SCC, u li t-tribunali tal-arbitraġġ jiddikjaraw li kwalunkwe proċediment ta' arbitraġġ intra-UE ma għandux bażi legali,

FILWAQT LI JQISU li din id-Dikjarazzjoni tkopri proċedimenti ta' arbitraġġ bejn l-investitur u l-Istat li jinvolvu l-Unjoni Ewropea jew l-Istati Membri tagħha bħala partijiet f'tilwim intra-UE bbażat fuq l-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija skont kwalunkwe konvenzjoni ta' arbitraġġ jew sett ta' regoli, inkluża l-Konvenzjoni dwar is-Soluzzjoni ta' Tilwim dwar l-Investment bejn l-Istati u Ċittadini ta' Stati Oħra (il-Konvenzjoni ICSID) u r-regoli tal-arbitraġġ tal-ICSID, ir-regoli tal-arbitraġġ tal-Istitut tal-Arbitraġġ tal-Kamra tal-Kummerċ ta' Stokkolma (Stockholm Chamber of Commerce, SCC), ir-regoli tal-arbitraġġ tal-Kummissjoni tan-Nazzjonijiet Uniti dwar il-Liġi Internazzjonali tal-Kummerċ (United Nations Commission on International Trade Law, UNCITRAL) u l-arbitraġġ *ad hoc*,

Filwaqt LI JIKKUNSIDRAW, li wara din id-Dikjarazzjoni, il-firmatarji tagħha bihsiebhom jifformalizzaw il-fehim komuni tagħhom permezz ta' Trattat plurilaterali bejniethom, li t-test tiegħu ġie nnegożjat u inizjalat mill-firmatarji ta' din id-Dikjarazzjoni bħala indikazzjoni li t-test huwa stabbli, u li jagħmlu l-aħjar sforzi biex jiddepożitaw fi żmien xieraq, l-istrumenti tagħhom ta' ratifika, approvazzjoni jew aċċettazzjoni ta' dak it-Trattat,

FILWAQT LI JŻOMMU f'moħħhom li d-dispożizzjonijiet ta' din id-Dikjarazzjoni huma mingħajr preġudizzju għall-possibbiltà li l-Kummissjoni Ewropea jew kwalunkwe Stat Membru jressqu azzjoni quddiem il-QĠUE abbażi tal-Artikoli 258, 259 u 260 TFUE,

FILWAQT LI JQISU DAK LI NTQAL HAWN FUQ, L-UNJONI EWROPEA U L-ISTATI MEMBRI TAGĦHA (“IL-FIRMATARJI”)

JIDDIKJARAW LI JIKKONDIVIDU L-FEHIM KOMUNI LI ĠEJ DWAR IN-NUQQAS TA' APPLIKABBILTÀ TAL-ARTIKOLU 26 TAT-TRATTAT TAL-KARTA TAL-ENERĠIJA BĦALA BAŻI GĦALL-PROĊEDIMENTI TA' ARBITRAĠĠ INTRA-UE:

1. Il-firmatarji b'dan jaffermaw mill-ġdid, ghal aktar ċertezza, li jikkondividu fehim komuni dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tat-Trattat tal-Karta tal-Energija, li skontu l-Artikolu 26 ta' dak it-Trattat ma jistax u ma seta' qatt jservi bhala bażi legali ghal proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE.

Dak il-fehim komuni huwa bbażat fuq l-elementi li ġejjin tad-dritt tal-Unjoni:

- i. l-interpretazzjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea li skontha l-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma japplikax, u qatt ma kellu jiġi applikat, bhala bażi ghal proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE; u
 - ii. il-primazija tad-dritt tal-Unjoni, imfakkra fid-Dikjarazzjoni Nru 17, annessa mal-Att Finali tal-Konferenza Intergovernattiva li adottatat it-Trattat ta' Liżbona, bhala regola tad-dritt internazzjonali li jirregola l-kunflitt ta' normi fir-relazzjonijiet reċiproċi tagħhom bir-riżultat li fi kwalunkwe każ l-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma japplikax u ma setax japplika bhala bażi ghal proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE.
2. Il-firmatarji jaffermaw mill-ġdid, ghal aktar ċertezza, li huma jikkondividu l-fehim komuni li, bhala riżultat tan-nuqqas ta' bażi legali ghal proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE skont l-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija, l-Artikolu 47(3), tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma jistax jestendi, u ma setax jiġi estiż, ghal tali proċedimenti. Ghaldaqstant, f'dak ir-rigward, l-Artikolu 47(3) tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma jistax jipproduċi effetti legali fir-relazzjonijiet intra-UE meta firmatarju jkun hareġ mit-Trattat tal-Karta tal-Energija qabel din id-Dikjarazzjoni, u lanqas ma huwa se jipproduċi xi effetti legali fir-relazzjonijiet intra-UE jekk sussegwentement firmatarju johroġ mit-Trattat tal-Karta tal-Energija.
3. Ghal aktar ċertezza, il-firmatarji jiddikjaraw li f'konformità mal-fehim komuni espress fil-paragrafi 1 u 2, u minghajr preġudizzju ghalih, l-Artikolu 26 tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma japplikax bhala bażi ghal proċedimenti ta' arbitraġġ intra-UE u li, f'dak ir-rigward, l-Artikolu 47(3), tat-Trattat tal-Karta tal-Energija ma huwiex se jipproduċi effetti legali fir-relazzjonijiet intra-UE.

- 4. Il-paragrafi 1 sa 3 huma minghajr preġudizzju għall-interpretazzjoni u l-applikazzjoni ta' dispożizzjonijiet oħra tat-Trattat tal-Karta tal-Energija sa fejn dawn jikkonċernaw ir-relazzjonijiet intra-UE.**

Magħmul fi Brussell f'kopja oriġinali waħda bl-ilsien Bulgaru, Kroat, Ċek, Daniż, Netherlandiż, Inġliż, Estonjan, Finlandiż, Franciż, Ġermaniż, Grieg, Ungeriz, Irlandiż, Taljan, Latvjan, Litwan, Malti, Pollakk, Portugiż, Rumen, Slovakk, Sloven, Spanjol u Żvediż

fis-26 ta' Ġunju 2024.

**VERKLARING OVER DE RECHTSGEVOLGEN VAN HET ARREST KOMSTROY VAN
HET HOF VAN JUSTITIE EN GEMEENSCHAPPELIJKE OPVATTING OVER DE NIET-
TOEPASSELIJKHEID VAN ARTIKEL 26 VAN HET VERDRAG INZAKE HET
ENERGIEHANDVEST ALS GRONDSLAG VOOR INTRA-EU-
ARBITRAGEPROCEDURES**

OPGESTELD DOOR DE VERTEGENWOORDIGERS VAN DE REGERINGEN VAN DE
LIDSTATEN EN VAN DE EUROPESE UNIE OP 26 JUNI 2024

INDACHTIG het Verdrag inzake het Energiehandvest, ondertekend te Lissabon op 17 december 1994 (PB L 380 van 31.12.1994, blz. 24), goedgekeurd namens de Europese Gemeenschappen bij Besluit 98/181/EG, EGKS, Euratom van de Raad en de Commissie van 23 september 1997 (PB L 69 van 9.3.1998, blz. 1), zoals het van tijd tot tijd kan zijn gewijzigd (“Verdrag inzake het Energiehandvest”),

INDACHTIG de regels van internationaal gewoonterecht zoals neergelegd in het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht,

OVERWEGENDE dat de leden van een regionale organisatie voor economische integratie in de zin van artikel 1, lid 3, van het Verdrag inzake het Energiehandvest hierbij een gemeenschappelijke opvatting tot uitdrukking brengen over de interpretatie en toepassing van een verdrag in hun onderlinge betrekkingen,

ERAAN HERINNEREND dat de opzegging van het Verdrag inzake het Energiehandvest door een partij die deze verklaring heeft ondertekend, geen afbreuk doet aan haar status als lid van de regionale organisatie voor economische integratie, noch eraan in de weg staat dat zij belang heeft bij het tot uitdrukking brengen van een gemeenschappelijke gezamenlijke opvatting over de interpretatie en toepassing van het Verdrag inzake het Energiehandvest zolang dit kan worden geacht rechtsgevolgen te hebben voor dat lid, en met name met betrekking tot artikel 47, lid 3, van het Verdrag inzake het Energiehandvest,

INDACHTIG het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) en de algemene beginselen van het recht van de Europese Unie en van Euratom,

OVERWEGENDE dat de in deze verklaring voorkomende verwijzingen naar de Europese Unie ook moeten worden opgevat als verwijzingen naar de voorganger ervan, de Europese Economische

Gemeenschap en, vervolgens, de Europese Gemeenschap, totdat deze door de Europese Unie is opgevolgd,

ERAAN HERINNEREND dat, overeenkomstig de rechtspraak van het Permanent Hof van Internationale Justitie (kwestie Jaworzyna (Pools-Tsjechoslovaakse grens), advies, [1923] PCIJ-serie B nr. 8, 37) en het Internationaal Gerechtshof (voorbehoud bij het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide, advies, [1951] I.C.J. Reports, 15, 20), het recht om een gezaghebbende interpretatie van een rechtsregel te geven met betrekking tot een internationale overeenkomst, toekomt aan de partijen bij die overeenkomst,

ERAAN HERINNEREND dat de lidstaten van de Europese Unie dit recht tot gezaghebbende interpretatie van het Unierecht en het recht van Euratom hebben toegekend aan het Hof van Justitie van de Europese Unie, zoals het Hof heeft verduidelijkt in het arrest van 30 mei 2006, Commissie/Ierland (Mox Plant), C-459/03 (EU:C:2006:345, punten 129-137), waarin het overwoog dat de exclusieve bevoegdheid tot uitlegging en toepassing van het Unierecht en het recht van Euratom zich uitstrekt tot de uitlegging en toepassing van internationale overeenkomsten waarbij de Europese Unie, Euratom en de lidstaten partij zijn, voor zover het de betrekkingen tussen twee lidstaten of tussen de Europese Unie of Euratom en een lidstaat betreft,

ERAAN HERINNEREND dat de lidstaten van de Europese Unie overeenkomstig artikel 344 VWEU en artikel 193 Euratom een geschil betreffende de interpretatie of de toepassing van het VEU, het VWEU en het Euratom-Verdrag niet op andere wijze mogen doen beslechten dan in die Verdragen is voorgeschreven,

ERAAN HERINNEREND dat het Hof van Justitie in het arrest van 6 maart 2018, Achmea, C-284/16 (EU:C:2018:158), heeft geoordeeld dat de artikelen 267 en 344 VWEU aldus moeten worden uitgelegd dat zij zich verzetten tegen een bepaling in een tussen lidstaten gesloten internationale overeenkomst krachtens welke een investeerder uit een van die lidstaten, in geval van een geschil over investeringen in de andere lidstaat, tegen laatstgenoemde lidstaat een procedure kan inleiden voor een scheidsgerecht waarvan deze lidstaat zich ertoe heeft verbonden de bevoegdheid te aanvaarden,

HERINNEREND aan het consequent herhaalde standpunt van de Europese Unie dat het Verdrag inzake het Energiehandvest niet van toepassing had moeten zijn op betrekkingen binnen de EU en dat de Europese Unie, Euratom en hun lidstaten niet de bedoeling hadden, noch hadden kunnen hebben, dat het Verdrag inzake het Energiehandvest voor hen onderlinge verplichtingen zou scheppen, aangezien het is gesloten als instrument van het externe energiebeleid van de Europese

Unie met het oog op de totstandbrenging van een kader voor samenwerking op energiegebied met derde landen, terwijl het interne energiebeleid van de Unie daarentegen bestaat uit een uitgebreid stelsel van regels die tot doel hebben een interne energiemarkt tot stand te brengen en bij uitsluiting van toepassing zijn op de betrekkingen tussen de lidstaten,

ERAAN HERINNEREND dat het Hof van Justitie in het arrest van 2 september 2021, Republiek Moldavië/Komstroy, C-741/19, EU:C:2021:655, punt 66 (het arrest Komstroy), zoals bevestigd in advies 1/20 (EU:C:2022:485, punt 47), heeft geoordeeld dat artikel 26, lid 2, punt c), van het Verdrag inzake het Energiehandvest aldus moet worden uitgelegd dat het niet van toepassing is op geschillen tussen een lidstaat en een investeerder uit een andere lidstaat over een investering die deze investeerder heeft gedaan in eerstgenoemde lidstaat,

ERAAN HERINNEREND dat, als uitlegging door de bevoegde rechter en voortvloeiend uit een algemeen beginsel van internationaal publiekrecht, de interpretatie van het Verdrag inzake het Energiehandvest in het arrest Komstroy van toepassing is vanaf de goedkeuring van het Verdrag inzake het Energiehandvest door de Europese Unie, Euratom en hun lidstaten,

OVERWEGENDE dat de artikelen 267 en 344 VWEU aldus moeten worden uitgelegd dat zij in de weg staan aan een uitlegging van artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest op grond waarvan geschillen tussen enerzijds een investeerder uit een lidstaat van de Europese Unie en anderzijds een andere lidstaat van de Europese Unie, de Europese Unie of Euratom kunnen worden beslecht voor een scheidsgerecht (“intra-EU-arbitrageprocedures”), en

OVERWEGENDE dat een partij, wanneer geschillen niet in der minne kunnen worden geschikt, er altijd voor kan kiezen geschillen tussen een lidstaat (of, in voorkomend geval, de Europese Unie of Euratom) en een investeerder uit een andere lidstaat overeenkomstig het nationale recht ter beslechting voor te leggen aan de bevoegde rechters of administratiefrechtelijke instanties, zoals gewaarborgd door de algemene rechtsbeginselen en de eerbiediging van de grondrechten, die onder meer zijn neergelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

GELEID door de gemeenschappelijke opvatting die in deze verklaring tot uitdrukking wordt gebracht, dat als gevolg daarvan een bepaling als artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest niet in het verleden, noch thans of in de toekomst als rechtsgrondslag kon of kan dienen voor arbitrageprocedures die door een investeerder uit een lidstaat worden ingeleid met betrekking tot investeringen in een andere lidstaat,

HERHALENDE Verklaring nr. 17, gehecht aan de Slotakte van de Intergouvernementele Conferentie die het Verdrag van Lissabon heeft aangenomen, waarin eraan wordt herinnerd dat de Verdragen en het recht dat de Unie op grond van de Verdragen vaststelt, voorrang hebben boven het recht van de lidstaten, en dat het voorrangsbeginsel een conflictregel is in hun onderlinge betrekkingen,

ERAAN HERINNEREND derhalve dat een door de lidstaten van de Europese Unie op grond van het internationaal recht gesloten internationale overeenkomst, teneinde eventuele conflicten tussen rechtsnormen op te lossen, in de betrekkingen binnen de EU slechts van toepassing kan zijn voor zover de bepalingen ervan verenigbaar zijn met de EU-Verdragen,

OVERWEGENDE dat als gevolg van de niet-toepasselijkheid van artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest als rechtsgrondslag voor intra-EU-arbitrageprocedures, ook artikel 47, lid 3, van het Verdrag inzake het Energiehandvest niet tot dergelijke procedures kan worden uitgebreid en daarvoor niet was bedoeld,

OVERWEGENDE dat, als gevolg van de niet-toepasselijkheid van artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest als rechtsgrondslag voor intra-EU-arbitrageprocedures, wanneer een dergelijke procedure aanhangig is, de ondertekenaars van deze verklaring die bij die procedure betrokken zijn, hetzij als verweerder, hetzij als staat van herkomst van een investeerder, onderling moeten samenwerken om ervoor te zorgen dat het bestaan van deze verklaring onder de aandacht van het scheidsgerecht in kwestie wordt gebracht, zodat noodzakelijkerwijs de conclusie moet worden getrokken dat het scheidsgerecht niet bevoegd is,

OVERWEGENDE dat er bovendien geen nieuwe intra-EU-arbitrageprocedures zouden mogen worden geregistreerd, en

HET EROVER EENS ZIJNDE dat wanneer niettemin kennisgeving wordt gedaan van arbitrage, de ondertekenaars die bij die procedure betrokken zijn, hetzij als verweerder, hetzij als staat van herkomst van een investeerder, onderling moeten samenwerken om ervoor te zorgen dat het bestaan van deze verklaring onder de aandacht van het scheidsgerecht in kwestie wordt gebracht, zodat noodzakelijkerwijs de conclusie moet worden getrokken dat artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest niet als rechtsgrondslag voor een dergelijke procedure kan dienen,

OVERWEGENDE dat desalniettemin schikkingen en scheidsrechterlijke uitspraken in intra-EU-arbitrageprocedures inzake investeringen die niet langer kunnen worden vernietigd en die vrijwillig zijn nageleefd of definitief ten uitvoer zijn gelegd, niet mogen worden aangevochten,

BETREUREND dat scheidsgerichten, in strijd met de regels van de Europese Unie en Euratom, onder meer zoals uitgedrukt in de uitleggingen van het Hof van Justitie, reeds arbitrale uitspraken hebben gedaan, nog steeds doen en zouden kunnen doen in intra-EU-arbitrageprocedures die zijn ingeleid uit hoofde van artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest,

het eveneens BETREUREND dat dergelijke scheidsrechterlijke uitspraken voorwerp zijn van tenuitvoerleggingsprocedures, ook in derde landen, dat scheidsgerichten zich in lopende intra-EU-arbitrageprocedures die naar verluidt gebaseerd zijn op artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest niet onbevoegd verklaren, en dat arbitrage-instanties nieuwe arbitrageprocedures blijven registreren en deze niet kennelijk niet-ontvankelijk verklaren op grond dat instemming met arbitrage ontbreekt,

OVERWEGENDE dat het derhalve noodzakelijk is het consistente standpunt van de Europese Unie en haar lidstaten uitdrukkelijk en ondubbelzinnig te herhalen door middel van een instrument waarin hun gemeenschappelijke opvatting over de interpretatie en toepassing van het Verdrag inzake het Energiehandvest, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie, wordt bevestigd voor zover het intra-EU-arbitrageprocedures betreft,

OVERWEGENDE dat een aantal bepalingen van het Verdrag inzake het Energiehandvest, overeenkomstig het arrest van het Internationaal Gerechtshof van 5 februari 1970, Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (België/Spanje) (ICJ Reports 1970, blz. 3, punten 33 en 35) en zoals uitgelegd door het Hof van Justitie in het arrest Komstroy, bilaterale betrekkingen beogen te regelen,

OVERWEGENDE dat een dergelijk instrument derhalve alleen betrekking heeft op de bilaterale betrekkingen tussen respectievelijk de Europese Unie, Euratom en hun lidstaten, en, bij uitbreiding, de investeerders uit die partijen bij het Verdrag inzake het Energiehandvest, en dat deze verklaring bijgevolg alleen gevolgen heeft voor partijen die onder de regels van de Europese Unie als regionale organisatie voor economische integratie in de zin van artikel 1, lid 3, van het Verdrag inzake het Energiehandvest vallen, en dat zij geen afbreuk doet aan het genot door de andere partijen bij het Verdrag inzake het Energiehandvest van hun rechten uit hoofde van dat verdrag of de nakoming van hun verplichtingen,

ERAAN HERINNEREND dat de Europese Unie en Euratom en hun lidstaten de andere partijen bij het Verdrag inzake het Energiehandvest in kennis hebben gesteld van hun voornemen om een overeenkomst over de interpretatie en toepassing van het Verdrag inzake het Energiehandvest te sluiten,

OVERWEGENDE dat de Europese Unie, Euratom en hun lidstaten op die manier en in overeenstemming met hun wettelijke verplichtingen uit hoofde van het Unierecht en het recht van Euratom, maar onverminderd hun recht om de vorderingen in te stellen die zij passend achten met betrekking tot de kosten die zij als verweerder in het kader van intra-EU-arbitrageprocedures hebben gemaakt, ervoor zorgen dat het arrest Komstroy volledig en daadwerkelijk wordt nageleefd, dat bestaande uitspraken niet-afdwingbaar zijn, dat scheidsrechters verplicht zijn om alle aanhangige intra-EU-arbitrageprocedures onmiddellijk te beëindigen, en dat arbitrage-instanties verplicht zijn om geen toekomstige intra-EU-arbitrageprocedures meer te registreren, overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden uit hoofde van artikel 36, lid 3, van het Verdrag inzake de beslechting van geschillen met betrekking tot investeringen tussen Staten en onderdanen van andere Staten (het ICSID-Verdrag) en artikel 12 van de arbitrageregels van de SCC (Stockholm Chamber of Commerce), en dat scheidsrechters moeten verklaren dat intra-EU-arbitrageprocedures een rechtsgrondslag ontberen,

HET EROVER EENS ZIJNDE dat deze verklaring van toepassing is op arbitrageprocedures tussen investeerders en staten waarbij de Europese Unie of haar lidstaten betrokken zijn als partij bij intra-EU geschillen op grond van artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest uit hoofde van om het even welke arbitrageverdragen of -regels, met inbegrip van het ICSID-Verdrag en de ICSID-arbitrageregels, de arbitrageregels van het Arbitrage-instituut van de Kamer van Koophandel van Stockholm (SCC, Stockholm Chamber of Commerce), de arbitrageregels van de Commissie van de Verenigde Naties voor internationaal handelsrecht (UNCITRAL) en ad-hoc arbitrage,

OVERWEGENDE dat de ondertekenaars naar aanleiding van deze verklaring voornemens zijn hun gemeenschappelijke opvatting te formaliseren in een plurilateraal onderling verdrag, waarvan de tekst door de ondertekenaars van deze verklaring is onderhandeld en geparafeerd als teken dat de tekst stabiel is, en alles in het werk te stellen om hun akten van bekrachtiging, goedkeuring of aanvaarding van dat verdrag te zijner tijd neer te leggen,

IN AANMERKING NEMENDE dat de bepalingen van deze verklaring de mogelijkheid voor de Europese Commissie of een lidstaat om zich op grond van de artikelen 258, 259 en 260 VWEU tot het Hof van Justitie te wenden onverlet laten,

VERKLAREN DE EUROPESE UNIE EN HAAR LIDSTATEN (“DE ONDERTEKENAARS”), REKENING HOUDEND MET HET VOORGAANDE,

DAT ZIJ DE VOLGENDE GEMEENSCHAPPELIJKE OPVATTING OVER DE NIET-TOEPASSELIJKHEID VAN ARTIKEL 26 VAN HET VERDRAG INZAKE HET

**ENERGIEHANDVEST ALS GRONDSLAG VOOR INTRA-EU-
ARBITRAGEPROCEDURES DELEN:**

- 1. De ondertekenaars bevestigen hierbij, voor meer zekerheid, dat zij een gemeenschappelijke opvatting delen over de interpretatie en toepassing van het Verdrag inzake het Energiehandvest, die behelst dat artikel 26 van dat verdrag niet als rechtsgrondslag voor intra-EU-arbitrageprocedures kan en nooit heeft kunnen dienen.**

Die gemeenschappelijke opvatting is gebaseerd op de volgende elementen van het Unierecht:

- i. de interpretatie van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgens welke artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest niet van toepassing is en nooit had mogen worden toegepast als grondslag voor intra-EU-arbitrageprocedures, en**
 - ii. de voorrang van het recht van de Europese Unie, die in herinnering is gebracht in Verklaring nr. 17, gehecht aan de Slotakte van de Intergouvernementele Conferentie die het Verdrag van Lissabon heeft aangenomen, als regel van internationaal recht die conflicten tussen rechtsnormen in hun onderlinge betrekkingen regelt, zodat artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest hoe dan ook niet van toepassing is of kan zijn als grondslag voor intra-EU-arbitrageprocedures.**
- 2. De ondertekenaars bevestigen voor meer zekerheid dat zij de gemeenschappelijke opvatting delen dat, als gevolg van het ontbreken van een rechtsgrondslag voor intra-EU-arbitrageprocedures uit hoofde van artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest, artikel 47, lid 3, van het Verdrag inzake het Energiehandvest niet tot dergelijke procedures kan of had kunnen worden uitgebreid. Artikel 47, lid 3, van het Verdrag inzake het Energiehandvest kan in dat verband bijgevolg geen rechtsgevolgen hebben gehad in betrekkingen binnen de EU wanneer een ondertekenaar het Verdrag inzake het Energiehandvest vóór [ondertekening van] deze verklaring heeft opgezegd, en zal evenmin rechtsgevolgen hebben in betrekkingen binnen de EU indien een ondertekenaar het Verdrag inzake het Energiehandvest later opzegt.**

- 3. De ondertekenaars verklaren voor meer zekerheid dat artikel 26 van het Verdrag inzake het Energiehandvest, overeenkomstig de in de paragrafen 1 en 2 uitgedrukte gemeenschappelijke opvatting, en onverminderd die opvatting, niet van toepassing is als grondslag voor intra-EU-arbitrageprocedures en dat artikel 47, lid 3, van het Verdrag inzake het Energiehandvest in dat verband geen rechtsgevolgen heeft voor betrekkingen binnen de EU.**

- 4. De paragrafen 1 tot en met 3 laten de interpretatie en toepassing van andere bepalingen van het Verdrag inzake het Energiehandvest onverlet voor zover zij betrekking hebben op betrekkingen binnen de EU.**

Gedaan te Brussel in een enkel origineel in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Ierse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische en de Zweedse taal, op 26 juni 2024.

**DEKLARACJA W SPRAWIE SKUTKÓW PRAWNYCH WYROKU TRYBUNAŁU
SPRAWIEDLIWOŚCI W SPRAWIE KOMSTROY I WSPÓLNEGO ROZUMIENIA
BRAKU ZASTOSOWANIA ART. 26 TRAKTATU KARTY ENERGETYCZNEJ JAKO
PODSTAWY DLA WEWNĄTRZUNIJNYCH POSTĘPOWAŃ ARBITRAŻOWYCH**

ZŁOŻONA PRZEZ PRZEDSTAWICIELI RZĄDÓW PAŃSTW CZŁONKOWSKICH I UNII
EUROPEJSKIEJ W DNIU 26 CZERWCA 2024 R.

MAJĄC NA UWADZE Traktat Karty Energetycznej, podpisany w Lizbonie dnia 17 grudnia 1994 r. (Dz.U. L 380 z 31.12.1994, s. 24) i zatwierdzony w imieniu Wspólnot Europejskich decyzją Rady i Komisji (98/181/WE, EWWiS, Euratom) z dnia 23 września 1997 r. (Dz.U. L 69 z 9.3.1998, s. 1), jak i jego możliwe późniejsze zmiany („Traktat Karty Energetycznej”),

MAJĄC NA UWADZE normy międzynarodowego prawa zwyczajowego skodyfikowane w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów,

BIORĄC POD UWAGĘ, że członkowie Regionalnej Organizacji Integracji Gospodarczej w rozumieniu art. 1 pkt 3 Traktatu Karty Energetycznej wyrażają niniejszym wspólne rozumienie wykładni i stosowania traktatu w ich relacjach *inter se*,

PRZYPOMINAJĄC, że wystąpienie z Traktatu Karty Energetycznej nie wpływa na status jako członka Regionalnej Organizacji Integracji Gospodarczej Strony, która jest sygnatariuszem niniejszej Deklaracji i która wystąpiła, ani nie wyłącza interesu w wyrażaniu wspólnego rozumienia wykładni i stosowania tego Traktatu tak długo, jak może on wywierać skutki prawne w odniesieniu do tego członka, a w szczególności w odniesieniu do art. 47 ust. 3 Traktatu Karty Energetycznej,

MAJĄC NA UWADZE Traktat o Unii Europejskiej (TUE), Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom) oraz ogólne zasady prawa Unii Europejskiej i Euratomu,

BIORĄC POD UWAGĘ, że znajdujące się w niniejszej Deklaracji odniesienia do Unii Europejskiej należy rozumieć również jako odniesienia do jej poprzedniczki, Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej, a następnie Wspólnoty Europejskiej, dopóki Wspólnota Europejska nie została zastąpiona przez Unię Europejską,

PRZYPOMINAJĄC, że zgodnie z orzecznictwem Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej (kwestia Jaworzyny (granica polsko-czechosłowacka), opinia doradcza [1923], Seria B STSM nr 8, s. 37) oraz Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (zastrzeżenia do Konwencji w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa, opinia doradcza, [1951] Raporty MTS, 15, 20) prawo do dokonywania wykładni autorytatywnej normy prawnej należy do stron umowy międzynarodowej w odniesieniu do tej umowy,

PRZYPOMINAJĄC, że państwa członkowskie Unii Europejskiej przyznały Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) prawo do dokonywania wykładni autorytatywnej prawa Unii i Euratomu, jak wyjaśnił TSUE w wyroku z dnia 30 maja 2006 r. w sprawie C-459/03 Komisja przeciwko Irlandii (Mox Plant) (ECLI:EU:C:2006:345, pkt 129–137), w którym orzekł on, że wyłączna kompetencja do wykładni i stosowania prawa Unii i Euratomu obejmuje wykładnię i stosowanie umów międzynarodowych, których stronami są Unia Europejska, Euratom i państwa członkowskie, w stosunkach między dwoma państwami członkowskimi albo Unią Europejską lub Euratomem a państwem członkowskim,

PRZYPOMINAJĄC, że zgodnie z art. 344 TFUE i art. 193 traktatu Euratom, państwa członkowskie Unii Europejskiej nie mają prawa poddawać sporów dotyczących wykładni lub stosowania TUE, TFUE i traktatu Euratom procedurze rozstrzygnięcia innej niż w nich przewidziana,

PRZYPOMINAJĄC, że w wyroku z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie C-284/16 Achmea (ECLI:EU:C:2018:158) TSUE orzekł, że art. 267 i 344 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie postanowieniu umowy międzynarodowej zawartej między państwami członkowskimi, wedle którego inwestor z jednego z tych państw członkowskich może, w przypadku sporu dotyczącego inwestycji w drugim państwie członkowskim, wszcząć postępowanie przeciwko temu drugiemu państwu członkowskiemu przed sądem polubownym, którego kompetencję państwo to zobowiązało się uznać,

PRZYPOMINAJĄC niezmiennie powtarzane stanowisko Unii Europejskiej, zgodnie z którym Traktat Karty Energetycznej nie miał mieć zastosowania w stosunkach wewnątrzunijnych oraz że nie było i nie mogło być intencją Unii Europejskiej, Euratomu i ich państw członkowskich, aby Traktat Karty Energetycznej tworzył jakiegokolwiek zobowiązania między nimi, ponieważ był negocjowany jako instrument zewnętrznej polityki energetycznej Unii Europejskiej w celu ustanowienia ram współpracy energetycznej z państwami trzecimi, podczas gdy wewnętrzna polityka energetyczna Unii składa się ze złożonego systemu zasad mających na celu stworzenie rynku wewnętrznego w obszarze energii, który to system reguluje wyłącznie stosunki między państwami członkowskimi,

PRZYPOMINAJĄC, że w wyroku z dnia 2 września 2021 r. w sprawie C-741/19 Komstroy (ECLI:EU:C:2021:655, pkt 66), potwierdzonym w opinii 1/20 (ECLI:EU:C:2022:485, pkt 47), TSUE orzekł, że art. 26 ust. 2 lit. c) Traktatu Karty Energetycznej należy interpretować w ten sposób, iż nie ma on zastosowania do sporów między państwem członkowskim a inwestorem z innego państwa członkowskiego w przedmiocie inwestycji dokonanej przez tego inwestora w pierwszym państwie członkowskim,

PRZYPOMINAJĄC, że jako wykładnia dokonana przez właściwy sąd i odzwierciedlająca ogólną zasadę prawa międzynarodowego publicznego, wykładnia Traktatu Karty Energetycznej zawarta w wyroku w sprawie Komstroy ma zastosowanie od momentu zatwierdzenia Traktatu Karty Energetycznej przez Unię Europejską, Euratom i ich państwa członkowskie,

BIORĄC POD UWAGĘ, że art. 267 i 344 TFUE należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie wykładni art. 26 Traktatu Karty Energetycznej, która umożliwia rozstrzygnięcie sporów między inwestorem z jednego państwa członkowskiego Unii Europejskiej a innym państwem członkowskim Unii Europejskiej, Unią Europejską lub Euratomem przed trybunałem arbitrażowym (wewnątrzunijne postępowanie arbitrażowe),

BIORĄC w każdym razie POD UWAGĘ, że w przypadku gdy sporów nie można rozstrzygnąć polubownie, strona może, jak zawsze, zdecydować się na przedłożenie, zgodnie z prawem krajowym, sporów między państwem członkowskim (lub w zależności od przypadku Unią Europejską lub Euratomem) a inwestorem z innego państwa członkowskiego do rozstrzygnięcia przez właściwe sądy lub trybunały administracyjne, co jest zagwarantowane w ogólnych zasadach prawa i w poszanowaniu praw podstawowych zapisanych między innymi w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej,

PODZIELAJĄC wspólne rozumienie wyrażone w niniejszej Deklaracji, że w rezultacie klauzula taka jak art. 26 Traktatu Karty Energetycznej nie mogła w przeszłości i nie może obecnie ani w przyszłości służyć jako podstawa prawna dla postępowań arbitrażowych wszczętych przez inwestora z jednego państwa członkowskiego dotyczących inwestycji w innym państwie członkowskim,

PRZYPOMINAJĄC deklarację nr 17 załączoną do aktu końcowego konferencji międzyrządowej, która przyjęła Traktat z Lizbony, w której to deklaracji przypomniano, że Traktaty i prawo przyjęte przez Unię na podstawie Traktatów mają pierwszeństwo przed prawem państw członkowskich oraz że zasada pierwszeństwa stanowi normę kolizyjną we wzajemnych stosunkach,

PRZYPOMINAJĄC w związku z tym, że w celu rozwiązania wszelkich kolizji norm umowa międzynarodowa zawarta przez państwa członkowskie Unii Europejskiej na podstawie prawa międzynarodowego może mieć zastosowanie w stosunkach wewnątrzunijnych jedynie w zakresie, w jakim jej postanowienia są zgodne z Traktatami UE,

BIORĄC POD UWAGĘ, że w wyniku braku zastosowania art. 26 Traktatu Karty Energetycznej jako podstawy prawnej dla wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych, również art. 47 ust. 3 Traktatu Karty Energetycznej nie może dotyczyć i nie miał dotyczyć takich postępowań,

BIORĄC POD UWAGĘ, że w wyniku braku zastosowania art. 26 Traktatu Karty Energetycznej jako podstawy prawnej wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych, w przypadku gdy toczy się wewnątrzunijne postępowanie arbitrażowe, sygnatariusze niniejszej Deklaracji, których dotyczy to postępowanie, zarówno jako pozwany, jak i jako państwo pochodzenia inwestora, powinny ze sobą współpracować w celu zapewnienia, aby dany trybunał arbitrażowy został powiadomiony o istnieniu niniejszej Deklaracji, co pozwoli na wyciągnięcie odpowiedniego wniosku o braku jurysdykcji trybunału arbitrażowego,

BIORĄC ponadto POD UWAGĘ, że nie należy rejestrować żadnych nowych wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych,

ZGADZAJĄC SIĘ, że w przypadku gdy mimo wszystko zostanie złożone zawiadomienie o arbitrażu, sygnatariusze, których dotyczy to postępowanie, zarówno jako pozwany, jak i jako państwo pochodzenia inwestora, powinni ze sobą współpracować w celu zapewnienia, aby dany trybunał arbitrażowy został powiadomiony o istnieniu niniejszej Deklaracji, co pozwoli na wyciągnięcie odpowiedniego wniosku, że art. 26 Traktatu Karty Energetycznej nie może służyć jako podstawa prawna takiego postępowania,

BIORĄC jednak POD UWAGĘ, że nie należy kwestionować ugód i orzeczeń arbitrażowych w wewnątrzunijnych postępowaniach arbitrażowych dotyczących inwestycji, których to ugód i orzeczeń nie można już unieważnić ani uchylić i które zostały dobrowolnie wykonane lub ostatecznie wyegzekwowane,

UBOLEWAJĄC, że orzeczenia arbitrażowe były już wydawane, są nadal wydawane i mogą nadal być wydawane w sposób sprzeczny z zasadami Unii Europejskiej i Euratomu, w tym zasadami wyrażonymi w wykładniach TSUE, przez trybunały arbitrażowe w wewnątrzunijnych postępowaniach arbitrażowych wszczętych na podstawie art. 26 Traktatu Karty Energetycznej,

UBOLEWAJĄC ponadto, że takie orzeczenia arbitrażowe są przedmiotem postępowań egzekucyjnych, w tym w państwach trzecich, że w toczących się wewnątrzunijnych postępowaniach arbitrażowych rzekomo opartych na art. 26 Traktatu Karty Energetycznej trybunały arbitrażowe nie zrzekają się właściwości i jurysdykcji, oraz że instytucje arbitrażowe nadal rejestrują nowe postępowania arbitrażowe i nie odrzucają ich jako oczywiście niedopuszczalnych z uwagi na brak zgody na poddanie się arbitrażowi,

BIORĄC ZATEM POD UWAGĘ, że konieczne jest wyraźne i jednoznaczne przypomnienie spójnego stanowiska Unii Europejskiej i jej państw członkowskich w drodze instrumentu potwierdzającego wspólne rozumienie w sprawie wykładni i stosowania Traktatu Karty Energetycznej, zgodnie z wykładnią TSUE, w zakresie, w jakim dotyczy on wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych,

BIORĄC POD UWAGĘ, że zgodnie z wyrokiem Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości z dnia 5 lutego 1970 r. w sprawie Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgia przeciwko Hiszpanii) (Raporty MTS 1970, s. 3, pkt 33 i 35) oraz jak wyjaśnił TSUE w wyroku w sprawie Komstroy, niektóre postanowienia Traktatu Karty Energetycznej mają regulować stosunki dwustronne,

BIORĄC ZATEM POD UWAGĘ, że taki instrument dotyczy wyłącznie stosunków dwustronnych między – odpowiednio – Unią Europejską i ich państwami członkowskimi, a co za tym idzie – między inwestorami z tych Umawiających się Stron Traktatu Karty Energetycznej, oraz że w związku z tym niniejsza Deklaracja wpływa wyłącznie na strony, które podlegają zasadom Unii Europejskiej i Euratomu jako Regionalnej Organizacji Integracji Gospodarczej w rozumieniu art. 1 ust. 3 Traktatu Karty Energetycznej, i nie wpływa na korzystanie przez pozostałe strony Traktatu Karty Energetycznej z ich praw wynikających z tego traktatu ani na wykonywanie ich zobowiązań,

PRZYPOMINAJĄC, że Unia Europejska i Euratom oraz ich państwa członkowskie poinformowały pozostałe umawiające się strony Traktatu Karty Energetycznej o zamiarze zawarcia porozumienia w sprawie wykładni i stosowania Traktatu Karty Energetycznej,

BIORĄC POD UWAGĘ, że w ten sposób i zgodnie z ich zobowiązaniami prawnymi wynikającymi z prawa UE i Euratomu, ale bez uszczerbku dla ich prawa do dochodzenia roszczeń, jakie uznają za stosowne w odniesieniu do kosztów poniesionych przez nich jako pozwanych w związku z wewnątrzunijnymi postępowaniami arbitrażowymi, Unia Europejska, Euratom i ich państwa członkowskie zapewniają w ten sposób pełne i skuteczne wykonanie wyroku w sprawie Komstroy,

niewykonalność istniejących orzeczeń, spoczywający na trybunałach arbitrażowych obowiązek natychmiastowego zakończenia wszelkich toczących się wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych oraz zobowiązanie instytucji arbitrażowych do nierejestrowania żadnych przyszłych wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych, zgodnie z ich odpowiednimi uprawnieniami na podstawie art. 36 ust. 3 konwencji ICSID i art. 12 regulaminu arbitrażowego SCC, a trybunałów arbitrażowych – do stwierdzenia, że jakiegokolwiek wewnątrzunijne postępowanie arbitrażowe nie ma podstawy prawnej,

ROZUMIEJĄC, że niniejsza Deklaracja obejmuje postępowania arbitrażowe w sporach między inwestorem a państwem, w których Unia Europejska lub jej państwa członkowskie uczestniczą jako strony sporów wewnątrzunijnych na podstawie art. 26 Traktatu Karty Energetycznej na mocy dowolnej konwencji arbitrażowej lub regulaminu arbitrażowego, w tym Konwencji o rozstrzygnięciu sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw („konwencja ICSID”) i regulaminu arbitrażowego ICSID, regulaminu arbitrażowego Instytutu Arbitrażowego Sztokholmskiej Izby Handlowej (SCC), regulaminu arbitrażowego Komisji Narodów Zjednoczonych do spraw Międzynarodowego Prawa Handlowego (UNCITRAL) i arbitrażu *ad hoc*,

BIORĄC POD UWAGĘ, że w następstwie niniejszej Deklaracji jej sygnatariusze zamierzają sformalizować swoje wspólne rozumienie za pomocą wielostronnego traktatu, którego tekst został wynegocjowany i parafowany przez sygnatariuszy niniejszej Deklaracji w celu zaznaczenia, że jest stabilny, oraz zamierzają dołożyć wszelkich starań, aby złożyć w odpowiednim czasie swoje dokumenty ratyfikacyjne lub dokumenty zatwierdzenia lub przyjęcia tego traktatu,

MAJĄC NA UWADZE, że postanowienia niniejszej Deklaracji pozostają bez uszczerbku dla możliwości wniesienia sprawy do TSUE przez Komisję Europejską lub dowolne państwo członkowskie na podstawie art. 258, 259 i 260 TFUE,

W ZWIĄZKU Z POWYŻSZYM UNIA EUROPEJSKA I JEJ PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE (ZWANE DALEJ „SYGNATARIUSZAMI”)

OŚWIADCZAJĄ, ŻE PODZIELAJĄ NASTĘPUJĄCE WSPÓLNE ROZUMIENIE BRAKU ZASTOSOWANIA ART. 26 TRAKTATU KARTY ENERGETYCZNEJ JAKO PODSTAWY DLA WEWNĄTRZUNIJNYCH POSTĘPOWAŃ ARBITRAŻOWYCH:

1. Sygnatariusze potwierdzają niniejszym, dla większej pewności, że podzielają wspólne rozumienie wykładni i stosowania Traktatu Karty Energetycznej, zgodnie z którym to rozumieniem art. 26 tego traktatu nie może i nigdy nie mógł posłużyć jako podstawa prawna dla wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych.

To wspólne rozumienie opiera się na następujących elementach prawa Unii:

- i. wykładni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zgodnie z którą art. 26 Traktatu Karty Energetycznej nie ma zastosowania i nigdy nie powinien być stosowany jako podstawa dla wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych; oraz
 - ii. nadrzędności prawa Unii, przypomnianej w deklaracji nr 17 załączonej do aktu końcowego konferencji międzyrządowej, która przyjęła Traktat z Lizbony, jako zasadzie prawa międzynarodowego regulującej kolizję norm w ich wzajemnych stosunkach, skutkującej tym, że w każdym przypadku art. 26 Traktatu Karty Energetycznej nie ma i nie mógł mieć zastosowania jako podstawa dla wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych.
2. Dla większej pewności sygnatariusze potwierdzają swoje wspólne rozumienie co do tego, że ze względu na brak podstawy prawnej dla wewnątrzunijnego postępowania arbitrażowego na podstawie art. 26 Traktatu Karty Energetycznej art. 47 ust. 3 Traktatu Karty Energetycznej nie może ani nie mógł obejmować takich postępowań. W związku z tym art. 47 ust. 3 Traktatu Karty Energetycznej nie mógł wywołać żadnych skutków prawnych w stosunkach wewnątrzunijnych, gdy sygnatariusz wystąpił z Traktatu Karty Energetycznej przed złożeniem niniejszej Deklaracji, ani też nie wywoła żadnych skutków prawnych w stosunkach wewnątrzunijnych, jeżeli sygnatariusz wystąpi z Traktatu Karty Energetycznej w późniejszym terminie.
3. Dla większej pewności sygnatariusze oświadczają, że zgodnie ze wspólnym rozumieniem wyrażonym w ust. 1 i 2, i bez uszczerbku dla tego rozumienia, art. 26 Traktatu Karty Energetycznej nie stosuje się jako podstawa dla wewnątrzunijnych postępowań arbitrażowych oraz że w tym względzie art. 47 ust. 3 Traktatu Karty Energetycznej nie wywoła skutków prawnych w stosunkach wewnątrzunijnych.

- 4. Ust. 1–3 pozostają bez uszczerbku dla wykładni i stosowania innych postanowień Traktatu Karty Energetycznej w zakresie, w jakim dotyczą one stosunków wewnętrznych.**

Sporządzono w Brukseli w jednym egzemplarzu w języku angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, irlandzkim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, rumuńskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, węgierskim i włoskim

w dniu 26 czerwca 2024 r.

**DECLARAÇÃO SOBRE AS CONSEQUÊNCIAS JURÍDICAS DO ACÓRDÃO DO
TRIBUNAL DE JUSTIÇA NO PROCESSO *KOMSTROY* E ENTENDIMENTO COMUM
SOBRE A INAPLICABILIDADE DO ARTIGO 26.º DO TRATADO DA CARTA DA
ENERGIA COMO BASE PARA PROCESSOS DE ARBITRAGEM INTRA-UE**

EFETUADA PELOS REPRESENTANTES DOS GOVERNOS DOS ESTADOS-MEMBROS E DA
UNIÃO EUROPEIA EM 26 DE JUNHO DE 2024

TENDO EM CONTA o Tratado da Carta da Energia, assinado em Lisboa em 17 de dezembro de 1994 (JO 1994, L 380, p. 24) e aprovado em nome das Comunidades Europeias pela Decisão 98/181/CE, CECA, Euratom, do Conselho e da Comissão, de 23 de setembro de 1997 (JO 1998, L 69, p. 1), sujeito às alterações que venham a ser introduzidas («Tratado da Carta da Energia»),

TENDO EM CONTA as normas de direito internacional consuetudinário, codificadas na Convenção de Viena sobre o Direito dos Tratados (CVDT),

CONSIDERANDO que os membros de uma organização regional de integração económica, na aceção do artigo 1.º, n.º 3, do Tratado da Carta da Energia, expressam pelo presente um entendimento comum da interpretação e da aplicação de um tratado nas relações entre si,

RECORDANDO que a denúncia do Tratado da Carta da Energia não afeta o estatuto de membro da organização regional de integração económica do signatário da presente Declaração que o denunciou, nem exclui o interesse em expressar um entendimento comum da interpretação e da aplicação desse Tratado enquanto se puder considerar que produz efeitos jurídicos em relação a esse membro e, em particular, no que diz respeito ao artigo 47.º, n.º 3, do Tratado da Carta da Energia,

TENDO EM CONTA o Tratado da União Europeia (TUE), o Tratado sobre o Funcionamento da União Europeia (TFUE) e o Tratado que institui a Comunidade Europeia da Energia Atómica (EURATOM), bem como os princípios gerais do direito da União Europeia e da EURATOM,

CONSIDERANDO que as referências à União Europeia na presente Declaração devem ser igualmente entendidas como referências à sua antecessora, a Comunidade Económica Europeia e, subsequentemente, a Comunidade Europeia, até à substituição desta última pela União Europeia,

RECORDANDO que, em conformidade com a jurisprudência do Tribunal Permanente de Justiça Internacional [*Questão de Jaworzina (Fronteira Polónia- Checoslováquia)*], Parecer Consultivo,

[1923] TPJI, Série B, n.º 8, 37] e do Tribunal Internacional de Justiça (*Reservas à Convenção para a Prevenção e Repressão do Crime de Genocídio*, Parecer Consultivo, [1951]. Relatórios do TIJ, 15, 20], o direito de fazer uma interpretação fidedigna de uma norma jurídica num acordo internacional pertence às partes nesse acordo,

RECORDANDO que os Estados-Membros da União Europeia conferiram o direito de fazer uma interpretação fidedigna do direito da União e da EURATOM ao Tribunal de Justiça da União Europeia (TJUE), tal como explicado pelo TJUE no seu acórdão de 30 de maio de 2006, *Comissão/Irlanda (Mox Plant)*, C-459/03 (EU:C:2006:345, n.ºs 129 a 137), em que declarou que a competência exclusiva para interpretar e aplicar o direito da União e da EURATOM se estende à interpretação e à aplicação dos acordos internacionais em que a União Europeia, a EURATOM e os Estados-Membros sejam partes, nas relações entre dois Estados-Membros ou entre a União Europeia ou a EURATOM e um Estado-Membro,

RECORDANDO que, nos termos do artigo 344.º do TFUE e do artigo 193.º do Tratado EURATOM, os Estados-Membros da União Europeia não têm o direito de submeter qualquer diferendo relativo à interpretação ou aplicação do TUE, do TFUE e do Tratado EURATOM a um modo de resolução diverso dos que neles estão previstos,

RECORDANDO que, no seu acórdão de 6 de março de 2018, *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), o TJUE declarou que os artigos 267.º e 344.º TFUE devem ser interpretados no sentido de que se opõem a uma disposição constante de um acordo internacional celebrado entre os Estados-Membros nos termos da qual um investidor de um desses Estados-Membros pode, em caso de litígio relativo a investimentos realizados no outro Estado-Membro, intentar uma ação contra este último Estado-Membro num tribunal arbitral, cuja competência esse Estado-Membro se comprometeu a aceitar,

RECORDANDO a posição, sistematicamente reiterada, da União Europeia, segundo a qual o Tratado da Carta da Energia não se destinava a ser aplicado nas relações intra-UE e a intenção da União Europeia, da EURATOM e dos seus Estados-Membros não era, nem poderia ter sido, que o Tratado da Carta da Energia criasse entre eles quaisquer obrigações, uma vez que foi negociado como instrumento da política energética externa da União Europeia com vista a estabelecer um quadro para a cooperação energética com países terceiros, ao passo que a política energética interna da União consiste num sistema complexo de regras pensadas para criar um mercado interno no domínio da energia que regule exclusivamente as relações entre os Estados-Membros,

RECORDANDO que, no seu acórdão de 2 de setembro de 2021, *Komstroy*, C-741/19 (EU:C:2021:655, n.º 66) (acórdão *Komstroy*), confirmado no seu parecer 1/20 (EU:C:2022:485, n.º 47), o TJUE declarou que o artigo 26.º, n.º 2, alínea c), do Tratado da Carta da Energia deve ser interpretado no sentido de que não é aplicável aos diferendos que opõem um Estado-Membro a um investidor de outro Estado-Membro a respeito de um investimento realizado por este último no primeiro Estado-Membro,

RECORDANDO que, enquanto interpretação do tribunal competente e que reflete um princípio geral de direito internacional público, a interpretação do Tratado da Carta da Energia no acórdão *Komstroy* é aplicável desde a aprovação do Tratado da Carta da Energia pela União Europeia, pela EURATOM e pelos seus Estados-Membros,

CONSIDERANDO que os artigos 267.º e 344.º do TFUE devem ser interpretados no sentido de que se opõem a uma interpretação do artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia que permita a resolução de diferendos entre, por um lado, um investidor de um Estado-Membro da União Europeia e, por outro, outro Estado-Membro da União Europeia, a União Europeia ou a EURATOM num tribunal arbitral (processo de arbitragem intra-UE), e

CONSIDERANDO, em qualquer caso, que, quando os diferendos não possam ser resolvidos amigavelmente, uma parte pode sempre optar por submeter, em conformidade com o direito nacional, os diferendos que opõem um Estado-Membro (ou a União Europeia, ou a EURATOM) e um investidor de outro Estado-Membro aos tribunais civis ou administrativos competentes, tal como garantido pelos princípios gerais do direito e pelo respeito dos direitos fundamentais, consagrados, nomeadamente, na Carta dos Direitos Fundamentais da União Europeia,

PARTILHANDO o entendimento comum expresso na presente Declaração de que, conseqüentemente, uma cláusula como o artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia não podia, não pode, nem poderá servir de base jurídica para um processo de arbitragem iniciado por um investidor de um Estado-Membro a respeito de investimentos noutra Estado-Membro,

REITERANDO a Declaração n.º 17, anexada à Ata Final da Conferência Intergovernamental que adotou o Tratado de Lisboa, que lembra que os Tratados e o direito adotado pela União com base nos Tratados primam sobre o direito dos Estados-Membros e que o princípio do primado constitui uma norma de conflito nas suas relações mútuas,

RECORDANDO, por conseguinte, que, para resolver eventuais conflitos de normas, um acordo internacional celebrado pelos Estados-Membros da União ao abrigo do direito internacional só pode

aplicar-se nas relações intra-UE na medida em que as suas disposições sejam compatíveis com os Tratados da UE,

CONSIDERANDO que, devido à inaplicabilidade do artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia como base jurídica para processos de arbitragem intra-UE, também o artigo 47.º, n.º 3, do Tratado da Carta da Energia não pode nem se destinava a abranger esses processos,

CONSIDERANDO que, devido à inaplicabilidade do artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia como base jurídica para os processos de arbitragem intra-UE, sempre que esteja pendente um processo de arbitragem intra-UE, os signatários da presente Declaração envolvidos nesse processo, seja na qualidade de parte demandada ou de Estado de origem de um investidor, devem cooperar entre si, a fim de assegurar que o tribunal arbitral em questão tenha conhecimento da existência da presente Declaração e possa concluir devidamente que não tem competência para se pronunciar sobre a matéria,

CONSIDERANDO, além disso, que não devem ser registados novos processos de arbitragem intra-UE, e

CONCORDANDO que, nos casos em que, não obstante, seja emitida uma notificação de arbitragem, os signatários envolvidos nesse processo, seja na qualidade de parte demandada ou de Estado de origem de um investidor, devem cooperar entre si, a fim de assegurar que o tribunal arbitral em questão tenha conhecimento da existência da presente Declaração e possa concluir devidamente que o artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia não pode servir de base jurídica para tal processo,

CONSIDERANDO, no entanto, que as transações e as sentenças arbitrais em processos de arbitragem de investimento intra-UE que já não possam ser anuladas ou afastadas e que tenham sido voluntariamente cumpridas ou executadas de forma definitiva não devem ser contestadas,

LAMENTANDO que os tribunais arbitrais já tenham proferido, continuem a proferir e possam ainda vir a proferir sentenças arbitrais que são contrárias às normas da União Europeia e da EURATOM, inclusive como expressas nas interpretações do TJUE, em processos de arbitragem intra-UE iniciados com referência ao artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia,

LAMENTANDO igualmente que essas sentenças arbitrais sejam objeto de processos de execução, incluindo em países terceiros, que, nos processos de arbitragem intra-UE pendentes alegadamente baseados no artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia, os tribunais arbitrais não se declarem incompetentes, e que as instâncias de arbitragem continuem a proceder ao registo de novos processos

de arbitragem e não os rejeitem por serem manifestamente inadmissíveis devido à falta de consentimento para a submissão do diferendo a arbitragem,

CONSIDERANDO, por conseguinte, que é necessário reiterar, expressa e inequivocamente, a posição sistematicamente assumida pela União Europeia e os seus Estados-Membros através de um instrumento que reafirme o seu entendimento comum da interpretação e da aplicação do Tratado da Carta da Energia, tal como interpretado pelo TJUE, na medida em que se refiram a processos de arbitragem intra-UE,

CONSIDERANDO que, em conformidade com o acórdão do Tribunal Internacional de Justiça de 5 de fevereiro de 1970, *Barcelona Traction, Light and Power Company, Limited* (Bélgica/Espanha) (Relatórios do TIJ, 1970, p. 3, n.ºs 33 e 35), e tal como explicado pelo TJUE no acórdão *Komstroy*, certas disposições do Tratado da Carta da Energia destinam-se a reger relações bilaterais,

CONSIDERANDO, por conseguinte, que tal instrumento apenas dirá respeito às relações bilaterais entre a União Europeia, a EURATOM e os seus Estados-Membros, respetivamente, e, por extensão, aos investidores dessas Partes Contratantes no Tratado da Carta da Energia, e que, consequentemente, a presente Declaração afeta apenas as partes que são regidas pelas normas da União Europeia enquanto organização regional de integração económica na aceção do artigo 1.º, n.º 3, do Tratado da Carta da Energia, não prejudicando o exercício pelas outras partes no Tratado da Carta da Energia dos seus direitos ao abrigo desse Tratado ou o cumprimento das suas obrigações,

RECORDANDO que a União Europeia e a EURATOM e os seus Estados-Membros informaram as outras Partes Contratantes no Tratado da Carta da Energia da sua intenção de celebrar um acordo sobre a interpretação e a aplicação do Tratado da Carta da Energia,

CONSIDERANDO que, dessa forma e em consonância com as obrigações legais que lhes incumbem por força do direito da UE e da EURATOM, mas sem prejuízo do seu direito de apresentar os pedidos que considerem adequados em relação aos custos incorridos na qualidade de partes demandadas em processos de arbitragem intra-UE, a União Europeia, a EURATOM e os seus Estados-Membros asseguram o cumprimento integral e efetivo do acórdão *Komstroy*, a inexecutoriedade das sentenças pronunciadas, a obrigação de os tribunais arbitrais porem imediatamente termo a qualquer processo de arbitragem intra-UE pendente e a obrigação de as instâncias de arbitragem não procederem ao registo de futuros processos de arbitragem intra-UE, em conformidade com as respetivas competências nos termos do artigo 36.º, n.º 3, da Convenção CIRDI e do artigo 12.º das regras de

arbitragem da Câmara de Comércio de Estocolmo, bem como que os tribunais arbitrais declarem que os processos arbitrais intra-UE carecem de base jurídica,

ENTENDENDO que a presente Declaração abrange todos os processos de arbitragem investidor-Estado que envolvam a União Europeia ou os seus Estados-Membros enquanto partes em diferendos intra-UE com base no artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia, nos termos de qualquer convenção de arbitragem ou conjunto de regras, incluindo a Convenção para a Resolução de Diferendos relativos a Investimentos entre Estados e Nacionais de outros Estados (Convenção CIRDI) e as regras de arbitragem do CIRDI, as regras de arbitragem do Instituto de Arbitragem da Câmara de Comércio de Estocolmo, as regras de arbitragem da Comissão das Nações Unidas para o Direito Comercial Internacional (CNUDCI) e a arbitragem *ad hoc*,

CONSIDERANDO que, no seguimento da presente Declaração, os seus signatários tencionam formalizar o seu entendimento comum através de um tratado multilateral, cujo texto foi negociado e rubricado pelos signatários da presente Declaração como indicação de que o texto é estável, e para envidar todos os esforços para depositar atempadamente os seus instrumentos de ratificação, aprovação ou aceitação desse tratado,

TENDO EM CONTA que o disposto na presente Declaração não prejudica a possibilidade de a Comissão Europeia ou qualquer Estado-Membro intentar uma ação no TJUE com base nos artigos 258.º, 259.º e 260.º do TFUE,

TENDO EM CONTA O QUE PRECEDE, A UNIÃO EUROPEIA E OS SEUS ESTADOS-MEMBROS («SIGNATÁRIOS»)

DECLARAM PARTILHAR O SEGUINTE ENTENDIMENTO COMUM SOBRE A INAPLICABILIDADE DO ARTIGO 26.º DO TRATADO DA CARTA DA ENERGIA COMO BASE PARA PROCESSOS DE ARBITRAGEM INTRA-UE:

- 1. Os signatários reafirmam, para maior clareza, que partilham um entendimento comum da interpretação e da aplicação do Tratado da Carta da Energia, segundo o qual o artigo 26.º desse Tratado não pode nem nunca pôde servir de base jurídica para processos de arbitragem intra-UE.**

Esse entendimento comum baseia-se nos seguintes elementos do direito da União:

- i. A interpretação do Tribunal de Justiça da União Europeia segundo a qual o artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia não é aplicável, e nunca deveria ter sido aplicado, como base para processos de arbitragem intra-UE; e**
 - ii. O primado do direito da União, recordado na Declaração n.º 17, anexada à Ata Final da Conferência Intergovernamental que adotou o Tratado de Lisboa, enquanto norma de direito internacional que rege o conflito de normas nas suas relações mútuas, de modo que, em todo o caso, o artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia não pode nem poderia ter sido aplicado como base para processos de arbitragem intra-UE.**
- 2. Os signatários reafirmam, para maior clareza, que partilham o entendimento comum de que, devido à falta de base jurídica para os processos de arbitragem intra-UE ao abrigo do artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia, o artigo 47.º, n.º 3, do Tratado da Carta da Energia não pode nem poderia ter abrangido esses processos. Por conseguinte, a este respeito, o artigo 47.º, n.º 3, do Tratado da Carta da Energia não pode ter produzido quaisquer efeitos jurídicos nas relações intra-UE se um signatário tiver denunciado o Tratado da Carta da Energia antes da celebração da presente Declaração, nem produzirá quaisquer efeitos jurídicos nas relações intra-UE se um signatário denunciar o Tratado da Carta da Energia subsequentemente.**
- 3. Para maior clareza, os signatários declaram que, em conformidade com o entendimento comum expresso nos n.ºs 1 e 2, e sem prejuízo do mesmo, o artigo 26.º do Tratado da Carta da Energia não se aplica como base para os processos de arbitragem intra-UE e que, a este respeito, o artigo 47.º, n.º 3, do Tratado da Carta da Energia não produzirá efeitos jurídicos nas relações intra-UE.**
- 4. Os n.ºs 1 a 3 não prejudicam a interpretação e a aplicação de outras disposições do Tratado da Carta da Energia, na medida em que digam respeito a relações intra-UE.**

Feito em Bruxelas em exemplar único nas línguas alemã, búlgara, checa, croata, dinamarquesa, eslovaca, eslovena, espanhola, estónia, finlandesa, francesa, grega, húngara, inglesa, irlandesa, italiana, letã, lituana, maltesa, neerlandesa, polaca, portuguesa, romena e sueca,

em 26 de junho de 2024.

**DECLARAȚIE PRIVIND CONSECINȚELE JURIDICE ALE HOTĂRÂRII CURȚII DE
JUSTIȚIE ÎN CAUZA KOMSTROY ȘI ÎNȚELEGEREA COMUNĂ PRIVIND
NEAPLICABILITATEA ARTICOLULUI 26 DIN TRATATUL PRIVIND CARTA
ENERGIEI CA TEMEI PENTRU PROCEDURILE DE ARBITRAJ DIN INTERIORUL UE**

FORMULATĂ DE REPREZENTANȚII GUVERNELOR STATELOR MEMBRE ȘI AI UNIUNII
EUROPENE LA 26 IUNIE 2024

ȚINÂND SEAMA de Tratatul privind Carta energiei, semnat la Lisabona la 17 decembrie 1994 (JO 1994 L 380, p. 24) și aprobat în numele Comunităților Europene prin Decizia 98/181/CE, CECO, Euratom a Consiliului și a Comisiei din 23 septembrie 1997 (JO 1998 L 69, p. 1), cu eventualele modificări sporadice („Tratatul privind Carta energiei”),

ȚINÂND SEAMA de normele dreptului internațional cutumiar, astfel cum au fost codificate în Convenția de la Viena privind dreptul tratatelor (CVDT),

AVÂND ÎN VEDERE că membrii unei organizații de integrare economică regională în sensul articolului 1 alineatul (3) din Tratatul privind Carta energiei exprimă în continuare o înțelegere comună cu privire la interpretarea și aplicarea unui tratat în relațiile *inter se*,

REAMINTIND că retragerea din Tratatul privind Carta energiei nu afectează statutul de membru al organizației de integrare economică regională a părții semnatare a prezentei declarații care s-a retras și nici nu exclude interesul de a exprima o înțelegere comună cu privire la interpretarea și aplicarea tratatului atât timp cât se poate considera că acesta produce efecte juridice față de membrul respectiv și, în special, în ceea ce privește articolul 47 alineatul (3) din Tratatul privind Carta energiei,

ȚINÂND SEAMA de Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), de Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (EURATOM), precum și de principiile generale ale dreptului Uniunii și ale legislației EURATOM,

AVÂND ÎN VEDERE faptul că mențiunile referitoare la Uniunea Europeană din prezenta declarație trebuie înțelese și ca mențiuni referitoare la predecesoarea sa, Comunitatea Economică Europeană și, ulterior, Comunitatea Europeană, până la momentul înlocuirii acesteia de Uniunea Europeană,

REAMINTIND că, în conformitate cu jurisprudența Curții Permanente de Justiție Internațională [*Chestiunea Jaivorzina (frontiera dintre Polonia și Cehoslovacia)*], Aviz consultativ, (1923) PCIJ

Seria B nr. 8, 37] și a Curții Internaționale de Justiție [*Rezervele la Convenția pentru prevenirea și reprimarea crimei de genocid*, Aviz consultativ, (1951) CIJ. Rapoartele, 15, 20], dreptul de a da o interpretare cu valoare de autoritate unei norme juridice aparține statelor care sunt părți la un acord internațional în raport cu acest acord,

REAMINTIND că statele membre ale Uniunii Europene au cedat Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) dreptul de a da o interpretare cu valoare de autoritate dreptului Uniunii și legislației EURATOM, astfel cum a explicat CJUE în Hotărârea din 30 mai 2006, în cauza *Comisia/Irlanda (Mox Plant)*, C-459/03 (EU:C:2006:345, punctele 137-129), în care a statuat că această competență exclusivă de interpretare și de aplicare a dreptului Uniunii și a legislației EURATOM acoperă și interpretarea și aplicarea acordurilor internaționale la care Uniunea Europeană, EURATOM și statele membre sunt părți, în relația dintre două state membre sau între Uniunea Europeană sau EURATOM și un stat membru,

REAMINTIND că, în conformitate cu articolul 344 din TFUE și cu articolul 193 din Tratatul EURATOM, statele membre ale Uniunii Europene nu au dreptul să înainteze un litigiu cu privire la interpretarea sau la aplicarea TUE, a TFUE sau a Tratatului EURATOM unui alt mod de soluționare decât cele prevăzute de acestea,

REAMINTIND că, în Hotărârea sa pronunțată în 6 martie 2018, în cauza *Achmea*, C-284/16 (EU:C:2018:158), CJUE a statuat că articolele 267 și 344 din TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei dispoziții cuprinse într-un acord internațional încheiat între state membre, potrivit căruia un investitor din unul dintre aceste state membre, în cazul unui litigiu referitor la investiții în celălalt stat membru, poate iniția o procedură împotriva acestui din urmă stat membru în fața unui tribunal arbitral a cărui competență acest stat membru s-a obligat să o accepte,

REAMINTIND poziția reiterată în mod constant a Uniunii Europene potrivit căreia nu era prevăzut ca Tratatul privind Carta energiei să se aplice în relațiile din interiorul UE și că nu a fost și nu ar fi putut fi intenția Uniunii Europene, a EURATOM și a statelor membre ale acestora ca Tratatul privind Carta energiei să creeze obligații între acestea, întrucât a fost negociat ca instrument al politicii energetice externe a Uniunii Europene în vederea stabilirii unui cadru de cooperare în domeniul energetic cu țările terțe, în timp ce, politica energetică internă a Uniunii constă într-un sistem elaborat de norme menite să creeze o piață internă în domeniul energiei, care reglementează exclusiv relațiile dintre statele membre,

REAMINTIND că, în hotărârea din 2 septembrie 2021, în cauza *Komstroy* (C-741/19, EU:C:2021:655, punctul 66) (Hotărârea în cauza *Komstroy*), confirmată în Avizul său 1/20 (EU:C:2022:485, punctul 47), CJUE a statuat că articolul 26 alineatul (2) litera (c) din Tratatul privind Carta energiei trebuie interpretat în sensul că nu se aplică litigiilor dintre un stat membru și un investitor al unui alt stat membru cu privire la o investiție realizată de acesta din urmă în primul stat membru,

REAMINTIND că, în calitate de interpretare a instanței competente care reflectă un principiu general de drept internațional public, interpretarea Tratatului privind Carta energiei din Hotărârea în cauza *Komstroy* se aplică de la aprobarea Tratatului privind Carta energiei de către Uniunea Europeană, EURATOM și statele membre ale acestora,

AVÂND ÎN VEDERE că articolele 267 și 344 din TFUE trebuie interpretate în sensul că se opun unei interpretări a articolului 26 din Tratatul privind Carta energiei care permite ca litigiile dintre, pe de o parte, un investitor dintr-un stat membru al Uniunii Europene și, pe de altă parte, un alt stat membru al Uniunii Europene, Uniunea Europeană sau EURATOM să fie soluționate în fața unei instanțe de arbitraj (denumită în continuare „procedură de arbitraj în interiorul Uniunii”),

AVÂND ÎN VEDERE, în orice caz, că, atunci când litigiile nu pot fi soluționate pe cale amiabilă, una dintre părți poate alege întotdeauna să supună, în conformitate cu dreptul intern, litigiile dintre un stat membru (sau, după caz, dintre Uniunea Europeană sau EURATOM) și un investitor dintr-un alt stat membru spre soluționare instanțelor sau tribunalelor administrative competente, astfel cum sunt garantate de principiile generale de drept și de respectarea drepturilor fundamentale, consacrate, printre altele, în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene,

ÎMPĂRTĂȘIND înțelegerea comună exprimată în prezenta declarație, potrivit căreia, în consecință, o clauză precum articolul 26 din Tratatul privind Carta energiei nu ar fi putut în trecut și nu poate în prezent sau în viitor să servească drept temei juridic pentru procedurile de arbitraj inițiate de un investitor dintr-un stat membru cu privire la investiții într-un alt stat membru,

REITERÂND Declarația nr. 17, anexată la Actul final al Conferinței interguvernamentale în cadrul căreia s-a adoptat Tratatul de la Lisabona, care reamintește că tratatele și legislația adoptată de Uniune în temeiul tratatelor au prioritate față de dreptul statelor membre și că principiul supremației constituie o normă conflictuală în relațiile lor reciproce,

REAMINTIND, în consecință, că, pentru a soluționa orice conflict de norme, un acord internațional încheiat de statele membre ale Uniunii Europene în temeiul dreptului internațional se poate aplica în

relațiile din interiorul UE numai în măsura în care dispozițiile sale sunt compatibile cu tratatele Uniunii,

AVÂND ÎN VEDERE că, în urma neaplicabilității articolului 26 din Tratatul privind Carta energiei ca temei juridic pentru procedurile de arbitraj din interiorul UE, nici articolul 47 alineatul (3) din Tratatul privind Carta energiei nu se poate extinde și nu a fost conceput să se extindă la astfel de proceduri,

AVÂND ÎN VEDERE că, dată fiind neaplicabilitatea articolului 26 din Tratatul privind Carta energiei ca temei juridic pentru procedurile de arbitraj din interiorul UE, în cazul în care sunt în curs proceduri de arbitraj în interiorul UE, semnatarii prezentei declarații care sunt vizați de procedurile respective, fie în calitate de pârât, fie în calitate de stat de origine al unui investitor, ar trebui să coopereze între ele pentru a se asigura că existența prezentei declarații este adusă în atenția tribunalului arbitral în cauză, permițând să se tragă concluzia corespunzătoare cu privire la absența competenței tribunalului,

AVÂND ÎN VEDERE, în plus, că nu ar trebui înregistrată nicio procedură nouă de arbitraj în interiorul UE și

CONVENIND că, în cazul în care se emite totuși o notificare a cererii de arbitraj, semnatarii care sunt vizați de procedurile respective, fie în calitate de pârât, fie în calitate de stat de origine al unui investitor, ar trebui să coopereze între ei pentru a se asigura că existența prezentei declarații este adusă la cunoștința instanței de arbitraj în cauză, permițând să se tragă concluzia corespunzătoare că articolul 26 din Tratatul privind Carta energiei nu poate servi drept temei juridic pentru astfel de proceduri,

AVÂND ÎN VEDERE, cu toate acestea, că tranzacțiile și hotărârile arbitrale în cauzele de arbitraj în materie de investiții în interiorul UE care nu mai pot fi anulate sau desființate și care au fost respectate în mod voluntar sau executate definitiv nu ar trebui contestate,

REGRETÂND faptul că hotărârile arbitrale au fost deja pronunțate, continuă să fie pronunțate și ar putea fi pronunțate în continuare într-un mod care contravine normelor Uniunii Europene și ale EURATOM, inclusiv astfel cum sunt exprimate în interpretările CJUE, de către instanțele de arbitraj în cadrul procedurilor de arbitraj în interiorul UE inițiate cu referire la articolul 26 din Tratatul privind Carta energiei,

și REGRETÂND, de asemenea, că astfel de hotărâri arbitrale fac obiectul unor proceduri de executare, inclusiv în țări terțe, că, în procedurile de arbitraj în curs în interiorul UE care se presupune că se bazează pe articolul 26 din Tratatul privind Carta energiei, instanțele de arbitraj nu își declină competența și jurisdicția și că instituțiile de arbitraj continuă să înregistreze proceduri noi de arbitraj și să nu le respingă ca vădit inadmisibile din cauza lipsei consimțământului de a se supune arbitrajului,

AVÂND ÎN VEDERE, prin urmare, că este necesar să se reitereze, în mod expres și neechivoc, poziția consecventă a Uniunii Europene și a statelor membre ale acesteia prin intermediul unui instrument care să reafirme înțelegerea lor comună cu privire la interpretarea și aplicarea Tratatului privind Carta energiei, astfel cum a fost interpretat de CJUE, în măsura în care se referă la proceduri de arbitraj în interiorul UE,

AVÂND ÎN VEDERE că, în conformitate cu Hotărârea Curții Internaționale de Justiție din 5 februarie 1970, *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgia/Spania)* (Rapoartele CIJ 1970, p. 3, punctele 33 și 35) și conform explicațiilor CJUE în hotărârea în cauza *Komstroy*, anumite dispoziții ale Tratatului privind Carta energiei sunt menite să reglementeze relațiile bilaterale,

AVÂND ÎN VEDERE, prin urmare, că orice astfel de instrument se referă numai la relațiile bilaterale dintre Uniunea Europeană, EURATOM și statele membre ale acestora și, prin extensie, la investitorii din aceste părți contractante la Tratatul privind Carta energiei și că, prin urmare, prezenta declarație afectează numai părțile care sunt reglementate de normele Uniunii Europene în calitate de organizație de integrare economică regională în sensul articolului 1 alineatul (3) din Tratatul privind Carta energiei și nu afectează exercitarea de către celelalte părți la Tratatul privind Carta energiei a drepturilor lor în temeiul tratatului respectiv sau îndeplinirea obligațiilor care le revin,

REAMINTIND că Uniunea Europeană și EURATOM și statele membre ale acestora au informat celelalte părți contractante la Tratatul privind Carta energiei cu privire la intenția lor de a încheia un acord referitor la interpretarea și aplicarea Tratatului privind Carta energiei,

AVÂND ÎN VEDERE că, în acest mod și în conformitate cu obligațiile legale care le revin în temeiul dreptului UE și al legislației EURATOM, dar fără a aduce atingere dreptului lor de a formula cererile pe care le consideră adecvate în ceea ce privește costurile suportate de aceștia în calitate de pârâți în legătură cu procedurile de arbitraj în interiorul UE, Uniunea Europeană, EURATOM și statele lor membre asigură astfel respectarea deplină și efectivă a Hotărârii în cauza *Komstroy*, lipsa forței executorii a hotărârilor existente, obligația instanțelor de arbitraj de a pune capăt imediat oricărei

proceduri de arbitraj pendinte în interiorul UE și obligația instituțiilor de arbitraj de a nu înregistra nicio procedură viitoare de arbitraj în interiorul UE, în conformitate cu competențele care le revin în temeiul articolului 36 alineatul (3) din Convenția ICSID și al articolului 12 din normele de arbitraj SCC, iar a instanțelor de arbitraj de a declara că nicio procedură de arbitraj în interiorul UE nu este lipsită de un temei juridic,

ÎNȚELEGÂND că prezenta declarație se aplică procedurilor de arbitraj între investitori și state în care sunt implicate Uniunea Europeană și statele sale membre ca părți ale unor litigii intra-UE întemeiate pe articolul 26 din Tratatul privind Carta energiei, în conformitate cu orice convenție sau cu orice set de reguli de arbitraj, inclusiv cu Convenția pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane din alte state (Convenția ICSID) și cu regulile de arbitraj ale ICSID, cu regulile de arbitraj ale Institutului de arbitraj al Camerei de Comerț din Stockholm (CCS), cu regulile de arbitraj ale Comisiei Organizației Națiunilor Unite pentru Dreptul Comerțului Internațional (UNCITRAL) și cu arbitrajul *ad-hoc*,

AVÂND ÎN VEDERE că, în urma prezentei declarații, semnatarii săi intenționează să își oficializeze înțelegerea comună în cadrul unui tratat plurilateral, al cărui text a fost negociat și parafat de semnatarii prezentei declarații ca o indicație a faptului că textul este stabil, și să depună toate eforturile pentru a-și transmite în timp util instrumentele de ratificare, aprobare sau acceptare a tratatului respectiv,

ȚINÂND SEAMA de faptul că dispozițiile prezentei declarații nu aduc atingere posibilității Comisiei Europene sau a oricărui stat membru de a introduce o acțiune în fața CJUE în temeiul articolelor 258, 259 și 260 din TFUE,

AVÂND ÎN VEDERE CELE DE MAI SUS, UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI STATELE SALE MEMBRE (DENUMITE ÎN CONTINUARE „SEMNATARI”)

DECLARĂ CĂ ÎMPĂRTĂȘESC URMĂTOAREA ÎNȚELEGERE COMUNĂ PRIVIND NEAPLICABILITATEA ARTICOLULUI 26 DIN TRATATUL PRIVIND CARTA ENERGIEI CA BAZĂ PENTRU PROCEDURILE DE ARBITRAJ ÎN INTERIORUL UE

1. Semnatarii reafirmă pe această cale, pentru o mai mare certitudine, că împărtășesc o înțelegere comună cu privire la interpretarea și aplicarea Tratatului privind Carta energiei, conform căreia articolul 26 din tratat nu poate și nu ar putea servi niciodată drept temei juridic pentru procedurile de arbitraj în interiorul UE.

Interpretarea comună se bazează pe următoarele elemente ale dreptului Uniunii:

- i. interpretarea Curții de Justiție a Uniunii Europene în temeiul căreia articolul 26 din Tratatul privind Carta energiei nu se aplică și nu ar fi trebuit nicicând să fie aplicat ca bază pentru procedurile de arbitraj în interiorul UE; și
 - ii. supremația dreptului Uniunii Europene, amintită în Declarația nr. 17, anexată la Actul final al Conferinței interguvernamentale în cadrul căreia s-a adoptat Tratatul de la Lisabona, ca normă de drept internațional care reglementează conflictul de norme în relațiile lor reciproce, astfel încât, în orice caz, articolul 26 din Tratatul privind Carta energiei nu se aplică și nu s-a putut aplica ca temei pentru procedurile de arbitraj în interiorul UE.
2. Semnatarii reafirmă, pentru o mai mare certitudine, că împărtășesc înțelegerea comună potrivit căreia, ca urmare a absenței unui temei juridic pentru procedurile de arbitraj în interiorul UE în temeiul articolului 26 din Tratatul privind Carta energiei, articolul 47 alineatul (3) din Tratatul privind Carta energiei nu se poate extinde și nu ar fi putut fi extins la astfel de proceduri. În consecință, în această privință, articolul 47 alineatul (3) din Tratatul privind Carta energiei nu poate să fi produs efecte juridice în relațiile din interiorul UE atunci când un semnatar s-a retras din Tratatul privind Carta energiei înainte de formularea prezentei declarații, și nici nu va produce efecte juridice în ceea ce privește relațiile în interiorul UE în cazul în care un semnatar se retrage ulterior din Tratatul privind Carta energiei.
3. Pentru mai multă certitudine, semnatarii declară că, în conformitate cu interpretarea comună exprimată la alineatele (1) și (2) și fără a aduce atingere acestora, articolul 26 din Tratatul privind Carta energiei nu se aplică drept bază pentru procedurile de arbitraj în interiorul UE și că, în acest sens, articolul 47 alineatul (3) din Tratatul privind Carta energiei nu va produce efecte juridice în relațiile din interiorul UE.

4. Alineatele (1)-(3) nu aduc atingere interpretării și aplicării altor dispoziții ale Tratatului privind Carta energiei, în măsura în care acestea se referă la relațiile din interiorul UE.

Întocmit la Bruxelles într-un singur exemplar original, în limbile bulgară, cehă, croată, daneză, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, greacă, irlandeză, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, neerlandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă și suedeză pe 26 iunie 2024.

**VYHLÁSENIE O PRÁVNÝCH DÔSLEDKOCH ROZSUDKU SÚDNEHO DVORA VO
VECI *KOMSTROY* A SPOLOČNOM POROZUMENÍ O NEUPLATNITEĽNOSTI ČLÁNKU
26 ZMLUVY O ENERGETICKEJ CHARTE AKO ZÁKLADU PRE ROZHODCOVSKÉ
KONANIA V RÁMCI EÚ**

VYDANÉ ZÁSTUPCAMI VLÁD ČLENSKÝCH ŠTÁTOV A EURÓPSKEJ ÚNIE 26. JÚNA 2024

SO ZRETEĽOM na Zmluvu o energetickej charte podpísanú v Lisabone 17. decembra 1994 (Ú. v. ES L 380, 1994, s. 24) a schválenú v mene Európskych spoločenstiev rozhodnutím Rady a Komisie 98/181/ES, ESUO, Euratom z 23. septembra 1997 (Ú. v. ES L 69, 1998, s. 1), v znení prípadných neskorších zmien (ďalej len „Zmluva o energetickej charte“),

SO ZRETEĽOM na pravidlá medzinárodného obyčajového práva kodifikovaného vo Viedenskom dohovore o zmluvnom práve,

BERÚC DO ÚVAHY, že členovia organizácie regionálnej hospodárskej integrácie v zmysle článku 1 ods. 3 Zmluvy o energetickej charte týmto vyjadrujú svoje spoločné porozumenie výkladu a uplatňovania zmluvy vo svojich vzájomných vzťahoch,

PRIPOMÍNAJÚC, že odstúpením strany, ktorá je signatárom tohto vyhlásenia, od Zmluvy o energetickej charte nie je ovplyvnený jej status člena organizácie regionálnej hospodárskej integrácie a nevylučuje sa tým ani možnosť, aby takýto člen v prípade záujmu vyjadril súhlas so spoločným porozumením výkladu a uplatňovania uvedenej zmluvy dovtedy, kým by mohla mať na neho právne účinky, a to najmä pokiaľ ide o článok 47 ods. 3 Zmluvy o energetickej charte,

SO ZRETEĽOM na Zmluvu o Európskej únii (ďalej len „ZEÚ“), Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (ďalej len „Zmluva o Euratome“) a všeobecné princípy práva Európskej únie a EURATOM-u,

BERÚC DO ÚVAHY, že odkazy na Európsku úniu v tomto vyhlásení sa majú považovať aj za odkazy na jej predchodcu, t. j. Európske hospodárske spoločenstvo a následne Európske spoločenstvo, dokým nebolo nahradené Európskou úniou,

PRIPOMÍNAJÚC, že v súlade s judikatúrou Stáleho súdu medzinárodnej spravodlivosti [Otázka Javoriny (poľsko-československé hranice), poradné stanovisko, [1923] Zbierka SSMS, séria B č. 8, 37] a Medzinárodného súdneho dvora [Výhrady k Dohovoru o zabránení a trestaní zločinu genocída,

poradné stanovisko, [1951] Zbierka rozhodnutí MSD 15, 20] právo poskytnúť záväzný výklad právnej normy vo veciach výkladu medzinárodnej dohody prináleží výhradne jej zmluvným stranám,

PRIPOMÍNAJÚC, že členské štáty Európskej únie zverili toto právo poskytnúť záväzný výklad práva Únie a EURATOM-u Súdnemu dvoru Európskej únie, ako to vysvetlil Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku z 30. mája 2006 vo veci Komisia/Írsko (Mox Plant), C-459/03 (EU:C:2006:345, body 129 až 137), v ktorom konštatuje, že výlučná právomoc vykladať a uplatňovať právo Únie a EURATOM-u sa vzťahuje aj na výklad a uplatňovanie medzinárodných dohôd, ktorých zmluvnými stranami sú Európska únia, EURATOM a členské štáty, a to vo vzťahoch medzi dvoma členskými štátmi alebo medzi Európskou úniou, resp. EURATOM-om a členským štátom,

PRIPOMÍNAJÚC, že podľa článku 344 ZFEÚ a článku 193 Zmluvy o Euratome členské štáty Európskej únie nemôžu riešiť spory, ktoré sa týkajú výkladu alebo uplatňovania ZEÚ, ZFEÚ a Zmluvy o Euratome, inými metódami, než sú stanovené v týchto zmluvách,

PRIPOMÍNAJÚC, že Súdny dvor vo svojom rozsudku zo 6. marca 2018 vo veci Achmea, C-284/16 (EU:C:2018:158) rozhodol, že články 267 a 344 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že im odporuje ustanovenie obsiahnuté v medzinárodnej dohode uzavretej medzi členskými štátmi, na základe ktorého investor jedného z týchto členských štátov môže v prípade sporu týkajúceho sa investícií v druhom členskom štáte začať konanie proti tomuto druhému členskému štátu pred rozhodcovským súdom, ktorého právomoc sa tento členský štát zaviazal akceptovať,

PRIPOMÍNAJÚC konzistentne opakovanú pozíciu Európskej únie, že Zmluva o energetickej charte sa nemá uplatňovať vo vzťahoch v rámci EÚ a že zámerom Európskej únie, EURATOM-u a ich členských štátov nebolo a ani nemohlo byť, aby Zmluva o energetickej charte vytvárala medzi nimi akékoľvek povinnosti, keďže bola prerokovaná ako nástroj vonkajšej energetickej politiky Európskej únie s cieľom vytvoriť rámec pre spoluprácu v oblasti energetiky s tretími krajinami, zatiaľ čo vnútorná energetická politika Únie pozostáva naopak z prepracovaného systému pravidiel určených na vytvorenie vnútorného trhu v oblasti energetiky, ktorý upravuje výlučne vzťahy medzi členskými štátmi,

PRIPOMÍNAJÚC, že Súdny dvor Európskej únie vo svojom rozsudku z 2. septembra 2021 vo veci Komstroy, C-741/19 (EU:C:2021:655, bod 66) (rozsudok Komstroy), ktorý potvrdil vo svojom stanovisku 1/20 (EU:C:2022:485, bod 47), rozhodol, že článok 26 ods. 2 písm. c) Zmluvy o energetickej charte sa musí vykladať v tom zmysle, že nie je uplatniteľný na spory medzi členským

štátom a investorom z iného členského štátu, pokiaľ ide o investíciu tohto investora v prvom členskom štáte,

PRIPOMÍNAJÚC, že výklad Zmluvy o energetickej charte v rozsudku Komstroy, ktorý je výkladom príslušného súdu a odráža všeobecný princíp medzinárodného práva verejného, sa uplatňuje od schválenia Zmluvy o energetickej charte Európskou úniou, EURATOM-om a ich členskými štátmi,

BERÚC DO ÚVAHY, že články 267 a 344 ZFEÚ sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia takému výkladu článku 26 Zmluvy o energetickej charte, ktorý umožňuje riešiť spory medzi investorom jedného členského štátu Európskej únie na jednej strane a iným členským štátom Európskej únie, Európskou úniou alebo EURATOM-om na strane druhej na rozhodcovskom súde („rozhodcovské konanie v rámci EÚ“), a

BERÚC DO ÚVAHY, že v každom prípade platí, že ak spory nemožno vyriešiť zmiernom, strana sa môže vždy rozhodnúť, že v súlade s vnútroštátnym právom postúpi spory medzi členským štátom (alebo v závislosti od daného prípadu Európskou úniou alebo EURATOM-om) a investorom druhého členského štátu na rozhodnutie príslušným súdom alebo správnym súdom, čo je zaručené na základe všeobecných princípov práva a dodržiavania základných práv zakotvených okrem iného v Charte základných práv Európskej únie,

ZDIEĽAJÚC spoločné porozumenie vyjadrené v tomto vyhlásení, že ustanovenie, ako je článok 26 Zmluvy o energetickej charte, preto nemohlo slúžiť v minulosti a nemôže slúžiť ani v súčasnosti či v budúcnosti ako právny základ pre rozhodcovské konania začaté investorom z jedného členského štátu, ktoré sa týkajú jeho investícií v inom členskom štáte,

OPAKUJÚC vyhlásenie č. 17, ktoré je pripojené k záverečnému aktu medzivládnej konferencie, ktorá prijala Lisabonskú zmluvu, a v ktorom sa pripomína, že zmluvy a právne predpisy prijaté Úniou na základe zmlúv majú prednosť pred právom členských štátov a že princíp prednosti predstavuje kolíziu normu v ich vzájomných vzťahoch,

PRIPOMÍNAJÚC, že v dôsledku uvedeného sa pri riešení akejkoľvek kolízie noriem môže medzinárodná dohoda, ktorá bola uzavretá členskými štátmi Európskej únie podľa medzinárodného práva, uplatňovať vo vzťahoch v rámci EÚ len v takom rozsahu, v akom sú jej ustanovenia zlučiteľné so zmluvami EÚ,

BERÚC DO ÚVAHY, že v dôsledku neuplatniteľnosti článku 26 Zmluvy o energetickej charte ako právneho základu pre rozhodcovské konania v rámci EÚ sa ani článok 47 ods. 3 Zmluvy o energetickej charte nemôže uplatňovať na vzťahy v rámci EÚ a nikdy to nebolo ani jeho cieľom,

BERÚC DO ÚVAHY, že v dôsledku neuplatniteľnosti článku 26 Zmluvy o energetickej charte ako právneho základu pre rozhodcovské konania v rámci EÚ by v prípade, že takéto rozhodcovské konania v rámci EÚ prebiehajú, mali signatári tohto vyhlásenia, ktorých sa tieto konania týkajú, či už ako odporcov alebo ako domovských štátov investora, navzájom spolupracovať s cieľom zabezpečiť, aby sa o existencii tohto vyhlásenia dozvedel dotknutý rozhodcovský súd, vďaka čomu bude môcť dospieť k primeranému záveru, že nie je príslušným súdom,

BERÚC DO ÚVAHY, že by sa okrem toho nemali registrovať ani žiadne nové rozhodcovské konania v rámci EÚ, a

VYJADRUJÚC SÚHLAS s tým, že ak napriek tomu dôjde k doručeniu oznámenia o rozhodcovskom konaní, signatári, ktorých sa toto konanie týka, či už ako odporcov alebo ako domovských štátov investora, by mali navzájom spolupracovať s cieľom zabezpečiť, aby sa o existencii tohto vyhlásenia dozvedel dotknutý rozhodcovský súd, vďaka čomu bude môcť dospieť k primeranému záveru, že článok 26 Zmluvy o energetickej charte nemôže slúžiť ako právny základ pre takéto konania,

BERÚC DO ÚVAHY, že zmiery a rozhodcovské rozsudky vydané v investičných rozhodcovských konaniach v rámci EÚ, ktoré už nie je možné anulovať či zrušiť a ktoré boli dobrovoľne splnené alebo vykonané s konečnou platnosťou, by sa však už nemali spochybňovať,

VYJADRUJÚC POLUTOVANIE nad tým, že rozhodcovské súdy v rozhodcovských konaniach v rámci EÚ, ktoré boli začaté s odkazom na článok 26 Zmluvy o energetickej charte, už vydali rozhodcovské rozsudky spôsobom, ktorý je v rozpore s pravidlami Európskej únie a EURATOM-u, že ich naďalej vydávajú a že by ich mohli stále vydávať, ako to uviedol vo svojom výklade aj Súdny dvor Európskej únie,

VYJADRUJÚC POLUTOVANIE aj nad tým, že takéto rozhodcovské rozsudky sú predmetom exekučných konaní, a to aj v tretích krajinách, že v prebiehajúcich rozhodcovských konaniach v rámci EÚ, ktoré sú údajne založené na článku 26 Zmluvy o energetickej charte, rozhodcovské súdy neodmietnu svoju príslušnosť a právomoc a že rozhodcovské inštitúcie pokračujú v registrácii nových rozhodcovských konaní a nezamietnu ich ako zjavne neprípustné z dôvodu chýbajúceho súhlasu s rozhodcovským konaním,

BERÚC DO ÚVAHY, že z uvedeného dôvodu je potrebné výslovne a jednoznačne zopakovať jednotnú pozíciu Európskej únie a jej členských štátov prostredníctvom nástroja, ktorý opätovne potvrdzuje ich spoločné porozumenie výkladu a uplatňovania Zmluvy o energetickej charte, ako ju vykladá Súdny dvor Európskej únie, v rozsahu, v akom sa týka rozhodcovských konaní v rámci EÚ,

BERÚC DO ÚVAHY, že v súlade s rozsudkom Medzinárodného súdneho dvora z 5. februára 1970 vo veci Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgicko/Španielsko) (Správy MSD 1970, s. 3, body 33 a 35) a v zmysle vysvetlení Súdneho dvora Európskej únie v rozsudku Komstroy niektoré ustanovenia Zmluvy o energetickej charte majú upravovať dvojstranné vzťahy,

BERÚC DO ÚVAHY, že akýkoľvek takýto nástroj sa má preto týkať len dvojstranných vzťahov medzi Európskou úniou, EURATOM-om a ich členskými štátmi a v širšom zmysle investorov z týchto zmluvných strán Zmluvy o energetickej charte, a že v dôsledku toho má toto vyhlásenie vplyv len na zmluvné strany, ktoré sa riadia pravidlami Európskej únie ako organizácie regionálnej hospodárskej integrácie v zmysle článku 1 ods. 3 Zmluvy o energetickej charte, a nemá vplyv na uplatňovanie práv ostatnými stranami Zmluvy o energetickej charte, ktoré im vyplývajú z uvedenej zmluvy, ani na plnenie ich povinností,

PRIPOMÍNAJÚC, že Európska únia a EURATOM a ich členské štáty informovali ostatné zmluvné strany Zmluvy o energetickej charte o svojom zámere uzavrieť dohodu o výklade a uplatňovaní Zmluvy o energetickej charte,

BERÚC DO ÚVAHY, že Európska únia, EURATOM a ich členské štáty takýmto spôsobom a v súlade so svojimi právnymi záväzkami podľa právnych predpisov EÚ a EURATOM-u, ale bez toho, aby bolo dotknuté ich právo uplatňovať nároky, ktoré považujú za primerané v súvislosti s nákladmi, ktoré im vznikli ako odporcom v súvislosti s rozhodcovskými konaniami v rámci EÚ, zabezpečujú týmto úplné a účinné plnenie rozsudku Komstroy, nevykonateľnosť existujúcich rozsudkov a povinnosť rozhodcovských súdov okamžite ukončiť všetky prebiehajúce rozhodcovské konania v rámci EÚ, ako aj povinnosť rozhodcovských inštitúcií nezaregistrovať žiadne budúce rozhodcovské konania v rámci EÚ v súlade s ich príslušnými právomocami podľa článku 36 ods. 3 Dohovoru ICSID a článku 12 rozhodcovských pravidiel SCC a povinnosť rozhodcovských súdov vyhlásiť, že rozhodcovské konania v rámci EÚ nemajú právny základ,

S VEDOMÍM, že toto vyhlásenie by sa malo vzťahovať na rozhodcovské konania medzi investorom a štátom, do ktorých je zapojená Európska únia alebo jej členské štáty ako strany sporov v rámci EÚ na základe článku 26 Zmluvy o energetickej charte, podľa akéhokoľvek dohovoru alebo súboru

pravidiel o rozhodcovskom konaní vrátane Dohovoru o riešení sporov z investícií medzi štátmi a občanmi druhých štátov (Dohovor ICSID) a rozhodcovských pravidiel ICSID, rozhodcovských pravidiel Rozhodcovského inštitútu Štokholmskej obchodnej komory (SCC), rozhodcovských pravidiel Komisie OSN pre medzinárodné obchodné právo (UNCITRAL) a rozhodcovského konania *ad hoc*,

BERÚC DO ÚVAHY, že v nadväznosti na toto vyhlásenie majú jeho signatári v úmysle formalizovať svoje spoločné porozumenie prostredníctvom viacstrannej zmluvy, ktorej znenie bolo prerokované a parafované signatármi tohto vyhlásenia na znak toho, že znenie je stabilné, a vynaložiť maximálne úsilie na to, aby vo vhodnom čase uložili svoje listiny o ratifikácii, schválení alebo prijatí danej zmluvy,

PAMÄTAJÚC, že ustanoveniami tohto vyhlásenia nie je dotknutá možnosť Európskej komisie alebo ktoréhokoľvek členského štátu predložiť vec Súdnemu dvoru Európskej únie na základe článkov 258, 259 a 260 ZFEÚ,

VZHLADOM NA UVEDENÉ SKUTOČNOSTI EURÓPSKA ÚNIA A JEJ ČLENSKÉ ŠTÁTY (ĎALEJ LEN „SIGNATÁRI“)

VYHLASUJÚ, ŽE ZDIEĽAJÚ SPOLOČNÉ POROZUMENIE O NEUPLATNITEĽNOSTI ČLÁNKU 26 ZMLUVY O ENERGETICKEJ CHARTE AKO ZÁKLADU PRE ROZHODCOVSKÉ KONANIA V RÁMCI EÚ:

- 1. Signatári týmto v záujme väčšej istoty opätovne potvrdzujú, že zdieľajú spoločné porozumenie výkladu a uplatňovania Zmluvy o energetickej charte, podľa ktorého článok 26 uvedenej zmluvy nemôže a ani nikdy nemohol slúžiť ako právny základ pre rozhodcovské konania v rámci EÚ.**

Toto spoločné porozumenie sa zakladá na týchto prvkoch práva Únie:

- i. výklad Súdneho dvora Európskej únie, podľa ktorého sa článok 26 Zmluvy o energetickej charte neuplatňuje a ani sa nikdy predtým nemal uplatňovať ako základ pre rozhodcovské konania v rámci EÚ, a**
 - ii. prednosť práva Európskej únie, pripomenutá vo vyhlásení č. 17 pripojenom k záverečnému aktu medzivládnej konferencie, ktorá prijala Lisabonskú zmluvu, ako pravidla medzinárodného práva upravujúceho kolíziu noriem v ich vzájomných vzťahoch, v dôsledku čoho sa článok 26 Zmluvy o energetickej charte v žiadnom prípade neuplatňuje a ani sa nemohol uplatňovať ako základ pre rozhodcovské konania v rámci EÚ.**
- 2. Signatári v záujme väčšej istoty opätovne potvrdzujú, že zdieľajú spoločné porozumenie, že v dôsledku neexistencie právneho základu pre rozhodcovské konania v rámci EÚ podľa článku 26 Zmluvy o energetickej charte sa ani článok 47 ods. 3 Zmluvy o energetickej charte nemôže a ani nikdy nemohol uplatňovať na takéto konania. Článok 47 ods. 3 Zmluvy o energetickej charte preto nemohol mať v tejto súvislosti žiadne právne účinky vo vzťahoch v rámci EÚ, keď signatár odstúpil od Zmluvy o energetickej charte pred týmto vyhlásením, a nebude mať právne účinky vo vzťahoch v rámci EÚ ani vtedy, keď signatár odstúpi od Zmluvy o energetickej charte po tomto vyhlásení.**
- 3. V záujme väčšej istoty treba uviesť, že signatári vyhlasujú, že v súlade so spoločným porozumením vyjadreným v odsekoch 1 a 2 a bez toho, aby bolo dotknuté toto spoločné porozumenie, sa článok 26 Zmluvy o energetickej charte neuplatňuje ako základ pre rozhodcovské konania v rámci EÚ a že v tejto súvislosti článok 47 ods. 3 Zmluvy o energetickej charte nemá právne účinky vo vzťahoch v rámci EÚ.**
- 4. Odsekmi 1 až 3 nie je dotknutý výklad a uplatňovanie iných ustanovení Zmluvy o energetickej charte, pokiaľ sa týkajú vzťahov v rámci EÚ.**

Vyhotovené v Bruseli v jedinom pôvodnom vyhotovení v anglickom, bulharskom, českom, dánskom, estónskom, fínskom, francúzskom, gréckom, holandskom, chorvátskom, írskom, litovskom, lotyšskom, maďarskom, maltskom, nemeckom, poľskom, portugalskom, rumunskom, slovenskom, slovinskom, španielskom, švédskom a talianskom jazyku

dňa 26. júna 2024.

**IZJAVA O PRAVNIH POSLEDICAH SODBE SODIŠČA V ZADEVI KOMSTROY IN O
SKUPNEM RAZUMEVANJU GLEDE NEUPORABE ČLENA 26 POGODBE O
ENERGETSKI LISTINI KOT PODLAGE ZA ARBITRAŽNE POSTOPKE ZNOTRAJ EU,**

KI SO JO PODALI PREDSTAVNIKI VLAD DRŽAV ČLANIC IN EVROPSKE UNIJE DNE
26. JUNIJA 2024

OB UPOŠTEVANJU Pogodbe o energetski listini, ki je bila podpisana v Lizboni 17. decembra 1994 (UL L 380, 31.12.1994, str. 24) in v imenu Evropskih skupnosti odobrena s Sklepom Sveta in Komisije 98/181/ES, ESPJ, Euratom z dne 23. septembra 1997 (UL L 69, 9.3.1998, str. 1), kakor se lahko občasno spremeni (v nadaljnjem besedilu: Pogodba o energetski listini),

OB UPOŠTEVANJU pravil običajnega mednarodnega prava, kakor so kodificirana v Dunajski konvenciji o pravu mednarodnih pogodb,

OB UPOŠTEVANJU, da članice organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje v smislu člena 1(3) Pogodbe o energetski listini izražajo skupno razumevanje glede razlage in uporabe pogodbe v medsebojnih odnosih,

OB SKLICEVANJU na to, da odstop od Pogodbe o energetski listini ne vpliva na status pogodbenice, ki je podpisnica te izjave in ki je od Pogodbe odstopila, kot članice organizacije za regionalno gospodarsko povezovanje ter ne izključuje interesa za izražanje skupnega razumevanja glede razlage in uporabe navedene pogodbe, dokler se lahko šteje, da ima ta pravni učinek v zvezi z navedeno članico, zlasti kar zadeva člen 47(3) Pogodbe o energetski listini,

OB UPOŠTEVANJU Pogodbe o Evropski uniji (v nadaljnjem besedilu: PEU), Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: PDEU), Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo (v nadaljnjem besedilu: Euratom) ter splošnih načel prava Unije in prava o Euratomu,

OB UPOŠTEVANJU, da je treba sklicevanje na Evropsko unijo v tej izjavi razumeti tudi kot sklicevanje na njeno predhodnico, Evropsko gospodarsko skupnost, ter nato Evropsko skupnost, dokler je ni nadomestila Evropska unija,

OB SKLICEVANJU na dejstvo, da v skladu s sodno prakso Stalnega meddržavnega sodišča (vprašanje Jaworzina (poljsko-češkoslovaška meja), svetovalno mnenje, [1923] PCIJ, serija B št. 8,

str. 37) in Meddržavnega sodišča (pridrži h Konvenciji o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida, svetovalno mnenje, [1951] Zbirka odločb Meddržavnega sodišča, str. 15, 20) pravica do verodostojne razlage pravnega pravila v zvezi z mednarodnim sporazumom pripada pogodbenicam navedenega sporazuma,

OB SKLICEVANJU na to, da so države članice Evropske unije to pravico do verodostojne razlage prava Unije in Euratoma prenesle na Sodišče Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Sodišče), kot je pojasnilo Sodišče v sodbi z dne 30. maja 2006, Komisija/Irska (tovarna Mox), C-459/03 (EU:C:2006:345, točke 129 do 137), v kateri je razsodilo, da se izključna pristojnost za razlago in uporabo prava Unije in Euratoma v odnosih med dvema državama članicama ali Evropsko unijo ali Euratomom in državo članico razteza na razlago in uporabo mednarodnih sporazumov, katerih pogodbenice so Evropska unija, Euratom in države članice,

OB SKLICEVANJU na to, da države članice Evropske unije v skladu s členom 344 PDEU in členom 193 Euratoma sporov v zvezi z razlago ali uporabo PEU, PDEU in Euratoma ne smejo reševati na noben drug način, kot je določen v teh členih,

OB SKLICEVANJU na to, da je Sodišče v sodbi z dne 6. marca 2018, Achmea, C-284/16 (EU:C:2018:158), razsodilo, da je treba člena 267 in 344 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta določbi mednarodnega sporazuma, sklenjenega med državami članicami, na podlagi katere lahko investitor iz ene od teh držav članic v primeru spora glede naložb v drugi državi članici vložijo tožbo zoper to državo članico pred arbitražnim sodiščem, katerega pristojnost se je ta država članica zavezala sprejeti,

OB SKLICEVANJU na dosledno poudarjano stališče Evropske unije, da Pogodba o energetski listini ni bila namenjena uporabi v odnosih znotraj EU in da Evropska unija, Euratom in njune države članice niso imele in ne bi mogle imeti namena, da bi Pogodba o energetski listini ustvarila kakršne koli obveznosti med njimi, saj je bila izpogajana kot instrument zunanje energetske politike Evropske unije z namenom vzpostavitve okvira za sodelovanje na področju energije s tretjimi državami, medtem ko notranjo energetske politiko Unije sestavlja izpopolnjen sistem pravil za oblikovanje notranjega trga na področju energije, ki izključno urejajo odnose med državami članicami,

OB SKLICEVANJU na to, da je Sodišče v sodbi z dne 2. septembra 2021, Komstroy, C-741/19 (EU:C:2021:655, točka 66) (v nadaljnjem besedilu: sodba v zadevi Komstroy), potrjeni z Mnenjem Sodišča 1/20 (EU:C:2022:485, točka 47), razsodilo, da je treba člen 26(2)(c) Pogodbe o energetski

listini razlagati tako, da se ne uporablja za spore med državo članico in investitorjem iz druge države članice v zvezi z naložbo investitorja v prvi državi članici,

OB SKLICEVANJU na to, da se razlaga Pogodbe o energetski listini iz sodbe v zadevi Komstroy kot razlaga pristojnega sodišča, ki odraža splošno načelo mednarodnega javnega prava, uporablja od odobritve Pogodbe o energetski listini s strani Evropske unije, Euratoma in njenih držav članic,

OB UPOŠTEVANJU tega, da je treba člena 267 in 344 PDEU razlagati tako, da nasprotujeta razlagi člena 26 Pogodbe o energetski listini, ki omogoča, da se spori med investitorjem iz ene države članice Evropske unije in drugo državo članico Evropske unije, Evropsko unijo ali Euratomom rešujejo pred arbitražnim sodiščem (v nadaljnjem besedilu: arbitražni postopek znotraj EU), ter

OB UPOŠTEVANJU, da se lahko stranka, kadar sporov ni mogoče rešiti sporazumno, v vsakem primeru odloči, da v skladu z nacionalnim pravom spore med državo članico (oziroma, odvisno od primera, Evropsko unijo ali Euratomom) in investitorjem druge države članice predloži v reševanje pristojnim sodiščem ali upravnim sodiščem, kot to zagotavljajo splošna pravna načela in spoštovanje temeljnih pravic, ki so med drugim zapisane v Listini Evropske unije o temeljnih pravicah,

OB SKUPNEM RAZUMEVANJU, izraženem v tej izjavi, da posledično klavzule, kakršna je člen 26 Pogodbe o energetski listini, ni bilo, ni in ne bo mogoče uporabiti kot pravno podlago za arbitražni postopek, ki ga začne investitor iz ene države članice v zvezi z naložbami v drugi državi članici,

OB POTRĐITVI izjave št. 17, priložene Sklepnim listini medvladne konference, ki je sprejela Lizbonsko pogodbo, v kateri se opozarja, da imajo Pogodbe in pravo, ki ga je Unija sprejela na podlagi Pogodb, prednost pred pravom držav članic in da je načelo primarnosti kolizijsko pravilo v njihovih medsebojnih odnosih,

OB UPOŠTEVANJU, da se za rešitev kakršne koli kolizije pravil posledično lahko mednarodni sporazum, ki so ga sklenile države članice Evropske unije v skladu z mednarodnim pravom, v odnosih znotraj EU uporablja le, če so njegove določbe združljive s Pogodbami EU,

OB UPOŠTEVANJU, da, ker člena 26 Pogodbe o energetski listini ni mogoče uporabiti kot pravno podlago za arbitražne postopke znotraj EU, tudi člen 47(3) Pogodbe o energetski listini ne more zajemati takih postopkov in ni bilo namenjeno, da bi jih,

OB UPOŠTEVANJU, da bi, ker člena 26 Pogodbe o energetski listini ni mogoče uporabiti kot pravno podlago za arbitražne postopke znotraj EU, morale podpisnice te izjave, ki jih zadevajo arbitražni postopki znotraj EU, ki so še v reševanju, ne glede na to, ali so tožena stranka ali matična država

investitorja, medsebojno sodelovati, da se zagotovi, da se zadevno arbitražno sodišče obvesti o obstoju te izjave, kar bi omogočilo ustrezno ugotovitev, da arbitražno sodišče ni pristojno,

OB UPOŠTEVANJU, da se poleg tega ne bi smel registrirati noben nov arbitražni postopek znotraj EU, in

OB STRINJANJU, da bi morale v primerih, ko je obvestilo o arbitraži kljub temu izdano, podpisnice, ki jih zadeva navedeni postopek, ne glede na to, ali so tožena stranka ali matična država investitorja, medsebojno sodelovati, da se zagotovi, da se zadevno arbitražno sodišče obvesti o obstoju te izjave, kar bi omogočilo ustrezno ugotovitev, da člena 26 Pogodbe o energetske listini ni mogoče uporabiti kot pravno podlago za tak postopek,

OB UPOŠTEVANJU, da se ne glede na navedeno poravnave in odločbe v zadevah arbitraže v zvezi z naložbami znotraj EU, ki jih ni več mogoče razglasiti za nične ali razveljaviti ter ki so bile prostovoljno izpolnjene ali pravnomočno izvršene, ne bi smele izpodbijati,

OBŽALUJOČ, da so arbitražna sodišča v arbitražnih postopkih znotraj EU, začelih na podlagi člena 26 Pogodbe o energetske listini, arbitražne odločbe že izdajala, še naprej izdajajo in bi jih še vedno lahko izdajala na način, ki je v nasprotju s pravili Evropske unije in Euratoma, tudi kakor jih razlaga Sodišče,

ter OBŽALUJOČ, da so take arbitražne odločbe predmet izvršilnih postopkov, tudi v tretjih državah, da arbitražna sodišča v nerešenih arbitražnih postopkih znotraj EU, ki naj bi temeljili na členu 26 Pogodbe o energetske listini, ne zavračajo pristojnosti in jurisdikcije ter da arbitražne institucije še naprej registrirajo nove arbitražne postopke in jih ne zavržejo kot očitno nedopustne zaradi odsotnosti privolitve v arbitražo,

OB UPOŠTEVANJU, da je zato treba izrecno in nedvoumno ponovno poudariti dosledno stališče Evropske unije, in njenih držav članic z instrumentom, ki ponovno potrjuje njihovo skupno razumevanje glede razlage in uporabe Pogodbe o energetske listini, kot jo razlaga Sodišče, kolikor zadeva arbitražne postopke znotraj EU,

OB UPOŠTEVANJU, da so v skladu s sodbo Meddržavnega sodišča z dne 5. februarja 1970, Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgija proti Španiji) (Zbirka odločb Meddržavnega sodišča, 1970, str. 3, točki 33 in 35), in kot je pojasnilo Sodišče v sodbi v zadevi Komstroy, nekatere določbe Pogodbe o energetske listini namenjene urejanju dvostranskih odnosov,

OB UPOŠTEVANJU, da se tako vsak tak instrument nanaša le na dvostranske odnose med Evropsko unijo, Euratomom oziroma njunimi državami članicami in s tem na investitorje iz navedenih pogodbenic Pogodbe o energetski listini ter da zato ta izjava zadeva le pogodbenice, ki jih zavezujejo pravila Evropske unije kot organizacij za regionalno gospodarsko povezovanje v smislu člena 1(3) Pogodbe o energetski listini, in ne vpliva na uživanje pravic, ki jih imajo druge pogodbenice Pogodbe o energetski listini na podlagi navedene pogodbe, ali na izpolnjevanje njihovih obveznosti,

OB SKLICEVANJU na to, da so Evropska unija in Euratom ter njune države članice obvestile druge pogodbenice Pogodbe o energetski listini, da nameravajo skleniti sporazum o razlagi in uporabi Pogodbe o energetski listini,

OB UPOŠTEVANJU, da Evropska unija, Euratom in njune države članice na ta način in v skladu s svojimi pravnimi obveznostmi na podlagi prava EU in Euratoma, vendar brez poseganja v svojo pravico, da v zvezi s stroški, ki so jim nastali kot toženim strankam v zvezi z arbitražnimi postopki znotraj EU, vložijo zahtevke, ki se jim zdijo primerni, zagotavljajo popolno in učinkovito spoštovanje sodbe v zadevi Komstroy, neizvršljivost obstoječih odločb, obveznost arbitražnih sodišč, da nemudoma končajo vse arbitražne postopke znotraj EU, ki so še v reševanju, ter obveznost arbitražnih institucij, da ne registrirajo nobenih nadaljnjih arbitražnih postopkov znotraj EU v skladu s svojimi pristojnostmi na podlagi člena 36(3) Konvencije ICSID in člena 12 arbitražnih pravil SCC, in obveznost arbitražnih sodišč, da razglasijo, da arbitražni postopki znotraj EU nimajo pravne podlage,

OB RAZUMEVANJU, da ta izjava zajema arbitražno reševanje sporov med investitorji in državo, ki vključujejo Evropsko unijo ali njene države članice kot stranke v sporih znotraj EU na podlagi člena 26 Pogodbe o energetski listini v skladu s katero koli arbitražno konvencijo ali sklopom pravil, vključno s Konvencijo o reševanju investicijskih sporov med državami in državljani drugih držav (Konvencija ICSID) in arbitražnimi pravili ICSID, arbitražnimi pravili arbitražnega inštituta stockholmske trgovinske zbornice (SCC), arbitražnimi pravili Komisije Združenih narodov za mednarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL) in *ad hoc* arbitražami,

OB UPOŠTEVANJU, da nameravajo podpisnice te izjave na njeni podlagi formalizirati svoje skupno razumevanje z medsebojnim večstranskim sporazumom, o katerega besedilu so se podpisnice te izjave dogovorile in so ga parafirale v znak tega, da je stabilno, ter da si nameravajo po najboljših močeh prizadevati za to, da pravočasno deponirajo svoje listine o ratifikaciji, odobritvi ali sprejetju navedenega sporazuma,

OB UPOŠTEVANJU, da določbe te izjave ne posegajo v možnost, da Evropska komisija ali katera koli država članica vložijo tožbo pri Sodišču na podlagi členov 258, 259 in 260 PDEU,

EVROPSKA UNIJA IN NJENE DRŽAVE ČLANICE (V NADALJNJEM BESEDILU: PODPISNICE) OB UPOŠTEVANJU NAVEDENEGA

IZJAVLJAJO, DA DELIJO NASLEDNJE SKUPNO RAZUMEVANJE GLEDE NEUPORABE ČLENA 26 POGODBE O ENERGETSKI LISTINI KOT PODLAGE ZA ARBITRAŽNE POSTOPKE ZNOTRAJ EU

- 1. Podpisnice zaradi večje gotovosti ponovno potrjujejo svoje skupno razumevanje glede razlage in uporabe Pogodbe o energetski listini, v skladu s katerim člena 26 navedene pogodbe ni mogoče in nikoli ni bilo mogoče uporabiti kot pravno podlago za arbitražne postopke znotraj EU.**

Navedeno skupno razumevanje temelji na naslednjih elementih prava Unije:

- i. razlaga Sodišča Evropske unije, v skladu s katero se člen 26 Pogodbe o energetski listini ne uporablja in se nikoli ne bi smel uporabljati kot podlaga za arbitražne postopke znotraj EU, in**
 - ii. primarnosti prava Evropske unije, poudarjeni v izjavi št. 17, priloženi Sklepni listini medvladne konference, ki je sprejela Lizbonsko pogodbo, kot pravilu mednarodnega prava, ki ureja kolizijo pravil v medsebojnih odnosih, tako da se člen 26 Pogodbe o energetski listini v nobenem primeru ne uporablja in se ni mogel uporabljati kot podlaga za arbitražne postopke znotraj EU.**
- 2. Podpisnice zaradi večje gotovosti ponovno potrjujejo svoje skupno razumevanje, da člen 47(3) Pogodbe o energetski listini zaradi neobstoja pravne podlage za arbitražne postopke znotraj EU na podlagi člena 26 Pogodbe o energetski listini ne more in ni nikoli mogel zajemati takih postopkov. Zato člen 47(3) Pogodbe o energetski listini ni mogel imeti pravnih učinkov v odnosih znotraj EU, če je podpisnica odstopila od Pogodbe o**

energetski listini pred to izjavo, niti ne bo imel pravnih učinkov v odnosih znotraj EU, če podpisnica od Pogodbe o energetski listini odstopi pozneje.

- 3. Zaradi večje gotovosti podpisnice izjavljajo, da se v skladu s skupnim razumevanjem iz odstavkov 1 in 2 in brez poseganja vanj člen 26 Pogodbe o energetski listini ne uporablja kot podlaga za arbitražne postopke znotraj EU in da s tega vidika člen 47(3) Pogodbe o energetski listini ne bo imel pravnih učinkov v odnosih znotraj EU.**
- 4. Odstavki 1 do 3 ne posegajo v razlago in uporabo drugih določb Pogodbe o energetski listini, kolikor se nanašajo na odnose znotraj EU.**

Sestavljeno v Bruslju v enem izvorniku v angleškem, bolgarskem, češkem, danskem, estonskem, finskem, francoskem, grškem, hrvaškem, italijanskem, latvijskem, litovskem, madžarskem, malteškem, nemškem, nizozemskem, poljskem, portugalskem, romunskem, slovaškem, slovenskem, španskem in švedskem jeziku,

dne 26. junija 2024.

**LAUSUMA UNIONIN TUOMIOISTUIMEN ASIASSA *KOMSTROY* ANTAMAN
TUOMION OIKEUDELLISISTA SEURAUKSISTA JA YHTEISYMMÄRRYKSESTÄ
ENERGIAPERUSKIRJAA KOSKEVAN SOPIMUKSEN 26 ARTIKLAN
SOVELTUMATTOMUUDESTA EU:N SISÄISTEN VÄLIMIESMENETTELYJEN
PERUSTAKSI**

JONKA JÄSENVALTIOIDEN HALLITUSTEN JA EUROOPAN UNIONIN EDUSTAJAT OVAT
ANTANEET 26 PÄIVÄNÄ KESÄKUUTA 2024

OTTAVAT HUOMIOON energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen, joka allekirjoitettiin Lissabonissa 17 päivänä joulukuuta 1994 (EYVL 1994 L 380, s. 24) ja hyväksyttiin Euroopan yhteisöjen puolesta 23 päivänä syyskuuta 1997 tehdyllä neuvoston ja komission päätöksellä 98/181/EY, EHTY, Euratom (EYVL 1998 L 69, s. 1), sellaisena kuin se on mahdollisesti muutettuna, jäljempänä 'energiaperuskirjaa koskeva sopimus',

OTTAVAT HUOMIOON kansainvälisen tapaoikeuden säännöt, jotka on kodifioitu valtiosopimusoikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa, jäljempänä 'Wienin yleissopimus',

KATSOVAT, että energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön jäsenet ilmaisevat täten yhteisymmärryksen sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta keskinäisissä suhteissaan,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että eroaminen energiaperuskirjaa koskevasta sopimuksesta ei vaikuta peruskirjasta eronneen, tämän lausuman allekirjoittaneen, asemaan alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön jäsenenä eikä sulje pois halua ilmaista yhteisymmärrystä kyseisen sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta niin kauan kuin sillä voidaan katsoa olevan oikeusvaikutuksia kyseisen jäsenen osalta ja erityisesti energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 47 artiklan 3 kohdan osalta,

OTTAVAT HUOMIOON Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU), Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT), Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) perustamissopimuksen sekä Euroopan unionin ja Euratomin oikeuden yleiset periaatteet,

KATSOVAT, että tähän lausumaan sisältyvät viittaukset Euroopan unioniin on ymmärrettävä viittauksina myös sen edeltäjään, Euroopan talousyhteisöön ja myöhemmin Euroopan yhteisöön, kunnes Euroopan unioni korvasi jälkimmäisen,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että Pysyvän kansainvälisen tuomioistuimen oikeuskäytännön (*Jaworzinan kysymys (Puolan ja Tšekkoslovakian raja)*), neuvoo-antava lausunto, [1923], PCIJ B-sarja, nro 8, 37) ja Kansainvälisen tuomioistuimen oikeuskäytännön (*Varaukset yleissopimukseen joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi*), neuvoo-antava lausunto, [1951], I.C.J. Reports, 15, 20) mukaan oikeus antaa virallinen tulkinta oikeussäännöstä kuuluu kansainvälisen sopimuksen osalta kyseisen sopimuksen osapuolina oleville valtioille,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat antaneet Euroopan unionin tuomioistuimelle tällaisen oikeuden antaa sitova tulkinta unionin ja Euratomin oikeudesta, kuten unionin tuomioistuin on selittänyt 30 päivänä toukokuuta 2006 antamassaan tuomiossa asiassa *komissio v. Irlanti (Mox Plant)*, C-459/03 (EU:C:2006:345, 129–137 kohta), jossa se katsoi, että yksinomainen toimivalta tulkita ja soveltaa unionin ja Euratomin oikeutta ulottuu sellaisten kansainvälisten sopimusten tulkintaan ja soveltamiseen, joiden osapuolia Euroopan unioni, Euratom ja jäsenvaltiot ovat, kun kyseessä ovat kahden jäsenvaltion taikka Euroopan unionin tai Euratomin ja jäsenvaltion väliset suhteet,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että SEUT-sopimuksen 344 artiklan ja Euratomin perustamissopimuksen 193 artiklan mukaan Euroopan unionin jäsenvaltioilla ei ole oikeutta hakea ratkaisua riitaan, joka koskee SEU-sopimuksen, SEUT-sopimuksen ja Euratomin perustamissopimuksen tulkintaa tai soveltamista, millään muulla kuin perussopimuksissa määrätyllä tavalla,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että asiassa *Achmea* (asia C-284/16 (EU:C:2018:158)) 6 päivänä maaliskuuta 2018 antamassaan tuomiossa Euroopan unionin tuomioistuin totesi, että SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklaa on tulkittava siten, että ne estävät jäsenvaltioiden välisen kansainvälisen sopimuksen sisältämien sellaisten määräysten soveltamisen, joiden mukaan jommankumman jäsenvaltion investoija voi toiseen jäsenvaltioon tehtyjä investointeja koskevan riidan yhteydessä käynnistää viimeksi mainittua jäsenvaltiota vastaan menettelyn välimiesoikeudessa, jonka toimivalta tämän jäsenvaltion on hyväksyttävä,

PALAUTTAVAT MIELEEN Euroopan unionin toistuvasti esittämän kannan, jonka mukaan energiaperuskirjaa koskevaa sopimusta ei ole tarkoitus soveltaa EU:n sisäisissä suhteissa eikä Euroopan unionin, Euratomin ja niiden jäsenvaltioiden tarkoituksena ollut eikä voinut olla, että energiaperuskirjaa koskeva sopimus loisi niiden keskuudessa velvollisuuksia, koska siitä neuvoteltiin Euroopan unionin ulkoisen energiapolitiikan välineenä, jonka tarkoituksena on luoda puitteet energia-alan yhteistyölle kolmansien maiden kanssa, kun taas unionin sisäinen energiapolitiikka

koostuu yksityiskohtaisesta sääntelyjärjestelmästä, jonka tarkoituksena on luoda energian sisämarkkinat, joilla säännellään yksinomaan jäsenvaltioiden välisiä suhteita,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että Euroopan unionin tuomioistuin muistutti, että sen 2 päivänä syyskuuta 2021 asiassa *Komstroy* antamassa tuomiossa (C-741/19, EU:C:2021:655, 66 kohta), jäljempänä '*Komstroy*-tuomio', mikä vahvistettiin sen lausunnossa 1/20 (EU:C:2022:485, 47 kohta), tuomioistuin katsoi, että energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklan 2 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että sitä ei sovelleta jäsenvaltion ja toisen jäsenvaltion investoijan välisiin riitoihin, jotka koskevat viimeksi mainitun ensin mainittuun jäsenvaltioon tekemää investointia,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että *Komstroy*-tuomion mukaista tulkintaa energiaperuskirjaa koskevasta sopimuksesta sovelletaan toimivaltaisen tuomioistuimen tulkintana ja kansainvälisen julkisoikeuden yleistä periaatetta noudattaen siitä lähtien, kun Euroopan unioni, Euratom ja niiden jäsenvaltiot ovat hyväksyneet energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen,

KATSOVAT, että SEUT-sopimuksen 267 ja 344 artiklaa on tulkittava siten, että ne sulkevat pois energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklan tulkinnan, jonka mukaan Euroopan unionin jonkin jäsenvaltion investoijan ja toisaalta Euroopan unionin jonkin toisen jäsenvaltion, Euroopan unionin tai Euratomin väliset riidat voitaisiin ratkaista välitystuomioistuimessa, jäljempänä 'EU:n sisäinen välimiesmenettely', ja

KATSOVAT joka tapauksessa, että jos riidoissa ei päästä sovintoratkaisuun, osapuoli voi halutessaan aina kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattaa jäsenvaltion (tai, tapauksen mukaan, Euroopan unionin tai Euratomin) ja toisen jäsenvaltion investoijan väliset riidat toimivaltaisten tuomioistuinten tai hallintotuomioistuinten ratkaistavaksi, mikä taataan muun muassa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistetuilla yleisillä oikeusperiaatteilla ja perusoikeuksien kunnioittamisella,

OVAT YHTÄ MIELTÄ tässä lausumassa ilmaistusta yhteisymmärryksestä, jonka mukaan energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklan kaltainen määräys ei näin ollen ole aiemmin voinut eikä voi nyt eikä tulevaisuudessakaan toimia oikeusperustana jonkin jäsenvaltion investoijan vireille panemalle välimiesmenettelylle, joka koskee investointeja toiseen jäsenvaltioon,

TOISTAVAT Lissabonin sopimuksen hyväksyneen hallitustenvälisen konferenssin päätösasiakirjaan liitetyn julistuksen N:o 17, jossa muistutetaan, että perussopimukset ja unionin perussopimusten nojalla hyväksymä lainsäädäntö ovat ensisijaisia jäsenvaltioiden oikeuteen nähden ja että ensisijaisuuden periaate muodostaa lainvalintasäännön niiden keskinäisissä suhteissa,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että näin ollen normien välisten ristiriitojen ratkaisemiseksi voidaan EU:n sisäisissä suhteissa soveltaa kansainvälistä sopimusta, jonka Euroopan unionin jäsenvaltiot ovat tehneet kansainvälisen oikeuden nojalla, ainoastaan siltä osin kuin sen määräykset ovat yhteensopivia EU:n perussopimusten kanssa,

KATSOVAT, että koska energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklaa ei voida käyttää EU:n sisäisten välimiesmenettelyjen oikeusperustana, myöskään energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 47 artiklan 3 kohta ei voi koskea eikä sitä ole tarkoitus laajentaa koskemaan tällaisia menettelyitä,

KATSOVAT, että koska energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklaa ei voida soveltaa EU:n sisäisten välimiesmenettelyiden oikeusperustana, tapauksessa, jossa EU:n sisäinen välimiesmenettely on vireillä, niiden tämän lausuman allekirjoittajien, joita menettely koskee joko vastaajana tai investoijan kotivaltiona, olisi tehtävä keskenään yhteistyötä sen varmistamiseksi, että tämän lausuman olemassaolo saatetaan kyseisen välitystuomioistuimen tietoon, jotta voidaan tehdä asianmukainen päätelmä kyseisen tuomioistuimen toimivallan puuttumisesta,

KATSOVAT lisäksi, että uusia EU:n sisäisiä välimiesmenettelyjä ei pitäisi panna vireille, ja

OVAT YHTÄ MIELTÄ siitä, että jos välimiesmenettelyä koskeva ilmoitus kuitenkin annetaan, niiden allekirjoittajien, joita tällainen menettely koskee joko vastaajana tai investoijan kotivaltiona, olisi tehtävä yhteistyötä sen varmistamiseksi, että tämän lausuman olemassaolo saatetaan kyseisen välitystuomioistuimen tietoon, jolloin voidaan tehdä asianmukainen päätelmä siitä, että energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artikla ei voi toimia tällaisen menettelyn oikeusperustana,

KATSOVAT kuitenkin, että EU:n sisäisiä investointeja koskevissa välimiesmenettelyissä tehtyjä sovintoja ja välitystuomioita, joita ei voida enää mitätöidä tai hylätä ja joita on vapaaehtoisesti noudatettu tai jotka on pantu täytäntöön lopullisesti, ei pitäisi riitauttaa,

PAHOITTELEVAT sitä, että välitystuomioita on jo annettu, niitä annetaan edelleen ja niitä voitaisiin edelleen antaa välimiesoikeuksissa Euroopan unionin ja Euratomin sääntöjen ja myös Euroopan unionin tuomioistuimen tulkintojen vastaisesti EU:n sisäisissä välimiesmenettelyissä, jotka on pantu vireille energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklan nojalla,

PAHOITTELEVAT myös sitä, että tällaiset välitystuomiot ovat täytäntöönpanomenettelyjen kohteena, myös kolmansissa maissa, että vireillä olevissa EU:n sisäisissä välimiesmenettelyissä, joiden väitetään perustuvan energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklaan, välimiesoikeudet

eivät katso, että niillä ei ole toimivaltaa ja tuomiovaltaa, ja että välityselimet jatkavat uusien välimiesmenettelyjen vireille panemista eivätkä hylkää niitä sillä perusteella, että niiden tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat,

KATSOVAT näin ollen, että on tarpeen toistaa nimenomaisesti ja yksiselitteisesti Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden johdonmukainen kanta asiakirjalla, jossa vahvistetaan niiden yhteisymmärrys energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen, sellaisena kuin Euroopan unionin tuomioistuin on sitä tulkinnut, tulkinnasta ja soveltamisesta siltä osin kuin se koskee EU:n sisäisiä välimiesmenettelyjä,

KATSOVAT, että Kansainvälisen tuomioistuimen 5 päivänä helmikuuta 1970 asiassa *Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgia v. Espanja)* (ICJ Reports 1970, s. 3, 33 ja 35 kohta) antaman tuomion mukaisesti ja kuten Euroopan unionin tuomioistuin on selittänyt *Komstroy*-tuomiossa, tietyillä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen määräyksillä on tarkoitus säännellä kahdenvälisiä suhteita,

KATSOVAT näin ollen, että tällainen asiakirja koskee ainoastaan Euroopan unionin, Euratomin ja niiden jäsenvaltioiden välisiä kahdenvälisiä suhteita ja siten myös energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolten investoijien välisiä kahdenvälisiä suhteita ja että sen vuoksi tämä lausuma koskee ainoastaan niitä osapuolia, joihin sovelletaan Euroopan unionin sääntöjä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuina alueellisina taloudellisen yhdentymisen järjestöinä, eikä se vaikuta siihen, että muut energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolet voivat käyttää kyseisen sopimuksen mukaisia oikeuksiaan tai täyttää sen mukaiset velvollisuutensa,

PALAUTTAVAT MIELEEN, että Euroopan unioni ja Euratom sekä niiden jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet muille energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen sopimuspuolille aikomuksestaan tehdä sopimus energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta,

KATSOVAT, että Euroopan unioni, Euratom ja niiden jäsenvaltiot varmistavat tällä tavoin ja EU:n ja Euratomin lainsäädännön mukaisten oikeudellisten velvollisuuksiensa mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta niiden oikeutta esittää tarkoituksenmukaisiksi katsomiaan vaatimuksia sellaisten kustannusten osalta, joita niille aiheutuu vastaajina EU:n sisäisissä välimiesmenettelyissä, *Komstroy*-tuomion täysimääräisen ja tehokkaan noudattamisen, olemassa olevien tuomioiden täytäntöönpanokelvottomuuden ja välimiesoikeuksien velvollisuuden lopettaa välittömästi mahdollisesti vireillä olevat EU:n sisäiset välimiesmenettelyt ja välityselinten velvollisuuden olla panematta vireille uusia EU:n sisäisiä välimiesmenettelyjä niille ICSID-yleissopimuksen 36 artiklan

3 kohdan ja SCC:n välimiesmenettelysääntöjen 12 artiklan mukaisesti kuuluvien valtuuksien mukaisesti sekä välimiesoikeuksien velvollisuuden ilmoittaa, että millään EU:n sisäisellä välimiesmenettelyllä ei ole oikeusperustaa,

TULKITSEVAT, että tämä lausuma kattaa sellaiset energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklaan perustuviin EU:n sisäisiin riitoihin liittyvät investoijan ja valtion väliset välimiesmenettelyt, joissa Euroopan unioni tai sen jäsenvaltiot ovat osapuolina ja jotka toteutetaan minkä tahansa välimiesmenettely-yleissopimuksen tai säännösten nojalla, mukaan lukien yleissopimus valtioiden ja toisten valtioiden kansalaisten välisten sijoituksia koskevien riitaisuuksien ratkaisemisesta (ICSID-yleissopimus) ja ICSID:n välimiesmenettelysäännöt, Tukholman kauppakamarin välitysinstituutin välimiesmenettelysäännöt, Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (UNCITRAL) välimiesmenettelysäännöt ja tilapäinen välimiesmenettely,

KATSOVAT, että tämän lausuman lisäksi sen allekirjoittajat aikovat virallistaa yhteisymmärryksensä keskinäisellä monenvälisellä sopimuksella, jonka lopullisen tekstin tämän lausuman allekirjoittajat ovat neuvotelleet ja parafoineet, ja pyrkivät parhaansa mukaan tallettamaan määrättyinä aikana ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa,

PITÄVÄT MIELESSÄ, että tämän lausuman määräykset eivät rajoita Euroopan komission tai jäsenvaltioiden mahdollisuutta saattaa asia Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi SEUT-sopimuksen 258, 259 ja 260 artiklan perusteella,

**EDELLÄ ESITETYN PERUSTEELLA EUROOPAN UNIONI JA SEN JÄSENVALTIOT,
JÄLJEMPÄNÄ 'ALLEKIRJOITTAJAT',**

**ILMOITTAVAT YHTEISENÄ NÄKEMYKSENÄÄN, ETTÄ ENERGIAPERUSKIRJAA
KOSKEVAN SOPIMUKSEN 26 ARTIKLA EI SOVELLU EU:N SISÄISTEN
VÄLIMIESMENETTELYJEN PERUSTAKSI:**

- 1. Allekirjoittajat vahvistavat selkeyden vuoksi, että ne ovat yhtä mieltä energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta ja että niiden mukaan kyseisen sopimuksen 26 artiklaa ei voi eikä ole koskaan voitu käyttää oikeusperustana EU:n sisäisille välimiesmenettelyille.**

Yhteinen näkemys perustuu seuraaviin unionin oikeuden seikkoihin:

- i. Euroopan unionin tuomioistuimen tulkinta, jonka mukaan energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklaa ei sovelleta eikä sitä olisi koskaan pitänyt soveltaa EU:n sisäisten välimiesmenettelyjen perustana; ja**
 - ii. Lissabonin sopimuksen hyväksyneen hallitustenvälisen konferenssin päätösasiakirjaan liitettyssä julistuksessa N:o 17 mainittu unionin oikeuden ensisijaisuus kansainvälisen oikeuden sääntönä, jolla säännellään normien välisiä ristiriitoja niiden keskinäisissä suhteissa, minkä vuoksi energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklaa ei missään tapauksessa voida eikä ole koskaan voitu soveltaa EU:n sisäisten välimiesmenettelyjen perustana.**
- 2. Selkeyden vuoksi allekirjoittaneet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että koska energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklan mukaiselle EU:n sisäiselle välimiesmenettelylle ei ole oikeusperustaa, energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 47 artiklan 3 kohtaa ei voida eikä sitä olisi koskaan voitu laajentaa koskemaan tällaisia menettelyjä. Energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 47 artiklan 3 kohdalla ei näin ollen ole voinut olla oikeusvaikutuksia EU:n sisäisissä suhteissa, kun jokin allekirjoittaja vetäytyy energiaperuskirjaa koskevasta sopimuksesta ennen tätä lausumaa, eikä sillä ole oikeusvaikutuksia EU:n sisäisissä suhteissa, jos jokin allekirjoittaja myöhemmin vetäytyy energiaperuskirjaa koskevasta sopimuksesta.**
- 3. Selkeyden vuoksi allekirjoittajat ilmoittavat olevansa yhtä mieltä siitä, että 1 ja 2 kohdassa esitetyn yhteisymmärryksen mukaisesti ja sitä rajoittamatta, energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 26 artiklaa ei sovelleta EU:n sisäisten välimiesmenettelyjen perustana ja että energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen 47 artiklan 3 kohdalla ei tältä osin ole oikeusvaikutuksia EU:n sisäisissä suhteissa.**
- 4. Edellä olevilla 1–3 kohdalla ei rajoiteta energiaperuskirjaa koskevan sopimuksen muiden määräysten tulkintaa ja soveltamista siltä osin kuin ne koskevat EU:n sisäisiä suhteita.**

Tehty Brysselissä bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, iirin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin ja viron kielellä yhtenä alkuperäiskappaleena.

26 päivänä kesäkuuta 2024

**FÖRKLARING OM DE RÄTTSLIGA KONSEKVENSERNA AV EU-DOMSTOLENS DOM
I KOMSTROY-MÅLET OCH SAMSYN OM ATT ARTIKEL 26 I
ENERGISTADGEFÖRDRAGET INTE ÄR TILLÄMPLIG SOM GRUND FÖR EU-
INTERNA SKILJEFÖRFARANDEN**

GJORD AV FÖRETRÄDARNA FÖR MEDLEMSSTATERNAS REGERINGAR OCH
EUROPEISKA UNIONENS DEN 26 JUNI 2024

SOM BEAKTAR energistadgefördraget, undertecknat i Lissabon den 17 december 1994 (EGT L 380, 31.12.1994, s. 24) och godkänt på Europeiska gemenskapernas vägnar genom rådets och kommissionens beslut 98/181/EG, EKSG, Euratom av den 23 september 1997 (EGT L 69, 9.3.1998, s. 1), med senare ändringar (*energistadgefördraget*),

SOM BEAKTAR de internationella sedvanerättsliga regler som kodifierats i Wienkonventionen om traktaträtten,

SOM ANSER att medlemmarna i en regional organisation för ekonomisk integration i den mening som avses i artikel 1.3 i energistadgefördraget härmed ger uttryck för en samsyn vad gäller tolkningen och tillämpningen av ett fördrag i sina inbördes förbindelser,

SOM ERINRAR OM att frånträde från energistadgefördraget inte påverkar ställningen som medlem i den regionala organisationen för ekonomisk integration för en part som har undertecknat denna förklaring och därefter frånträtt detta, och inte heller utesluter att det kan finnas ett intresse av att uttrycka samsyn om tolkningen och tillämpningen av det fördraget så länge det kan anses ha rättsverkan i förhållande till den medlemmen, särskilt med avseende på artikel 47.3 i energistadgefördraget,

SOM BEAKTAR fördraget om Europeiska unionen (*EU-fördraget*), fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*), fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen (*Euratomfördraget*) och de allmänna principerna i Europeiska unionens och Euratoms rätt,

SOM ANSER att hänvisningarna till Europeiska unionen i denna förklaring även ska förstås som hänvisningar till dess föregångare, Europeiska ekonomiska gemenskapen, och därefter Europeiska gemenskapen, fram till dess att den senare ersattes av Europeiska unionen,

SOM ERINRAR OM att i enlighet med rättspraxis från Permanenta internationella domstolen (frågan om Jaworzina (polsk-tjeckiska gränsen), rådgivande yttrande, [1923] PCIJ serie B nr 8, 37) och Internationella domstolen (reservationer till konventionen om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord (genocide), rådgivande yttrande, [1951] I.C.J. Reports, 15, 20) tillfaller rätten att avge en auktoritativ tolkning av en rättsregel parterna i ett internationellt avtal när det gäller avtalet i fråga,

SOM ERINRAR OM att Europeiska unionens medlemsstater har överlåtit på Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) att auktoritativt tolka unionsrätten och Euratomrätten, i enlighet med vad domstolen förklarade i sin dom av den 30 maj 2006 i målet kommissionen mot Irland (Mox Plant), C-459/03 (EU:C:2006:345, punkterna 129–137), där den slog fast att den exklusiva befogenheten att tolka och tillämpa unionsrätten och Euratomrätten omfattar tolkning och tillämpning av internationella avtal i vilka Europeiska unionen, Euratom och medlemsstaterna är parter, i förhållandet mellan två medlemsstater eller Europeiska unionen eller Euratom och en medlemsstat,

SOM ERINRAR OM att Europeiska unionens medlemsstater enligt artikel 344 i EUF-fördraget och artikel 193 i Euratomfördraget inte har rätt att hänskjuta tvister om tolkningen eller tillämpningen av EU-fördraget, EUF-fördraget och Euratomfördraget på annat sätt än som bestämts genom respektive fördrag,

SOM ERINRAR OM att EU-domstolen i Achmea-domen av den 6 mars 2018 (C-284/16 (EU:C:2018:158)) fastslog att artiklarna 267 och 344 i EUF-fördraget ska tolkas så, att de utgör hinder för en sådan bestämmelse i ett internationellt avtal mellan medlemsstater enligt vilken en investerare i den ena medlemsstaten, om det uppstår en tvist om investeringar i den andra medlemsstaten, får inleda ett förfarande mot sistnämnda medlemsstat vid en skiljedomstol, vars behörighet den medlemsstaten har åtagit sig att godta,

SOM ERINRAR OM Europeiska unionens konsekvent upprepade ståndpunkt att energistadgefördraget inte var avsett att tillämpas i förbindelserna inom EU och att det inte var, och inte kunde ha varit, Europeiska unionens, Euratoms och deras medlemsstaters avsikt att energistadgefördraget skulle skapa några skyldigheter dem emellan, eftersom det förhandlades fram som ett instrument för Europeiska unionens externa energipolitik i syfte att upprätta en ram för energisamarbete med tredjeländer, medan unionens interna energipolitik däremot består av ett välutvecklat regelverk som syftar till att skapa en inre marknad på energiområdet uteslutande för att reglera förbindelserna mellan medlemsstaterna,

SOM ERINRAR OM att EU-domstolen i sin dom av den 2 september 2021, Komstroy, C-741/19 (EU:C:2021:655, punkt 66) (Komstroy-domen), som bekräftades i yttrande 1/20 (EU:C:2022:485, punkt 47), slog fast att artikel 26.2 c i energistadgefördraget ska tolkas så, att den inte är tillämplig på tvister mellan en medlemsstat och en investerare från en annan medlemsstat rörande en investering som den sistnämnda har gjort i den förstnämnda medlemsstaten,

SOM ERINRAR OM att tolkningen av energistadgefördraget i Komstroy-domen, i egenskap av den behöriga domstolens tolkning och en avspeglning av en allmän folkrättslig princip, är tillämplig från och med Europeiska unionens, Euratoms och deras medlemsstaters godkännande av energistadgefördraget,

SOM ANSER att artiklarna 267 och 344 i EUF-fördraget måste tolkas så, att de utgör hinder för en tolkning av artikel 26 i energistadgefördraget som medger lösning i skiljedomstol av tvister mellan, å ena sidan, en investerare från en medlemsstat i Europeiska unionen och, å andra sidan, en annan medlemsstat i Europeiska unionen, Europeiska unionen eller Euratom (EU-internt skiljeförfarande), och

SOM under alla förhållanden ANSER att en part, när tvister inte kan lösas i godo, alltid kan välja att i enlighet med nationell lagstiftning hänskjuta tvister mellan en avtalsslutande part och en investerare från en annan avtalsslutande part för avgörande till behöriga domstolar eller förvaltningsdomstolar, i enlighet med vad som följer av allmänna rättsprinciper och respekten för de grundläggande rättigheterna, som fastställs bland annat i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna,

SOM DELAR samsynen, som kommer till uttryck i denna förklaring, att en klausul som artikel 26 i energistadgefördraget därför inte har kunnat, kan eller kommer att kunna tjäna som rättslig grund för skiljedomsförfaranden som inletts av en investerare från en medlemsstat avseende investeringar i en annan medlemsstat,

SOM ÅTERKOMMER TILL förklaring nr 17, fogad till slutakten från den regeringskonferens som antog Lissabonfördraget, där det erinras om att fördragen och den lagstiftning som antagits av unionen på grundval av fördragen har företräde framför medlemsstaternas lagstiftning och att principen om företräde är en lagvalsregel i deras ömsesidiga förbindelser,

SOM därför ERINRAR om att för att lösa eventuella normkonflikter får ett internationellt avtal som ingåtts av Europeiska unionens medlemsstater enligt internationell rätt endast tillämpas i förbindelser inom EU i den mån dess bestämmelser är förenliga med EU-fördragen,

SOM ANSER att artikel 47.3 i energistadgefördraget, på grund av att artikel 26 i energistadgefördraget inte är tillämplig som rättslig grund för EU-interna skiljeförfaranden, inte heller kan omfatta, och inte var avsedd att omfatta, sådana förfaranden,

SOM, till följd av att artikel 26 i energistadgefördraget inte är tillämplig som rättslig grund för EU-interna skiljeförfaranden, ANSER att signatärerna av denna förklaring som berörs av pågående EU-interna förfaranden, oavsett om det är som svarande eller som hemstat för en investerare, bör samarbeta med varandra för att säkerställa att skiljedomstolen i fråga får kännedom om denna förklaring, så att det blir möjligt att dra den korrekta slutsatsen att skiljedomstolen saknar behörighet,

SOM dessutom ANSER att inga nya EU-interna skiljeförfaranden bör registreras, och

SOM ÄR ENIGA OM att de signatärer som berörs av ett tillkännagivande om inledande av ett skiljeförfarande som ändå meddelas, oavsett om de är svarande eller hemstat för en investerare, bör samarbeta med varandra för att säkerställa att skiljedomstolen i fråga får kännedom om denna förklaring, så att det blir möjligt att dra den korrekta slutsatsen att artikel 26 i energistadgefördraget inte kan tjäna som rättslig grund för sådana förfaranden,

SOM EMELLERTID ANSER att förlikningar och skiljedomar i EU-interna skiljedoms mål om investeringar som inte längre kan ogiltigförklaras eller upphävas och som har följts frivilligt eller slutgiltigt verkställt inte bör bestridas,

SOM BEKLAGAR att skiljedomar redan har meddelats, fortsätter att meddelas och kan komma att meddelas i framtiden på ett sätt som strider mot Europeiska unionens och Euratoms regler, inbegripet EU-domstolens tolkningar av dessa, av skiljedomsinstanser i EU-interna skiljeförfaranden som inletts med hänvisning till artikel 26 i energistadgefördraget,

SOM även BEKLAGAR att sådana skiljedomar är föremål för verkställighetsförfaranden, även i tredjeländer, att skiljedomsinstanser i pågående EU-interna skiljeförfaranden som påstås grunda sig på artikel 26 i energistadgefördraget inte förklarar sig sakna befogenhet och behörighet, och att skiljedomsinstitutioner fortsätter att registrera nya skiljeförfaranden och inte avvisar dem som uppenbart otillåtliga på grund av bristande samtycke till skiljeförfarande,

SOM därför ANSER att det är nödvändigt att uttryckligen och otvetydigt upprepa Europeiska unionens och dess medlemsstaters konsekventa ståndpunkt genom ett instrument som bekräftar deras samsyn vad gäller tolkningen och tillämpningen av energistadgefördraget, såsom det tolkats av EU-domstolen, i den mån det rör EU-interna skiljeförfaranden,

SOM ANSER att vissa bestämmelser i energistadgefördraget, i enlighet med Internationella domstolens dom av den 5 februari 1970, Barcelona Traction, Light and Power Company Limited (Belgien mot Spanien) (ICJ Reports 1970, s. 3, punkterna 33 och 35) och såsom EU-domstolen förklarade i Komstroy-domen, är avsedda att reglera bilaterala förbindelser,

SOM ANSER att sådana instrument därför endast avser de bilaterala förbindelserna mellan Europeiska unionen, Euratom och deras medlemsstater och, i förlängningen, investerare från dessa fördragsslutande parter i energistadgefördraget, och att denna förklaring följaktligen endast påverkar parter som omfattas av Europeiska unionens regler i egenskap av regional organisation för ekonomisk integration i den mening som avses i artikel 1.3 i energistadgefördraget och inte påverkar de andra parternas åtnjutande av sina rättigheter enligt det fördraget eller fullgörandet av deras skyldigheter,

SOM ERINRAR OM att Europeiska unionen, Euratom och deras medlemsstater har underrättat övriga fördragsslutande parter i energistadgefördraget om sin avsikt att ingå ett avtal om tolkningen och tillämpningen av energistadgefördraget,

SOM ANSER att Europeiska unionen, Euratom och deras medlemsstater, på detta sätt och i enlighet med sina rättsliga skyldigheter enligt EU- och Euratomrätten, men utan att det påverkar deras rätt att framställa sådana anspråk som de anser lämpliga med avseende på kostnader som de har i egenskap av svarande i samband med EU-interna skiljeförfaranden, därigenom säkerställer att Komstroy-domen efterlevs fullt ut och effektivt, att befintliga skiljedomar inte kan verkställas, att skiljedomstolar är skyldiga att omedelbart avsluta pågående EU-interna skiljeförfaranden och att skiljedomsinstitutioner inte registrerar några EU-interna skiljeförfaranden i framtiden, i enlighet med sina respektive befogenheter enligt artikel 36.3 i ICSID-konventionen och artikel 12 i skiljedomreglerna för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut, samt att skiljedomstolar förklarar att EU-interna skiljeförfaranden saknar rättslig grund,

SOM ÄR ÖVERENS OM att denna förklaring bör omfatta skiljeförfaranden mellan investerare och stater som involverar den Europeiska unionen eller dess medlemsstater som parter i tvister mellan aktörer inom EU på grundval av artikel 26 i energistadgefördraget enligt någon konvention eller regeluppsättning som avser skiljedom, inbegripet konventionen om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i en annan stat (*ICSID-konventionen*) och ICSID:s skiljedomregler, skiljedomreglerna för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut, skiljedomreglerna för Förenta nationernas kommission för internationell handelsrätt (Uncitral) och ad hoc-skiljeförfaranden,

SOM BEAKTAR att signatärerna utöver denna förklaring avser att formalisera sin gemensamma förståelse genom ett plurilateralt fördrag sinsemellan, vars text har förhandlats fram och paraferats av signatärerna av denna förklaring som indikation på att texten är stabil, och att göra sitt yttersta för att i sinom tid deponera sina ratifikations-, godkännande- eller godtagandeinstrument av det fördraget.

SOM TAR HÄNSYN TILL att bestämmelserna i denna förklaring inte påverkar möjligheten för Europeiska kommissionen eller en medlemsstat att väcka talan vid Europeiska unionens domstol på grundval av artiklarna 258, 259 och 260 i EUF-fördraget,

MED BEAKTANDE AV OVANSTÅENDE FÖRKLARAR EUROPEISKA UNIONEN OCH DESS MEDLEMSSTATER (*SIGNATÄRERNA*)

ATT DE DELAR FÖLJANDE SAMSYN VAD GÄLLER FRÅGAN OM ATT ARTIKEL 26 I ENERGISTADGEFÖRDRAGET INTE ÄR TILLÄMPLIG SOM GRUND FÖR EU-INTERNA SKILJEFÖRFARANDEN:

- 1. Signatärerna bekräftar härmed i klagörande syfte att de har en samsyn vad gäller tolkningen och tillämpningen av energistadgefördraget, vilken innebär att artikel 26 i det fördraget inte kan och aldrig kan komma att tjäna som rättslig grund för EU-interna skiljeförfaranden.**

Samsynen grundar sig på följande inslag i unionsrätten:

- i. Europeiska unionens domstols tolkning, enligt vilken artikel 26 i energistadgefördraget inte är tillämplig som och aldrig borde ha tillämpats som grund för EU-interna skiljeförfaranden.**
- ii. Unionsrättens företrädare, som det erinras om i förklaring nr 17, fogad till slutakten från den regeringskonferens som antog Lissabonfördraget, som en folkrättslig regel som reglerar normkonflikter i ömsesidiga förbindelser, vilket innebär att artikel 26 i energistadgefördraget under alla omständigheter inte är och inte kan tillämpas som en grund för EU-interna skiljeförfaranden.**

- 2. Signatärerna bekräftar i klargörande syfte sin samsyn på att det till följd av avsaknaden av rättslig grund för EU-interna skiljeförfaranden i artikel 26 i energistadgefördraget inte är möjligt att utvidga artikel 47.3 i energistadgefördraget till att omfatta sådana förfaranden, och att en sådan möjlighet aldrig varit för handen. Därmed kan artikel 47.3 i energistadgefördraget inte ha gett upphov till några rättsverkningar i förbindelserna inom EU när en medlemsstat frånträtt energistadgefördraget före denna förklaring, och den ska inte heller ha några rättsverkningar för förbindelserna inom EU om en medlemsstat senare frånträder energistadgefördraget.**

- 3. I klargörande syfte förklarar signatärerna att artikel 26 i energistadgefördraget, i enlighet med den samsyn som uttrycks i punkterna 1 och 2, och utan att det påverkar denna, inte ska tillämpas som grund för EU-interna skiljeförfaranden och att artikel 47.3 i energistadgefördraget i detta avseende inte ska ha rättslig verkan i förbindelserna inom EU.**

- 4. Punkterna 1–3 påverkar inte tolkningen och tillämpningen av andra bestämmelser i energistadgefördraget i den mån de rör förbindelserna inom EU.**

Utfärdat i Bryssel i ett enda original på de bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

den 26 juni 2024.

Royaume de Belgique/
Koninkrijk België/
Königreich Belgien

Република България

Česká republika

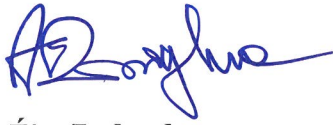
Kongeriget Danmark

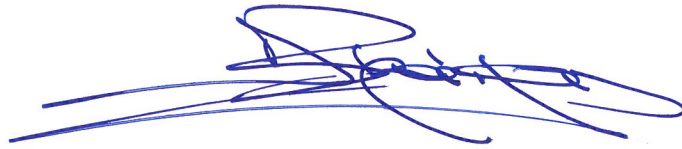
Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariik

Éire/Ireland

Ελληνική Δημοκρατία

Reino de España

République française

Republika Hrvatska

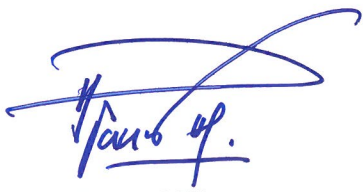
Repubblica italiana

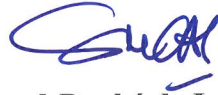
Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republika

Lietuvos Respublika

Grand-Duché de Luxembourg

Repubblika ta' Malta

Koninkrijk der Nederlanden

Republik Österreich

Rzeczpospolita Polska

República Portuguesa

Romania

Republika Slovenija

Slovenská republika

Suomen tasavalta/Republiken Finland

Konungariket Sverige

Европейски съюз
Uni6n Europea
Evropsk6 unie
Den Europ6iske Union
Europ6ische Union
Euroopa Liit
Ευρωπαϊκή Ένωση
European Union
Union europ6enne
An tAontas Eorpach
Europska unija
Unione europea
Eiropas Savieniba
Europos Sajunga
Eur6pai Uni6
I-Unjoni Ewropea
Europese Unie
Unia Europejska
Uni6o Europeia
Uniunea European6
Eur6pska 6nia
Evropska unija
Euroopan unioni
Europeiska unionen

1 G. Carais

**Royaume de Belgique/
Koninkrijk België/
Königreich Belgien**

Willem van de VOORDE
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Belgium to the EU

Česká republika

Edita HRDÁ
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Czechia to the EU

Bundesrepublik Deutschland

Helen WINTER
Ambassador,
Deputy Permanent Representative of Germany to
the EU

Éire/Ireland

Aingéal O'DONOGHUE
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Ireland to the EU

Reino de España

Marcos ALONSO ALONSO
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Spain to the EU

Republika Hrvatska

Irena ANDRASSY
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Croatia to the EU

Κυπριακή Δημοκρατία

Christina RAFTI
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Cyprus to the EU

Република България

Rumen ALEXANDROV
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Bulgaria to the EU

Kongeriget Danmark

Carsten GRØNBECH JENSEN
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Denmark to the EU

Eesti Vabariik

Aivo ORAV
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Estonia to the EU

Ελληνική Δημοκρατία

Ioannis VRAILAS
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Greece to the EU

République française

Philippe LEGLISE-COSTA
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of France to the EU

Repubblica italiana

Vincenzo CELESTE
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Italy to the EU

Latvijas Republika

Lelde LĪCE-LĪCĪTE
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Latvia to the EU

Lietuvos Respublika

Arnoldas PRANCKEVIČIUS
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Lithuania to the EU

Repubblika ta' Malta

Marlene BONNICI
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Malta to the EU

Republik Österreich

Thomas OBERREITER
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Austria to the EU

República Portuguesa

Pedro LOURTIE
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Portugal to the EU

Republika Slovenija

Iztok JARC
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Slovenia to the EU

Suomen tasavalta/Republiken Finland

Markku KEINÄNEN
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Finland to the EU

Grand-Duché de Luxembourg

Sylvie LUCAS
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Luxembourg
to the EU

Koninkrijk der Nederlanden

Pieter Jan KLEIWEG DE ZWAAN
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of the Netherlands
to the EU

Rzeczpospolita Polska

Piotr SERAFIN
Minister Plenipotentiary
Chargé d'affairs of the Permanent Representation
of Poland to the EU

Romania

Iulia Raluca MATEI
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Romania to the EU

Slovenská republika

Petra VARGOVÁ
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Slovakia to the EU

Konungariket Sverige

Mikaela KUMLIN GRANIT
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary
Permanent Representative of Sweden to the EU

Европейски съюз
Unión Europea
Evropská unie
Den Europæiske Union
Europäische Union
Euroopa Liit
Ευρωπαϊκή Ένωση
European Union
Union européenne
An tAontas Eorpach
Europska unija
Unione europea
Eiropas Savienība
Europos Sąjunga
Európai Unió
I-Unjoni Ewropea
Europese Unie
Unia Europejska
União Europeia
Uniunea Europeană
Európska únia
Evropska unija
Euroopan unioni
Europeiska unionen

Daniel CALLEJA CRESPO
Director General, Legal Service
European Commission